

DE RVA IN 2025

VOL. 2

INDICATOREN VAN DE
ARBEIDSMARKT EN EVOLUTIE
VAN DE UITKERINGEN

DE RVA

15
2025
IN

VOL. 2

INDICATOREN VAN DE
ARBEIDSMARKT EN EVOLUTIE
VAN DE UITKERINGEN

De RVA in 2025 – volume 2: indicatoren van de arbeidsmarkt en evolutie van de uitkeringen

is een publicatie uitgegeven door de RVA:

Keizerslaan 7
1000 Brussel
Tel. 02 515 44 35

Verantwoordelijke uitgever:

Jean-Marc Vandenberghe.

Verantwoordelijke publicatie:

Janick Pirard,
Hilde Geeraers.

Hoofdredacteur:

Michiel Segaert.

Redactie:

Nathalie Nuyts,
Sébastien Votquenne,
Tristan Vlerick,
Jaro Lenaerts.

Hebben ook meegewerkt aan dit nummer:

Leen Vranckx,
David Sauwens,
Jochen Vandekerckhove,
Jonathan Godfroid,
Brendan Verdonck,
Sébastien Malevez,
Georges Martens,
Oscar Gwiza,
Yves Marttin,
Toon Luyckx,
Béatrice Depas,
Martine Vereeken.

Vormgeving:

Grafische Dienst –
directie Communicatie

Drukwerk:

dienst Drukkerij -
directie Communicatie

De gedeeltelijke of volledige overname van de teksten is slechts toegestaan mits schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN 2295-7634

WOORD VOORAF

Transitiejaar 2025?

In 2024 leek de aanslepende impact van opeenvolgende crisissen grotendeels verteerd, maar de contouren van de nieuwe trends bleven onduidelijk. In 2025 kregen die trends concretere vorm. Enkele kerncijfers om te beginnen:

- De dalende trend van het aantal uitkeringsgerechtigde **volledig werkloze werkzoekende** blijkt in 2025 tot zijn einde te zijn gekomen. Waar het niveau in 2024 nagenoeg gelijk bleef, zien we dit jaar een duidelijke stijging naar een maandelijks gemiddelde van 288.077. Dat zijn er 3.218 meer dan in 2024, een toename van 1,1%.
- In 2025 zien we een sterke daling van 20,2% in de **tijdelijke werkloosheid**. Vorig jaar werd gekenmerkt door felle regenbuien en economische onzekerheid, terwijl een gunstig voorjaar voor de bouw dit jaar voor een afname zorgde. Daarbovenop stelden bedrijven zich terughoudender op om personeel naar huis te sturen door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt; dit uit vrees dat werknemers de overstap zouden maken naar stabielere sectoren. De financiële drempel om tijdelijke werkloosheid in te roepen, werd bovendien sinds 2024 verhoogd door de verplichte dagelijkse toeslag van ruim 5 euro.

- De stijgende trend in het aantal **onderbrekingsuitkeringen** blijft standhouden. Hun aantal neemt met 1,5% toe tegenover vorig jaar. Die stijging is te lokaliseren bij het tijdskrediet en de thematische verlopen, m.n. het ouderschapsverlof. Loopbaanonderbreking behoudt daarentegen haar dalende trend.
- Voor **alle RVA-uitkeringen samen** komen we hiermee op een gemiddeld maandelijks peil van 726.387, d.i. 21.761 minder dan 2024 (-2,9%). Die daling is nagenoeg geheel toe te schrijven aan de vermindering van de tijdelijke werkloosheid.

Bij het neerleggen van de resultaten van 2025 kunnen we als het ware spreken van een transitiejaar. Een jaar waarin de statistische trends zich concretiseren, terwijl de sociale zekerheid – in het bijzonder de werkloosheidsverzekering – zich opmaakt voor een fundamentele transitie.

Internationale uitdagingen

De Belgische arbeidsmarkt opereert niet in een vacuüm. Ook in 2025 bleven externe schokken onze economische dynamiek beïnvloeden. De aanhoudende oorlog in Oekraïne blijft een bron van geopolitieke onzekerheid en weegt op de **Europese energie- en grondstoffenmarkten**. Daarnaast zien we echter nieuwe, evenzeer verontrustende evoluties op het wereldtoneel.

De **trans-Atlantische breuk** is in 2025 verder verdiept, waarbij de Verenigde Staten een steeds assertievere en bij momenten onvoorspelbare koers varen ten aanzien van hun Europese bondgenoten. De druk op de decennialange diplomatieke en militaire allianties is tastbaar geworden, niet in het minst door scherpe handelsgeschillen, tariefonzekerheden en uiteenlopende buitenlandse beleidslijnen die de Europese Unie dwingen tot een ongekende strategische herpositionering. We bevinden ons in een getransformeerd internationaal systeem waar de oude zekerheden van de vrije wereldorde plaatsmaken voor een competitieve en vaak gefragmenteerde orde.

Tegelijkertijd wordt de wereldwijde economie geconfronteerd met de dreiging van **recordhoge overheidsschulden** in de rijkste naties. De stijgende rentelasten en de noodzaak tot budgettaire discipline in landen zoals de Verenigde Staten, Japan en verscheidene Europese landen werpen een schaduw over de globale groei. Deze financiële druk beperkt de beleidsruimte voor publieke investeringen en zet wereldwijd de financiering van sociale beschermingssystemen onder druk. In deze context staat Europa voor de precaire taak om haar sociale cohesie en zekerheid te vrijwaren, terwijl zij tegelijkertijd **enorme investeringen** moet doen om haar **strategische autonomie** te waarborgen.

Uit die groeiende urgentie bij de Europese Commissie om deze autonomie te vrijwaren, heeft de Commissie de opdracht gegeven aan Mario Draghi, voormalig ECB-president, om een allesomvattend plan voor de Europese concurrentiekracht te schrijven. Het resulterende **Draghi-rapport**, „The Future of European Competitiveness”, stelde dat het oude Europese groeimodel - dat sterk leunde op goedkope Russische energie, een open wereldhandel met China en de veiligheidsgaranties van de VS - niet langer houdbaar is. Het rapport stelt dat de Europese Unie jaarlijks bijna **800 miljard EUR** moet investeren in infrastructuur, technologie en defensie, wenst het te concurreren met China en de Verenigde Staten. Dit bedrag komt overeen met ongeveer 4,5% van het bruto binnenlands product van de EU vorig jaar.

Deze complexe mix van geopolitieke spanningen en financiële kwetsbaarheden vertaalt zich in een voorzichtige economische conjunctuur, wat bij uitbreiding directe gevolgen heeft voor de Belgische sociale zekerheid.

In de ban van AI

Achter deze statistische trends gaat een diepere, structurele herschikking van onze arbeidsmarkt schuil, aangestuurd door **artificiële intelligentie** (AI). Hoewel de internationale conjunctuur de kaders bepaalt, fungeert AI als de katalysator die de impact van fundamentele maatschappelijke verschuivingen – zoals de **groene** en **demografische transities** – versnelt en herdefinieert. De **digitale transitie** is hiermee geëvolueerd van een geleidelijk proces naar een door AI gedomineerde transformatie van werk en productiviteit.

De **digitale transitie** wordt momenteel namelijk overheerst door het alomtegenwoordig onderwerp AI. Vandaag de dag zien we een duidelijke maatschappelijke dichotomie: enerzijds blijft de vrees bestaan dat AI zal leiden tot massale technologische werkloosheid door de verregaande automatisering van menselijke taken. Anderzijds is er een discours ontstaan dat AI niet als vervanger, maar als versterker ziet. Op een Belgische arbeidsmarkt die gekenmerkt blijft door krapte, fungeert AI momenteel niet als een vervanger van de menselijke werknemer, maar eerder als een broodnodige versterker van menselijke arbeid en productiviteit.

Dit brengt ons bij de **demografische transitie**, waarbij AI voor sommigen de rol van "reddingsboei voor de vergrijzing" heeft gekregen. Met een uitstroom van babyboomers die haar piek bereikt, vult technologie de gaten op die de krapte op de arbeidsmarkt achterlaat. In plaats van mensen te vervangen, vult AI het tekort aan arbeidskrachten op, vooral in administratieve en analytische functies waar de werkdruk door de krimpende beroepsbevolking anders onhoudbaar zou worden.

Tegelijkertijd zet de **groene transitie** de arbeidsmarkt verder onder spanning. Het streven naar een klimaatneutrale economie vereist niet alleen nieuwe vaardigheden en technologieën, maar ook enorme hoeveelheden betaalbare, koolstofvrije energie voor onze industrie. De exponentieel groeiende energievraag die AI eist, maakt dit vraagstuk des te uitdagender. Voor de Europese economie vormt dit een strategisch knelpunt, met onze relatief hoge energieprijzen staat de **competitiviteit** van de technologische sector en de industrie onder druk.

De vooravond van een historische hervorming

De RVA bevindt zich op een historisch kantelpunt. In 2025 troffen we de nodige voorbereidingen voor de **grootste hervorming van de werkloosheidsuitkeringen in tachtig jaar**. Deze hervorming, die in maart 2026 officieel in voege treedt, beperkt de uitkeringen in de tijd en wijzigt de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel. Het gaat om een fundamentele hervorming die sterke verschuivingen zal teweegbrengen in de populatie vergoede werklozen. Voor de RVA, belast met de loyale uitvoering van de beleidsbeslissingen van de regering, betekent dit uiteraard een hele uitdaging.

Als **permanente toezichthouder** benutten we onze jarenlange expertise om de toestand van de arbeidsmarkt te meten. De analyses in dit volume bieden dan ook veel meer dan loutere statistieken – ze reiken de noodzakelijke duiding aan om de structurele verschuiving binnen onze sociale zekerheid en de ruimere arbeidsmarkt beter te begrijpen. De opbouw van dergelijke expertise laat de RVA toe om zich als betrokken administratie **proactief** voor te bereiden op de strategische uitdagingen van morgen.

De RVA toont hiermee aan dat zij niet enkel een uitvoeringsinstelling is, maar een **dynamische actor** die de sociale zekerheid van de 21ste eeuw vormgeeft. Hoewel 2025 in het teken stond van consolidatie, was het achter de schermen een jaar van intensieve voorbereiding. De herprogrammering van de berekeningssoftware en een doordachte communicatiestrategie vormden de noodzakelijke fundamenten voor de succesvolle uitrol van de nieuwe regelgeving.

90 jaar RVA

Hoewel het in de actualiteit logischerwijs wat in de schaduw viel van de werkloosheidshervorming, onderscheidt 2025 zich ook als het jaar waarin de RVA zijn 90-jarige bestaan kon vieren. Naar aanleiding van het 90-jarig jubileum van de organisatie hebben we vorig jaar teruggeblikt naar onze rijke geschiedenis. Van Wereldoorlog tot pandemie... de RVA heeft al voor hete vuren gestaan. De huidige hervorming is dan ook niet de eerste paradigmaverschuiving die de organisatie moet navigeren.

Dit jubileum bood de RVA een uitgelezen kans om haar uitgebreide netwerk van partnerschappen te bestendigen. Dankzij een nauwe samenwerking met zowel nationale als internationale actoren slaagt onze organisatie erin voortdurend voeling te houden met de meest recente wereldwijde ontwikkelingen en innovaties. Deze grensoverschrijdende uitwisseling van expertise is cruciaal om onze eigen werking continu te verfijnen en te moderniseren. Zo maken we onze dienstverlening toekomstbestendig en kunnen we, ook in een steeds complexere wereld, een duurzame ondersteuning blijven bieden aan de burger.

Jean-Marc Vandenberghe

ADMINISTRATEUR-GENERAAL

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

INHOUDSTAFEL

Woord vooraf.....	3
1 2025 in vogelvlucht.....	9
1.1 Kerncijfers	9
1.2 2025 in historisch perspectief	14
1.3 Sociale uitgaven	21
1.4 Andere statistische eenheden.....	28
2 Maatschappelijke en socio-economische context.....	33
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt	34
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	40
2.3 Impact van macrotrends en crisissen.....	59
3 Impact van recente reglementaire wijzigingen.....	101
3.1 Volledige werkloosheid	102
3.2 Tijdelijke werkloosheid.....	121
3.3 Onderbrekingsuitkeringen	122
3.4 Overige hervormingen	130
4 Volledige werkloosheid	133
4.1 Kerncijfers	133
4.2 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)	136
4.3 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)	149
4.4 Bijzondere vrijstellingen.....	152
4.5 Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden.....	157
4.6 Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)	161
4.7 Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ).....	164
4.8 Dynamische evolutie van de UVW-WZ.....	166
4.9 Springplank naar zelfstandige	174
4.10 Sancties	176

5 Tijdelijke werkloosheid	181
5.1 Kerncijfers	181
5.2 Volgens activiteitstak.....	183
5.3 Volgens motief	187
5.4 Volgens gewest.....	189
5.5 Volgens geslacht.....	193
6 Onderbrekingsuitkeringen.....	195
6.1 Kerncijfers	195
6.2 Tijdskrediet.....	199
6.3 Thematische verlopen	201
6.4 Loopbaanonderbreking	208
6.5 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief	210
7 Overige uitkeringen	213
7.1 Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	214
7.2 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	220
7.3 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen.....	224
7.4 Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels	226
8 Statistische ontwikkelingen	229
8.1 Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar.....	229
8.2 Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties	231
8.3 Voornaamste statistische bronnen en procedures.....	236
8.4 Statistische begrippen	244
9 90 jaar RVA.....	249
9.1 Een bijzonder moeilijke start	251
9.2 Van crisissen tot stille wateren.....	251
9.3 Crisissen, crisismaatregelen en babyboomers.....	252
9.4 Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening... zonder arbeidsvoorziening.....	252
9.5 Rijpheid, maturiteit en ervaren discipline.....	253
9.6 Mens sana in corpore sano	253
9.7 Evenementen en publicaties rond 90 jaar RVA	254
Referenties.....	255
Lijst van afkortingen	265
Lijst van tabellen en grafieken	269

1

2025 IN VOGELVLUCHT

1.1 Kerncijfers

Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.1.1

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	346.498	308.344	295.801	292.790	295.325	-14,8%	+0,9%
<i>Werkzoekenden</i>	321.502	291.694	284.786	284.859	288.077	-10,4%	+1,1%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	24.996	16.649	11.015	7.931	7.248	-71,0%	-8,6%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.660	30.348	28.664	30.239	31.469	-6,5%	+4,1%
Tijdelijke werkloosheid	304.137	165.313	120.565	126.985	101.003	-66,8%	-20,5%
Onderbrekingsuitkeringen	231.127	233.433	238.936	240.487	244.023	+5,6%	+1,5%
<i>Tijdskrediet</i>	90.938	88.808	89.723	86.693	88.250	-3,0%	+1,8%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	41.556	37.137	34.207	32.213	31.074	-25,2%	-3,5%
<i>Thematische verloven</i>	98.633	107.488	115.007	121.581	124.699	+26,4%	+2,6%
Overige uitkeringen	82.138	78.168	66.213	57.648	54.567	-33,6%	-5,3%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	31.075	29.433	25.532	23.629	22.449	-27,8%	-5,0%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	42.843	40.536	32.881	26.015	24.644	-42,5%	-5,3%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	6.392	6.960	6.673	6.761	6.572	+2,8%	-2,8%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	1.827	1.240	1.128	1.243	902	-50,6%	-27,4%
Totaal werklozen	380.159	338.692	324.465	323.029	326.794	-14,0%	+1,2%
Totaal werkenden	615.574	475.674	424.586	423.876	398.691	-35,2%	-5,9%
Algemeen totaal	997.560	815.605	750.179	748.148	726.387	-27,2%	-2,9%

Tabel 1.1.I geeft een overzicht in fysieke eenheden van alle uitkeringsgroepen die in de komende hoofdstukken aan bod komen. In 2025 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 726.387 betalingen geteld, een aantal dat 27,2% lager ligt dan in 2021. Sinds meerdere jaren evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens werd gebroken tijdens de periode 2020 – 2021 ten gevolge van de coronacrisis en het grote aantal betalingen tijdelijke werkloosheid dat hiervan het gevolg was.

De RVA biedt zowel ondersteuning aan werklozen als aan bepaalde groepen werkenden. De vergoede werklozen bestaan uit de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en de bijzondere vrijstellingen. Voor de vergoede werkenden onderscheidt de RVA de volgende groepen:

- het stelsel tijdelijke werkloosheid;
- de stelsels voor deeltijdse werknemers;
- de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen;
- de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven;
- de stelsels voor werknemers die hun arbeidstijd aanpassen (de onderbrekingsuitkeringen: tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven).

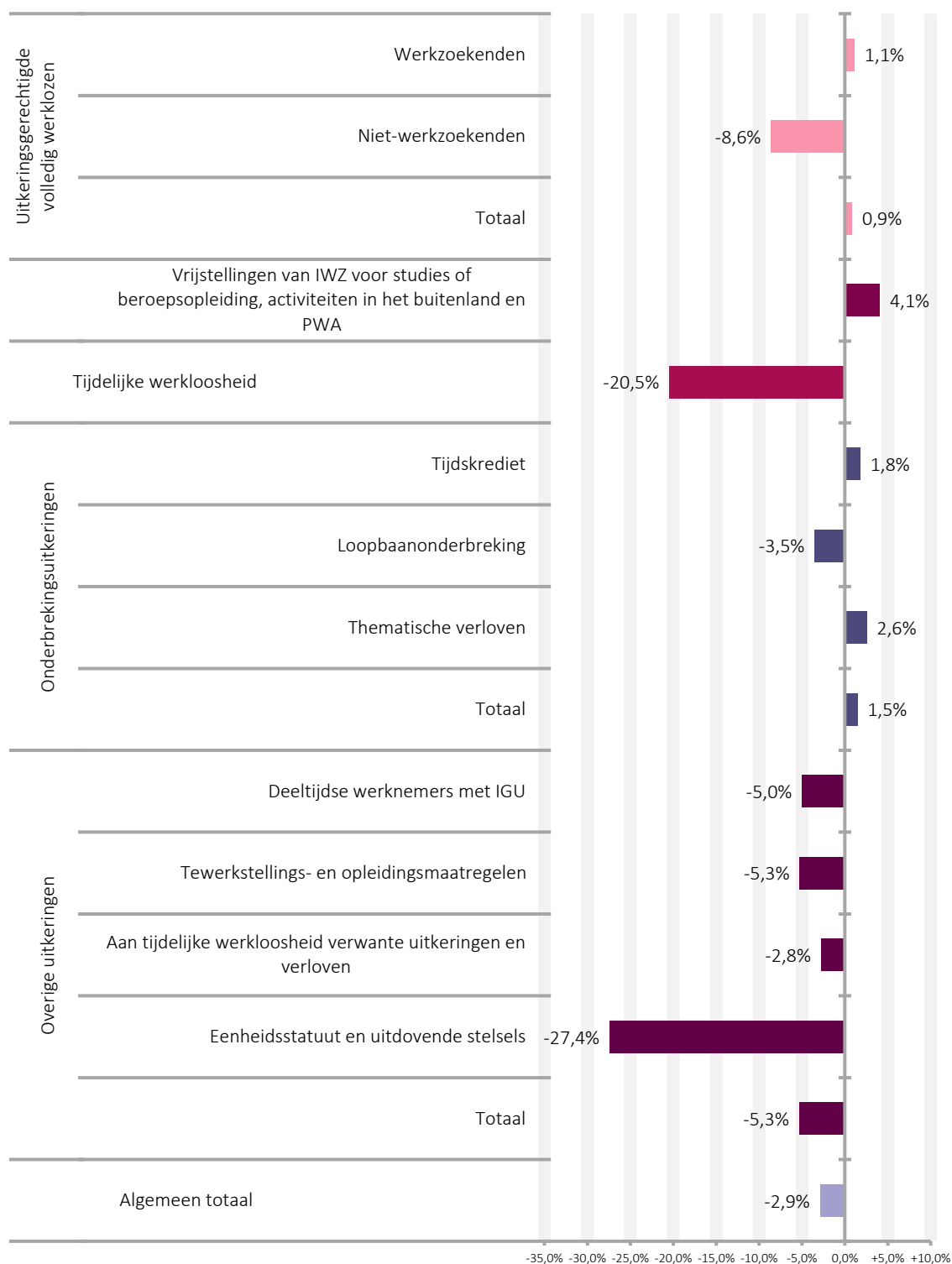
In 2025 zien we op jaarbasis een stijging bij de vergoede werklozen (+1,2%) en een daling bij de vergoede werkenden (- 5,9%). Het aantal niet-werkzoekenden vergoede werklozen daalt, terwijl het aantal werkzoekenden vergoede werklozen licht stijgt. De percentages zijn respectievelijk -8,6% en +1,1%. In 2025 werden voor de werkzoekende en de niet-werkzoekende werklozen samen 14,8% minder betalingen geteld dan in 2021. De groep met vrijstellingen van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA) stijgt met 4,1% op jaarbasis.

Na de uitzonderlijke cijfers in 2020 en 2021 voor tijdelijke werkloosheid door de coronacrisis zien we opnieuw een normalisering van de cijfers. Op jaarbasis is er een daling van 20,5%. Ten opzichte van 2021 is er een sterk daling met 66,8%. Het aantal werkenden dat een onderbrekingsuitkering ontvangt stijgt lichtjes ten opzichte van 2024 met 1,5%. We zien een stijging op jaarbasis bij de thematische verloven (+2,6%) en bij het tijdskrediet (+1,8%) en een daling bij de loopbaanonderbreking (-3,5%).

Voor de overige uitkeringen noteren we ten slotte een daling van het aantal betalingen met 5,3% op jaarbasis. De grootste groep in deze categorie zijn de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen. Dit betreft grotendeels maatregelen waarvan de bevoegdheid overgedragen is naar de gewesten. Een groot deel is dan ook uitdovend, wat de daling met 5,3% op jaarbasis verklaart. Verder bevat deze groep de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering, deze dalen met 5,0% op jaarbasis. De aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven dalen met 2,8% op jaarbasis. Ten slotte bevat deze restgroep de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut (crisispremie, ontslaguitkering en ontslagcompensatievergoeding), het (uitgevoerde) halftijds bruggpensioen en stelsels voor grensarbeiders (-27,4%). Belangrijk om weten is dat heel wat van de maatregelen in deze groep bestaan uit toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald aan de gerechtigde. Dit verklaart waarom het verschil tussen het aantal fysieke eenheden en het aantal verschillende personen (cf. deel 1.4.2) voor deze groep relatief gezien groter is dan voor de overige groepen.

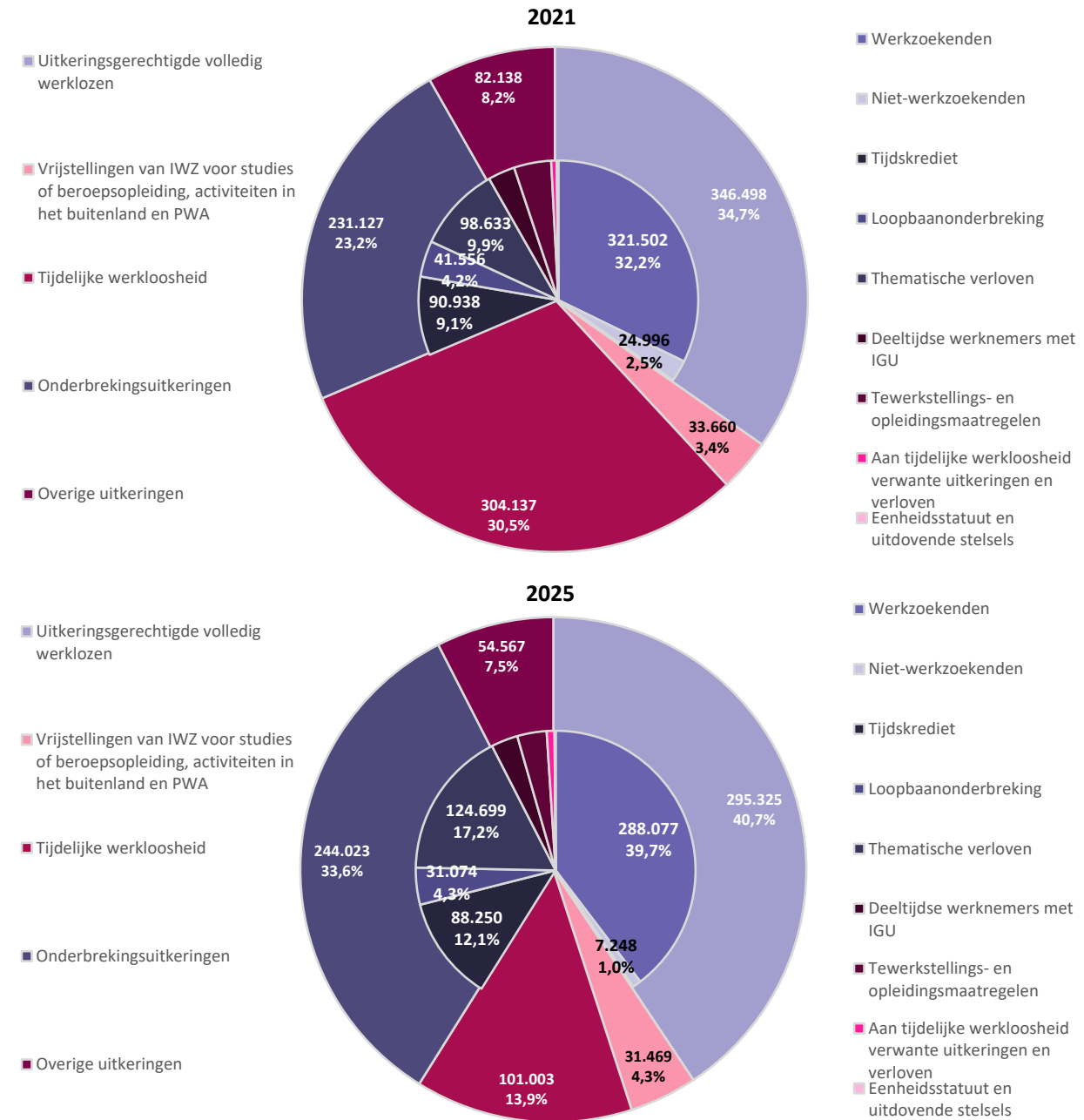
Evolutie op jaarbasis van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

Gra. 1.1.1

Verhouding van het aantal betalingen per uitkeringsgroep

Gra. 1.1.II

Wanneer we naar de verhouding tussen de verschillende uitkeringsgroepen kijken, zien we dat de meeste betalingen gebeuren in het kader van volledig werkloosheid (40,7%), gevolgd door de onderbrekingsuitkeringen (33,6%) en tijdelijke werkloosheid (13,9%).

Ten opzichte van 2021 is het aandeel van de volledig werklozen gestegen met 6,0%. Vooral het aandeel van de van de niet-werkzoekenden is sterk gedaald van 2,5% naar 1,0%.

De stijging van het aandeel van de onderbrekingsuitkeringen, kunnen we volledig toeschrijven aan het succes van de thematische verloven, met name het ouderschapsverlof.

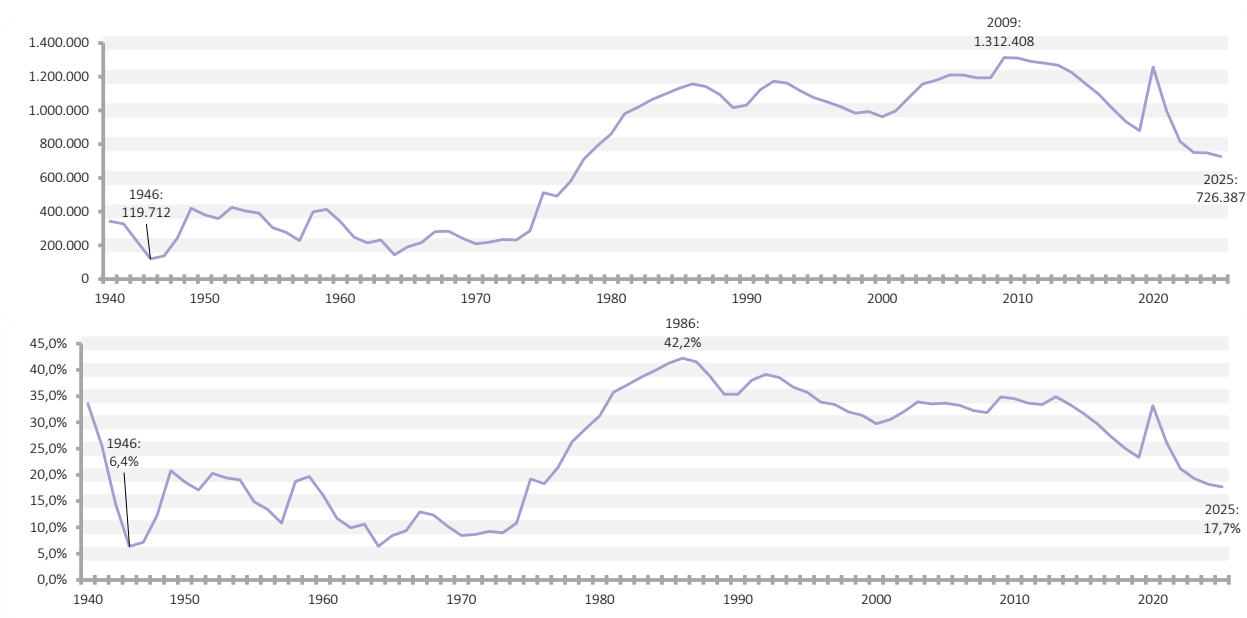
1.2

2025 in historisch perspectief

In de volgende hoofdstukken van het jaarverslag beperken we ons tot de trend van de laatste 5 jaar. In dit deel situeren we de actuele globale situatie, evenals de situatie per uitkeringsgroep, in een ruimer historisch perspectief a.d.h.v. de historische data die de RVA in de loop van 2021 beschikbaar heeft gemaakt (Segaert & Nuyts, 2021).

Totaal aantal uitkeringsgerechtigden in absolute cijfers (boven) en als percentage van het totaal aantal tegen werkloosheid verzekerden (onder)

Gra. 1.2.1

Algemeen is er een duidelijke tweedeling tussen de periode voor ca. 1975 en die erna. Voor 1975 zien we veel schommelingen, maar blijft het gemiddelde aantal uitkeringsgerechtigden per jaar onder de 500.000. Het laagste aantal in die periode zien we in 1946, met 119.712. Vanaf 1975 groeit het aantal uitkeringsgerechtigden snel aan, waardoor het aantal meer dan verdubbelt en boven de 1 miljoen uitkomt. In 2009 bereikt het aantal uitkeringsgerechtigden een absolute piek, met 1.312.408 uitkeringen per maand.

In het laatste decennium zien we dat de daling die volgde na de piek in 2009 in grote lijnen wordt voortgezet tot in 2019. De trend wordt onderbroken door de coronapandemie, waardoor het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt tot 1.256.820 in 2020. In 2025 zakt het aantal terug naar 726.387, waarmee de neerwaartse trend wordt aangehouden.

Bekijken we het aantal uitkeringen relatief ten opzichte van het aantal tegen werkloosheid verzekerden, dan zien we in de periode na de Tweede Wereldoorlog tot in de jaren '70 nog steeds schommelingen, gevolgd door een snelle stijging die vooral tot halverwege de jaren '80 aanhoudt. De hoogste graad wordt bereikt in 1986 met 42,2%. Na een aanvankelijke daling, lijkt de evolutie van de werkloosheid aan het begin van de 21^e eeuw in grote lijnen weer wat te stagneren. Net als in absolute cijfers is er in het laatste decennium echter een duidelijk dalende trend, die wordt onderbroken door de coronacrisis in 2020, waarna het cijfer in 2025 verder daalt naar 17,7%.

Verhoudingen van de uitkeringsgroepen in de laatste vijf decennia

Vanaf de jaren 1980, toen in reactie op de stijgende werkloosheid diverse uitkeringsstelsels het levenslicht zagen, kunnen we per uitkeringsgroep de lange-termijnanalyse maken. Het aantal vergoede werklozen was het grootst in de jaren 1990 en de jaren 2000. Terwijl het aantal werkzoekenden binnen die groep al daalt in de jaren 2000 ten opzichte van het vorige decennium, stijgt het aantal niet-werkzoekenden nog licht. In de jaren 2020 is het aantal UVW-NWZ sterk afgenomen.

De tijdelijke werkloosheid piekt in de jaren 2020 door de coronacrisis, maar ook in de jaren 1980 was er een aanzienlijke groep tijdelijk werklozen t.o.v. de aantallen die we in de overige decennia waarnemen. De groep deeltijdse werknemers is het grootst in de jaren 1980 en 1990 en krimpt daarna weer in onder invloed van de invoering van het statuut van deeltijds werkende met behoud van rechten en de IGU. De tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen zijn in de nasleep van de bankencrisis van 2009 veelvuldig ingezet, waardoor in de jaren 2010 gemiddeld het hoogst aantal uitkeringen worden geteld.

Bij de onderbrekingsuitkeringen zien we ten slotte een piek in de jaren 2010. Er is een duidelijke verschuiving te zien doorheen de jaren. In de jaren 1980 en 1990 waren er enkel uitkeringen voor loopbaanonderbreking en heel beperkt voor thematische verloven. Loopbaanonderbreking is als uitkeringsgroep op zijn grootst in de jaren 2000, en kent sindsdien een sterke daling. Deze daling is deels te wijten aan de methodologische afsplitsing van tijdskrediet uit loopbaanonderbreking. Sinds de introductie van tijdskrediet in de jaren 2000 hebben we een sterke aangroei gekend van uitkeringen binnen dit stelsel. In de jaren 2020 is er een daling ten opzichte van de jaren 2010. Thematische verloven waren tot en met de jaren 2000 eerder klein, maar groeien sindsdien sterk aan, om in de jaren 2020 de grootste categorie binnen de onderbrekingsuitkeringen te worden.

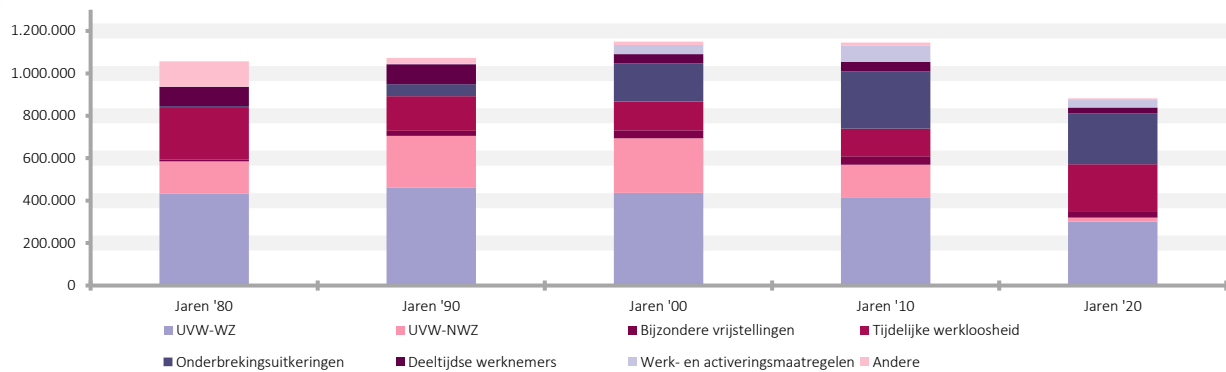
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep

Tab. 1.2.1

	Jaren '80	Jaren '90	Jaren '00	Jaren '10	Jaren '20
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	585.131	705.010	694.476	569.771	319.484
<i>Werkzoekenden</i>	433.098	460.328	437.308	412.788	301.698
<i>Niet-werkzoekenden</i>	152.032	244.682	257.168	156.984	17.787
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	8.892	24.271	37.134	39.038	31.593
Tijdelijke werkloosheid	243.306	162.829	136.258	130.174	220.472
Onderbrekingsuitkeringen	8.819	56.638	179.021	269.899	240.009
<i>Tijdskrediet</i>	0	0	70.016	128.101	89.902
<i>Loopbaanonderbreking</i>	8.819	55.937	80.098	68.617	37.248
<i>Thematische verloven</i>	0	701	28.907	73.181	112.858
Andere	210.116	123.305	102.270	136.275	70.892
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	90.136	94.665	44.261	45.185	27.318
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	1.449	2.418	42.339	77.529	35.510
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	0	0	8.727	9.426	6.644
<i>Overige</i>	118.531	26.222	6.944	4.136	1.420
Totaal werklozen	594.023	729.282	731.610	608.809	351.077
Totaal werkenden	343.710	316.550	410.606	532.213	529.953
Algemeen totaal	1.056.263	1.072.054	1.149.160	1.145.158	882.450

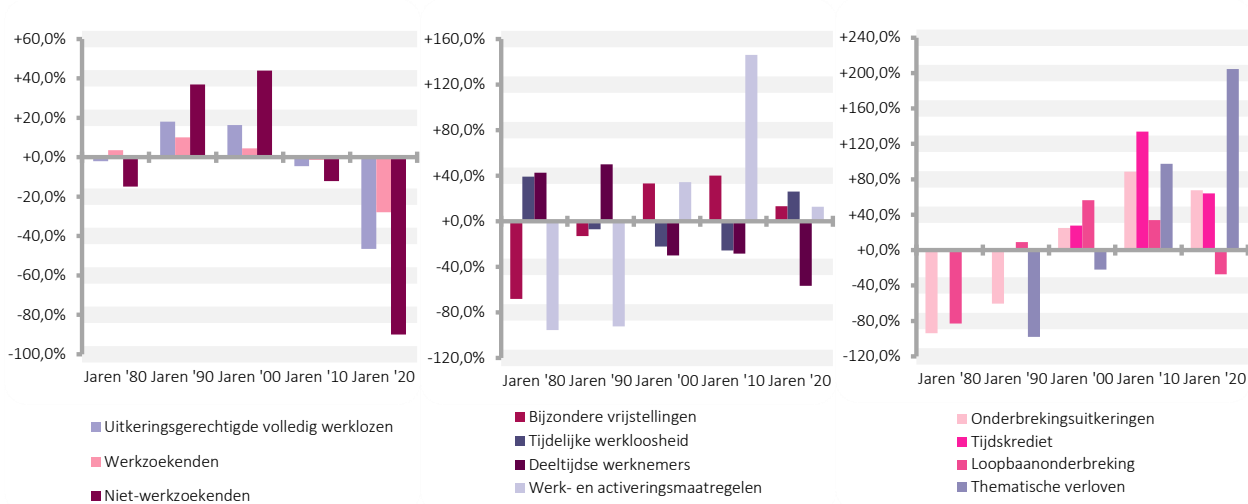
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep

Gra. 1.2.II

Afwijking (in percentage) van decennia-gemiddelden ten opzichte van het algemene gemiddelde sinds 1980

Gra. 1.2.III

Ten slotte brengen we in grafiek 1.2.III nog de grootste tendensen per uitkeringsgroep in kaart, door telkens het gemiddelde per decennium te vergelijken met het gemiddelde voor de totale periode 1980-2025. Op die manier wordt gevisualiseerd hoe, beschouwd op lange termijn, een decennium relatief gezien veel of weinig uitkeringsgerechtigden in een bepaalde uitkeringsgroep telde; We kunnen het volgende samenvatten:

- Het peil vergoede werklozen ligt algemeen zeer laag in de jaren 2020. Dit geldt zowel voor de werkzoekenden als de niet-werkzoekenden, zij het in sterkere mate voor die laatste groep. De werkzoekenden bereikten vooral een hoog peil in de jaren '90, de niet-werkzoekenden in de jaren '90 en 2000.
- Het peil van de tijdelijke werkloosheid lag in de voorbije drie decennia relatief gezien laag, maar bereikt in de jaren 2020 extreme hoogtes.
- De stelsels voor deeltijdse werknemers waren vooral in de jaren '80 gangbaar, maar bereikten vanaf de 21^e eeuw een lager peil. Het omgekeerde geldt voor de bijzondere vrijstellingen en de werk- en activeringsmaatregelen.
- De onderbrekingsuitkeringen zijn vooral in de 21^e eeuw in opmars (mee o.i.v. de inrichting van het tijdskrediet), maar kennen in de jaren 2020 een kleine terugval t.o.v. de jaren 2010. Het stelsel van thematische verlopen, dat in de jaren '90 werd ingevoerd en toen dus nog bijzonder klein was, kent sindsdien een opvallende groei.

Mijlpalen voor grote uitkeringsgroepen

Tab. 1.2.II

	2025	Mijlpaal
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	295.325	Hoogste peil sinds 2023 (295.801 eenheden)
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	31.469	Hoogste peil sinds 2021 (33.660 eenheden)
Tijdelijke werkloosheid	101.003	Laagste peil sinds 2019 (98.341 eenheden)
Onderbrekingsuitkeringen	244.023	Hoogste peil sinds 2020 (252.046 eenheden)
Deeltijdse werknemers met IGU	22.449	Laagste peil sinds 1981 (16.089 eenheden)
Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	24.644	Laagste peil sinds 2002 (21.788 eenheden)
Algemeen totaal	726.387	Laagste peil sinds 1978 (712.578 eenheden)

In 2025 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 726.387 betalingen geteld. Dit is het laagste peil sinds 1978. Dit lage cijfer kunnen we voornamelijk toeschrijven aan het lage aantal volledig werklozen. Bij de tijdelijke werkloosheid zien we niet meer de extreme cijfers van tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis, maar de cijfers blijven wel hoger dan in 2019. Bij de onderbrekingsuitkeringen zet de stijging zich eveneens verder. Enkel in 2020 waren er hogere cijfers, ook dit onder invloed van de coronacrisis met het corona ouderschapsverlof.

1.3

Sociale uitgaven

Uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

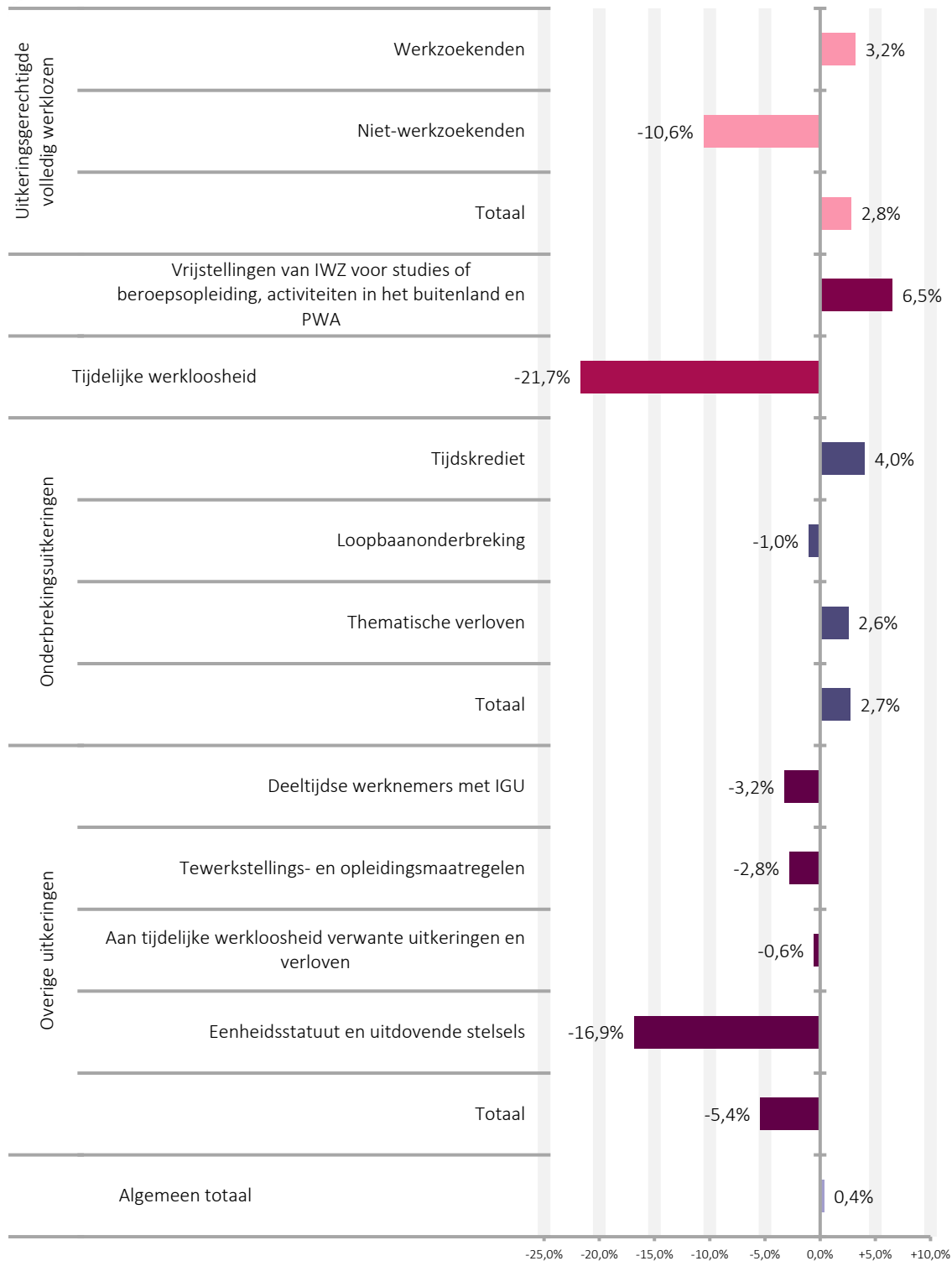
Tab. 1.3.1

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	4.450,9	4.191,8	4.196,0	4.312,2	4.433,4	-0,4%	+2,8%
<i>Werkzoekenden</i>	4.073,9	3.928,0	4.020,2	4.189,5	4.323,6	+6,1%	+3,2%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	376,9	263,8	175,8	122,8	109,8	-70,9%	-10,6%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	458,6	449,7	442,5	484,3	516,0	+12,5%	+6,5%
Tijdelijke werkloosheid	2.153,8	848,4	571,3	594,1	465,2	-78,4%	-21,7%
Onderbrekingsuitkeringen	672,1	730,7	765,4	772,3	793,6	+18,1%	+2,7%
<i>Tijdskrediet</i>	296,9	313,5	334,8	330,4	343,7	+15,8%	+4,0%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	107,2	102,9	99,7	95,7	94,7	-11,7%	-1,0%
<i>Thematische verlopen</i>	268,0	314,3	330,9	346,3	355,1	+32,5%	+2,6%
Overige uitkeringen	493,0	462,6	415,4	403,2	381,3	-22,7%	-5,4%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	197,4	185,8	170,0	164,2	158,8	-19,5%	-3,2%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	174,0	170,7	138,5	112,0	108,9	-37,4%	-2,8%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen</i>	43,3	48,3	45,4	48,8	48,5	+12,1%	-0,6%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	78,3	57,9	61,5	78,2	65,0	-16,9%	-16,9%
Totaal werklozen	4.909	4.641	4.638	4.797	4.949	+0,8%	+3,2%
Totaal werkenden	3.241	1.984	1.691	1.691	1.575	-51,4%	-6,9%
Algemeen totaal	8.228,2	6.683,1	6.390,6	6.566,2	6.589,4	-19,9%	+0,4%

In 2025 is het totaal van de uitgekeerde bedragen gestegen op jaarbasis met 23,2 miljoen EUR of +0,4%. Net als bij de andere statistische eenheden doet deze stijging zich voornamelijk voor bij de werkzoekende vergoede werklozen (+3,2%). Er is een daling (-21,7%) bij de tijdelijke werkloosheid. Bij de onderbrekingsuitkeringen stijgen de uitgaven met 2,7%. Deze stijging is te wijten aan de thematische verlopen en tijdskrediet.

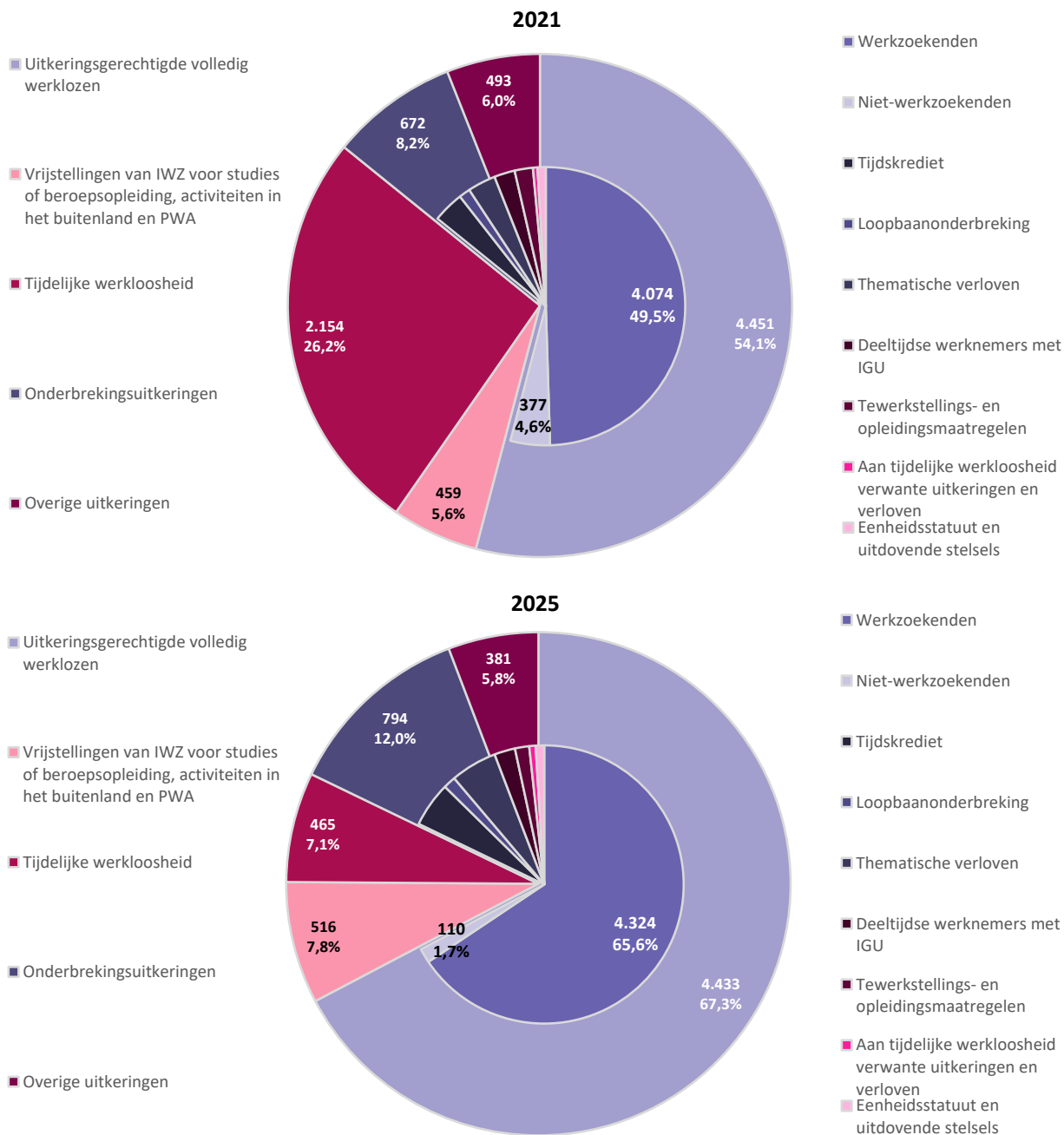
Evolutie op jaarbasis van het aantal uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep

Gra. 1.3.I

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

Gra. 1.3.II

De onderlinge verhouding tussen de uitkeringsgroepen binnen de sociale uitgaven is niet dezelfde als die in fysieke eenheden. Bijna twee derde van de uitgekeerde bedragen van de RVA (67,3%) gaat naar volledige werkloosheid. Dit aandeel steeg met 13,2% t.o.v. 2021, door de sterke daling van de tijdelijke werkloosheid. Deze heeft nu een aandeel van 7,1% t.o.v. 26,2% vijf jaar geleden. De tweede grootste groep zijn de onderbrekingsuitkeringen met 12,0%, een stijging t.o.v. 2021.

Uitgekeerde bedragen volgens gewest (in miljoen EUR)

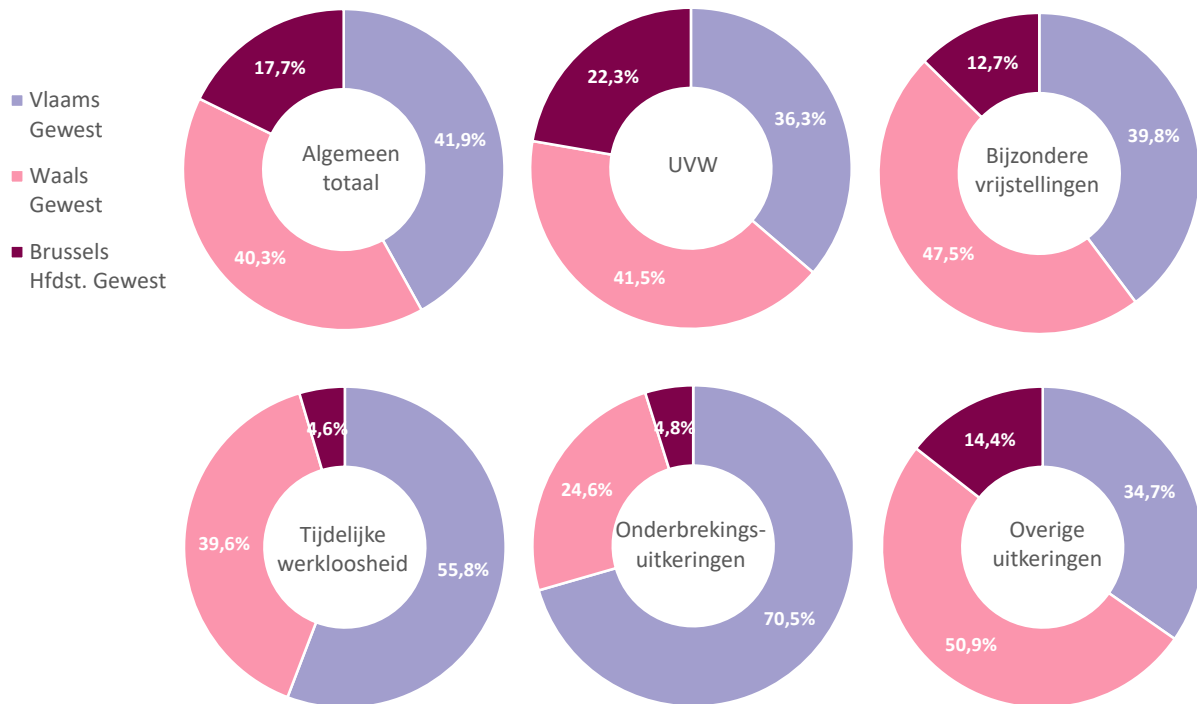
Tab. 1.3.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	1.607,3	1.838,3	987,8	4.433,4	36,3%	41,5%	22,3%	100%
<i>Werkzoekenden</i>	1.531,9	1.811,4	980,3	4.323,6	35,4%	41,9%	22,7%	100%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	75,4	26,8	7,6	109,8	68,7%	24,4%	6,9%	100%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	205,3	245,3	65,4	516,0	39,8%	47,5%	12,7%	100%
Tijdelijke werkloosheid	259,6	184,4	21,2	465,2	55,8%	39,6%	4,6%	100%
Onderbrekingsuitkeringen	559,7	195,6	38,3	793,6	70,5%	24,6%	4,8%	100%
<i>Tijdskrediet</i>	262,6	70,8	10,3	343,7	76,4%	20,6%	3,0%	100%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	33,5	53,7	7,6	94,7	35,4%	56,7%	8,0%	100%
<i>Thematische verloven</i>	263,6	71,1	20,5	355,1	74,2%	20,0%	5,8%	100%
Overige uitkeringen	132,2	194,0	55,0	381,3	34,7%	50,9%	14,4%	100%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	57,9	77,7	23,3	158,8	36,4%	48,9%	14,7%	100%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	3,8	77,7	27,3	108,9	3,5%	71,4%	25,1%	100%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	26,7	18,5	3,3	48,5	55,0%	38,2%	6,9%	100%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	43,8	20,1	1,1	65,0	67,4%	30,9%	1,7%	100%
Totaal werklozen 2025	1.812,5	2.083,6	1.053,2	4.949,4	36,6%	42,1%	21,3%	100%
Totaal werkenden 2025	907,7	553,8	113,5	1.575,0	57,6%	35,2%	7,2%	100%
Algemeen totaal 2025	2.764,1	2.657,5	1.167,8	6.589,4	41,9%	40,3%	17,7%	100%
Algemeen totaal 2024	2.793,9	2.642,1	1.130,1	6.566,2	42,5%	40,2%	17,2%	100%
Algemeen totaal 2021	3.916,7	3.006,2	1.305,2	8.228,2	47,6%	36,5%	15,9%	100%
Evol. 2021-2025	-1.152,7	-348,7	-137,4	-1.638,8	-29,4%	-11,6%	-10,5%	-19,9%
Evol. 2024-2025	-29,8	+15,4	+37,7	+23,2	-1,1%	+0,6%	+3,3%	+0,4%

De stijging op jaarbasis van de uitgaven doet zich voor in twee van de drie gewesten. Ze is relatief gezien het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+3,3%), gevolgd door het Waals Gewest (+0,6%). In het Vlaams Gewest is er een daling (-1,1%).

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens gewest

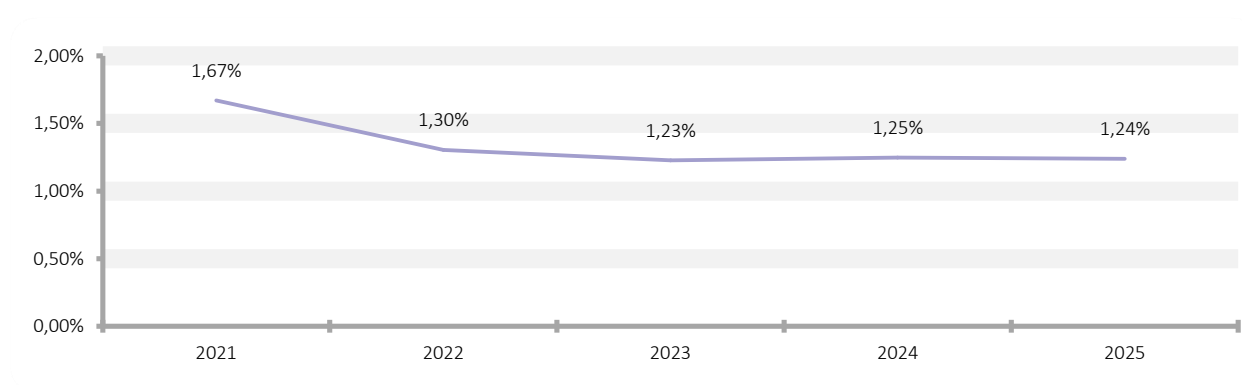
Gra. 1.3.III

Globaal bekeken gaat er 41,9% van de uitgekeerde bedragen naar het Vlaams Gewest, 40,3% naar het Waals Gewest en 17,7% naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer we de verschillende uitkeringsgroepen apart bekijken, zien we hier echter grote afwijkingen op. Zo gaat er verhoudingsgewijs in Vlaanderen meer naar de werkenden. 55,8% van de uitgaven tijdelijke werkloosheid en 70,5% van de uitgaven van de onderbrekingsuitkeringen gaat naar het Vlaams Gewest. Het Waals Gewest en het Brussel Hoofdstedelijk Gewest ontvangen dan weer verhoudingsgewijs een groter bedrag voor de volledig werklozen (respectievelijk 41,5% en 22,3%).

Evolutie van de RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

Gra. 1.3.IV

Ten slotte kunnen de uitgekeerde bedragen ook worden uitgedrukt als percentage van het bbp. In de nasleep van de coronacrisis bedroeg dit percentage nog 1,67%. Vanaf 2023 zien we een stabilisatie rond 1,24%.

1.4

Andere statistische eenheden

1.4.1

Budgettaire eenheden en vergoede dagen

Aantal budgettaire eenheden volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.4.1

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	302.623	266.251	254.799	250.906	252.522	-16,6%	+0,6%
<i>Werkzoekenden</i>	279.456	251.129	245.120	244.233	246.580	-11,8%	+1,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	23.167	15.122	9.678	6.673	5.942	-74,4%	-11,0%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	31.113	28.028	26.583	28.111	29.306	-5,8%	+4,3%
Tijdelijke werkloosheid	98.371	36.877	24.771	26.374	20.386	-79,3%	-22,7%
Onderbrekingsuitkeringen	224.894	225.799	230.226	231.516	233.876	+4,0%	+1,0%
<i>Tijdskrediet</i>	90.194	88.009	88.875	85.998	87.466	-3,0%	+1,7%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	41.452	36.878	33.934	31.952	30.823	-25,6%	-3,5%
<i>Thematische verloven</i>	93.248	100.912	107.418	113.567	115.587	+24,0%	+1,8%
Overige uitkeringen	15.164	13.543	11.764	11.116	10.620	-30,0%	-4,5%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	12.298	10.721	9.182	8.470	8.009	-34,9%	-5,4%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	202	136	125	113	93	-54,2%	-17,9%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	2.662	2.686	2.457	2.533	2.518	-5,4%	-0,6%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	1	0	0	0	0		
Totaal werklozen	333.736	294.279	281.382	279.017	281.828	-15,6%	+1,0%
Totaal werkenden	338.428	276.219	266.761	269.006	264.882	-21,7%	-1,5%
Algemeen totaal	672.165	570.498	548.143	548.022	546.710	-18,7%	-0,2%

Aantal vergoede dagen volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.4.II

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	94.627.858	83.291.316	79.509.468	78.799.388	78.998.620	-16,5%	+0,3%
<i>Werkzoekenden</i>	87.385.664	78.565.175	76.491.699	76.702.843	77.138.624	-11,7%	+0,6%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	7.242.194	4.726.141	3.017.768	2.096.545	1.859.995	-74,3%	-11,3%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	9.727.370	8.761.932	8.290.755	8.816.746	9.161.381	-5,8%	+3,9%
Tijdelijke werkloosheid	30.600.043	11.480.998	7.728.937	8.280.179	6.370.523	-79,2%	-23,1%
Onderbrekingsuitkeringen	70.166.773	70.449.298	71.830.552	72.232.937	72.969.310	+4,0%	+1,0%
<i>Tijdskrediet</i>	28.140.380	27.458.798	27.728.895	26.831.256	27.289.350	-3,0%	+1,7%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	12.932.986	11.505.838	10.587.318	9.968.880	9.616.920	-25,6%	-3,5%
<i>Thematische verloven</i>	29.093.407	31.484.662	33.514.339	35.432.801	36.063.040	+24,0%	+1,8%
Overige uitkeringen	4.747.312	4.248.768	3.685.890	3.507.890	3.325.357	-30,0%	-5,2%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	3.838.182	3.347.957	2.861.033	2.654.123	2.496.663	-35,0%	-5,9%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	63.263	42.317	38.996	35.432	28.949	-54,2%	-18,3%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	845.466	858.494	785.861	818.335	799.745	-5,4%	-2,3%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	401	0	0	0	0		
Totaal werklozen	104.355.228	92.053.248	87.800.223	87.616.134	88.160.001	-15,5%	+0,6%
Totaal werkenden	105.513.727	86.179.064	83.245.379	84.021.006	82.665.190	-21,7%	-1,6%
Algemeen totaal	209.869.356	178.232.312	171.045.601	171.637.140	170.825.191	-18,6%	-0,5%

De budgettaire eenheden worden berekend door het aantal vergoede dagen te delen door het aantal vergoedbare dagen van een referentemaand, d.i. in principe elke dag van de maand met uitzondering van de zondagen. Op die manier komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met voltijdse equivalenten. Toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald, worden niet uitgedrukt in een aantal vergoede dagen en tellen dan ook geen budgettaire eenheden.

Uitgedrukt in budgettaire eenheden stijgt het aantal vergoede werklozen op jaarbasis met 1,0%, terwijl het aantal vergoede werkenden daalt met 1,5%. Deze jaarlijkse verschillen zijn redelijk vergelijkbaar met de verschillen uitgedrukt in fysieke eenheden (aantal betalingen) of in uitgedrukte bedragen.

1.4.2

Verschillende begunstigden

Tabel 1.4.III geeft het aantal verschillende personen weer dat een uitkering heeft ontvangen van de RVA. Ter herinnering: in de rest van dit deel van het jaarverslag wordt met ‘aantal uitkeringstrekkers’ bedoeld op het aantal fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand). Het aantal personen dat gedurende het kalenderjaar minstens één RVA-uitkering ontving, verschilt van deze cijfers (zie deel 8.4 voor meer info).

Het aantal begunstigden van de RVA is ten opzichte van 2024 afgenomen met 2,5% tot 1.218.489 personen. Achter deze daling schuilen tegengestelde trends in het aantal uitkeringsgerechtigden, met een stijging van 0,1% voor volledige werkloosheid en 2,4% voor onderbrekingsuitkeringen, terwijl het aantal mensen dat een uitkering voor tijdelijke werkloosheid ontvangt met 12% daalt.

Het feit dat het aantal verschillende personen minder snel afneemt dan het aantal fysieke eenheden (betalingen), onthult dat er zich gemiddeld snellere arbeidsmarkttransities aandienen (zie ook deel 2.3).

Aantal verschillende begunstigden volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.4.III

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	466.066	435.322	419.485	421.831	422.050	-9,4%	+0,1%
<i>Werkzoekenden</i>	432.545	411.561	402.726	409.377	411.184	-4,9%	+0,4%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	33.521	23.761	16.759	12.454	10.866	-67,6%	-12,8%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	43.286	38.278	37.973	38.872	40.920	-5,5%	+5,3%
Tijdelijke werkloosheid	772.248	492.262	316.349	306.852	270.109	-65,0%	-12,0%
Onderbrekingsuitkeringen	338.269	360.987	371.430	380.098	389.329	+15,1%	+2,4%
<i>Tijdskrediet</i>	108.135	110.158	109.600	106.624	110.189	+1,9%	+3,3%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	50.346	45.810	42.651	40.702	39.111	-22,3%	-3,9%
<i>Thematische verloven</i>	179.788	205.019	219.179	232.772	240.029	+33,5%	+3,1%
Overige uitkeringen	123.808	121.809	111.087	102.020	96.081	-22,4%	-5,8%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	43.134	40.613	35.932	33.322	31.709	-26,5%	-4,8%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	47.588	46.993	41.256	33.177	31.487	-33,8%	-5,1%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	29.213	31.079	30.876	31.426	29.859	+2,2%	-5,0%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	3.873	3.124	3.023	4.095	3.026	-21,9%	-26,1%
Totaal werklozen	509.352	473.600	457.458	460.703	462.970	-9,1%	+0,5%
Totaal werkenden	1.230.452	971.934	795.843	784.875	752.493	-38,8%	-4,1%
Algemeen totaal	1.743.677	1.448.658	1.256.324	1.249.673	1.218.489	-30,1%	-2,5%

NB: Het aantal begunstigden wordt hier berekend als het aantal verschillende personen betaald in de loop van het jaar, toegewezen aan het uitkeringsstelsel van de laatst betaalde refertemaand.

2

MAATSCHAPPELIJKE EN SOCIO-ECONOMISCHE CONTEXT

Dit hoofdstuk schetst de conjuncturele en maatschappelijke evoluties die mee de evolutie van de RVA-uitkeringen beïnvloeden. Die worden sinds 2020 uiteraard voor een belangrijk deel beïnvloed door diverse crisissen en structurele onzekerheden die zich in ons land zowel als internationaal aandienden.

In het eerste deel schetsen we de conjuncturele evoluties aan de hand van een aantal indicatoren met betrekking tot de economische groei, het ondernemersvertrouwen, de vraagzijde van de arbeidsmarkt, faillissementen en herstructureringen en de werkgelegenheid. We behandelen ook kort de demografische ontwikkelingen waartegen deze evolutie zich afspeelt.

Het tweede deel schetst de context van de Belgische arbeidsmarktstructuur en hoe die zich verhoudt ten opzichte van de rest van Europa en meer bepaald de buurlanden.

In een derde deel overlopen we welke maatregelen m.b.t. RVA-stelsels werden genomen om de negatieve effecten van de recente crisissen te bestrijden, maar maken er ook een algemeen overzicht van hoe de grote macrotrends de RVA-stelsels beïnvloeden. De impact van die macrotrends valt niet echt te becijferen, maar beïnvloeden desalniettemin soms sterk de evoluties in kwestie. Bovendien kunnen ze een katalysator zijn voor crisissen.

2.1

Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt

2.1.1

Conjunctuur

Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België

Tab. 2.1.I

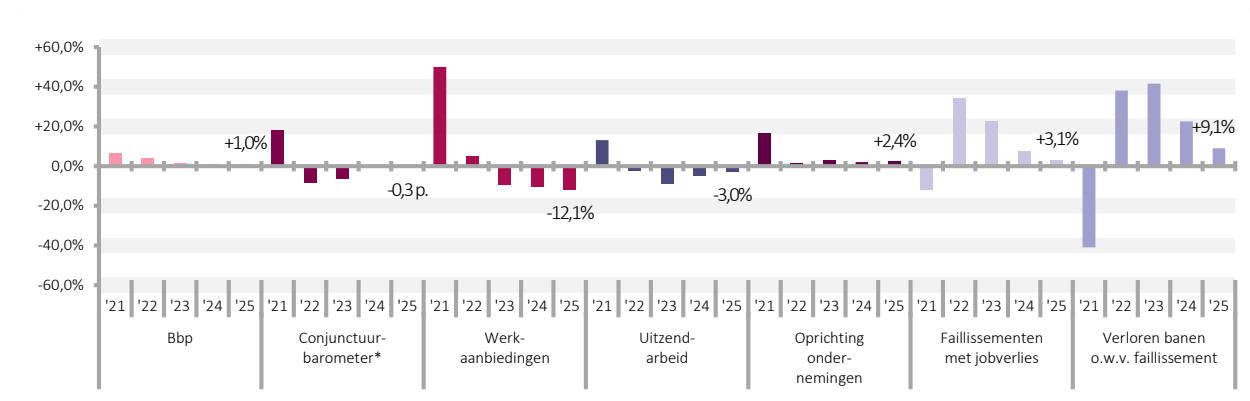
	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2021	492.756	+3,4	484.657	677.308	48.902	2.218	12.889	4.248
2022	512.251	-4,9	508.999	661.689	49.682	2.982	17.806	3.178
2023	521.032	-11,0	460.278	603.023	51.079	3.659	25.198	6.397
2024	526.610	-11,0	412.962	574.360	52.101	3.930	30.886	9.837
2025	531.901	-11,3	363.161	556.850	53.348	4.051	33.685	7.565
Evol. 2021- 2025	+ 7,9%	-14,8 p.	- 25,1%	- 17,8%	+ 9,1%	+ 82,6%	+ 161,3%	+ 78,1%

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2021	100	+0,0 p.	100	100	100	100	100	100
2022	104	-8,3 p.	105	98	102	134	138	75
2023	106	-14,4 p.	95	89	104	165	196	151
2024	107	-14,4 p.	85	85	107	177	240	232
2025	108	-14,8 p.	75	82	109	183	261	178

Evolutie van de conjunctuurindicatoren op jaarbasis¹

Gra. 2.1.1

¹ Omwille van zijn aard, wordt de evolutie van de conjunctuurbarometer uitgedrukt in punten i.p.v. percentages. Vanwege de grote variaties werden het aantal werknemers betrokken bij aankondiging van een collectief ontslag niet opgenomen in deze visuele weergave.

De aanhoudende economische onzekerheid van de afgelopen jaren houdt stand. Hoewel de periode van piekinflatie achter ons ligt, blijven buitenlandse militaire conflicten, wijzigende importtarieven en de hoge energiekosten de economie onder druk zetten. Daarnaast beperkt de omvangrijke overheidsschuld de budgettaire slagkracht om steunmaatregelen te bieden. Desondanks blijft het Belgische bbp groeien, zij het in beperkte mate, net zoals in de voorgaande jaren.

Het ondernemersvertrouwen (gemeten via de zgn. conjunctuurbarometer) reflecteert deze situatie en is gezakt naar het laagste peil sinds 2009 (het coronajaar 2020 niet meegerekend). De dalende trend in het aantal gepresteerde uren zet zich onverminderd voort. Ook het aantal vacatures, een belangrijke indicator voor de evolutie van de werkloosheid, daalt voor het derde jaar op rij. Op jaarbasis noteren we een daling van 12,1%, wat neerkomt op een afname van 25,1% ten opzichte van 2021. Daarnaast stijgt het aantal verloren banen door bedrijfsbeëindigingen voor het vierde jaar op rij.

De aanhoudend stijgende trend in het aantal nieuw opgerichte ondernemingen biedt echter een sprankeltje hoop.

Bronnen: Nationale rekeningen - Kwartaal- en jaaraggregaten (NBB, 2026) + Flash estimate (NBB, 2026); maandelijks conjunctuurenquête bij de ondernemingen (NBB, 2026); door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten (Actiris, 2026) (Forem, 2026)² (ADG, 2026) (VDAB, 2026); Uitzendarbeid - Jaarlijkse groei (Federgon, 2026) + Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag – berekening RVA; Oprichting van ondernemingen in de profitsector (E8-DBRIS Team FOD Economie, 2026) ; Interactieve statistieken FSO (FSO, 2026); Collectieve ontslagen - lange reeks (FOD WASO, 2026)

² NB: Door de invoering van een nieuwe digitale omgeving voor ondernemingen om hun werkaanbiedingen te verspreiden en op te volgen, zien we vanaf T4 2022 een reeksbreuk.

2.1.2

Werkgelegenheid en demografie

Belgische werkgelegenheid en bevolking (in duizenden personen)

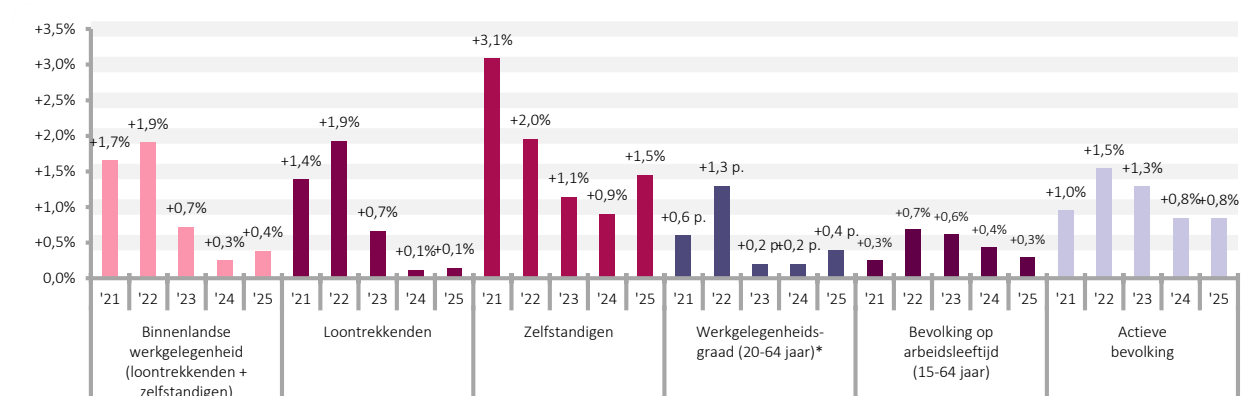
Tab. 2.1.II

	Binnenlandse werkgelegenheid (loontrekkenden + zelfstandigen)	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Actieve bevolking
2021	5.038	4.097	860	70,6%	7.376	5.502
2022	5.134	4.176	877	71,9%	7.427	5.587
2023	5.171	4.204	887	72,1%	7.473	5.659
2024	5.184	4.209	895	72,3%	7.506	5.707
2025	5.204	4.215	908	72,7%	7.528	5.755
Evol. 2021- 2025	+ 3,3%	+ 2,9%	+ 5,6%	+2,1 p.	+ 2,1%	+ 4,6%

	Binnenlandse werkgelegenheid (loontrekkenden + zelfstandigen)	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Actieve bevolking
2021	100	100	100	+0,0 p.	100	100
2022	102	102	102	+1,3 p.	101	102
2023	103	103	103	+1,5 p.	101	103
2024	103	103	104	+1,7 p.	102	104
2025	103	103	106	+2,1 p.	102	105

Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking op jaarbasis

Gra. 2.1.II

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen (NBB Publicaties, 2026)

* De evolutie van de werkgelegenheidsgraad wordt uitgedrukt in procentpunt i.p.v. procent.

Hoewel de groei van de binnenlandse werkgelegenheid zich blijft voortzetten, lijkt deze de afgelopen jaren af te koelen. Ten opzichte van vier jaar geleden noteren we een stijging van 3,3%, terwijl dat vergeleken met vorig jaar slechts 0,4% is. De groei is zichtbaar bij zowel de loontrekkenden als de zelfstandigen. Dit weerspiegelt zich ook in het peil van de werkgelegenheidsgraad. De werkgelegenheidsgraad stijgt met 0,4 procentpunt op jaarbasis en bereikt daarmee opnieuw het hoogste niveau van de laatste 5 jaar.

Zowel bij de bevolking op arbeidsleeftijd als bij de actieve bevolking noteren we een stijging ten opzichte van vorig jaar, van respectievelijk 0,3% en 0,8%. De afgelopen jaren groeide de actieve bevolking doorgaans sneller dan de bevolking op arbeidsleeftijd. Dit duidt op een relatief hogere instroom in inactiviteit, bijvoorbeeld door zorgtaken of arbeidsongeschiktheid.

2.1.3

Vooruitzichten en budget voor 2026

Voor de opstelling van de begroting baseert de RVA zich op de ramingen van het Federaal Planbureau en de voortzetting van de federale economische maatregelen. In de huidige vooruitzichten is rekening gehouden met de politieke besluitvorming tot 6 februari 2026, waaronder het begrotingsakkoord 2026-2029 en de begrotingsopmaak voor 2026 op federaal niveau. Het Planbureau voorziet in zijn laatste prognose voor België (Federaal Planbureau, 2026) een economische groei van +1,1% op jaarbasis in 2026.

Het Planbureau verwacht ook een stijging in de binnenlandse werkgelegenheid in 2026 met 27.900 eenheden in vergelijking met 2025 (+0,5%).

Volgens de prognoses van het Planbureau, wordt voor 2026 een daling van het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met 36,9% verwacht. De tijdelijke werkloosheid zou in 2026 met 1,7% afnemen.

Conjuncturele vooruitzichten

Tab. 2.1.III

	Groeivoet van het bbp in volume (in %)	Binnenlandse werkgelegenheid (in duizendtallen)	UVW-WZ (fysieke eenheden)	Tijdelijke werkloosheid (budgettaire eenheden)
2021	+6,3	4.957,2	292.240	99.807
2022	+4,0	5.052,7	265.403	37.112
2023	+1,7	5.092,3	260.711	25.092
2024	+1,1	5.105,8	262.558	26.524
2025	+1,0	5.123,4	265.529	20.541
2026	+1,1	5.151,3	167.529	20.200
Evol. 2024-2025	-0,1 p.	+0,3%	+1,1%	-22,6%
Evol. 2025-2026	+0,1 p.	+0,5%	-36,9%	-1,7%

Bronnen: RVA - historische gegevens UVW-WZ en tijdelijke werkloosheid; Economische begroting - Tabel B.5.bis Situatie op de arbeidsmarkt detail (Federaal Planbureau, 2026); Nationale rekeningen - Kwartaal- en jaaraggregaten (NBB, 2026) + Flash estimate (NBB, 2026)

2.2

De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context

In dit hoofdstuk worden een aantal elementen aange-reikt voor het situeren van de Belgische werkloosheid (en in het kader daarvan ook de werkgelegenheid en inactiviteit) in een ruimer internationaal kader. Om een zo optimaal mogelijke vergelijking te kunnen voorzien, wordt hiervoor geen gebruik gemaakt van RVA-data maar van Eurostatgegevens (Eurostat, 2026). Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert namelijk internationaal geharmoniseerde arbeidsmarktstatistieken, geba-seerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. Dit laat toe de effecten van verschil-len in reglementering te neutraliseren bij het maken van internationale vergelijkingen.

Aangezien de data binnen dit hoofdstuk afhankelijk zijn van de publicatiemomenten bij Eurostat, zijn de hier behandelde data met een jaar vertraging be-schikbaar.

2.2.1

Werkloosheid

Internationaal geharmoniseerde werkloosheid

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

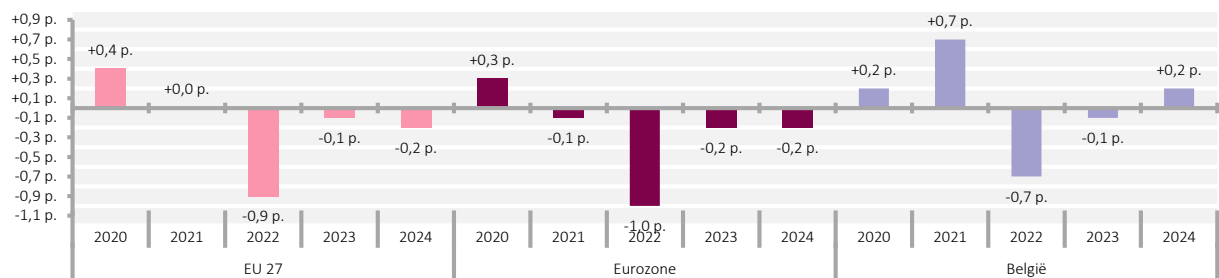
Tab. 2.2.I

	UE 27	Zone Euro	Belgique	UE 27	Zone Euro	Belgique
2020	7,1	7,8	5,6	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2021	7,1	7,7	6,3	+0,0 p.	-0,1 p.	+0,7 p.
2022	6,2	6,7	5,6	-0,9 p.	-1,1 p.	+0,0 p.
2023	6,1	6,5	5,5	-1,0 p.	-1,3 p.	-0,1 p.
2024	5,9	6,3	5,7	-1,2 p.	-1,5 p.	+0,1 p.
Evol. 2020-2024	-1,2 p.	-1,5 p.	+0,1 p.			
Evol. 2023-2024	-0,2 p.	-0,2 p.	+0,2 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad

Gra. 2.2.I

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

Voorafgaand aan de coronacrisis kenden de Europese en Belgische werkloosheidsgraden al ca. een half decennium aan dalingen op jaarbasis. De coronacrisis bracht hier echter verandering in. De crisis veroorzaakte in 2020 overal een stijging van de werkloosheidscijfers. Ondertussen ligt het Europese gemiddelde opnieuw onder het werkloosheidspercentage van 2019 (EU-27: 6,7%; eurozone: 7,5%). Met een werkloosheidsgraad van 5,7% scoort België echter 0,3 procentpunt hoger dan in 2019 (5,4%).

De stijging van de Belgische werkloosheidsgraad in 2021 (+0,7 procentpunt) houdt verband met de wijziging in de methodologie van Eurostat: aangezien in diverse lidstaten personen langdurig en ononderbroken in een stelsel van tijdelijke werkloosheid zijn terechtgekomen, worden personen die in een dergelijk stelsel minstens 3 maanden onafgebroken het werk hebben neergelegd voortaan geteld als werklozen (i.p.v. als tewerkgesteld of inactief). Deze wijziging resulteerde in een aanzienlijke verhoging voor België, waar het systeem voor tijdelijke werkloosheid uitgebreid is en er langer dan in andere landen tijdelijke aanpassingen waren in het licht van de crisis.

Ten opzichte van vorig jaar stijgt de werkloosheidsgraad in België in 2024 (+0,2 procentpunt), terwijl deze daalt in de EU-27 (-0,2 procentpunt) en de eurozone (-0,2 procentpunt). Desondanks blijft de Belgische werkloosheidsgraad nog steeds gunstiger dan de Europese gemiddelden.

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad volgens profielkenmerken

Tab. 2.2.II

	EU 27	Eurozone	België	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.
Geslacht						
Mannen	5,7	6,1	6,1	4,1	7,8	12,0
Vrouwen	6,2	6,6	5,2	3,4	6,9	11,4
Leeftijdsklasse						
15-24 jaar	14,9	14,6	17,4	14,5	22,3	23,6
25-34 jaar	7,0	7,6	7,1	4,5	10,1	12,1
35-44 jaar	5,0	5,5	4,4	2,6	5,8	10,1
45-54 jaar	4,4	4,8	3,6	1,9	4,5	10,7
55-64 jaar	4,4	4,6	3,4	1,9	4,2	11,3
Scholingsniveau						
Kortgeschoold	11,7	11,3	12,9	8,5	16,4	22,8
Middengeschoold	5,5	6,0	6,6	4,4	8,8	15,8
Langgeschoold	3,8	4,2	3,1	2,0	3,4	7,1
Nationaliteit						
Van de lidstaat	5,3	5,7	4,6	3,1	6,5	10,9
Buitenlandse EU-nationaliteit	6,5	6,5	6,6	5,3	7,0	8,1
Niet-EU-nationaliteit	10,7	10,5	12,1	8,2	14,8	16,0
Totaal in 2024	5,9	6,3	5,7	3,8	7,4	11,8

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a -
lfst_r_lfu3rt - lfst_r_lfur2gan)

Berekeningen: RVA

Volgens gewest

De interregionale verschillen zijn een belangrijk aspect van de Belgische werkloosheidsgraad. Hoewel de totale Belgische graad in 2024 5,7% bedraagt, dat is 0,2 procentpunt onder het gemiddelde van de EU-27, ligt volgens gewest alleen de Vlaamse werkloosheidsgraad van 3,8% lager dan dit gemiddelde. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest laten werkloosheidsgraden van respectievelijk 7,4% en 11,8% noteren. België is daarmee de lidstaat met één van de hoogste interregionale verschillen op het vlak van werkloosheidsgraad. Dit gegeven laat zich voor een groot deel verklaren door de specifieke aard van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, dat in zijn geheel eigenlijk als een grootstedelijke zone kan worden beschouwd.

Volgens geslacht

Volgens geslacht valt in tegenstelling van de Europese gemiddelden op dat de Belgische werkloosheidsgraad bij mannen hoger ligt dan die bij vrouwen. Het grootste verschil in werkloosheidsgraad tussen de beide geslachten zien we in het Waals Gewest.

Volgens leeftijdsklasse

Volgens leeftijdsklasse zien we hoe de jongerenwerkloosheid in Europa beduidend hoger ligt dan de werkloosheid in de andere leeftijdscategorieën. Dit fenomeen is zelfs nog meer uitgesproken in België en in het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Volgens scholingsniveau

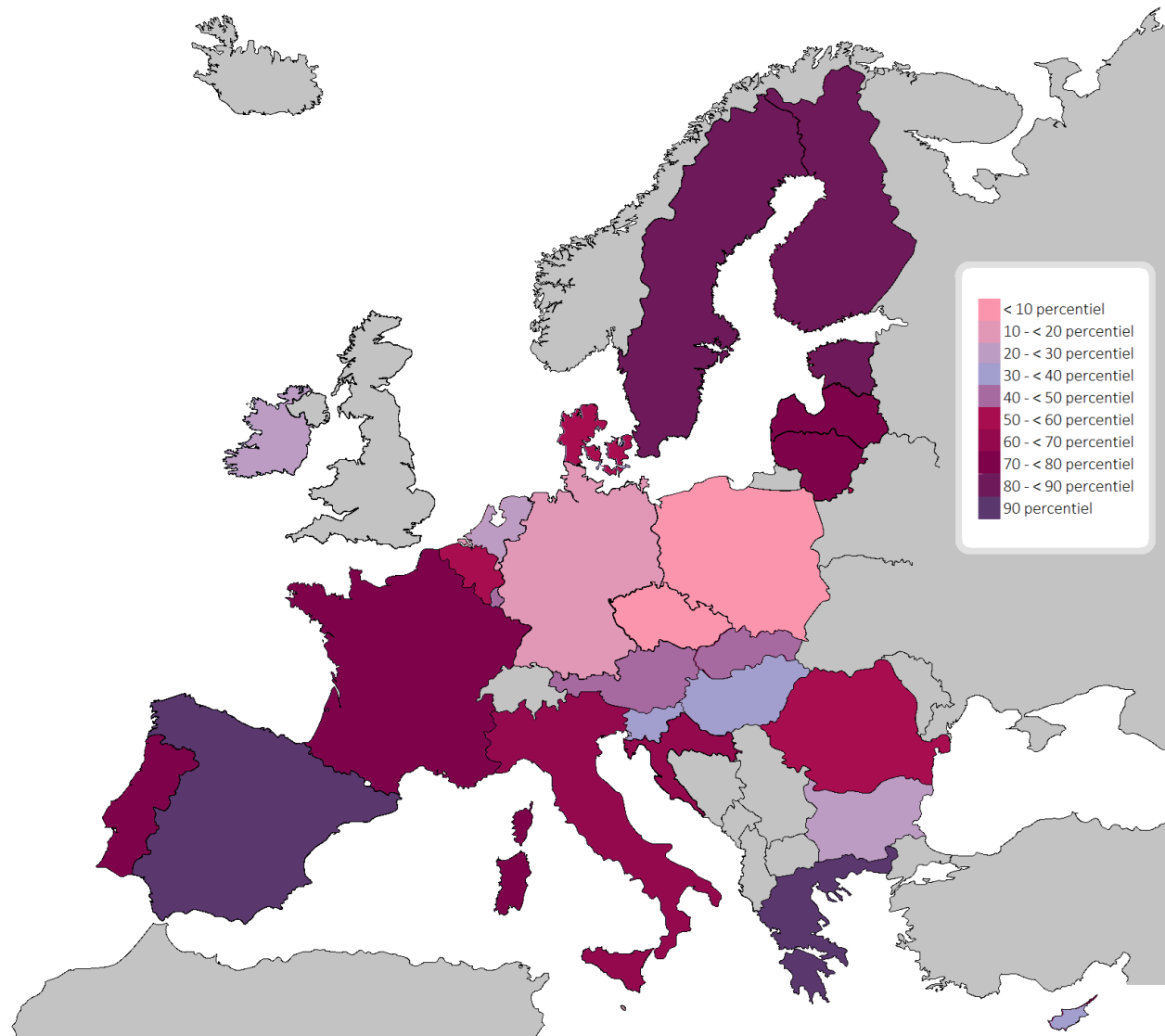
De werkloosheidsgraad neemt af naargelang het scholingsniveau stijgt. Dit geldt zowel in Europa als in België en zijn gewesten. In ons land lijkt dit fenomeen echter meer uitgesproken dan gemiddeld in Europa.

Volgens nationaliteit

Volgens nationaliteit zien we ten slotte hoe België in 2024 een bovengemiddelde werkloosheidsgraad kent bij de buitenlandse niet-EU nationaliteiten (12,1%, d.i. respectievelijk 1,4 en 1,6 procentpunt hoger dan in de EU-27 en de eurozone). Dit is het enige van de beschouwde profielkenmerken waarvoor de gemiddelde Belgische graad hoger ligt dan de Europese gemiddelden. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt de (voor dit gewest) relatief lage werkloosheidsgraad voor buitenlandse EU-nationaliteiten op. Dit houdt ongetwijfeld verband met de vele Europese instituten gevestigd in dit gewest.

Kaart – onderlinge verhouding van de recentste werkloosheidsgraad onder de Europese lidstaten

Gra. 2.2.II

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

In vergelijking met de overige landen van de Europese Unie, bevindt België zich in 2024 qua werkloosheidsgraad net onder het gemiddelde. Het land situeert zich samen met Denemarken en Roemenië in de klasse van het 50 - < 60^e percentiel.

Aandeel vergoede werkloosheid binnen de totale werkloosheid volgens werkloosheidsduur

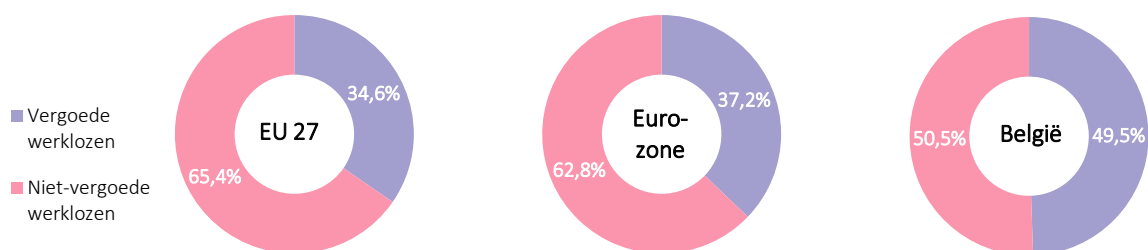
Tab. 2.2.III

	< 12 maanden werkloos			12 maanden of langer werkloos		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2020	36,0	39,3	53,8	22,6	23,5	67,1
2021	41,8	45,7	45,4	32,2	33,6	70,7
2022	35,5	38,5	41,6	30,2	31,6	70,5
2023	36,4	39,4	37,7	29,9	31,6	74,4
2024	36,9	40,0	38,9	29,9	31,6	67,9
Evol. 2020-2024	+0,9 p.	+0,7 p.	-14,9 p.	+7,3 p.	+8,1 p.	+0,8 p.
Evol. 2023-2024	+0,5 p.	+0,6 p.	+1,2 p.	+0,0 p.	+0,0 p.	-6,5 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ugadra)

Verhouding tussen vergoede en niet-vergoede werklozen

Gra. 2.2.III

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ugadra - Ifsa_upgan)

Berekeningen: RVA

Op internationaal vlak laat België zich opvallen door het feit dat de werkloosheidsuitkering in principe onbeperkt is in de tijd. Doch was in 2024 het aandeel werklozen met een uitkering lager dan het aandeel van werklozen zonder uitkering. In de rest van Europa krijgt net iets meer dan 1/3 van de werklozen een uitkering. Bij de werklozen van langere duur (12 maanden of langer werkloos) is het aandeel vergoede werklozen in België aanzienlijk hoger dan het gemiddelde in de EU-27. Op dit gegeven zal in 2026 de werkloosheidshervorming een grote invloed hebben.

De werkloosheid in ruime zin

Via de enquête naar de arbeidskrachten wordt de geharmoniseerde werkloosheid bepaald op basis van drie criteria:

- de betrokkene werkt niet (< 1 uur) in de referentieweek;
- de betrokkene zoekt in de referentieweek actief naar werk;
- de betrokkene is onmiddellijk beschikbaar om aan het werk te gaan.

Hoewel die definitie internationale vergelijking vereenvoudigt, is ze tegenover veel (bv. administratieve) invullingen van het begrip 'werkloosheid' eerder eng. Vandaar dat Eurostat naast de werkloosheid in enge zin ook statistieken publiceert over een aantal aanvullende indicatoren, die toelaten een werkloosheidsbegrip in ruimere zin in beschouwing te nemen.

In de eerste plaats gaat het om personen die o.b.v. het eerste werkloosheidscriterium geteld worden als tewerkgesteld, maar eigenlijk meer werkuren zouden willen kunnen presteren – d.i. de ondertewerkstelling. Vervolgens gaat het om personen die o.b.v. de twee laatste criteria geteld worden als inactief, maar hetzij tijdelijk niet actief op zoek zijn naar werk (bv. omdat ze hun vaardigheden proberen verhogen via opleiding), hetzij tijdelijk niet beschikbaar zijn (bv. omwille van mantelzorg) – dit zijn de potentiële arbeidskrachten. Samen met de werkloosheid in enge zin, vormen deze groepen in de marge een definitie van werkloosheid in ruime zin.

Werkloosheid in ruime zin

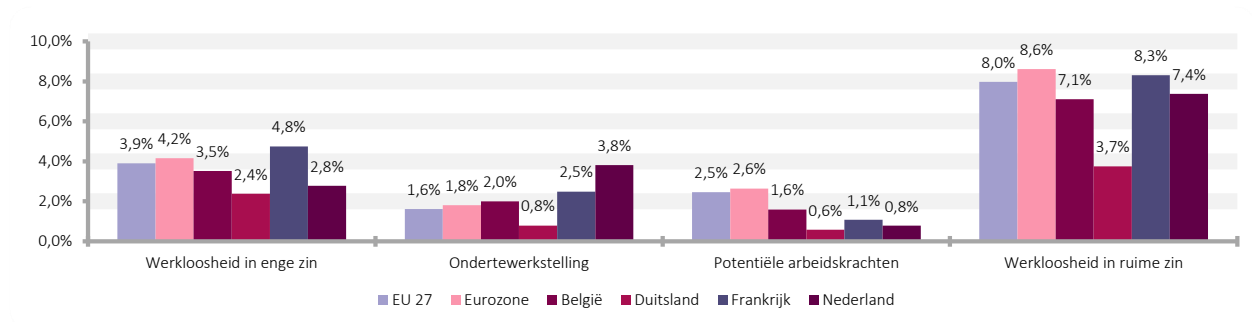
Tab. 2.2.IV

	Ondertewerkstelling			Potentiële arbeidskrachten		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2020	6.322,0	5.722,0	176,0	11.445,0	10.111,0	224,0
2021	6.264,0	5.653,0	199,0	9.929,0	8.797,0	165,0
2022	5.717,0	5.186,0	179,0	8.595,0	7.486,0	128,0
2023	5.550,0	4.988,0	161,0	8.317,0	7.189,0	134,0
2024	5.416,0	4.808,0	174,0	8.229,0	7.013,0	138,0
	Werkloosheid in enge zin			Werkloosheid in ruime zin		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2020	14.976,9	13.011,0	282,4	32.743,9	28.844,0	682,4
2021	14.986,6	12.936,6	324,4	31.179,6	27.386,6	688,4
2022	13.317,8	11.491,0	293,7	27.629,8	24.163,0	600,7
2023	13.185,1	11.290,8	294,2	27.052,1	23.467,8	589,2
2024	13.048,8	11.044,7	306,2	26.693,8	22.865,7	618,2

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a)

Graden van de werkloosheid in ruime zin

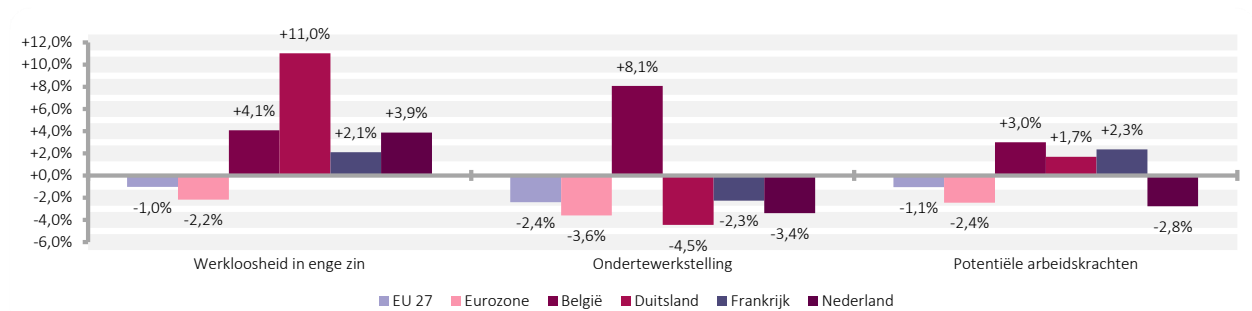
Gra. 2.2.IV

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a - lfsa_pganws); berekeningen: RVA

Evolutie op jaarbasis per subgroep van de werkloosheid in ruime zin

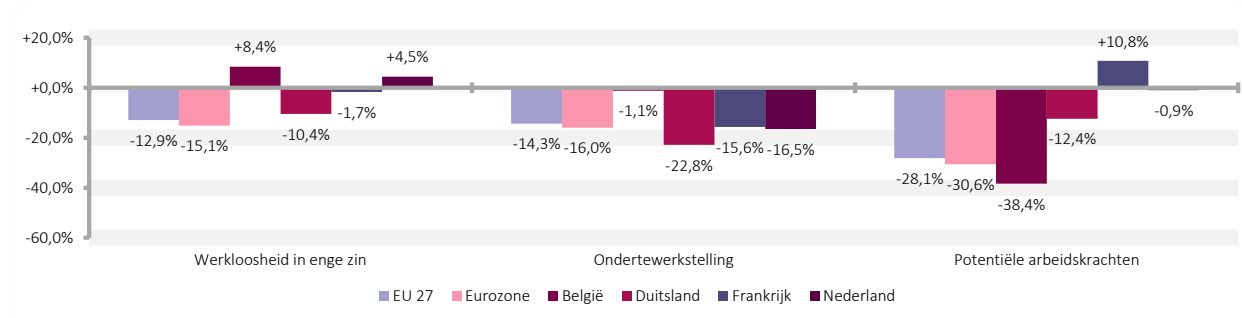
Gra. 2.2.V

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Evolutie op langere termijn (5 jaar) per subgroep van de werkloosheid in ruime zin

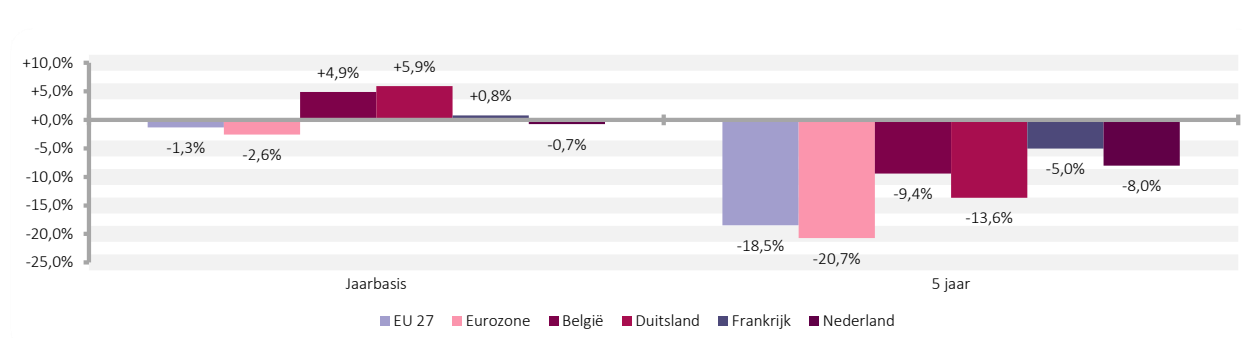
Gra. 2.2.VI

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Evolutie van de werkloosheid in ruime zin

Gra. 2.2.VII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Voor werkloosheidsgraad in enge zin situeert België zich t.o.v. zijn buurlanden tussen de lagere waarden van Duitsland en Nederland en de hogere waarden van Frankrijk in. Voor de werkloosheid in ruime zin, ligt de graad in Nederland dan weer net iets hoger dan de Belgische. De Belgische graad van potentiële arbeidskrachten ligt echter hoger dan in zijn buurlanden.

Deze groep potentiële arbeidskrachten is in de voorbije 5 jaar voor België echter sterk gedaald t.o.v. de Europese gemiddelden en de buurlanden. De afgelopen periode noteerde enkel Frankrijk een toename in die groep.

Daar staat tegenover dat de Belgische werkloosheid in enge zin de afgelopen 5 jaar is toegenomen, terwijl de Europese gemiddelden gedaald zijn. Op vlak van ondertewerkstelling noteert België ook een lagere daling dan het Europese gemiddelde.

Vanuit die inzichten is het dan ook de moeite waard om in deel 2.2.2 de werkloosheid te contextualiseren vanuit de ontwikkelingen op het vlak van werkgelegenheid en inactiviteit.

2.2.2

Werkgelegenheid en inactiviteit

Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

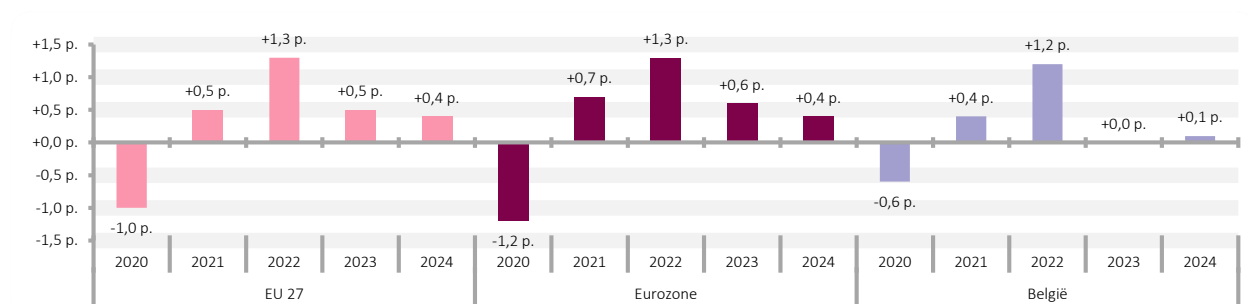
Tab. 2.2.V

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2020	59,0	58,5	56,4	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2021	59,5	59,2	56,8	+0,5 p.	+0,7 p.	+0,4 p.
2022	60,8	60,5	58,0	+1,8 p.	+2,0 p.	+1,6 p.
2023	61,3	61,1	58,0	+2,3 p.	+2,6 p.	+1,6 p.
2024	61,7	61,5	58,1	+2,7 p.	+3,0 p.	+1,7 p.
Evol. 2020-2024	+2,7 p.	+3,0 p.	+1,7 p.			
Evol. 2023-2024	+0,4 p.	+0,4 p.	+0,1 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

Gra. 2.2.VIII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan)

De afgelopen 4 jaar lieten de werkgelegenheidsgraden in Europa en België opnieuw jaarlijkse stijgingen zien. Die trend was voorheen ook al aanwezig, maar werd in 2020 onderbroken door de coronacrisis.

Sinds 2022 ligt de werkgelegenheidsgraad in zowel België als Europa hoger dan vóór de coronacrisis. De Europese gemiddelden laten daarentegen een sterkere stijging zien dan België.

Het contrast tussen de evolutie van de werkgelegenheidsgraad, in lijn met de Europese trends, en die van de werkloosheidsgraad bevestigt voor België dat een deel van de bevolking inactief is geworden na de crisis. Daarbij moeten we rekening houden met het feit dat de gewijzigde methodologie van Eurostat met betrekking tot de tijdelijke werkloosheid ook een invloed heeft op de cijfers.

Geharmoniseerde inactiviteitsgraad

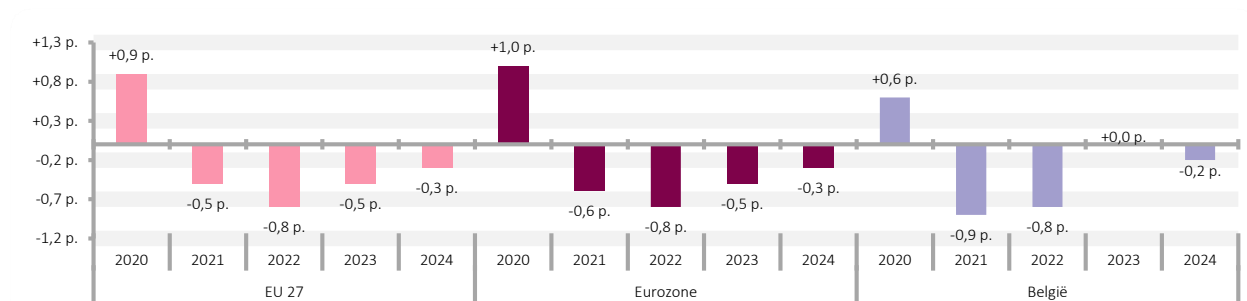
Tab. 2.2.VI

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2020	36,5	36,5	40,3	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2021	36,0	35,9	39,4	-0,5 p.	-0,6 p.	-0,9 p.
2022	35,2	35,1	38,6	-1,3 p.	-1,4 p.	-1,7 p.
2023	34,7	34,6	38,6	-1,8 p.	-1,9 p.	-1,7 p.
2024	34,4	34,3	38,4	-2,1 p.	-2,2 p.	-1,9 p.
Evol. 2020-2024	-2,1 p.	-2,2 p.	-1,9 p.			
Evol. 2023-2024	-0,3 p.	-0,3 p.	-0,2 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ipga)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad

Gra. 2.2.IX

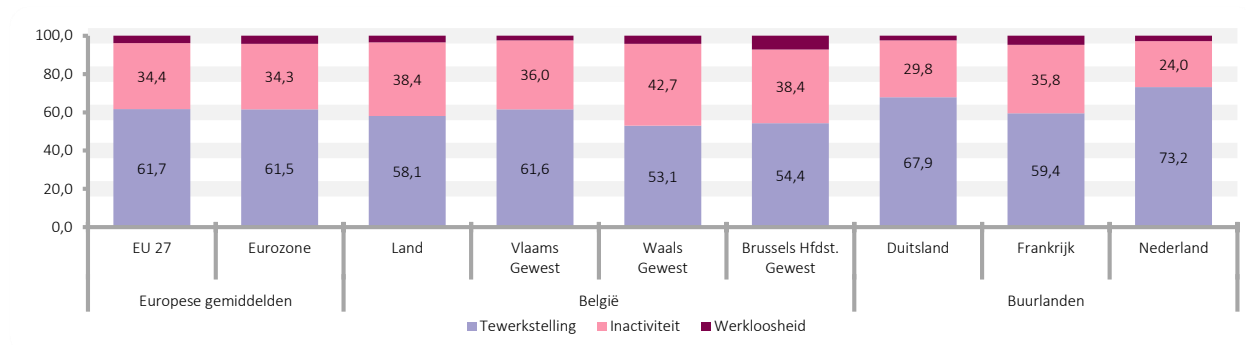

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ipga)

Na een stijging van de inactiviteitsgraad in België en Europa in 2020, hervatten de cijfers in 2021 een gunstigere trend. De afgelopen paar jaar is die trend echter wel minder uitgesproken voor België. De inactiviteitsgraad van België blijft daarmee aanzienlijk hoger dan die van de EU-27 en de eurozone.

Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-74 jaar)

Gra. 2.2.X

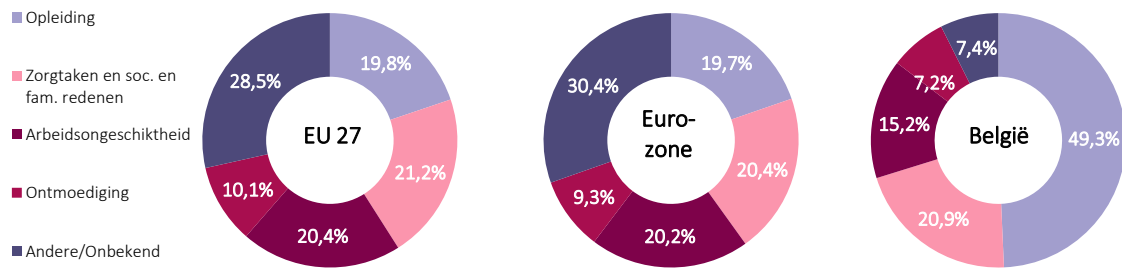

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten
(lfst_r_lfsd2pwn)

De grote relatieve hoogte van de inactiviteit toont zich in elk van de Belgische gewesten. Zelfs in het Vlaams Gewest, waarvan het aandeel werkenden aanzienlijk hoger ligt dan in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ligt de inactiviteitsgraad nog steeds hoger dan de Europese gemiddelden. België heeft in zijn geheel ook een hogere inactiviteitsgraad dan we kunnen noteren voor zijn buurlanden. Bijgevolg noteren we voor België t.o.v. de totale beroepsbevolking, ondanks een relatief laag percentage van werkloosheid, toch een lager werkgelegenheidspercentage dan voor de Europese gemiddelden of buurlanden. Voor de interpretatie hiervan moeten we echter mee de structuur van de inactiviteit en de werkgelegenheid in beschouwing nemen.

Structuur van de inactiviteit

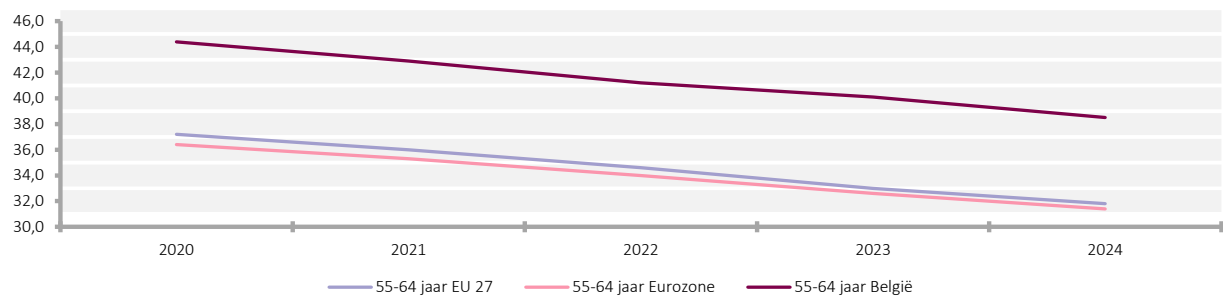
Gra. 2.2.XI

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_igar)

Evolutie van de inactiviteitsgraad voor de 55-64 jarigen

Gra. 2.2.XII

Bron : Eurostat – Enquête sur les forces de travail (Ifsa_ipga)

Berekeningen: RVA

De Belgische inactiviteit bij de bevolking op arbeidsleeftijd die geen werk zoeken bestaat voor een bovengemiddeld groot aandeel uit personen in opleiding. Het aandeel personen met zorgtaken en sociale of familiale redenen is min of meer vergelijkbaar met de Europese gemiddelden. Dit betekent dat bijna 3/4 van de Belgische inactieven deel uitmaken van deze groepen, die aanleunen bij het eerder beschreven concept van de potentiële arbeidskrachten. Bovendien kent België een kleinere groep ontmoedigden onder de inactieve bevolking.

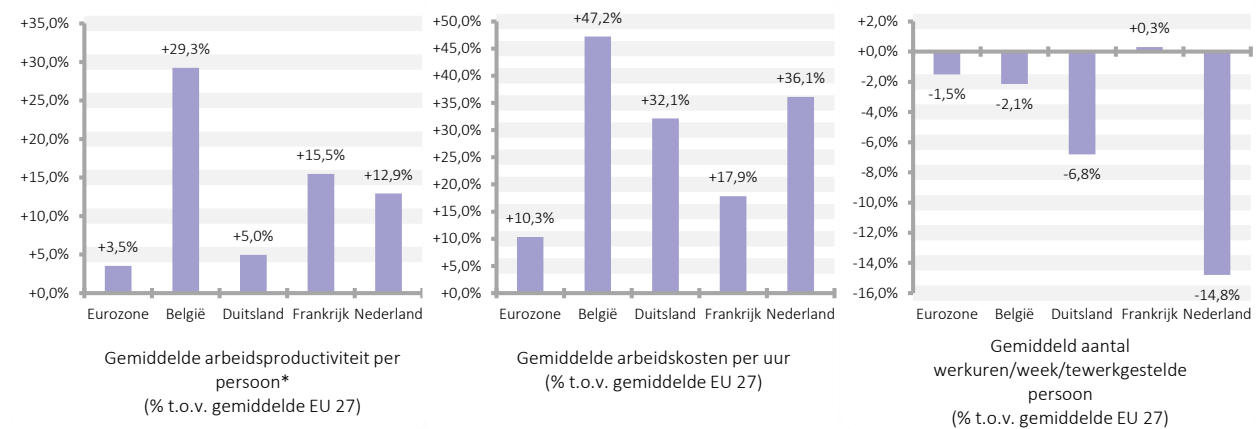
Door de wijzigingen in de rapportage van enquêtes door Eurostat zijn gepensioneerden (of andere niet-werkzoekenden) uit deze indicator verwijderd. Wetende dat inactiviteit historisch gezien belangrijker is bij de oudere bevolking van België, hebben we deze groep vanuit een andere hoek bevraagd om grafiek 2.2.XII te verkrijgen.

Hieruit blijkt dat België sinds de hervorming van de brugpensioenregeling geleidelijk dichterbij de Europese gemiddelden komt. In 2024 was de daling in België binnen de groep van 55- tot 64-jarigen met 4,0% sterker dan de daling van 3,6% in de EU-27 en 3,7% in de eurozone.

Samenvattend is de inactiviteit in België hoger dan het gemiddelde in de marge van de werkloosheid, maar het betreft in verhouding meer mensen in een "dynamische" situatie (in opleiding of met verlof om gezinsredenen) dan mensen die gedemotiveerd of arbeidsongeschikt zijn in vergelijking met de rest van Europa.

Structuur en aard van de werkgelegenheid

Gra. 2.2.XIII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten
(nama_10_lp_ulc - lc_lci_lev - lfsa_ewhuis - lfsa_epgais)

Berekeningen: RVA

* Wegens het ontbreken van een volledige dataset met betrekking tot de arbeidsproductiviteit per werknemer per gewerkt uur voor het jaar 2024, is er een lineaire regressieanalyse uitgevoerd om representatieve waarden vast te stellen.

Ook wanneer we kijken naar de structuur en aard van de tewerkstelling in België, kunnen we een nieuw licht werpen op de vergelijking van het relatieve aandeel werkenden in België en Europa. Zo zien we in de eerste plaats dat, als België relatief gezien minder werkende personen kent, de Belgische arbeidsproductiviteit per persoon zich wel sterk bovengemiddeld vertoont, m.n. 29,3% boven de gemiddelde productiviteit per persoon in de EU-27. Dit is ook veel hoger dan de waarden te noteren voor de buurlanden. Een dergelijk hoge productiviteitsnorm is dan wel een positief gegeven m.b.t. internationale concurrentiekracht, een bovengemiddeld hoge productiviteitsnorm kan mogelijks ook een bijkomende drempel vormen voor bepaalde bevolkingssegmenten om een succesvolle en duurzame (her)intrede op de arbeidsmarkt te maken. Bovendien staat tegenover die hogere productiviteit ook een bovengemiddeld hoge loonnorm (+47,2% t.o.v. het Europese gemiddelde), wat in bepaalde gevallen een drempel kan vormen op het vlak van werving. Ook in de buurlanden en algemeen binnen de eurozone zijn de arbeidskosten evenwel hoger t.o.v. het Europese gemiddelde dan in verhouding staat tot de arbeidsproductiviteit.

Behalve de grotere arbeidsproductiviteit, kent België tegenover de eurozone en verschillende van zijn buurlanden ook een relatief hoog aantal werkuren per persoon. Het aantal werkuren per week gepresteerd door een werkende Belg ligt 2,1% lager dan het Europese gemiddelde. Wanneer we dit vergelijken met een land als Nederland, waar de arbeidsmarkt veel sterker georiënteerd is richting deeltijds werk, loopt het verschil op tot 14,8% minder werktijd per persoon per week. Ook dit aspect moet mee in beschouwing worden genomen bij het interpreteren van het aandeel werkenden binnen de volledige Belgische bevolking op arbeidsleeftijd.

2.3

Impact van macrotrends en crisissen

De voorbije jaren behandelde de RVA in zijn jaarverslagen in detail de sterke impact van **macrotrends en crisissen** op de stelsels onder zijn bevoegdheid. Wij identificeerden hierbij met name:

- **Budgettaire sanering en activering:** Onder druk van het Europese Semester en de noodzaak tot begrotingsdiscipline hanteert België de voorbije decennia regelmatig een saneringslogica. Dit vertaalt zich onder de regering-De Wever I in ingrijpende hervormingen, zoals de beperking van werkloosheidsuitkeringen in de tijd.
- **Geopolitieke fragmentatie en strategische autonomie:** In een wereld van geo-economische spanningen en een groeiende technologische kloof met de VS en China, dwingen Europese initiatieven België tot een versnelde transformatie van zijn (menselijk) kapitaal. De meest directe impact komt voort uit het conflict in Oekraïne dat eind 2025 nog steeds onverminderd doorgaat.
- **Artificiële intelligentie:** De massale adoptie van deze technologie is verweven met tal van maatschappelijke onderwerpen. Het snel evoluerende karakter van de technologie zal de invloed ervan de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid alleen maar doen toenemen.
- **Energie- en kostencrisis:** De afgelopen jaren kwam dit onderwerp steeds hoger op de Europese agenda te staan. De transitie naar een duurzame, stabiele en goedkope energiemix wordt aanzien als belangrijke basis voor een autonoom Europa.

Het komende overzicht is niet exhaustief. De complexiteit van de huidige sociaaleconomische realiteit laat zich immers niet in enkele pagina's vatten. De besproken thema's schetsen een aantal kritieke krachtlijnen die de fundamenteën van de Belgische economie en arbeidsmarkt en bij extensie de RVA stelsels vormgeven. Door deze macrotrends centraal te stellen, bieden we een noodzakelijk kader om de specifieke evoluties en cijfers die in de volgende hoofdstukken aan bod komen, correct te kunnen interpreteren en beter te situeren.

De grootste crisis van de afgelopen jaren, de coronacrisis, ligt ondertussen al enige tijd achter ons. En gelukkig bleven de RVA-stelsels gespaard van nieuwe schokken van hetzelfde formaat. Zoals we zullen zien, zijn de sporen van de crisismaatregelen daarmee bijna volledig verdwenen uit de RVA-statistieken. De trends die zich de afgelopen paar jaar aan het vormen waren, kregen dit jaar verder vorm.

Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep sinds 2005

Tab. 2.3.I

	2005	2009	2019	2020	2025	Evol. 2005 - 2025	Evol. 2019 - 2025
Uitkeringsgerechtigde volledig w erklozen	742.425	685.125	391.039	378.148	295.325	-60,2%	-24,5%
<i>Werkzoekenden</i>	490.960	454.964	329.360	339.267	288.077	-41,3%	-12,5%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	251.465	230.161	61.678	38.881	7.248	-97,1%	-88,2%
Vrijstellingen van IMZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.183	36.376	38.612	35.176	31.469	-5,2%	-18,5%
Tijdelijke w erkloosheid	130.586	209.788	98.341	504.830	101.003	-22,7%	+2,7%
Onderbrekingsuitkeringen	194.848	252.429	249.367	252.046	244.023	+25,2%	-2,1%
<i>Tijdskrediet</i>	89.016	127.746	107.392	95.000	88.250	-0,9%	-17,8%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	74.311	72.249	53.676	47.303	31.074	-58,2%	-42,1%
<i>Thematische verloven</i>	31.522	52.434	88.299	109.743	124.699	+295,6%	+41,2%
Overige uitkeringen	109.267	128.690	102.165	86.619	54.567	-50,1%	-46,6%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	47.924	50.772	33.576	31.788	22.449	-53,2%	-33,1%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	46.866	65.340	57.907	46.144	24.644	-47,4%	-57,4%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	10.679	10.221	8.587	6.508	6.572	-38,5%	-23,5%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	3.799	2.357	2.094	2.180	902	-76,3%	-56,9%
Totaal werklozen	775.608	721.501	429.651	413.324	326.794	-57,9%	-23,9%
Totaal werkenden	430.902	588.550	447.779	841.316	398.691	-7,5%	-11,0%
Algemeen totaal	1.210.310	1.312.408	879.524	1.256.820	726.387	-40,0%	-17,4%

Tijdelijke werkloosheid

Voor het eerst is het aantal tijdelijke werklozen bijna terug op het niveau van 2019. Tegenover vorig jaar is de tijdelijke werkloosheid namelijk met 20,2% gedaald. Die daling is te wijten aan verschillende elementen. Het milde weer zorgde voor een gunstig voorjaar in de bouwsector. Er werd ook een verplichte dagelijkse toeslag van ruim 5 euro voor de werkgever geïntroduceerd vanaf 2024. Daarnaast zorgt de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt ervoor dat werkgevers terughoudender zijn om personeel naar huis te sturen uit vrees dat werknemers op zoek zouden gaan naar een stabiel alternatief (Federaal Planbureau, 2025).

Tijdelijke werkloosheid was zonder twijfel een belangrijk instrument voor de Belgische overheid om de schokken van de afgelopen crisissen, waaronder de COVID-19-pandemie en de oorlog Oekraïne, op te vangen. Hoewel de lopende crisismaatregelen in het stelsel hun irrelevantie voor de interpretatie van de getallen heeft bereikt en de toegang ertoe verstrengd wordt, blijft het stelsel van tijdelijke werkloosheid (TW) om economische redenen een unieke en essentiële pijler van de arbeidsmarkt.

Algemeen gesproken heeft de tijdelijke werkloosheid zich sinds de coronaperiode weer enigszins genormaliseerd (Nuyts & Votquenne, 2024). Een diepgaande trajectanalyse van de RVA werpt nieuw licht op hoe werkgevers dit instrument gebruiken. De primaire doelstelling van TW is het fungeren als crisisinstrument om ontslagen te voorkomen tijdens tijdelijke economische neergang. De studie van de RVA toont aan dat dit stelsel in veel gevallen effectief bijdraagt aan de stabiliteit van ondernemingen en dat het helpt acute schokken succesvol op te vangen. Bij bedrijven die uiteindelijk failliet gaan, zien we vaak dat TW slechts zeer kortstondig werd ingezet voordat de sluiting volgde, wat suggereert dat het stelsel in die gevallen niet werd misbruikt om niet-levensvatbare bedrijven kunstmatig in leven te houden (Nuyts & Votquenne, 2026).

Volledige werkloosheid

Waar tijdens de pandemie nog uitzonderlijke beschermingsmaatregelen golden voor de volledige werklozen, zien we in 2025 een verdere normalisering zoals de situatie was voor 2020. Belangrijk om hierbij te noteren is dat het totale aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen al sinds 2021 lager ligt dan in 2019 – de huidige "normalisering" slaat dan ook specifiek op het uitdoven van de laatste uitzonderlijke dossiers in de statistieken.

Voor wie toegelaten is tot de uitkering op basis van werkprestaties, is de degressiviteit van de uitkering – de regeling waarbij de uitkering met de loop der tijd afneemt – al geruime tijd opnieuw van kracht. Tijdens de pandemie werd de degressiviteit voor die personen namelijk bevroren. Sinds 2024 neemt het resterend aantal personen met betalingen waarvoor een bevroering van de degressiviteit geldt sterk af. De gemiddelde impact per persoon/betaling neemt eveneens ook steeds verder af.

Hetzelfde doet zich voor bij het aantal personen met een verlenging van het basisrecht voor de inwerkingsuitkering. Daar zijn de strikte termijnen reeds jaren weer de norm, maar blijven er nog enkele personen in de statistieken die van een verlenging van hun basisrecht genieten die ze hebben ontvangen gedurende de pandemie.

Aangezien er geen nieuwe bevroeringen of verlengingen van toepassing zijn, spreekt het voor zich dat beide effecten sterk uitdovend blijken.

Overzicht van het effect van de bevrozing van de degressiviteit

Tab. 2.3.II

	Alle statuten onderworpen aan degressiviteit			Aantal bevrozingen o.w.v. de coronacrisis			waarvan met effect op het uitkeringsbedrag			
	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Meerkost
2020	359.376	530.962	4.301.417.771	119.202	244.127	1.557.713.939	47.793	151.267	622.097.562	81.171.354
2021	339.269	501.593	4.252.015.202	166.226	267.223	2.172.539.964	124.829	227.264	1.650.803.631	298.263.322
2022	309.936	467.218	4.106.343.731	119.119	178.879	1.527.829.434	92.670	164.545	1.188.401.009	301.951.808
2023	300.746	452.915	4.183.891.807	86.925	133.294	1.126.005.293	86.925	133.294	1.126.005.293	157.362.387
2024	304.134	458.966	4.431.401.678	59.381	85.278	784.478.434	59.381	73.933	784.478.434	28.736.106
2025	311.107	466.070	4.640.767.078	1.615	14.381	11.390.812	1.615	14.381	11.390.812	559.524
Evol. 2024- 2025	+2,3%	+1,5%	+4,7%	-97,3%	-83,1%	-98,5%	-97,3%	-80,5%	-98,5%	-98,1%

Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen

Tab. 2.3.III

	Totaal inschakelingsuitkeringen			Verlengingen			
	Personen	Vergoede dagen	Bedragen	Toegekende verlengingen	Van toepassing zijnde verlengingen	Vergoede dagen	Bedragen
2020	57.947	10.454.326	337.294.065	52.248	2.129	162.832	4.543.348
2021	49.948	8.966.187	297.258.538	48.599	4.850	660.406	19.492.301
2022	43.433	7.667.046	281.582.027	-	3.230	500.577	17.108.060
2023	40.441	7.310.315	288.282.070	-	798	111.349	4.474.449
2024	39.435	7.011.673	280.373.894	-	221	32.725	1.579.662
2025	35.497	6.314.180	251.732.596	-	68	11.857	606.917
Evol. 2024- 2025	-10,0%	-9,9%	-10,2%		-69,2%	-63,8%	-61,6%

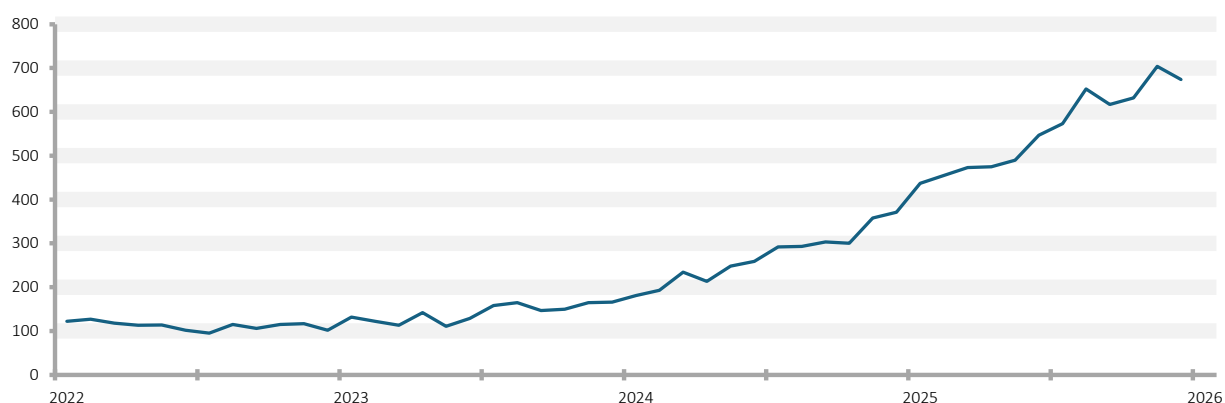
Bij de niet-vergoede werklozen die zich als werkzoekende inschrijven bij de gewestelijke instanties (cf. deel 4.5), zien we sinds 2022 echter een markante weerslag van het Oekraïense conflict. Het aantal Oekraïners dat de Belgische arbeidsmarkt betreedt, zette een opvallende stijging in vanaf het uitbreken van de oorlog. Het gaat voornamelijk om vrijwillig ingeschreven werkzoekenden en om verplicht ingeschreven werkzoekenden (bv. zij die een equivalent leefloon ontvangen). De Oekraïners vormden eerder een erg beperkte nationaliteitsgroep onder de Belgische werkzoekenden, eind 2024 vormen zij echter de grootste buitenlandse werkzoekenden op de Belgische arbeidsmarkt.

Inmiddels zien we echter een nieuwe evolutie: een groeiend aandeel van deze groep stroomt door naar de reguliere werkloosheidsverzekering. Waar het aanvankelijk bijna uitsluitend om niet-vergoede werkzoekenden ging, hebben steeds meer Oekraïners na een periode van tewerkstelling in België voldoende socialezekerheidsrechten opgebouwd om recht te hebben op een werkloosheidsuitkering. De cijfers illustreren deze trend scherp: terwijl er in januari 2022 slechts 122 Oekraïners een uitkering ontvingen, steeg dit aantal naar 181 in januari 2024. Sindsdien versnelt deze groei fors, met 437 uitkeringsgerechtigden in januari 2025 met een piek van 704 in november 2025.

We moeten er echter rekening mee houden dat ook uit Rusland sinds het begin van het conflict een vluchtelingenstroom op gang kwam. Aangezien voor hen niet dezelfde procedures werden voorzien als voor de Oekraïense oorlogsvluchtelingen, betreden zij de Belgische arbeidsmarkt voornamelijk als vrijwillig ingeschreven werklozen. Hoewel hun aantallen niet vergelijkbaar zijn met die van hun Oekraïense tegenhangers, zien we bij de vrijwillig ingeschreven Russische werkzoekenden toch ook een opvallende stijging sinds het begin van de oorlog.

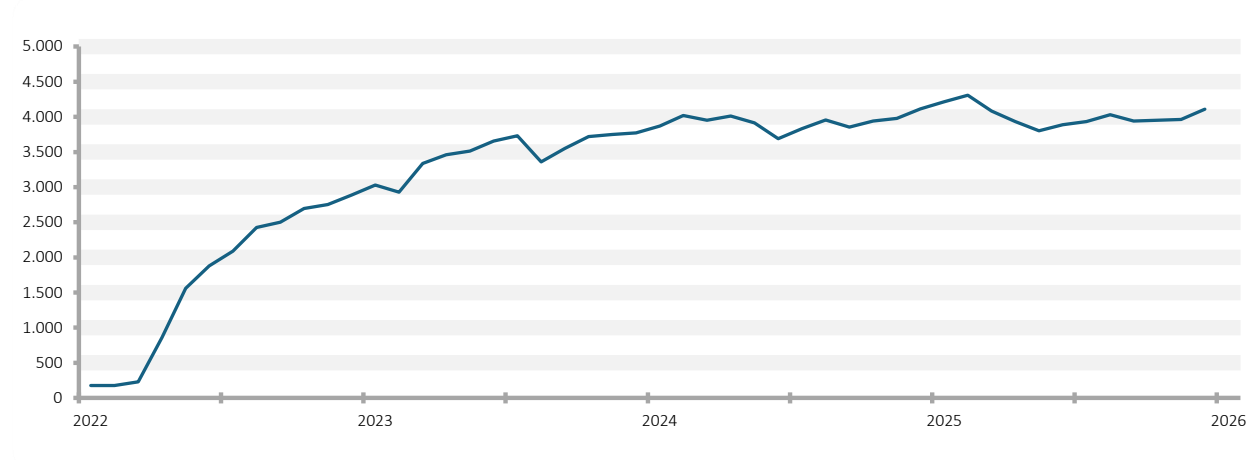
Evolutie van het aantal vergoede Oekraïense werklozen (januari 2020 – december 2025)

Gra. 2.3.1

Evolutie van het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden met focus op de Oekraïense nationaliteit (index: januari 2022 = 100)

Gra. 2.3.II

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Onderbrekingsuitkeringen

Dat corona ondertussen langzamerhand uit onze statistieken aan het verdwijnen is, zien we ook bij de onderbrekingsuitkeringen. Reeds sinds de afloop van het corona-ouderschapsverlof in 2020 is er weinig impact van crisismaatregelen. Een aantal maatregelen met betrekking tot personeelsschaarste in de zorgsector werden in 2023 nog verlengd t.e.m. 31.03.2023, maar hadden geen impact die zichtbaar is in de RVA-statistieken. Voor het corona-tijdscrediet – dat werknemers toeliet om 1/5^e of halftijds minder te werken om ondernemingen in moeilijkheden te ontlasten – blijven we in 2025 betalingen registreren. Op zijn piekmomenten (augustus en oktober 2022) bereikte hun peil echter nog geen 150 betalingen per maand. Het aandeel van het corona-tijdscrediet is daardoor altijd kleiner gebleven dan 0,2% van het totale tijdscrediet, een nagenoeg verwaarloosbaar aandeel. De totale uitgaven voor dit stelsel bedroegen in 2025 530.999,35 EUR (een daling van 18,9% tegenover 2024).

Wanneer we terugkijken naar de evolutie van de onderbrekingsuitkeringen van de afgelopen 10 jaar, zien we vanaf 2016 een daling in de cijfers. Die daling is echter te wijten aan de invoering dat jaar van het Vlaams zorgkrediet, het alternatief voor het federale systeem in Vlaanderen. Na die initiële daling stabiliseerde het aantal echter en zweven de onderbrekingsuitkeringen de laatste 8 jaar rond een gemiddelde van 244.165.

Macrotrends

Als we ‘trend’ definiëren als een ontwikkeling in een bepaalde richting, is een macrotrend een lang aanhoudende en wijdverspreide trend op grote (meestal internationale) schaal. Macrotrends omvatten vaak een grondige verschuiving in allerlei maatschappelijke domeinen en brengen zo veranderingen teweeg in het gedrag en de denkkaders die daar deel van uitmaken. Macrotrends neigen er bovendien naar met elkaar te overlappen en elkaar te beïnvloeden. Dit maakt het moeilijker om de impact van een welbepaalde macrotrend te isoleren. Wij beperken ons hier dan ook tot een eerder algemene beschouwing van relevante macrotrends en hoe die op lange termijn de RVA-maatregelen beïnvloeden.

Uiteraard oefenen reglementaire wijzigingen een grote rechtstreekse impact uit op de RVA-stelsels. De impact van een aantal recente wijzigingen is beschreven in hoofdstuk 3. Ook binnen de reglementaire evoluties kunnen echter een aantal macrotrends worden geïdentificeerd die een rode draad vormen doorheen uiteenlopende reglementaire wijzigingen.

Het Verdrag van Maastricht (1991) richtte zich op het creëren van het kader voor de economische en monetaire unie binnen de Europese Unie. Het legde de basis voor de invoering van de euro als gemeenschappelijke munteenheid en stelde daartoe zogenaamde **convergentiecriteria** vast waaraan EU-lidstaten moesten voldoen om de euro te kunnen aannemen. Deze criteria omvatten beperkingen op begrotingstekorten (overheidsuitgaven) en overheidsschuld als percentage van het bbp. Bijvoorbeeld, lidstaten moesten een begrotingstekort hebben dat niet groter was dan 3% van het bbp en een overheidsschuld die niet groter was dan 60% van het bbp. Het voldoen aan deze criteria vereiste vaak begrotingsdiscipline. In de praktijk voerden veel EU-landen een beleid van austeriteit: begrotingsbezuinigingen om aan de criteria van Maastricht te voldoen en de stabiliteit in de eurozone te handhaven.

De hang naar budgettaire sanering werd nog versterkt in de context van de bankencrisis. Om de sterker gevoelde nood op te vangen voor een sterker socio-economisch beheer en fiscale coördinatie op EU-niveau, werd vanaf 2010 het zogenaamde Europese Semester opgericht (Europese Commissie, 2024). Het gaat om een jaarlijks terugkerende cyclus waarin de nationale begrotingen en socio-economische context worden geanalyseerd en beoordeeld, om uit te monden in concrete aanbevelingen per land.

In dit licht werd België in juli 2024 formeel onder de procedure voor buitensporige tekorten geplaatst, wat het land verplicht tot een strikt correctief pad om Europese boetes te vermijden. Voor België betekent dit dat het begrotingstekort uiterlijk in 2029 weggewerkt moet zijn via een strak vastgelegd traject van maximale uitgavengroei. Uiteraard kan de omgang met die aanbevelingen niet los worden gezien van bestaande nationale trends, maar een aantal belangrijke hervormingen van de RVA-stelsels sinds 2010 vinden op zijn minst inhoudelijke aanknopingspunten bij de voorafgaande aanbevelingen vanuit het Europese Semester.

Zo werden eind de jaren '70 en in de jaren '80 in België nog een aantal maatregelen genomen die erop waren gericht om bepaalde groepen toe te laten zich meer te distantiëren van de arbeidsmarkt ten voordele van de kansen voor andere werkzoekenden (bv. het brugpensioen). Onder invloed van de gewijzigde denkkaders, bestond in de recentere decennia eerder een tendens om alle bevolkingssegmenten sterker te activeren. Op een aantal vlakken stimuleert dit een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden bij de RVA, bv. door het optrekken van de pensioenleeftijd, maar meestal gaat het om beperkende en/of besparende maatregelen die dalingen van het aantal uitkeringsgerechtigden beogen. Voorbeelden hiervan zijn de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen, de afbouw van stelsels voor werklozen die worden vrijgesteld van het zoeken naar werk, de hervorming van het brugpensioen tot SWT en het verstrengen van de reglementering voor diverse onderbrekingsuitkeringen.

De federale regering-De Wever I zet deze lijn van activering en budgettaire sanering op een nog dwingender wijze voort, gedreven door de noodzaak om te voldoen aan het Europese traject voor het wegwerken van het begrotingstekort, en voorziet in dat licht belangrijke hervormingen in het kader van de betaalbaarheid van de sociale zekerheid te houden (Belgium.be, 2025).

De centrale ambitie is het verhogen van de werkzaamheidsgraad naar 80%, wat vertaald wordt in een reeks ingrijpende hervormingen binnen de RVA-stelsels. De meest markante maatregel is de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd, waarbij de reguliere werkloosheid na maximaal twee jaar stopt (met specifieke uitzonderingen). Daarnaast wordt de toegang tot stelsels zoals het SWT en de landingsbanen verder verstrengd, waarbij de minimumleeftijd systematisch naar boven wordt bijgesteld om de effectieve uittredingsleeftijd te verhogen. Deze maatregelen beogen niet enkel een directe daling van de overheidsuitgaven, maar trachten ook de "werkloosheidsval" te verkleinen door het verschil tussen het netto-inkomen uit arbeid en een sociale uitkering te vergroten. Hiermee wordt de verschuiving van een passieve sociale bescherming naar een actief activeringsmodel, die decennia geleden werd ingezet onder druk van de Europese convergentiecriteria, tot zijn uiterste consequentie doorgevoerd.

Hoewel dit regeerakkoord reeds in januari 2025 werd afgesloten, zal er voor de meeste hervormingen een aanzienlijke termijn overheen gaan vooral eer de structurele effecten volledig in de RVA-statistieken weerspiegeld worden. De impact van strengere toegangsvoorwaarden en gedragswijzigingen op de arbeidsmarkt sijpelt doorgaans slechts geleidelijk door in de cijfers. Een belangrijke uitzondering hierop is echter de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd; deze maatregel zal naar verwachting een sneller en directer effect hebben op de statistieken, ook al gaat deze pas vanaf maart 2026 daadwerkelijk van kracht.

Een andere significante macrotrend binnen het politiek-reglementaire landschap is de **herverdeling van bevoegdheden**. Via opeenvolgende staatshervormingen zijn verschillende RVA-bevoegdheden in de voorbije decennia geheel of gedeeltelijk overgedragen naar de gewesten of gemeenschappen. Het doel van deze hervormingen was het vergroten van de gewestelijke autonomie ten behoeve van een doelgerichte, regionale beleidsvoering.

Belangrijke kanttekening hierbij is dat deze overdrachten in de praktijk uiterst tijdsintensieve processen bleken te zijn. De transitieperiodes bij voorgaande hervormingen werden gekenmerkt door een aanzienlijke doorlooptijd, waarbij de overwinning van de inherente administratieve complexiteit allerm minst evident was. De afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus en de effectieve overdracht van middelen en personeel vormden daarbij substantiële institutionele uitdagingen.

In het verlengde van deze institutionele verschuivingen vormt de bevoegdheid van gefedereerde tewerkstellingsdiensten om autonoom knelpuntberoepen te erkennen en hiervoor gerichte opleidingstrajecten te faciliteren, een concreet voorbeeld. Recent RVA-onderzoek naar de impact van vrijstellingen voor beroepsopleidingen bevestigt de effectiviteit van dit regionale maatwerk als antwoord op de huidige aanwervingscrisis. Het onderzoek concludeert dat opleidingen specifiek gericht op knelpuntberoepen niet enkel de initiële instroomkansen op de arbeidsmarkt verhogen, maar ook resulteren in een duurzamere en meer stabiele tewerkstelling in vergelijking met het gemiddelde (Votquenne S., 2025).

De tewerkstellingsinstellingen zetten in 2025 resoluut in op een dwingend activeringsmodel, waarbij de nadruk is verschoven van passieve begeleiding naar proactieve interventie.

In Vlaanderen vertaalt dit zich in een "aanklampende" aanpak, waarbij de VDAB niet alleen focust op bemiddeling, maar ook strikter toeziet op de activering van niet-beroepsactieven zonder uitkering (Vlaamse Overheid, 2024).

Le FOREM volgt in Wallonië een nog gelijkaardig paradigma: elke werkzoekende moet binnen de vier maanden een concreet aanbod voor een job, stage of opleiding hebben gekregen (Waalse Overheid, 2024).

In het licht van het Brussels regeerakkoord wordt de regionale tewerkstellingsstrategie gelijksoortig gekenmerkt door een verschuiving naar een resultaatgericht activeringsbeleid. Hierbij moet de tewerkstellingsgraad tegen 2030 stijgen tot 70% (Brusselse overheid, 2026). Het nieuwe beheerscontract van Actiris (2025-2029) legt eveneens de focus op het wegwerken van de enorme kwalificatiekloof en de dringende noodzaak aan tweetaligheid (2025).

Hoewel de regionalisering de gewesten de noodzakelijke instrumenten gaf voor doelgericht beleid (zoals het autonoom erkennen van knelpuntberoepen), leiden deze herverdelingen, ongeacht de aard van het regionale beleid, tot een versnippering van de bevoegdheden. Zo bestond in 2020 bv. de vrees dat het moeizame proces om buitenlandse diploma's te laten erkennen, een beleid dat niet eenduidig werd ontwikkeld, een hindernis zou vormen om de (volledige) Belgische arbeidsmarkt te kunnen betreden (FOD WASO, Unia, 2020, p. 236).

2025 toonde echter aan dat technologische innovatie en supranationale samenwerking deze versnippering kan tegengaan. Zo heeft het Erasmus+ DIGIAR project de drempels voor hooggeschoolde migranten uit de Benelux en de Baltische Staten geminimaliseerd, waardoor de nationale versnippering niet langer een onoverkomelijke hindernis vormt (Secretariaat-Generaal van de Benelux, 2024). Een vervolgonderzoek wijst er zelf op dat de gevreesde bureaucratische vertraging is overwonnen via de automatische erkenning en stelt dit regionaal model voor als de blauwdruk voor de EU (European University Association & SKVC, 2025).

Niettegenstaande de potentie van technologische innovaties en nauwere samenwerking tussen regio's en lidstaten, blijft de institutionele complexiteit ten gevolge van regionalisering een punt van zorg. Deze versnippering dreigt immers de economische dynamiek te ondermijnen door grensoverschrijdende investeringen en multiregionale activiteiten te bemoeilijken – een uitdaging die zowel op Belgisch als op Europees niveau manifest is.

Het gebrek aan uniforme reglementering, zelfs binnen de EU of de eurozone, wordt hiervoor sinds meerdere jaren als belangrijke verklarende factor aangedragen (IOE, 2017, p. 50; De Leus, 2017, pp. 112-118; Van de Calseyde, 2017). Het risico bestaat dan ook dat de knelpunten bij versnipperd beleid zoals op Europees niveau gesignaleerd zich op nationaal niveau manifesteren (Van de Calseyde, 2023). Gelet op de verhoogde complexiteit door het uiteenlopen van het doelgroepenbeleid, groeit met name het risico op een verstoring van de interregionale arbeidsmarktmobiliteit voor de beoogde werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ondanks de aandacht voor die interregionale arbeidsmarktmobiliteit als knelpunt in het kader van de tewerkstellingsobjectieven, zijn er aanwijzingen dat binnen dit aspect van het doelgroepenbeleid de regionale tussenschotten op de Belgische arbeidsmarkt zijn versterkt door de regionalisering (Segaert & Nuyts, 2024).

Los van de successen en risico's van staatshervormingen, kunnen we hier sowieso wijzen op de zichtbaarheid van hun impact op de RVA-statistieken. De regionaal verschillende strategieën rond de overgedragen bevoegdheden over sanctiebeleid (deel 4.10), loopbaanonderbreking (deel 6.4) en activeringsmaatregelen (deel 7.2) vertalen zich bv. in afwijkende evoluties per gewest.

Hoewel Europa de **grootste eengemaakte markt** ter wereld huisvest, slaagt de EU er in vergelijking met andere economische grootmachten minder vaak in om innovatieve bedrijven op te schalen en aan te trekken. Waar het gebrek aan uniforme reglementering en de fragmentatie van de kapitaalmarkten voorheen vooral als een economisch efficiëntieprobleem werd gezien (IOE, 2017; De Leus, 2017), wordt dit vandaag de dag beschouwd als een direct risico voor de strategische autonomie van de Unie.

In 2025 heeft de droom van een standvastige globalisering volgens de regels van de liberale wereldorde definitief plaatsgemaakt voor een realiteit van geo-economische fragmentatie. De trans-Atlantische relatie, decennialang de hoeksteen van de Europese veiligheid en handel, heeft in 2025 een historisch dieptepunt bereikt. De assertieve en bij wijlen onvoorspelbare koers van de Verenigde Staten heeft geleid tot een diepe diplomatieke kloof, gesymboliseerd door de escalerende spanningen over territoriale ambities en unilaterale handelsbarrières.

De veranderende wereldorde heeft de EU gedwongen om haar 'soft power'-benadering te herzien. De overgang van een puur liberale handelsmacht naar een assertieve speler is noodzakelijk geworden door wat omschreven wordt als de strijd om technologische hegemonie. Europa stelt via het zgn. "Brussels Effect" vaak de wereldwijde reguleringsstandaard, maar regulering alleen volstaat niet zonder een robuust industrieel beleid (Bradford, 2023). De geopolitieke situatie verhoogt de druk op een herziening van de Europese markt – om deze nog meer te integreren indien we wensen te blijven concurreren. De term "eengemaakt markt" suggereert immers een grotere eenheid dan de huidige realiteit rechtvaardigt.

Er wordt geopperd dat sectoren zoals energie, telecom en defensie – die voorheen strikt nationaal waren – nu volledig geïntegreerd moeten worden om schaalvoordelen te bieden aan Europese (tech-)bedrijven. Het wegnemen van nationale barrières om privaat kapitaal makkelijker te laten vloeien, is daarbij ook een belangrijke evolutie (Véron, 2024).

Die beweging richting het supranationale niveau is volgens sommigen essentieel om te voorkomen dat Europees talent en kapitaal uitwijken naar de Amerikaanse markt, waar de regeldruk lager en de markt uniformer is (Letta, 2024).

De verdere integratie en de geopolitieke verschuivingen naar een actiever Europees industriebeleid zou diepgaande gevolgen hebben voor de Belgische arbeidsmarkt en het socialezekerheidsstelsel. Als een kleine, open economie met een sterke afhankelijkheid van internationale handelsstromen, dwingt de Europese transitie naar hoogtechnologische sectoren (zoals defensie en microchips) België tot een versnelde transformatie van zijn menselijk kapitaal.

Onderzoek benadrukt dat in een dergelijke dynamische EU-context de focus van de sociale zekerheid moet verschuiven van louter passieve inkomensbescherming naar actieve ondersteuning van 'upskilling' en levenslang leren (Hemerijck, 2017). Voor de Belgische arbeidsmarkt betekent dit dat de structurele mismatch – waarbij de vraag naar hooggeschoolde technologische profielen alsmaar toeneemt – opgelost moet worden (Baert, 2020).

Bovendien stelt het streven naar een werkelijk eengemaakte Europese markt de Belgische traditie van automatische loonindexering en hoge loonlasten onder druk. In een context van een monetaire unie, waarbij de mogelijkheid tot nationale valutadevaluatie ontbreekt, vormt de 'interne devaluatie' – het beheersen van de arbeidskosten – het primaire instrument voor lidstaten om hun concurrentiepositie te behouden (Vandenbroucke, 2020). Daarbij kan het indexeringsmechanisme bij asymmetrische schokken leiden tot een groeiende loonkloof ten opzichte van de buurlanden, wat de exportpositie van de Belgische industrie verzwakt (NBB, 2024).

De grotere convergentie van het sociaal en industrieel beleid die een verdere Europese integratie vereist, stelt België voor een strategisch dilemma: terwijl de loonindexering een hoeksteen is van de sociale zekerheid en de koopkracht beschermt, wordt dit unieke model binnen een verregaand geïntegreerde Europese Unie door internationale instanties vaker geanalyseerd als een risico voor de prijscompetitiviteit. (Draghi, 2024; Vandenbroucke, 2020; NBB, 2024).

De nuance binnen dit debat is echter dat deze hoge loonlasten in België ook fungeren als een katalysator voor technologische innovatie. Uit het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid over AI en de Belgische arbeidsmarkt (2026) blijkt dat de Belgische adoptiegraad van AI-technologieën bij ondernemingen in 2025 al 35% bedroeg, wat aanzienlijk hoger is dan het Europese gemiddelde van circa 20%. In de Belgische context wordt AI niet louter gezien als een technologische vernieuwing, maar als een noodzakelijke "productiviteitshefboom" om de hoge loonkosten te compenseren. Bedrijven investeren sneller in deze technologieën om de productiecapaciteit te vergroten en processen te automatiseren, wat leidt tot een hogere productiviteit per werknemer. Dit zien we nu ook al weerspiegeld in de relatief hoge Belgische productiviteit (deel 3.2.2).

De noodzaak voor Europa om **militaire en economische autonomie** op te bouwen wordt als urgent beschouwd, hoewel experts waarschuwen dat een volledige onafhankelijkheid decennia kan vergen (WEF, 2025). Een cruciaal recent ijkpunt in dit verhaal is het rapport van Mario Draghi (2024) over de toekomst van het Europese concurrentievermogen. Draghi stelt dat de EU een "radicale verandering" nodig heeft om de innovatiekloof met de VS en China te dichten, indien het wenst het te blijven concurreren met deze twee blokken. Daarvoor zijn immense investeringen nodig – ter grootte van bijna 800 miljard euro per jaar – in infrastructuur, technologie en defensie. Om dat bedrag te kaderen, kunnen we het vergelijken met het Marshallplan: het Amerikaanse hulpprogramma om Europa na de Tweede Wereldoorlog op te bouwen besloeg slechts 1,5% van de Europese economische output, terwijl het Draghi-plan overeenkomt met ongeveer 4,5% van het bruto binnenlands product van de EU.

Ondanks de dwingende economische logica achter het rapport-Draghi en de noodzaak voor strategische autonomie, stuit de uitvoering van dergelijke radicale hervormingen op fundamentele politieke barrières binnen de Unie. Het realiseren van een eengemaakt industrieel en fiscaal beleid vereist vaak unanimiteit, wat in een Unie van 27 lidstaten met uiteenlopende nationale belangen en begrotingsdisciplines geen evidentie is (Scharpf, 2006). Deze patstelling wakkert het debat aan over gedifferentieerde integratie, ook wel bekend als een "Europa van twee snelheden". Een onvermijdelijk model, volgens sommigen, om institutionele verlamming te voorkomen (Schimmelfennig, 2020; Leruth, 2022). Hierbij vormt een kopgroep van landen een diepere integratie op gebieden zoals defensie en fiscaliteit, terwijl anderen op afstand blijven. Hoewel dit de slagkracht van de Unie op korte termijn kan vergroten, steken hier ironisch genoeg ook de problemen van versnippering de kop op. Academics waarschuwen namelijk voor het risico van politieke verdeeldheid en een verzwakking van de democratische legitimiteit, waarbij de kloof tussen de 'integratie-kern' en de periferie onoverbrugbaar dreigt te worden (Hooghe, 2019).

Ondertussen vinden deze ontwikkelingen plaats tegen het decor van een **ongekende wereldwijde schuldenlast**. De rijkste naties ter wereld worden geconfronteerd met recordhoge staatsschulden waarvan de stijgende kosten van de leningen cruciale overheidsuitgaven beginnen te verstikken. Zo kampen onder andere de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Japan met schulden-niveaus die hun jaarlijkse economische output evenaren of overtreffen. Geld dat voorheen naar zaken als sociale zekerheid en onderwijs vloeide, wordt nu opgeslokt door rentelasten (Cohen, 2026) – en dat terwijl Europa juist nu geconfronteerd wordt met de noodzaak om fors te investeren in haar strategische autonomie.

Voor België, dat zelf onder curatele staat van de Europese begrotingsregels in het kader van het Europees Semester, is de speelruimte minimaal. Zoals daarnet vermeld, geeft het Europees Semester jaarlijks dwingende aanbevelingen voor begrotingssanering en structurele hervormingen. In de context van 2025-2026 vertaalt dit zich in een strikte naleving van de convergentiecriteria, waarbij een begrotingstekort van meer dan 3% bbp onaanvaardbaar wordt geacht. De Belgische federale regering heeft in januari 2025 prioriteit gegeven aan het beperken van dit tekort, wat een directe impact heeft op de financiering van de sociale zekerheid en de RVA-stelsels. De economische groei, die deze klap enigszins zou kunnen opvangen, blijft steken op een bescheiden niveau van circa 1,2% (FOD Economie, 2025).

In reactie op de trans-Atlantische kloof en de groeiende Chinese geo-economische invloed heeft de EU haar inspanningen om **nieuwe handelsmarkten** te ontsluiten in 2025 en 2026 opgevoerd. Het resultaat hiervan is de ondertekening van twee vrijhandelsakkoorden.

Het akkoord met India op 27 januari 2026 wordt beschouwd als een historisch mijlpaal. Dit akkoord brengt twee economieën samen die gezamenlijk 25% van het mondiale bbp vertegenwoordigen. Voor de Belgische exporteurs biedt de deal met India ongekennde mogelijkheden. De eliminatie van tarieven op 96,6% van de goederenuitvoer naar India zal naar verwachting de exportwaarde van Europese goederen tegen 2032 verdubbelen (European Commission, 2026). Daarnaast voorziet het akkoord een uitgebreid mobiliteitskader voor talent, wat voordelig zou kunnen zijn voor de Belgische IT- en professionele dienstensector die kampen met een chronisch tekort aan gespecialiseerde krachten (Kapoor, 2026).

Het EU-Mercosur-akkoord, ondertekend op 17 januari 2026, dient een ander strategisch doel: het verzekeren van de toegang tot kritieke grondstoffen die noodzakelijk zijn voor de digitale en groene transitie. De Europese Unie importeert momenteel bijvoorbeeld 82% van haar Niobium uit de Mercosur-landen, een metaal dat essentieel is voor medische technologie en geavanceerde magneten (GA Alliance, 2026). De verwachte besparing van 4 miljard EUR op Europees niveau zou voor de Belgische industrie een welgekomen steun zijn. Het akkoord opent ook de publieke aanbestedingsmarkt van de Mercosur-landen, die alleen al in Brazilië meer dan 8 miljard EUR per jaar bedraagt (European Commission, 2026).

De Europese Unie bevindt zich met andere woorden op een historisch kruispunt waar geopolitieke ambities en financieel-politieke realiteiten frontaal op elkaar botsen. De transitie naar strategische autonomie vereist niet alleen een ongekennde kapitaalinjectie zoals bepleit door Draghi, maar ook de institutionele moed om de resterende barrières in de eengemaakte markt te slechten en institutionele verlamming te voorkomen. Terwijl nieuwe handelsakkoorden met partners als India en de Mercosur-landen een essentieel “prijsschild” en toegang tot kritieke grondstoffen bieden voor de digitale en groene transitie, blijft de interne financiering van deze ambities de achilleshiel van de Unie onder de druk van een wereldwijde schuldenlast.

Voor een open economie als België, die navigeert tussen strikte Europese begrotingsregels en de dringende noodzaak tot industriële transformatie, is de speelruimte beperkt maar de inzet existentieel. Uiteindelijk zal het vermogen van Europa om zich als eengemaakt en assertief blok te profileren bepalend zijn voor haar overlevingskans in een geo-economische versnipperde wereldorde, waarbij economische slagkracht en soevereiniteit onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

De noodzaak van deze soevereiniteit en concurrentievermogen wordt nergens duidelijker dan in de technologische sector, waar de Europese ambities botsen op de enorme **financiële asymmetrie** tussen de EU en de VS. Terwijl individuele *hyperscalers* zoals Microsoft, Amazon en Google jaarlijks tientallen miljarden dollars investeren in AI-infrastructuur en datacenters, kampt Europa met een structurele investeringskloof die door Mario Draghi (2024) werd becijferd op €800 miljard aan extra jaarlijkse investeringen. Alleen al Alphabet, het moederbedrijf van Google, zal in 2026 tot 185 miljard dollar in AI investeren (Lee, 2026) – ongeveer achttien keer de omvang van de beoogde besparingen door de regering-De Wever I. De zogenaamde Amerikaanse “tech-megacaps” (Alphabet, Microsoft, Meta en Amazon) zullen in 2026 gezamenlijk bijna 700 miljard dollar in de uitbouw van AI steken, een bedrag dat nagenoeg gelijk is aan de totale investeringsbehoefte die Draghi voor Europa voorstelde (Elias, 2026).

Deze cijfers leggen de kern bloot van wat economen omschrijven als een groeiende technologische divergentie. De productiviteitskloof tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten is namelijk niet gelijkmatig verdeeld over alle economische sectoren, maar is in overweldigende mate toe te schrijven aan de dominantie van deze Amerikaanse tech-giganten. Terwijl Europese bedrijven doorgaans uitblinken in zgn. “mid-tech” industrieën zoals de automobielen en de chemische sector, waar de marges voor productiviteitswinst door digitalisering beperkt zijn, hebben de Amerikaanse megacaps de vruchten geplukt van de schaalvoordelen van de digitale revolutie. Volgens het concurrentierapport van Draghi (2024) is de Amerikaanse voorsprong in de afgelopen twee decennia bijna integraal gedreven door de ICT-sector en de snelle commercialisering van geavanceerde technologieën. Zonder een Europese tegenhanger voor deze hyperscalers ontbreekt het de EU aan de nodige innovatiemotoren die kapitaalintensieve AI-systemen op globale schaal kunnen uitrollen. Hierdoor dreigt Europa vast te raken in een structurele achterstand, waarbij het niet alleen de controle verliest over de technologische infrastructuur, maar ook over de daaruit voortvloeiende economische surpluswaarde.

Het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid (2026) bevestigt deze scheve verhouding: de private investeringen in AI zijn het afgelopen decennium dertien keer groter geworden, waarbij de marktwaarde van de tien belangrijkste Amerikaanse AI-start-ups (waaronder bv. OpenAI en xAI) is geëxplodeerd van vrijwel nul in 2023 naar bijna een biljoen dollar in oktober 2025. Deze massale kapitaalconcentratie zorgt ervoor dat de productie van halfgeleiders, de cloudinfrastructuur en de ontwikkeling van grote generatieve modellen vrijwel volledig worden gedomineerd door een handvol Amerikaanse megabedrijven.

Laten we Nvidia als voorbeeld nemen: begin 2026 bereikte die onderneming een marktwaarde van bijna 5 biljoen dollar, waarmee het individueel de omvang van de volledige Japanse economie overtrof (Visual Capitalist). Terwijl Europese lidstaten zoeken naar budgettaire ruimte voor industriële innovatie, realiseerde Nvidia in het fiscale jaar 2026 alleen al een omzet van meer dan 200 miljard dollar, gedreven door een nagenoeg monopolistische positie op de markt voor AI-acceleratoren.

Deze kloof creëert wat de HRW omschrijft als een “geostrategisch dilemma” voor Europese ondernemingen, die voor hun digitale transitie nagenoeg volledig afhankelijk zijn van niet-Europese technologie. Wetenschappelijk onderzoek naar *General Purpose Technologies* (GPT) benadrukt dat AI haar eigen verspreiding voedt via recursieve zelfverbetering, waardoor de voorsprong van de koplopers zichzelf versterkt. Economen waarschuwen dat Europa zonder een eengemaakte kapitaalmarkt en gezamenlijke industriële financiering, zoals voorgesteld in het Draghi-plan, gedegradeerd dreigt te worden tot een loutere consumentenmarkt (Tagliapietra, 2024).

Voor een kenniseconomie als België, die weliswaar hoog scoort op AI-gebruik bij bedrijven (35%), maar achterblijft in de ontwikkeling van eigen fundamentele modellen, betekent dit dat de productiviteitswinsten grotendeels wegvloeien naar Amerikaanse aandeelhouders in plaats van de lokale sociale zekerheid te versterken.

Tegenover deze Amerikaanse dominantie staat wel de unieke positie van het Nederlandse ASML. Als enige producent ter wereld van de meest geavanceerde EUV-lithografiemachines vormt ASML de onbetwiste *bottleneck* van de mondiale chipindustrie – zonder hun technologie is de productie van de krachtigste AI-chips simpelweg onmogelijk. Hoewel de marktwaarde van ASML in 2026 de kaap van 500 miljard EUR overschreed, bevestigt deze positie paradoxaal genoeg juist de Europese retoriek over de noodzaak van soevereine alternatieven. ASML is weliswaar een Europees kroonjuweel, maar de output van hun machines vloeit nagenoeg volledig naar Amerikaanse ontwerpers (zoals Nvidia) en Aziatische producenten (zoals TSMC). Dit onderstreept dat een enkel technologisch monopolie onvoldoende is om een autonoom Europees AI-ecosysteem te waarborgen, zolang de rest van de waardeketen, van cloud-platformen tot de uiteindelijke computermodellen, in buitenlandse handen blijft.

Uiteindelijk is de houdbaarheid van de Belgische sociale zekerheid onlosmakelijk verbonden met het succes van deze strategische omslag.

Hoewel deze strategische ontwikkelingen en handelsakkoorden een defensieve buffer vormen, blijft de structurele handicap van **de hoge energie- en grondstofkosten** een belangrijk puzzelstuk in dit geheel. Sinds de geopolitieke herschikking van de vroege jaren '20 kampt de Europese industrie met een hardnekkige energiekloof ten opzichte van de Verenigde Staten en China, waarbij de industriële gasprijzen in Europa gemiddeld drie tot vier keer hoger liggen dan in de VS (IEA, 2025; Draghi, 2024). Het is dan ook geen verrassing dat dit vraagstuk een prominente rol krijgt in het Draghi-rapport die de noodzaak voor een duurzame, goedkope en stabiele energiemix onderlijnt (2024).

Deze kwetsbaarheid wordt momenteel verder aangescherpt door de aanhoudende onrust in het Midden-Oosten, waarbij in bijzonder het Iraans conflict een kritieke factor vormt. De aanhoudende geopolitieke instabiliteit in deze regio doet de mondiale energiesituatie geen goed – de constante dreiging van escalatie en verstoringen in kritieke transportroutes houdt de marktvolatiliteit hoog en ondermijnt de hoop op een snelle daling van de Europese energietarieven.

Voor de Belgische industrie, die met haar omvangrijke chemische en metallurgische clusters in de Antwerpse haven en Wallonië tot de meest energie-intensieve van de wereld behoort, werkt dit prijsverschil als een rem op de internationale concurrentiepositie. Onderzoek wijst erop dat de volatiliteit in grondstofprijzen een directer negatief effect heeft op de Belgische toegevoegde waarde dan in buurlanden, dit vanwege de sterke specialisatie in halffabricaten. Marges op halffabricaten zijn namelijk kleiner dan op eindproducten, waardoor stijgende grondstofprijzen direct de toegevoegde waarde wegvreten (Vandendriessche, 2025).

De toegang tot kritieke materialen via het Mercosur-akkoord en de verlaging van handelstarieven met India fungeren hierbij als een noodzakelijk prijschild. Zonder deze geïntegreerde aanpak van grondstoffenzekerheid dreigt een scenario van “de-industrialisatie door kostenaccumulatie”, waarbij Belgische productiecapaciteit wordt vervangen door import uit regio's met lagere operationele lasten (Tagliapietra, 2024). De brug tussen het Europees handels- en buitenlandsbeleid is daarom een grote invloed op de Belgische economie en industrie.

De cruciale rol van deze sectoren strekt zich echter verder uit dan louter exportcijfers – ze fungeren als de belangrijke financieringsbron voor de Belgische welvaartsstaat. De hoge toegevoegde waarde per werknemer in de chemische en farmaceutische industrie bijvoorbeeld, vertaalt zich niet alleen in bovengemiddelde lonen, maar ook in substantiële socialezekerheidsbijdragen en fiscale ontvangsten die de houdbaarheid van de pensioenen en de gezondheidszorg waarborgen (Federaal Planbureau, 2024). Bovendien genereert deze industriële kern een aanzienlijk multiplicatoreffect: onderzoek wijst uit dat voor elke directe baan in deze hoogtechnologische (export)sectoren er gemiddeld twee tot drie indirecte banen worden gecreëerd in de brede Belgische dienstensector en lokale toeleveringsketens (NBB, 2024; Essencia, 2025). In een verder integrerend Europa is het behoud van deze industriële fundamenteën, mede door een voorziening van goedkope en duurzame energie, essentieel om de financieringsbasis van de sociale zekerheid te beschermen tegen de druk van de mondiale economische herschikking.

De koppeling tussen het Belgische sociale model van een open economie en de industrie en haar export werkt echter in twee richtingen. Volgens Hemerijck (2017) fungeren sociale investeringen als een noodzakelijke voorwaarde om de productiviteit en het innovatievermogen van de beroepsbevolking te waarborgen, wat essentieel is voor de internationale concurrentiepositie.

De noodzaak voor een toekomstbestendige energiemix wordt des te meer dringender door de opkomst van generatieve AI en grootschalige algoritmen. De enorme energetische vraag van deze technologieën werpen namelijk een schaduw over de Europese strategische autonomie. Het trainen en onderhouden van geavanceerde neurale netwerken vereist een rekenkracht die de elektriciteitsvraag exponentieel doet stijgen. Voor België, dat in 2026 balanceert op een fragiel evenwicht in de energiemix na de gedeeltelijke kernuitstap en de versnelde elektrificatie, creëert dit een energetische paradox.

Enerzijds schat het Internationaal Energieagentschap dat het wereldwijde verbruik van datacenters tegen 2030 zal verdubbelen – een trend die botst met de beperkte netcapaciteit van Elia en de reeds hoge industriële stroomprijzen (Elia, 2025). Anderzijds is AI juist een onmisbare hefboom voor de noodzakelijke productiviteitswinsten om de door Draghi (2024) geschetste innovatiekloof te dichten. Niettemin is een verschuiving naar een koolstofarme, stabiele en prijscompetitieve basislast onvermijdelijk om de Belgische industrie te beschermen. Zonder massale investeringen in deze *“green compute”* infrastructuur en een eengemaakte Europese energiemarkt, dreigt de broodnodige AI-adoptie ironisch genoeg te stagneren door haar eigen succes.

In het hedendaagse beleidsdebat wordt de toewijding aan een **gediversifieerde energiemix** daarom steeds vaker gedefinieerd als een strategische noodzaak, zowel voor de stabiliteit van de Europese arbeidsmarkt als voor het behalen van de klimaatdoelstellingen.

De internationale consensus onder gezaghebbende instituten, zoals het World Economic Forum (WEF) en het Internationaal Energieagentschap (IEA), is de afgelopen jaren fundamenteel verschoven. Waar de focus voorheen hoofdzakelijk lag op variabele hernieuwbare bronnen zoals wind- en zonne-energie, wordt kernenergie thans niet langer louter als een overgangsoptie beschouwd. Het geldt als een onmisbare strategische component voor de simultane digitale en groene transitie. Deze noodzaak wordt onderstreept door prognoses van het IEA (2025), die wijzen op een verdubbeling van het elektriciteitsverbruik door datacenters tot meer dan 1.000 TWh. Specifiek worden zgn. *Small Modular Reactors* (SMR's), kleine modulaire kernreactoren, essentieel geacht om aan de stijgende energievraag te voldoen zonder de decarbonisatie-targets te ondermijnen (IEA, 2025; NEA, u.d.; WEF, 2025).

In dat kader beoogt het regeerakkoord een structurele ommekeer in het Belgische kernenergiebeleid, waarbij niet langer wordt gestreefd naar een volledige kernuitstap, maar juist naar een versterking van de nucleaire capaciteit (Belgium.be, 2025). Voor de Belgische arbeidsmarkt impliceert deze verschuiving een tweeledige opportuniteit: enerzijds de creatie van hooggeschoolde functies binnen de nucleaire en technologische sectoren, en anderzijds het verankeren van bestaande tewerkstelling in de verwerkende nijverheid. Deze laatste sector staat, zoals eerder vermeld, onder druk door de hoge energiekosten.

De oprichting van de Europese "Nuclear Alliance" door Frankrijk in 2023, waarbij België zich in februari 2025 aansloot, vormt het tastbare bewijs van deze paradigmaverschuiving. Deze alliantie, bestaande uit 14 landen, focust op de uitbouw van een gezamenlijke industriële keten voor SMR's, wat naadloos aansluit bij het advies van Mario Draghi om nucleaire technologie in te zetten als instrument voor decarbonisatie én ter versterking van de Europese concurrentiekracht (2024). Het Belgische lidmaatschap onderstreept dat de herwaardering van kernenergie geen louter nationale koerswijziging is, maar een fundamenteel onderdeel van een breed gedragen Europese strategie. Bijgevolg is deze integratie niet enkel een energetische keuze, maar een noodzakelijke voorwaarde om de sociale stabiliteit en de economische slagkracht van België te vrijwaren (European Commission, 2025).

De transitie naar een koolstofarme economie fungeert daarbij bovendien als een katalysator voor nieuwe knelpuntberoepen, waarbij sectoren zoals de bouw en transport worden geconfronteerd met disruptieve investeringsbehoeften op het vlak van materialen en vaardigheden om tegemoet te komen aan de klimaatdoelstellingen. Hoewel de klimaattransitie volgens recent onderzoek naar verwachting zal leiden tot een bescheiden netto jobwinst, zal de impact op de bestaande arbeidsmarkt diepgaand zijn. Ongeveer de helft van de Belgische banen zal directe of indirecte gevolgen ondervinden door sectorale verschuivingen of ingrijpende wijzigingen in taakinhoud en vaardigheidsvereisten (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu; CLIMACT; KU Leuven - HIVA; ULiège - LENTIC, 2023).

Een kritiek knelpunt in deze evolutie is de dringende behoefte aan gespecialiseerde STEM-profielen (*Science, Technology, Engineering, and Mathematics*). De HRW wijst op een substantiële achterstand in België, waar slechts 3% van de afgestudeerden uit de ICT-sector komt (2026). In een thematisch verslag uitgebracht over de transitie naar een groenere arbeidsmarkt, waarschuwt de HRW eveneens dat een algemeen gebrek aan technologische competenties bij werklozen en inactieven ertoe leidt dat deze groepen de vruchten van de groene werkgelegenheid niet kunnen plukken. Bovendien riskeren werknemers uit emissie-intensieve sectoren bij jobverlies gemarginaliseerd te raken indien zij over onvoldoende adaptief vermogen beschikken. De mate waarin mitigatie- en adaptatiemaatregelen de werkloosheidscijfers zullen beïnvloeden, hangt dan ook nauw samen met de kwaliteit van de begeleiding en herscholing van deze populaties (HRW, 2025).

De mate waarin de maatregelen voor klimaatmitigatie en -adaptatie de werkloosheid beïnvloeden, zal voor een groot deel worden bepaald door de manier waarop bestaande en nieuwe werklozenpopulaties in dit kader worden begeleid. Desalniettemin lijken de risico's veroorzaakt door die maatregelen niet op te wegen tegen de arbeidsmarktgerelateerde en sociale (en andere) risico's van het overschrijden van de planetaire grenzen, zeker aangezien die bestaande kwetsbaarheden nog zouden versterken (CERAC, 2024, pp. 66-112).

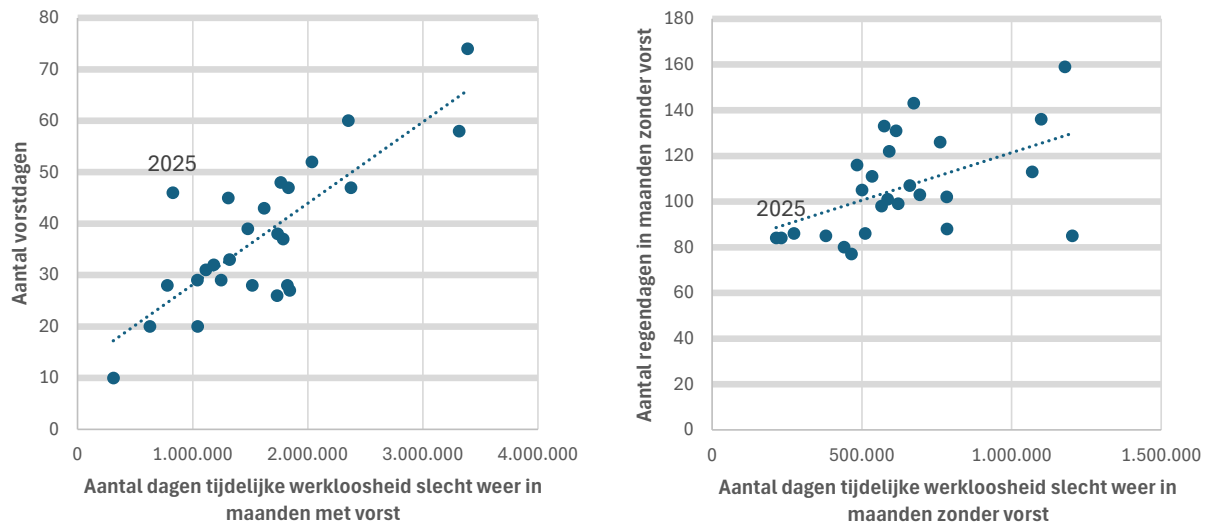
De mate waarin de maatregelen voor klimaatmitigatie en -adaptatie de werkloosheid beïnvloeden, zal voor een groot deel worden bepaald door de manier waarop bestaande en nieuwe werklozenpopulaties in dit kader worden begeleid. Desalniettemin lijken de risico's veroorzaakt door die maatregelen niet op te wegen tegen de arbeidsmarktgerelateerde en sociale (en andere) risico's van het overschrijden van de planetaire grenzen, zeker aangezien die bestaande kwetsbaarheden nog zouden versterken (CERAC, 2024, pp. 66-112).

Los van deze meer algemene effecten op de arbeidsmarkt, hebben extremere weersverschijnselen die verband houden met de klimaattransitie ook een directe impact op tijdelijke werkloosheid. Terwijl stortregens zoals die van de zomer van 2021 voorlopig uitzonderlijk blijven, kan tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer ook worden ingeroepen buiten de vorstperiode bij hevige regenval of extreme hitte (zie deel 5.3). Deze vormen van tijdelijke werkloosheid door slecht weer zijn echter moeilijker in kaart te brengen en dus ook moeilijker te voorspellen: er bestaat bijvoorbeeld wel een verband tussen neerslag en tijdelijke werkloosheid (zoals blijkt uit de gevolgen van de hevige regenval in 2024) maar dit verband is minder sterk dan dat met vorst.

Bovendien mogen we niet vergeten dat de behoeften die ontstaan voor energie-intensieve bedrijven niet alleen een economische en geopolitieke component hebben, maar ook een ecologische.

Correlatie tussen vorst- en regendagen en tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer, resultaten sinds het jaar 2000

Gra. 2.3.III

Bron weersgegevens: MeteoBelgië (Meteo België, 2026)

De opkomst van **AI** in 2025 heeft een diepgaande impact op onze maatschappij – een invloed die naar alle verwachtingen zal blijven groeien. Het onderwerp werd hiervoor al verschillende keren aangehaald in het kader van strategische autonomie, productiviteit-implicaties en de energie transitie. Desalniettemin vereist de disruptieve aard van generatieve en analytische AI een specifieke analyse, aangezien de Belgische economie, met haar sterke focus op de tertiaire sector en kennisintensieve diensten, diepgaand wordt geconfronteerd met deze technologische verschuiving.

Volgens de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid (2026), die een rapport heeft gepubliceerd over de impact van de technologie op de Belgische arbeidsmarkt, is bijna de helft van de Belgische werknemers direct blootgesteld aan AI; bovendien zijn 93% van de Belgische ondernemingen op de een of andere manier blootgesteld aan AI (WEF, 2025). Terwijl de een vreest dat de opmars van AI tot groot-schalig banenverlies zal leiden, ziet de ander het vooral als een krachtig hulpmiddel en vergelijkt men deze technologische golf met een nieuwe industriële revolutie. Terwijl de gevreesde massale ontslagen zich nog niet gemanifesteerd hebben, heeft AI wel al tot een fundamentele verschuiving van de taken en benodigde vaardigheden gezorgd. Terwijl de technologie de nodige uitdagingen met zich meebrengt, zullen we zien dat het ook verschillende opportuniteiten aanbiedt – zoals de hoge energievraag en de mogelijke productiviteitswinsten die reeds besproken werden.

In 2025 is de adoptie van AI in België in een stroomversnelling geraakt: bijna 35% van de Belgische ondernemingen gebruikte actief minstens één vorm van AI-technologie, waarmee België aanzienlijk boven het Europese gemiddelde van circa 20% scoort. In lijn met internationale trends, is deze technologische integratie in België sterk geconcentreerd in sectoren met een hoge kapitaalintensiteit en digitaliseringsgraad, zoals de energiesector (90%) en de ICT-sector (78%) (HRW, 2026).

In de context van 2025 is de impact van artificiële intelligentie op de Belgische arbeidsmarkt niet langer theoretisch, maar een bepalende factor voor de nationale concurrentiekracht en sociale cohesie. De snelle adoptie van AI heeft gezorgd voor een aanzienlijke blootstelling van de beroepsbevolking. Zo werkt ongeveer 43% van de Belgische werknemers in een beroep dat sterk blootgesteld is aan AI. Hoewel de HRW (2026) vaststelt dat beroepen waarin cognitieve vaardigheden centraal staan de hoogste blootstelling kennen, varieert de impact sterk naargelang de complementariteit: terwijl managers en intellectuele beroepen AI vaak als aanvulling kunnen inzetten, loopt administratief personeel een substantieel groter risico op substitutie. Dit risico wordt versterkt door een acute vaardigheidskloof: hoewel 39% van de werknemers aangeeft extra AI-kennis nodig te hebben voor hun job, nam slechts 14% daadwerkelijk deel aan een relevante opleiding.

Bovendien waarschuwt de HRW voor een dreigende **genderongelijkheid** op de arbeidsmarkt t.g.v. AI. Vrouwen zijn namelijk oververtegenwoordigd in functies met een lage complementariteit (zoals administratie), terwijl België op het vlak van gespecialiseerde ICT-profielen met een 24e plaats in de EU (en de voorlaatste plaats voor vrouwen) dramatisch slecht blijft scoren (HRW, 2026). Deze ongelijkheid wordt versterkt door bestaande verschillen in arbeidsmarktposities: circa één op drie werkende vrouwen in België verricht deeltijdse prestaties, tegenover circa één op tien mannen. De oververtegenwoordiging van mannen in sectoren zoals de bouw en de industrie en die van vrouwen in de dienstensector, verklaart mede de trends in tijdelijke werkloosheid en de kwetsbaarheid voor technologische verschuivingen.

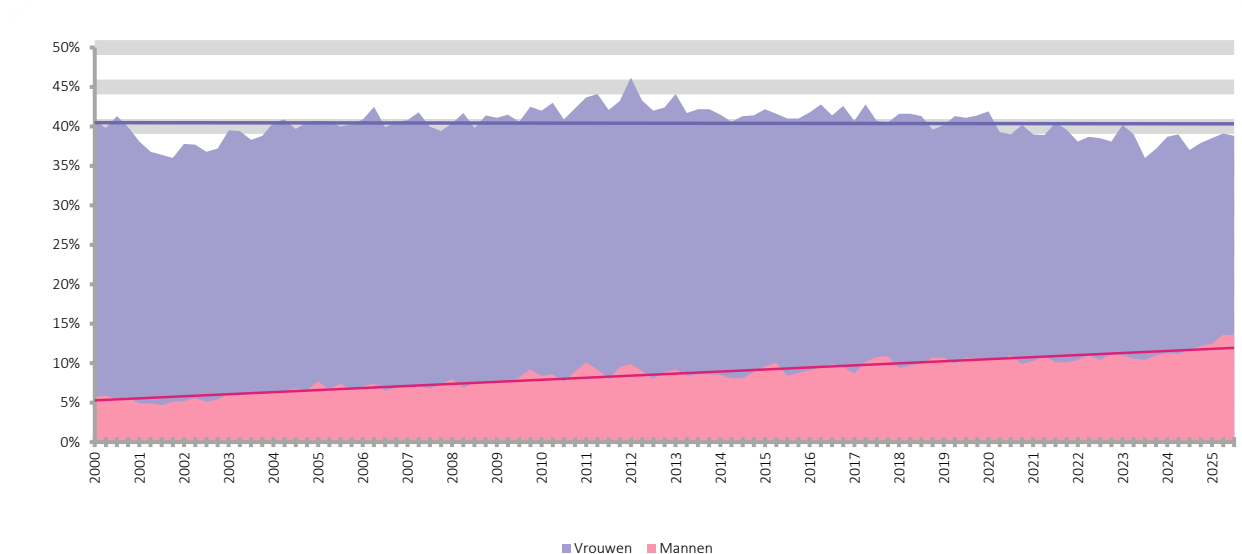
De arbeidsmarktpositie van vrouwen wordt vaak nog beïnvloed door het kostwinnersmodel en onbetaalde zorgtaken, wat leidt tot een hogere graad van deeltijds werk en een ondervertegenwoordiging in groeiende tech-sectoren. In combinatie met fenomenen zoals de loonkloof en het glazen plafond, heeft deze ongelijke positie niet alleen impact op de directe loopbaan, maar ook op de opbouw van sociale rechten. Onderzoek bevestigt bijvoorbeeld dat RVA-uitgaven voor vrouwen structureel lager uitvallen door hun fragielere positie op de arbeidsmarkt (Segaert & Votquenne, 2024). Zonder een gecoördineerde AI-vaardighedenstrategie die rekening houdt met deze gendergerelateerde drempels, dreigt de technologische transitie de structurele krapte op de Belgische arbeidsmarkt niet op te lossen, maar juist de sociaaleconomische fragmentatie te vergroten.

De arbeidsmarktpositie van vrouwen wordt vaak nog beïnvloed door het kostwinnersmodel en onbetaalde zorgtaken, wat leidt tot een hogere graad van deeltijds werk en een ondervertegenwoordiging in groeiende tech-sectoren. In combinatie met fenomenen zoals de loonkloof en het glazen plafond, heeft deze ongelijke positie niet alleen impact

op de directe loopbaan, maar ook op de opbouw van sociale rechten. Onderzoek bevestigt bijvoorbeeld dat RVA-uitgaven voor vrouwen structureel lager uitvallen door hun fragielere positie op de arbeidsmarkt (Segaert & Votquenne, 2024). Zonder een gecoördineerde AI-vaardighedenstrategie die rekening houdt met deze gendergerelateerde drempels, dreigt de technologische transitie de structurele krapte op de Belgische arbeidsmarkt niet op te lossen, maar juist de sociaaleconomische fragmentatie te vergroten. Dit fenomeen is ook zichtbaar in de trends van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht (zie deel 5.5), de onderbrekingsuitkeringen (zie hoofdstuk 6) en de inkomensgarantieuitkering voor deeltijds werkenden (zie deel 7.1) en maakte reeds voorwerp uit van verschillende RVA-publicaties (RVA, 2019c; RVA, 2019b; Votquenne S., 2023).

Deeltijds werk als percentage van de volledige tewerkstelling per geslacht

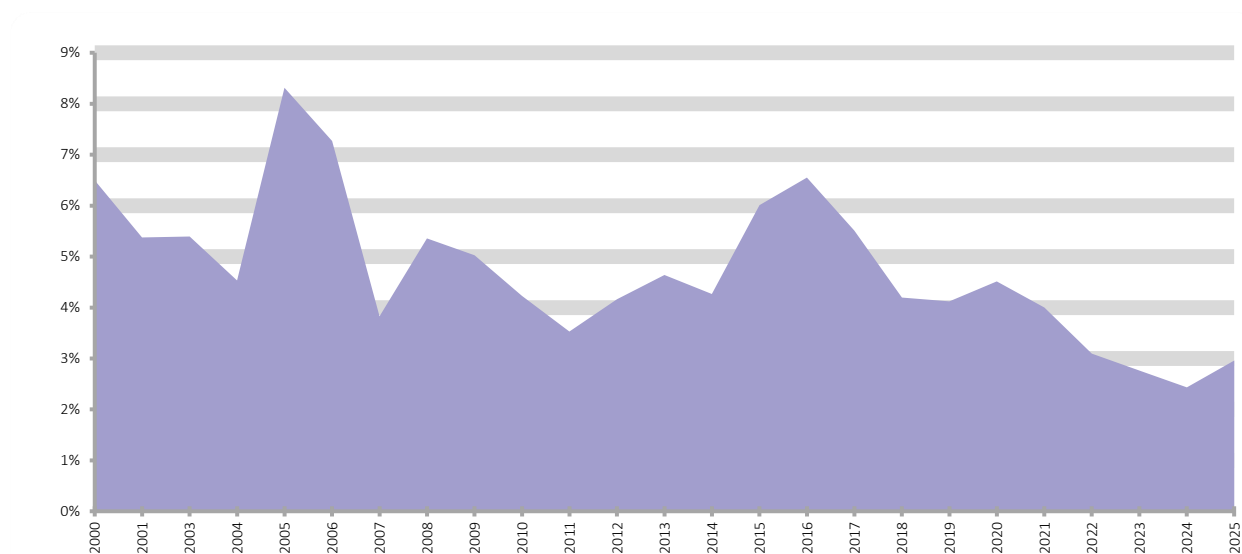
Gra. 2.3.IV

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_eppga)

Evolutie van de loonkloof (procentueel verschil per geslacht van het gemiddelde equivalent netto inkomen)

Gra. 2.3.V

Bron: Eurostat – Income and Living Conditions (ilc_di03);

berekeningen: RVA

AI is echter niet alleen negatief te waarderen, er kunnen ook verscheidene voordelen geïdentificeerd worden bij deze digitale transitie. Waar de loonkosten in België traditioneel hoog zijn, fungeert AI als een motor voor **productiviteitswinsten** die de concurrentiekracht van Belgische bedrijven moet stutten (Implement Consulting Group, 2024). Binnen de huidige digitale transitie fungeert AI op de Belgische arbeidsmarkt minder als een eenvoudige vervanger van menselijke arbeid, maar des te meer als een krachtige katalysator voor productiviteit en taakverrijking. Hoewel de angst voor grootschalig jobverlies reëel is bij een aanzienlijk deel van de werknemers, tonen de recentste analyses van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid (2026) aan dat er tot dusver weinig tot geen bewijs is voor een daling van de totale tewerkstelling door AI.

AI wordt door economen beschouwd als een technologie voor algemene doeleinden (*General Purpose Technology*), vergelijkbaar met historische uitvindingen zoals de stoommachine of elektriciteit, omdat zij uiteindelijk nagenoeg alle sociaaleconomische activiteiten zal beïnvloeden (Aghion, 2024; HRW, 2026). Hoewel er aanzienlijke bezorgdheid heerst over mogelijke werkloosheid, is er tot op heden op geaggregeerd niveau weinig tot geen bewijs voor significante negatieve effecten van AI op de totale werkgelegenheid. In plaats van volledige banen te elimineren, transformeert de technologie beroepen door routinetaken te automatiseren en tegelijkertijd nieuwe, complexe taken te creëren, zoals het trainen van modellen en het monitoren van algoritmische besluitvorming (HRW, 2026).

In specifieke sectoren zoals de gezondheidszorg kan AI naar schatting 25% tot 33% van de activiteiten automatiseren. Deze evolutie fungeert als een versterker van de menselijke rol: door administratieve lasten en repetitieve rapporteringstaken over te nemen, stelt AI-zorgverleners en leerkrachten in staat om zich opnieuw te focussen op hun pedagogische of medische kerntaken en menselijke interactie (HRW, 2026). De mate waarin AI als versterker optreedt, hangt echter sterk af van de complementariteit tussen de technologie en menselijke vaardigheden (Pizzinelli, 2023). Terwijl managers en intellectuele beroepen AI vaak complementair inzetten voor complexe besluitvorming, lopen administratieve functies met een lage complementariteit een substantieel groter risico op taakvervanging (Felten, 2021).

De relatie tussen de opkomst van artificiële intelligentie en de **demografische transitie** vormt een interessante uitdaging voor de Belgische arbeidsmarkt in de komende decennia. België kampt momenteel met een sterk en structureel tekort aan arbeidskrachten dat, gelet op de demografische evoluties, waarschijnlijk nog lang zal aanhouden. Terwijl de totale bevolking groeit, verwacht het Federaal Planbureau (2025) dat de bevolking op arbeidsleeftijd de komende decennia nagenoeg stabiel zal blijven. Zonder een positief migratiesaldo zou de actieve bevolking zelfs krimpen, aangezien het vruchtbaarheidscijfer ruim onder het niveau ligt dat nodig is om de bevolking te stabiliseren. In deze context van aanhoudende krapte worden productiviteitswinsten dankzij AI essentieel om de economische groei te vrijwaren (Varian, 2020; HRW, 2026).

De vergrijzing fungeert als een verklaringsfactor voor de wereldwijde piek in knelpuntberoepen; het vacuüm dat ontstaat door uittredende generaties kan steeds moeilijker worden opgevuld door jongere instroom (Segaert, 2024). Deze krapte biedt echter ook kansen voor de uitstroom uit werkloosheid, aangezien jobkansen de sterkste drijfveer zijn voor re-integratie (Nuyts N., 2022). Zo blijkt het omscholen van (langdurig) werklozen naar de zorgsector een zeer succesvolle strategie voor arbeidsmarktstabiliteit (Votquenne, Segaert, & Nuyts, 2025).

Tegelijkertijd zien we een onderbelichte trend die gerelateerd is aan de ouder wordende populatie: de stijging van tijdelijke werkloosheid wegens medische overmacht. Hoewel dit een klein volume betreft, slokt het bijna 10% van de uitgaven op door de lange duur van de afwezigheden (Nuyts & Votquenne, 2024). AI-toepassingen in preventieve gezondheidszorg en ergonomische ondersteuning zouden hier op termijn een rol kunnen spelen in het beheersen van deze kosten en het langer gezond houden van werknemers.

De vergrijzing creëert bovendien een dubbele druk: enerzijds stijgt de vraag naar diensten in de zorg, terwijl anderzijds een grote groep ervaren werknemers de markt verlaat. Binnen de sociale zekerheid verschuift het zwaartepunt hierdoor onvermijdelijk naar pensioenen en gezondheidszorg, waardoor het relatieve aandeel van werkloosheidsuitgaven krimpt (Segaert & Votquenne, 2024). Tegen 2035 zou de vraag naar specialisten in de gezondheidszorg in België met naar schatting 27.000 eenheden toenemen, bovenop de noodzaak om 147.000 uit-tredende zorgprofessionals te vervangen. AI biedt hier, zoals eerder vermeld, aanzienlijke mogelijkheden om de krapte te verminderen door administratieve taken over te nemen, waardoor menselijke middelen efficiënter kunnen worden ingezet voor directe zorg en andere kerntaken (HRW, 2026).

Er blijft echter een paradoxale mismatch bestaan tussen de mogelijkheden van AI en de aard van de huidige knelpuntberoepen. Er is een bijna perfecte negatieve relatie tussen de blootstelling van een beroepsgroep aan AI en het aandeel vacatures met een tekort. De beroepen met de grootste tekorten – zoals elektriciens, huishoudhulp en autotechnici – vereisen voornamelijk fysieke vaardigheden en ruimtelijk inzicht waarvoor de mogelijkheden tot automatisering door AI op korte termijn beperkt blijven (HRW, 2026; OESO, 2024). Hoewel AI in cognitieve sectoren zoals de ICT en de financiële wereld de productiviteit sterk kan verhogen, hangt de impact op fysieke knelpuntberoepen af van onzekere technologische vooruitgang in de robotica.

Het succesvol navigeren van deze dubbele transitie, demografisch en digitaal, zal daarom afhangen van het vermogen om AI-gestuurde productiviteitswinsten te vertalen naar een duurzame financiering van de sociale zekerheid en een gerichte heropleiding van de beroepsbevolking om de sociale uitsluiting van minder digitale profielen te voorkomen (HRW, 2026; PWC, 2025).

Een opvallend neveneffect van de invloed van informatica op de arbeidsmarkt is een verhoogde kwetsbaarheid voor **cybercriminaliteit**. Deze zal in alle waarschijnlijkheid ook blijven toenemen door de democratisering van AI die in een stroomversnelling is geraakt. AI stelt cybercriminelen namelijk in staat om hyperrealistische en gepersonaliseerde aanvallen op grote schaal uit te voeren; bv. via zgn. “deepfakes.” Het laat criminelen ook toe om sneller zwakheden in software te ontdekken en kan polymorfe code genereren die antivirussoftware makkelijker ontwijkt.

Naast technische exploitatie faciliteert de vooruitgang in generatieve AI ook een geraffineerde vorm van cognitieve manipulatie door de verspreiding van mis- en desinformatie. Recent onderzoek van het Reuters Institute wijst op een groeiende bezorgdheid over het gebruik van AI bij de productie van misleidende nieuwsinhoud, wat het publieke vertrouwen in digitale informatiebronnen fundamenteel ondermijnt (Newman, 2024). De schaalbaarheid van zgn. Large Language Models (LLM's) stelt actoren in staat om met minimale middelen geloofwaardige, maar feitelijk onjuiste narratieven te verspreiden die maatschappelijke polarisatie aanwakken. Volgens het World Economic Forum (2025) wordt door AI gegenereerde desinformatie momenteel beschouwd als een van de grootste mondiale risico's op korte termijn, aangezien het de integriteit van democratische processen en de sociale cohesie binnen de beroepsbevolking direct kan destabiliseren.

Die kwetsbaarheid heeft onder meer een rechtstreeks impact op de tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. Terwijl er in het tweede deel van 2022 slechts 288 aangiftes waren van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht omwille van een cyberaanval, waren het er in 2023 al 912 en in de eerste 6 maanden van 2024 al 639 aangiftes (Nuyts & Votquenne, 2024, pp. 27-28).

De combinatie van geopolitieke spanning met digitale capaciteit en de inzet van desinformatiecampagnes, leidt bovendien tot een context van cyberoorlogsvoering, een fenomeen dat steeds vaker opduikt ook tussen landen die niet formeel met elkaar in oorlog zijn. Dit kan onder andere gaan om cyberaanvallen van de ene natie tegenover de andere. Zoals vermeld doen zich opmerkelijke stijgingen voor van de tijdelijke werkloosheid wegens cyberaanvallen. Hoewel vanuit die cijfers op zich niet is op te maken in hoeverre ze voortkomen uit aanvallen van andere natiestaten, ligt de trend in lijn met de waarschuwingen van bedrijven zoals Microsoft en instanties zoals de Belgische Staatsveiligheid. In het recentste Microsoft Digital Defense Report bleek België op de tiende plaats gerangschikt op het vlak van cyberaanvallen in de categorie van natiestaatactiviteit in Europa (Microsoft, 2025, p. 13).

Het Intelligence Report 2025 van de Staatsveiligheid (VSSE) schetst een veiligheidslandschap waarin geopolitieke en technologische dreigingen steeds meer vervloeien, met name door de hybride acties van Rusland en de gestructureerde economische spionage door China. Vanuit Rusland blijft de dreiging van sabotage door gerichte cyberaanvallen, zoals Distributed Denial of Service (DDoS), actueel. Tegelijkertijd hanteert China een gestructureerde aanpak gericht op economische spionage en politieke inmenging. Door middel van technieken zoals 'copy to China'-bedrijven en het verzamelen van data via populaire applicaties, streeft Peking naar een strategisch voordeel in kritieke sectoren zoals biotechnologie en AI (VSSE, 2026).

Naast de fysieke gezondheidsgevolgen van de vergrijzing, vormt de evolutie van het **mentaal welzijn** een cruciale variabele in de Belgische arbeidsmarkt. Psychosociale uitval is momenteel een dominante verklaringsfactor voor de paradox van een lage werkloosheidsgraad tegenover een lage tewerkstellingsgraad. Met name burn-out en depressie – goed voor een kwart van de langdurig arbeidsongeschikten, vooral bij vrouwen en 50-plusers – zetten de sociale zekerheid onder druk. Mentale aandoeningen zijn één van de belangrijkste redenen voor langdurig ziekteverzuim, algemeen zijn musculoskeletale aandoeningen (die vaak ook stressgerelateerd zijn) aan te duiden als belangrijkste reden tot verzuim (RIZIV, 2024; Schouteden & Vandersmissen, 2024). De grootschalige introductie van AI voegt hier een nieuwe laag van complexiteit aan toe. Terwijl AI routinetaken kan overnemen, introduceert het ook specifieke psychosociale risico's.

Net zoals veelvuldige tijdelijke werkloosheid, angst over jobzekerheid stimuleert (Rodriguez Conde, et al., 2024), veroorzaakt de opkomst van generatieve AI een specifieke vorm van existentiële angst: "AI-anxiety". Academisch onderzoek toont aan dat werknemers die vrezen dat hun vaardigheden overbodig worden door AI, een significant lager mentaal welzijn rapporteren, wat de drempel naar arbeidsongeschiktheid verlaagt (Kim, 2024).

De snelheid waarmee AI-systemen evolueren, kan verder bijdragen tot "technostress". Werknemers ervaren druk om constant mee te zijn met nieuwe tools en nieuwe vaardigheden op te bouwen, wat de cognitieve belasting verhoogt. Bovendien kan "algoritmisches management" – waarbij AI prestaties monitort en taken toewijst – leiden tot een verlies van autonomie en een gevoel van objectivering, wat sterke voorspellers zijn voor burn-out (Kellogg, 2020).

Naar aanleiding van de snel ontwikkelende technologieën evolueren ook de behoeften naar andere vaardigheden op de arbeidsmarkt. Algemeen zien we hierdoor een problematiek ontstaan die voortkomt uit toenemende arbeidsmarktpolarisatie (Segaert, 2017, pp. 18-20). Onderzoek toont aan dat de vatbaarheid voor automatisering niet wordt bepaald door de vereiste vaardigheid, maar door de mate van routine die bij de taken betrokken is (Autor, Levy, & Murnane, 2003): de jobs en vereiste vaardigheden van de toekomst hebben betrekking op niet-routinematig werk dat meestal te vinden is in langgeschoolde (bv. het oplossen van ongestructureerde problemen en/of het vinden en verwerken van nieuwe informatie) of kortgeschoolde banen (bijv. op maat gemaakt fysiek werk). In deze context verliezen vooral de middengeschoolde banen aan terrein.

Deze ontwikkeling leidt tot een dubbele discrepantie van zowel onder- als overkwalificatie op de arbeidsmarkt (Rathenau Instituut, 2015):

- **Onderkwalificatie** wordt veroorzaakt door een vraag naar hooggeschoolde werknemers die sneller groeit dan het aanbod, vooral omdat de nood aan technologie-ondersteund werk voor hooggeschoolden vaak zowel technische als andere vereiste vaardigheden vergt.
- **Overkwalificatie** ontstaat uit een dynamiek van neerwaartse verdringing. De druk op arbeidsmarktsegmenten die worden verdrongen door digitalisering, zorgt ervoor dat werkzoekenden genoeg moeten nemen met een baan onder hun eigenlijke kwalificatieniveau. Dit verhoogt op zijn beurt de druk op dit lager gekwalificeerde arbeidsmarktsegment, wat uiteindelijk minder jobkansen overlaat aan de moeilijkst plaatsbare werkzoekenden.

Deze dubbele discrepantie biedt mee een verklaring voor het grote aandeel langdurig werklozen (zie deel 4.2.6) ondanks de soms hoge pieken van werkaanbiedingen (zie deel 2.1.1). Hoewel dit niet altijd precies in kaart kan worden gebracht via de beschikbare RVA-variabelen, zijn er aanwijzingen dat een groot deel van de langdurig werklozen een moeilijk plaatsbaar profiel hebben. Zo was bv. in 2022 één op tien langdurig werkloze ooit toegelaten tot de werkloosheidsuitkering via een tewerkstellingstraject artikel 60§7 via het OCMW (Nuyts N. , 2023), een stelsel dat zich specifiek richt op leefloners die weliswaar gemotiveerd zijn om te werken maar om diverse redenen kampen met een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Ook **urbanisering** is een demografische trend die vooral een aantal werkloosheidstrends beïnvloedt. Ze gaat namelijk gepaard met een concentratie van economische activiteiten in stedelijke gebieden, wat resulteert in een toename van arbeidsmigratie naar deze regio's. Dit kan leiden tot een concurrentiestrijd om werkgelegenheid in stedelijke centra, waardoor de arbeidsmarkt in deze gebieden dynamischer wordt (een breder scala aan werkgelegenheidskansen), maar ook competitiever (een vraag naar arbeid die de lokale bevolking overstijgt en wegdringt). Dit leidt tot een scherpere werkloosheidsproblematiek in bepaalde (groot)stedelijke gebieden zoals bv. Brussel. Als België de grootste interregionale spreiding kent qua werkloosheidsgraad (zie deel 2.2.1), valt dit natuurlijk grotendeels toe te schrijven aan het feit dat een volledig Belgisch gewest min of meer samenvalt met het Brusselse grootstedelijk gebied. Tegelijk kunnen deze concentraties ook soms leiden tot afnames van het aantal gepaste werkaanbiedingen op eerder afgelegen plaatsen op het platteland (RVA, 2022).

Amerikaans onderzoek wijst erop dat AI-gedreven economieën floreren bij de gratie van data-hubs en technologische ecosystemen, die zich van nature concentreren in steden. Een evolutie dat de urbanisering kan versterken. Echter kunnen AI-tools ook de barrières voor hooggekwalificeerd werk op afstand verlagen. Door de automatisering van coördinatietaken en de verbetering van virtuele samenwerkingstools, kan AI de noodzaak voor fysieke aanwezigheid in het stedelijke centrum vermindern, wat een economische stimulans kan betekenen voor minder verstedelijkte gebieden (Florida, 2023). Deze bevindingen moeten we echter met de nodige voorzichtigheid toepassen op de Belgische context. Zo wijst Belgisch onderzoek erop dat AI de noodzaak voor juniors vergroot om fysiek aanwezig te zijn voor mentoring en informele leerprocessen, omdat die via AI-tools nog niet volledig vervangen kunnen worden (UGent@Work, 2025).

Een aantal economische macrotrends kentekenen voor de RVA-stelsels vooral de evolutie van de volledige en de tijdelijke werkloosheid. Zo is de verdeling van de werkloosheid doorheen het land nog steeds gekenmerkt door de achteruitgang van de mijnbouw en staalindustrie in de tweede helft van de 20^e eeuw, waardoor er nog steeds gevoelig hogere werkloosheidsgraden zijn in het voormalig industrieel bekken – de zone die loopt van de omgeving van Doornik naar die van Luik, van Chimay naar Dinant en in mindere mate de voormalige mijnbekkens van Limburg (RVA, 2022). De economische opwaardering van deze regio's bestaat o.a. uit de uitbouw van het toerisme.

De mogelijkheid tot niet-plaatsgebonden werk laat zich ook merken in de context van **globalisering**. Voor dienstverlening die op een andere locatie kan worden voorzien, zoals die van callcenters, bestaat een context van internationale concurrentie. Binnen Europa laat België zich op concurrentieel vlak kenmerken door een hogere arbeidsproductiviteit, maar ook door een (verhoudingsgewijs nog) hogere arbeidskost (zie deel 2.2.2).

De globalisering laat zich ook kenmerken door productieketens die de landsgrenzen doorkruisen. Dit brengt veel potentieel met zich mee, maar biedt ook risico's voor activiteiten die afhankelijk zijn van buitenlandse productieketens, zeker in tijden van crisissen en geopolitieke spanningen. Verstoringen hiervan uiten zich vaak in een vorm van tijdelijke werkloosheid in de getroffen sectoren. Dit geldt in recente jaren zeker voor de verstoorde productieketens op het vlak van energieproducten, die zeker de (energie-intensieve) industrie treft.

De evolutie richting **meer flexibele arbeidsvormen** is een macrotrend op zich, al wordt ze vaak in verband gebracht met de technologische ontwikkelingen en globalisering (bv. in de context van platformwerk). In België bestaan die flexibele arbeidsvormen naast relatief gesproken groot aandeel regulier en voltijds werk (zie deel 2.2.2). Er bestaan bezorgdheden over de mate waarin de huidige sociale bescherming in België afdoende is afgestemd op deze nieuwe of vaker voorkomende arbeidsvormen, o.a. ook wat de toegang tot de werkloosheidsuitkering betreft (De Becker, Dockx, & Schoukens, 2022).

Een grote intensiteit van flexibele contracten blijkt doorgaans effectief gepaard te gaan met een lagere werkintensiteit, die op zijn beurt kan resulteren in het later of niet behalen van de benodigde gepresteerde dagen om het recht op een werkloosheidsuitkering te openen. We zien echter dat flexibele werkers in het algemeen niet onbeschermd blijven en werknemers die regulier en flexibel werk combineren soms net sneller het recht op een uitkering kunnen openen (Nuyts N. , 2024). Op het vlak van uitstroom uit de werkloosheid, kunnen we vaststellen dat een bepaald segment werklozen ondanks frequent werken er niet in slaagt om de werkloosheidsuitkering te verlaten (RVA, 2020), al blijft de kwaliteit van de uitstroom van werklozen naar werk de laatste tien jaren stabiel op het vlak van duurzaamheid van de tewerkstelling (Nuyts N. , 2022).

De impact van **migratie** op de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid kan niet eenduidig worden beschreven. EU-burgers kunnen normaliter vrij werken in andere lidstaten. Gezien de vestiging van EU-instellingen in Brussel, zijn relatief veel Europese burgers actief op onze arbeidsmarkt, waaronder zij die in die instellingen zijn tewerkgesteld en hun families. Bovendien kunnen binnen de EU zogenaamde internationaal gedetacheerden arbeid verrichten in andere landen (zonder daarom strikt genomen tot de arbeidsmarkt in het gastland te behoren). Arbeidsmigranten van buiten de EU hebben om in België te mogen werken in principe een arbeidskaart van bepaalde duur nodig. Na afloop van de geldigheidsduur moeten zij terugkeren naar het eigen land. Dat ligt echter anders voor wie vallen onder een erkenning van vluchteling of subsidiaire bescherming. Dit laatste statuut wordt bv. automatisch toegekend aan de Oekraïense vluchtelingen en impliceert de mogelijkheid van reguliere tewerkstelling op basis van deze bijzondere verblijfssituatie. Internationale rampen of conflictsituaties die leiden tot vluchtelingenstromen kunnen toenames veroorzaken in vooral de migratie onder die laatste statuten. Zo bestond in 2022 ongeveer de helft van het positief internationaal migratiesaldo in België uit Oekraïense vluchtelingen (Statbel, 2023).

In een context van arbeidsmarktkrapte kan immigratie een verrijking betekenen door het aanvullen van vaardigheden en expertise en bijdragen aan economische groei door het invullen van tekorten in bepaalde sectoren. Bovendien dragen arbeidsmigranten vaak bij aan de sociale zekerheid door het betalen van belastingen en bijdragen in het gastland. Anderzijds kunnen migratiestromen in bepaalde arbeidsmarktsegmenten ook leiden tot toenemende concurrentie en dus verdringingseffecten. Daarnaast kunnen socialezekerheidsstelsels belast worden als gevolg van een toename van de bevolking en de vraag naar sociale voorzieningen.

Welk van beide dynamieken de bovenhand neemt, hangt gedeeltelijk af van de achtergrond van de betrokkenen zelf: arbeidsmigratie is per definitie georiënteerd op bestaande of gehoopte arbeidsmarktkansen, terwijl het statuut van vluchteling of subsidiaire bescherming mogelijks een grotere afstand tot de arbeidsmarkt impliceert (FOD WASO; Unia, 2023, pp. 211-212). Ook de manier waarop de arbeidsmarktstructuur en -cultuur omgaat met nieuwkomers is echter van primordiaal belang. De recentste editie van de tweejaarlijkse socio-economische monitoring van de arbeidsmarkt wijst erop hoe in de steeds gedetailleerdere resultaten van de opeenvolgende edities telkens weer een hardnekkige structurele en institutionele discriminatie op de Belgische arbeidsmarkt blijkt. Ook de RVA-stelsels ontsnappen helaas niet aan de indirecte gevolgen van discriminatie op de arbeidsmarkt. Zo wijst het rapport erop dat o.a. de toegang tot het SWT en het tijdskrediet ondanks de objectieve criteria erg verschillend uitpakken voor verschillende originegroepen (FOD WASO; Unia, 2023, pp. 204-206). Een bijkomend indirect gevolg kan eruit bestaan dat discriminatie arbeidsmarktkrapte verscherpt (Krugman, 2022).

In het licht van de vastgestelde arbeidsmarktmigratie is de bovengemiddelde werkloosheidsgraad voor niet-EU-nationaliteiten in België opvallend (zie deel 2.2), alsook de overrepresentatie van niet-EU-nationaliteiten in de vergoede werkloosheid (zie deel 4.2.7). (Bij de interpretatie van dergelijke resultaten moeten we bovendien het onderscheid voor ogen houden tussen origine en nationaliteit.) Ook in de tijdelijke werkloosheid zijn niet-EU-nationaliteiten vaak sterk vertegenwoordigd, wat o.a. te wijten is aan het feit dat deze groep vaker als arbeider is tewerkgesteld dan het geval is bij de EU-nationaliteiten (RVA, 2018a). Niet-EU-migranten maken ook vaker gebruik van specifieke maatregelen of trajecten om de instroom op de arbeidsmarkt te bevorderen en de beschreven hordes te overwinnen (RVA, 2018b; Nuyts N., 2023).

In de bredere context van het Europese economische beleid, onderstreept het rapport van Mario Draghi over het Europees concurrentievermogen de existentiële noodzaak van een gecoördineerde migratiestrategie. Geconfronteerd met een demografische krimp waarbij de Europese beroepsbevolking naar schatting jaarlijks met twee miljoen werknemers afneemt, wordt migratie niet langer louter als een sociaal vraagstuk, maar als een fundamentele economische variabele beschouwd. Het Draghi-rapport stelt dat de houdbaarheid van het Europese sociale model en de financiering van de sociale zekerheid direct afhankelijk zijn van het vermogen om de afhankelijkheidsratio te stabiliseren via gerichte arbeidsmigratie. Hierbij ligt de nadruk op het aantrekken van technisch geschoold talent dat complementair is aan de digitale transitie (Draghi, 2024; HRW, 2026).

De transformatieve aard van AI is daarbij ook van invloed op migratie en werkgelegenheid, waarbij de impact op de arbeidsmarkt ongelijk verdeeld is (HRW, 2026). Enerzijds kan AI de taalbarrière en de vaardigheidskloof voor nieuwkomers verkleinen. Anderzijds bestaat het risico dat AI de kloof vergroot voor laaggeschoolde migranten in administratieve sectoren, waar de automatiseringstrend het hardst toeslaat. In sectoren met structurele tekorten (zoals de zorg, bouw en techniek) blijft de nood aan fysieke arbeidsmigratie echter hoog.

Op minder lange termijn laten de effecten zich nog steeds voelen van wat naar analogie met *long Covid* (de mogelijke langetermijngevolgen op gezondheidswak van een COVID-19-besmetting) wordt beschreven als *long transitory* (Krugman, 2023). Het gaat om de economische langetermijngevolgen van de pandemie in de vorm van o.a. verstoorde productieketens die zich niet meteen kunnen herstellen en zo bijvoorbeeld de inflatie beïnvloeden. Toenames van het aantal faillissementen (zie deel 2.1) – waaronder in 2024 een aantal grote faillissementen zoals die van Van Hool en Tupperware – zijn in die zin ongetwijfeld geen toeval. Deze lange transitie maakt de economische ontwikkelingen op dit moment enigszins onvoorspelbaar, zeker omdat ze zich tot op zekere hoogte vermengt met de langetermijngevolgen van de bankencrisis van 2008 en al zeker met de energiecrisis die vanaf eind 2021 merkbaar werd en zich nog verscherpte naar aanleiding van het Oekraïense conflict.

De arbeidsmarktimpact van deze trends laten zich in België in belangrijke mate opvangen door het goed uitgebouwde stelsel voor tijdelijke werkloosheid. Dit laat toe het jobverlies door economische (en andere) schokken enigszins te beperken, zeker wanneer specifieke crisismaatregelen van toepassing zijn. Na het hoge peil van de tijdelijke werkloosheid onder het versoepelde stelsel dat toepasselijk was tot en met het eerste semester van 2022, zien we in 2023 een normalisering van het algemene peil (Nuyts & Votquenne, 2024), al zien we in de detailering volgens activiteitstak – met name in de industrie – nog de sporen van een verstoring op langere termijn (zie deel 5.2). Dankzij die buffer zien we geen directe impact op de volledige werkloosheid, al leidt de inflatie er wel tot hogere uitgaven in lopende prijzen (zie deel 4.6).

Als de RVA-uitkeringen de voorbije jaren sterk stegen door opeenvolgende overschrijdingen van de consumptieprijsindex, waren die vooral gedreven door de hoge energieprijzen. De mate waarin de indexeringen van de uitkering de koopkracht van de betrokken gerechtigden beschermden, vertoont gemengde resultaten. Doordat de consumptieprijsindex in 2021 en 2022 aanzienlijk overschat bleek, resulteerden geïndexeerde lonen en uitkeringen in die periode tot een kunstmatige koopkrachtstijging. Vanaf 2023 gebeurt echter het tegenovergestelde door een onderschatting van de inflatie. Uitkeringsgerechtigden met een sociaal energietarief zien die bovendien verder toenemen (Peersman, Schoors, & van den Heuvel, 2024).

Echter, zoals eerder vermeld, in het kader van een diepere Europese integratie en het streven naar strategische autonomie, groeit de druk op dit Belgische model. De loonkostenhandicap ten opzichte van de buurlanden dwingt tot een precaire balans tussen het beschermen van de burger en het vrijwaren van de internationale concurrentiekracht van Belgische bedrijven in een gefragmenteerde wereldorde.

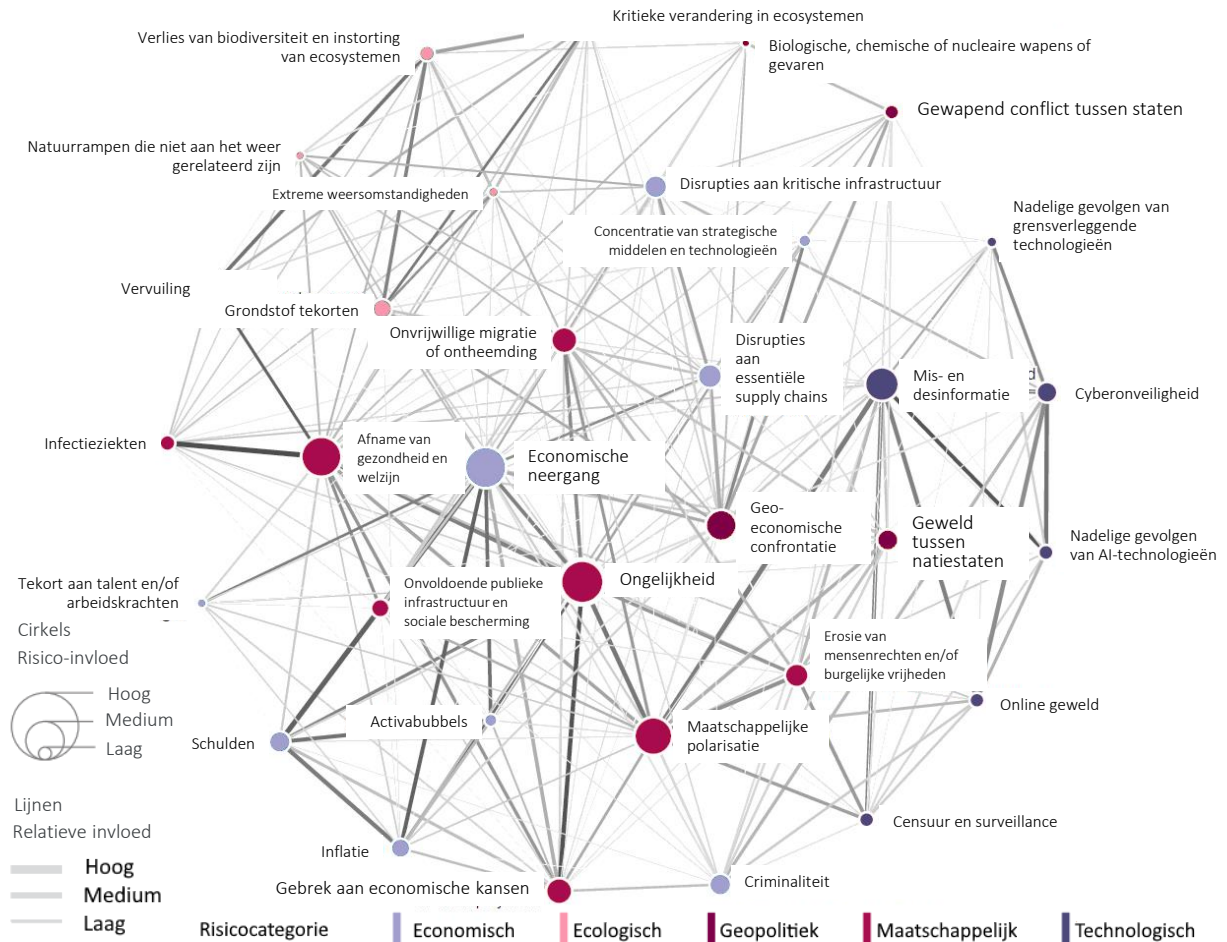
Dit is slechts een zeer algemeen, niet-exhaustief overzicht van de macrotrends die de RVA-stelsels (en bij uitbreiding de arbeidsmarkt, economie en sociale zekerheid) beïnvloeden. Zij leggen echter een aantal grote krachtlijnen bloot die een verklaring bieden voor bepaalde trends die we in de komende hoofdstukken zullen zien.

Bovendien bieden een aantal van deze macrotrends een inkijk in bepaalde actuele of toekomstige risico's die de nodige aandacht verdienen bij het beschouwen van onze arbeidsmarkt. Het Nationaal Crisiscentrum riep in zijn recentste Belgium National Risk Assessment (BNRA) op tot voorbereiding op verschillende mogelijke scenario's, die aansluiten op diverse hierboven beschreven macrotrends. "Eén van de belangrijkste doelstellingen van deze nationale risicobeoordeling is dan ook om een bescheiden bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een risicocultuur in België en om de weerbaarheid van onze samenleving als geheel te vergroten. [...] *Safety en security* is een zaak van iedereen. Dat betekent vooral dat je voldoende kennis moet hebben van de potentiële risico's waar België mee te maken heeft" (Nationaal Crisiscentrum, 2024, p. 64). Deze aanzet tot beschrijving van macrotrends en risico's die de RVA-maatregelen (kunnen) beïnvloeden, kan in die zin in dezelfde geest worden gelezen.

Het is daarbij echter van belang voor ogen te houden dat de mate waarin trends een risico op economische of arbeidsmarktgerelateerde verstoringen lijken in te houden onderling kunnen verschillen, alsook dat de onderlinge interacties bepaalde trends/risico's kunnen versterken (een zogenaamd cascade-effect). Grafiek 2.3.III brengt in die zin de voornaamste verstoringsrisico's en hun onderlinge interacties in kaart. De invloed van een macrotrend kan ook mettertijd evolueren: bepaalde trends nemen toe in impact terwijl andere eerder uitdovend zijn. Globaal wordt aangenomen dat in de komende tien jaar de (mogelijke) verstoringen verbonden met technologische en vooral ecologische evoluties aan belang zullen winnen (zie tabel 2.3.V).

Globaal risico-landschap: interconnecties

Gra. 2.3.VI

Bron: WEF (WEF, 2025)

Wereldwijde risicofactoren gerangschikt volgens ernst

Tab. 2.3.IV

Korte termijn (2 jaar)

1	Geo-economische confrontatie
2	Misinformatie en desinformatie
3	Maatschappelijke polarisatie
4	Extreme weerfenomenen
5	Gewapend conflict tussen staten
6	Cyberonveiligheid
7	Ongelijkheid
8	Erosie van de mensenrechten en burgerlijke vrijheden
9	Vervuiling
10	Onvrijwillige migratie of ontheemding
11	Economische neergang
12	Online geweld
13	Gebrek aan economische kansen
14	Censorschap en surveillance
15	Concentratie van strategische middelen en technologieën
16	Schulden
17	Grondstoftekorten
18	Activabubbels
19	Disrupties aan essentiële supply chains
20	Onvoldoende publieke infrastructuur en sociale bescherming
21	Inflatie
22	Disrupties aan kritische infrastructuur
23	Criminaliteit
24	Kritieke verandering in ecosystemen
25	Geweld tussen natiestaten
26	Verlies van biodiversiteit en instorting van ecosystemen
27	Infectieziekten
28	Biologische, chemische of nucleaire wapens of gevaren
29	Tekort aan talent en/of arbeidskrachten
30	Nadelige gevolgen van AI-technologieën
31	Afname van gezondheid en welzijn
32	Natuurrampen die niet aan het weer gerelateerd zijn
33	Nadelige gevolgen van grensverleggende technologieën

Risicocategorieën

Economisch
Ecologisch
Geopolitiek

Lange termijn (10 jaar)

1	Extreme weerfenomenen
2	Verlies van biodiversiteit en instorting van ecosystemen
3	Kritieke verandering in ecosystemen
4	Misinformatie en desinformatie
5	Nadelige gevolgen van AI-technologieën
6	Grondstoftekorten
7	Ongelijkheid
8	Cyberonveiligheid
9	Maatschappelijke polarisatie
10	Vervuiling
11	Concentratie van strategische middelen en technologieën
12	Gewapend conflict tussen staten
13	Onvrijwillige migratie of ontheemding
14	Gebrek aan economische kansen
15	Censorschap en surveillance
16	Erosie van mensenrechten en/of burgerlijke vrijheden
17	Schulden
18	Online geweld
19	Geoeconomische confrontatie
20	Biologische, chemische of nucleaire wapens of gevaren
21	Onvoldoende publieke infrastructuur en sociale bescherming
22	Infectieziekten
23	Disrupties aan kritische infrastructuur
24	Economische neergang
25	Nadelige gevolgen van grensverleggende technologieën
26	Disrupties aan essentiële supply chains
27	Activabubbels
28	Afname van gezondheid en welzijn
29	Criminaliteit
30	Geweld tussen natiestaten
31	Inflatie
32	Tekort aan talent en/of arbeidskrachten
33	Natuurrampen die niet aan het weer gerelateerd zijn

Maatschappelijk
Technologisch

Bron: WEF (WEF, 2025).

Het samenspel van deze macrotrends – variërend van de budgettaire hervormingen onder de regering-De Wever I tot de versnelde adoptie van artificiële intelligentie en het snel veranderende geopolitieke status quo – leidt tot een complexe transformatie van onze maatschappij.

De dwingende Europese begrotingsregels en de nationale focus op een werkzaamheidsgraad van 80% markeren het einde van een tijdperk waarin uitkeringen louter als inkomenssteun dienden. De hervormingen, met de beperking van werkloosheidsuitkeringen in de tijd als meest markante voorbeeld, onderstrepen de transitie naar een activeringsmodel dat de werkloosheidsval definitief moet dichten.

De opkomst van AI biedt een broodnodige productiviteitshefboom om de krimpende beroepsbevolking en de hoge loonkosten op te vangen. Tegelijkertijd vergroot het de nood aan een robuust kader voor levenslang leren en heroriëntatie, om te voorkomen dat de technologische kloof ook een sociale kloof wordt.

De noodzaak voor strategische autonomie en een stabiele energiemix vormt de nieuwe industriële ruggraat van Europa. De Belgische sociale zekerheid speelt hierin een belangrijke rol door werknemers en -gevers te ondersteunen bij externe schokken (bv. via tijdelijke werkloosheid) en via opleidingen de transitie die zich voordoen op de arbeidsmarkt te faciliteren.

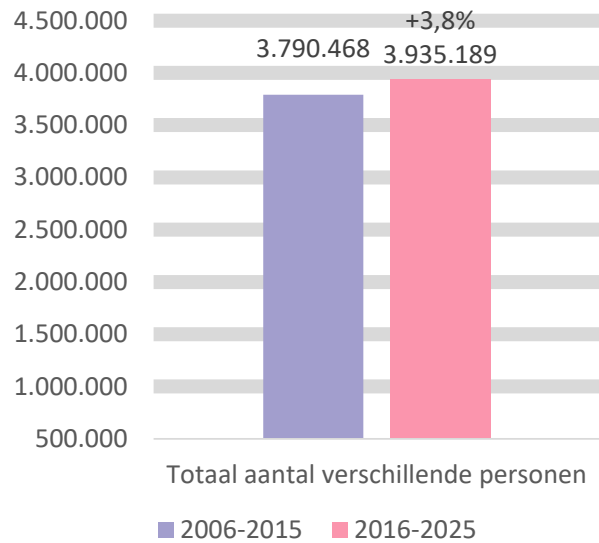
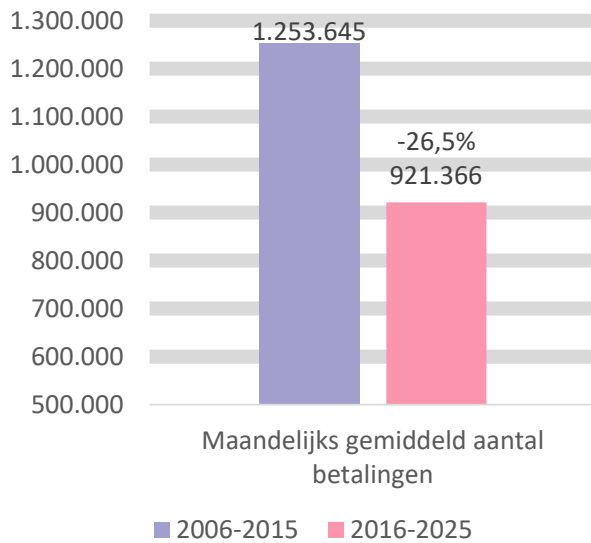
De complexiteit van de huidige sociaaleconomische realiteit, zoals geschetst doorheen dit hoofdstuk, laat zich niet vangen in een enkel cijfer. Juist in de overlapping van deze trends ligt de grootste uitdaging voor de komende jaren.

De cijfers en statistieken die in de volgende hoofdstukken van dit jaarverslag aan bod komen, moeten dan ook tegen dit licht worden gelezen. Ze vormen de kwantitatieve vertaling van een maatschappij die zich heruitvindt. Als centrale instelling van de sociale zekerheid blijft de RVA de taak houden om binnen dit turbulente veld zowel de nodige stabiliteit te bieden als de motor te zijn voor de noodzakelijke transitie van menselijk kapitaal op de Belgische arbeidsmarkt.

Op macro-economisch niveau genereert deze toename in arbeidsmarkttransities een paradoxaal fenomeen: hoewel het gemiddelde maandelijkse aantal uitkeringen de afgelopen tien jaar aanzienlijk lager is geweest dan in het voorgaande decennium (-26,5%), is het totale aantal mensen dat op enig moment een werkloosheidsuitkering ontvangt van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening met 3,8% gestegen.

Macro-evolutie van de RVA-uitkeringen: gemiddeld aantal betalingen versus verschillende personen per tien jaar

Gra. 2.3.VII

3

IMPACT VAN RECENTE REGLEMENTAIRE WIJZIGINGEN

In de voorgaande hoofdstukken werden reeds een aantal crisismaatregelen aangehaald die de evolutie van de RVA-uitkeringen mee verklaren. Ook buiten de crisiscontext worden de RVA-uitkeringen echter beïnvloed door reglementaire wijzigingen. Dit hoofdstuk brengt voor de drie grootste uitkeringsgroepen (volledige werkloosheid, tijdelijke werkloosheid en onderbrekingsuitkeringen) telkens de wijzigingen van de laatste 5 jaar in kaart en bespreekt hun impact systematisch. De cijferreeksen in dit hoofdstuk gaan altijd terug tot het jaar voor de wijziging, waardoor er in bepaalde tabellen een periode van 6 jaren wordt behandeld.

3.1

Volledige werkloosheid

3.1.1

Stelsel van werkloosheidsuitkeringen

Beperking in de tijd van het recht op een werkloosheidsuitkering

Met de programmawet van 18 juli 2025 (BS 29 juli 2025) wordt de werkloosheidsverzekering grondig hervormd. Het recht op een volledige werkloosheidsuitkering, dat sinds 1945 onbeperkt in de tijd was, wordt beperkt tot maximaal 24 maanden.

Voor nieuwe instromers vanaf 1 maart 2026 zal de nieuwe regelgeving van toepassing zijn. Vanaf 1 juli 2025 startte een overgangperiode waarbij alle werklozen die al een werkloosheidsuitkering ontvingen, een beperking van hun uitkeringsrecht toegekend krijgen. De resterende duurtijd voor personen die zich al in de werkloosheidsuitkering bevonden op 30 juni 2025, bedraagt tussen 6 en 24 maanden, naargelang de duur van de werkloosheid en het beroepsverleden.

Bepaalde groepen zijn niet bij deze hervorming betrokken en kennen dus geen beperking in de tijd van hun recht op een werkloosheidsuitkering. Meer bepaald blijven de beschermingsuitkeringen, de kunstwerkuitkeringen en ex-kunstwerkers die onder het vangnet vallen. Dit geldt eveneens voor erkende havenarbeiders, zeevissers, vislossers en -sorteerders, werklozen met bedrijfstoelage en werknemers met een handicap die werken in een maatwerkbedrijf. Daarnaast geldt een uitzondering voor werklozen van 55 jaar en ouder, op voorwaarde dat zij over een voldoende lang beroepsverleden beschikken.

Tijdens de overgangperiode gelden specifieke regels voor het verlengen en uitbreiden van het in de tijd beperkte recht. Het recht op een werkloosheidsuitkering kan op die manier langer behouden blijven indien de werkloze vóór 1 januari 2026 gestart is met een opleiding in een knelpuntberoep en hiervoor een vrijstelling van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt heeft verkregen. Dit geldt ook voor personen die minstens halftijds werken en een inkomensgarantie-uitkering ontvangen. De verlenging geldt respectievelijk voor de duur van de opleiding of zolang men een inkomensgarantie-uitkering ontvangt met ten minste een halftijdse tewerkstelling.

Werklozen die een vrijstelling voor mantelzorg hebben verkregen of die een vrijstelling hebben voor het volgen van een voltijdse beroepsopleiding kunnen hun recht met maximaal 12 maanden verlengen (mits een minimumduur van de vrijstelling van respectievelijk zes en drie maanden ononderbroken).

De duur van het recht op een werkloosheidsuitkering kan onder specifieke voorwaarden worden verlengd met maximaal 12 maanden op basis van periodes waarin geen werkloosheidsuitkering wordt ontvangen, zoals periodes van tewerkstelling in loondienst, zelfstandige activiteit, zwangerschapsuitkering, of studies met volledig leerplan zonder werkloosheidsuitkering.

De cijfers in dit hoofdstuk hebben betrekking op de populatie werklozen die in de periode van juli 2025 tot en met december 2025 een uitkering hebben gekregen en die onderworpen zijn aan de overgangsmaatregelen inzake de beperking van het recht. Op basis van deze populatie kan een inschatting gemaakt worden hoeveel personen er uiteindelijk zullen uitstromen uit de werkloosheid doordat ze aan het einde van hun recht komen. Door natuurlijke in- en uitstroom, achterstallige betalingen die pas in latere indieningsmaanden worden uitbetaald, verlengingen en uitbreidingen is het onmogelijk om vooraf exacte cijfers te geven over hoeveel personen er daadwerkelijk zullen uitstromen door het einde van hun recht in een bepaalde periode of maand. Aangezien de eerste gevallen van einde recht voorkomen vanaf 1 januari 2026, vallen deze buiten de scope van dit jaarverslag. In het voorjaar van 2026 wordt een monitoring opgestart, die het einde recht opvolgt.

In totaal zijn er 338.989 personen die in de periode van juli 2025 tot en met december 2025 een werkloosheidsuitkering hebben ontvangen en die onderworpen zijn aan de beperking van het recht op een werkloosheidsuitkering. Voor deze groep tellen we gemiddeld 272.442 betalingen per maand. Het verschil tussen het aantal personen en het gemiddeld aantal betalingen laat zich verklaren door personen die in de loop van deze periode uit de werkloosheidsuitkering uitstromen. Uiteraard is niet elke dergelijke uitstroom permanent, en is het mogelijk dat een persoon die de uitkering kortstondig verlaat in een volgende maand opnieuw beroep doet op de uitkering.

Populatie onderworpen aan de overgangsmaatregelen inzake de beperking van het recht (periode juli 2025 tot en met december 2025) in unieke personen en fysieke eenheden

Tab. 3.1.III

	Unieke personen	Gemiddelde fysieke eenheden (periode 07/2025 tot en met 12/2025)
Algemeen totaal	338.989	272.422
Golf		
Forfait + minstens 6.240 (halve) uitkeringen	11.295	10.543
Forfait + tussen 2.496 en 6.239 (halve) uitkeringen	49.960	46.318
Forfait + minder dan 2.496 (halve) uitkeringen	70.061	59.759
Tweede vergoedingsperiode	71.424	61.710
Eerste vergoedingsperiode + < 5 jaar BV	73.647	51.794
Eerste vergoedingsperiode + minstens 5 jaar BV	62.237	42.011
Onbepaald	365	286
Gewest		
Vlaams Gewest	130.983	97.913
Waals Gewest	142.425	117.333
Brussels Hfdst. Gewest	65.581	57.177
Geslacht		
Mannen	180.538	145.328
Vrouwen	158.451	127.094
Leeftijdsklasse		
< 25 jaar	15.951	10.831
25 tot 29 jaar	43.759	31.755
30 tot 49 jaar	180.038	143.228
50 tot 65 jaar	99.241	86.608
Nationaliteit		
Belgische nationaliteit	271.698	218.156
Buitenlandse EU-nationaliteit	35.420	28.480
Niet-EU-nationaliteit	31.871	25.785
Studieniveau		
Kortgeschoold	136.942	115.078
Middengeschoold	119.505	94.909
Langgeschoold	79.868	60.872
onbekend	2.674	1.564
Gezinscategorie		
Gezinshoofden	87.009	75.806
Alleenwonenden	94.128	78.888
Samenwonenden	157.677	117.567
Verleden 'artikel 60'		
Nee	308.806	245.536
Ja	30.183	26.886

NB: De personen waarvan de golf onbepaald is, betreffen dossiers die nog niet behandeld zijn op het moment van redactie.

Het recht op een werkloosheidsuitkering kan worden uitgebreid en verlengd. Er wordt een inschatting gemaakt van hoeveel personen die potentieel hun werkloosheidsperiode met uitkering kunnen verlengen of uitbreiden. Vaak is het pas mogelijk om een de omvang van de verlenging of uitbreiding te berekenen op het moment dat men aan het einde van het recht komt. Pas dan kan worden bevestigd of een gebeurtenis een verlenging of uitbreiding mogelijk heeft gemaakt.

Het aantal personen met een inkomensgarantie-uitkering kent al jaren een dalende trend (zie hoofdstuk 1.4). In totaal zijn er 23.888 personen met een inkomensgarantie-uitkering die, doordat ze minstens halftijds tewerkgesteld zijn, op het moment van het bepalen van de datum einde recht in aanmerking komen voor een uitbreiding van hun recht. Vanaf de maand waarop ze het einde van hun recht bereiken zal er elke maand worden gecontroleerd worden of ze nog voldoen aan de voorwaarden voor een uitbreiding totdat men het einde recht bereikt. De grootste groep binnen deze populatie is vergoed in de tweede vergoedingsperiode (einde recht vanaf juli 2026).

Aantal personen met een potentiële uitbreiding van hun recht op een inkomensgarantie-uitkering, volgens golf

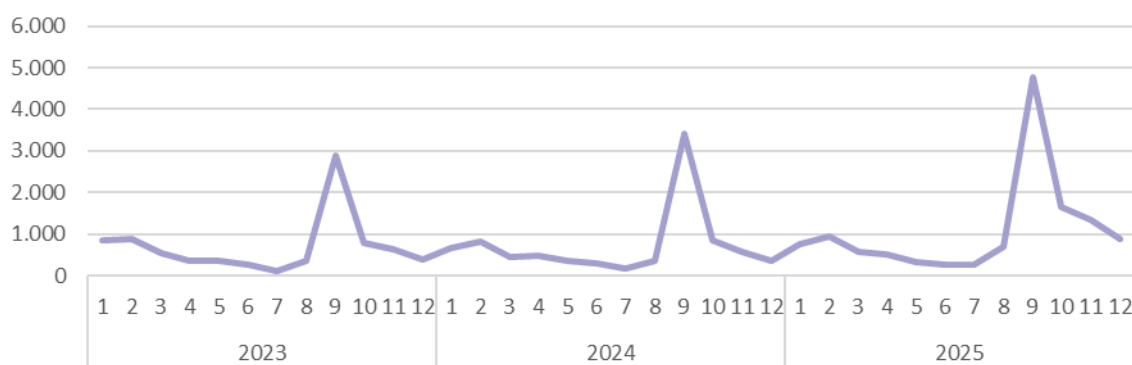
Tab. 3.1.III

	Personen met IGU die een code voor potentiële uitbreiding hebben
Forfait + minstens 6.240 (halve) uitkeringen	143
Forfait + tussen 2.496 en 6.239 (halve) uitkeringen	929
Forfait + minder dan 2.496 (halve) uitkeringen	1.770
Tweede vergoedingsperiode	14.957
Eerste vergoedingsperiode + < 5 jaar BV	2.887
Eerste vergoedingsperiode + minstens 5 jaar BV	2.874
niet gespecificeerd	328

Het recht kan ook worden uitgebreid via een vrijstelling om een opleiding te volgen die leidt naar een knelpuntberoep, op voorwaarde dat deze opleiding vóór 1 januari 2026 is gestart. In het tweede semester van 2025 is een duidelijke toename te zien van het aantal personen dat een opleiding voor een knelpuntberoep aanvat (hier wordt instroom gedefinieerd als het feit dat een persoon in de zes voorgaande maanden deze status niet had). Een opwaartse trend was echter al merkbaar in 2024 ten opzichte van 2023, onafhankelijk van de hervorming.

Aantal instromers in een opleiding tot knelpuntberoep

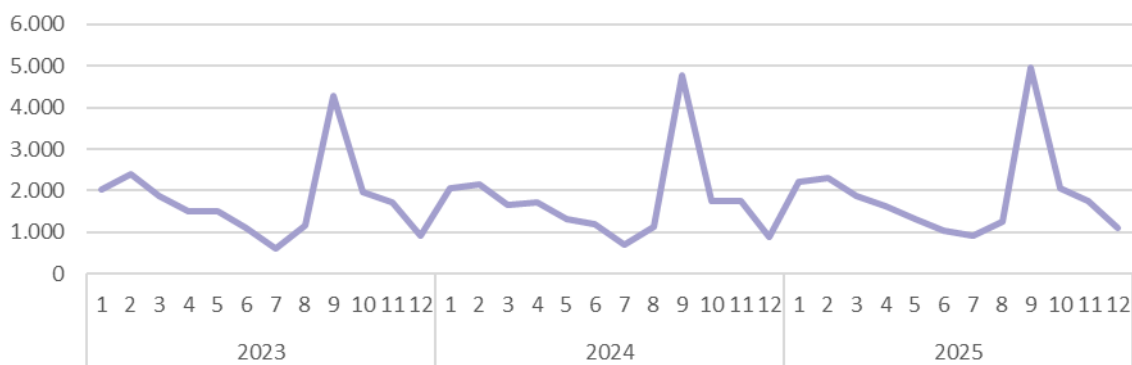
Gra. 3.1.I

Een verlenging van maximaal 12 maanden is mogelijk voor personen met een vrijstelling voor een voltijdse beroepsopleiding of mantelzorg. Het aantal instromers in het stelsel vrijstellingen voor voltijdse beroepsopleidingen stijgt licht. Een grotere stijging is merkbaar voor het stelsel vrijstelling voor mantelzorg. In absolute cijfers is het aantal personen met een vrijstelling voor mantelzorg echter nog altijd zeer beperkt.

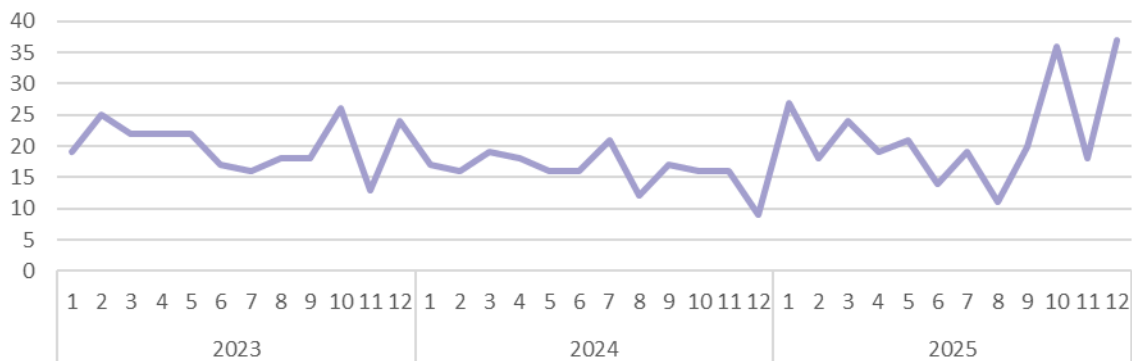
Aantal instromers in de vrijstelling voor een beroepsopleiding

Gra. 3.1.II

Aantal instromers in de vrijstelling voor mantelzorg

Gra. 3.1.III

Werkloosheidsperiodes zijn dynamisch: dagen, weken of maanden van werkloosheid kunnen worden afgewisseld met periodes van werk in loondienst of ziekte. In onderstaande grafieken worden dergelijke transitie uit de werkloosheid weergegeven. Een transitie wordt opgemeten vanaf 1 dag ziekte of 1 dag gedekt door een arbeidscontract.

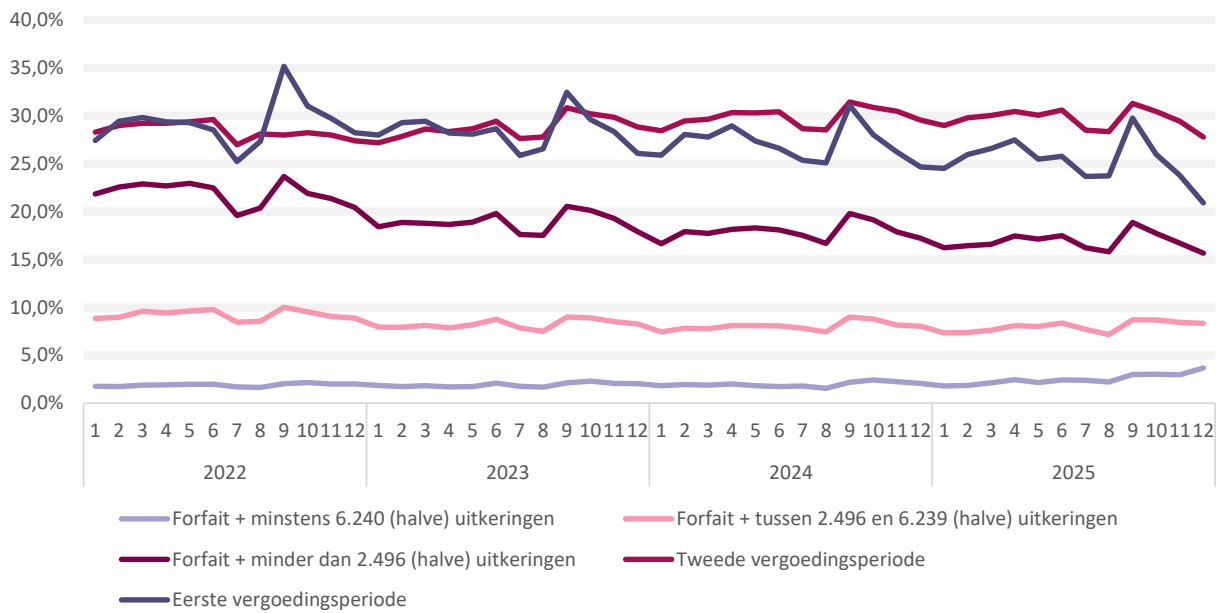
Het gaat om transitie in een maand waarin men een werkloosheidsuitkering ontving, of in de maand die direct volgt op een maand met een werkloosheidsuitkering. Het betreft geen uitstroomcijfers: enerzijds worden ook maanden meegeteld waarin nog een werkloosheidsuitkering werd ontvangen, anderzijds gaat het om transitie in een maand na een uitkeringsmaand, zonder rekening te houden met de duurtijd van de uitstroom uit de werkloosheid of met een mogelijke herinstroom in de daaropvolgende maand.

De cijfers hebben betrekking op de periode vóór de eerste mogelijke gevallen van einde recht en tonen dus eventuele anticiperende effecten in de periode van de start van de overgangsmaatregelen en ten tijde van de informatiecampagnes van de onderworpen werklozen. In het derde trimester van 2025 zien we voor de meeste groepen weinig afwijkingen in de trend van transitie naar loondienst. Enkel de populatie forfait met minstens 6.240 uitkeringen, die algemeen het laagste aandeel transitie telt, is er een stijging merkbaar vanaf september. In september 2025 stegen het aantal transitie naar loondienst en het aandeel met respectievelijk 20,4% en 0,8 procentpunt t.o.v. september 2024. In december 2025 liepen de stijgingen op tot respectievelijk +45,7% en +1,6 procentpunt t.o.v. december 2024.

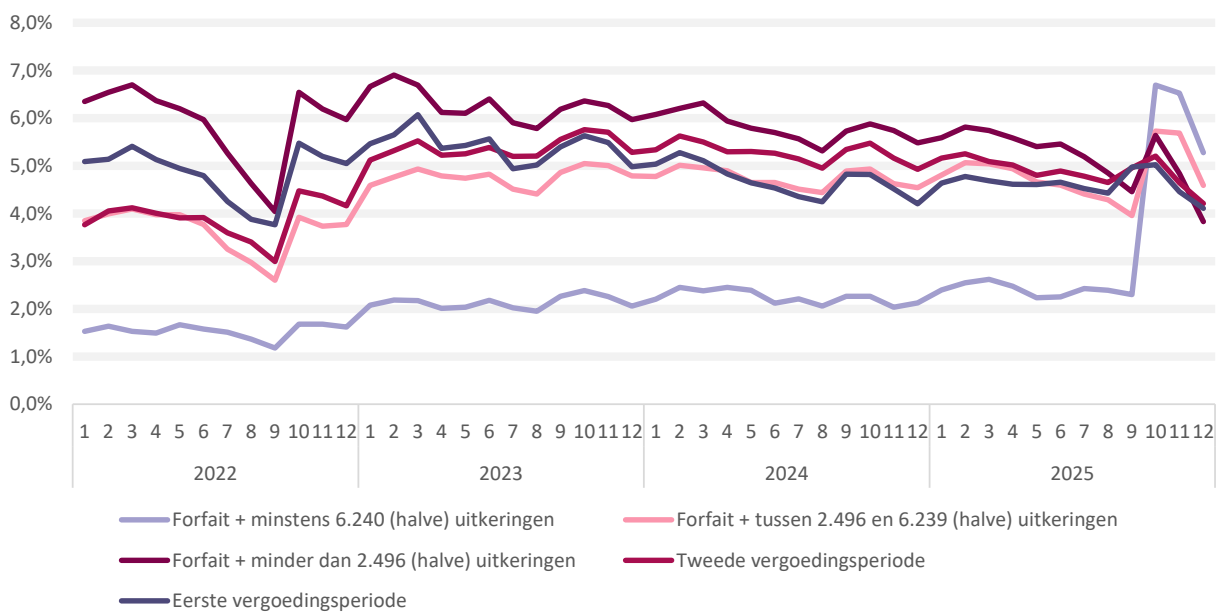
Bij diezelfde groep forfait met minstens 6.240 uitkeringen is er vanaf oktober 2025 ook een sterke verhoging te zien bij de transitie naar ziekte. In mindere mate is eenzelfde verhoging ook te zien bij de groep forfait met tussen 2.496 en 6.239 uitkeringen. Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat, hoewel de transitie richting ziekte een trendbreuk vertonen, het om slechts kleine aantallen gaat tegenover de totale instroomcijfers in de primaire arbeidsongeschiktheid.

Aandeel transities naar loondienst per groep

Gra. 3.1.IV

Aandeel transities naar ziekte per groep

Gra. 3.1.V

De programmawet van 18 juli 2025 voorziet ook een verdere beperking van het recht op een inschakelingsuitkering. Die wordt door de hervorming teruggebracht van 36 maanden naar 12 maanden. Naargelang de toelatingsdatum (d.i. eerste inschakelingsuitkering), gezinscategorie en leeftijd is er voor alle betrokkenen een nieuwe datum voor het einde van het recht bepaald. Hoewel alle personen met een inschakelingsuitkering onderworpen zijn aan de overgangsmaatregelen en de nieuwe regelgeving, kent niet iedere uitkeringsgerechtigde die in 2025 een inschakelingsuitkering heeft ontvangen een inkrimping van het recht. Van de 35.716 personen met een inschakelingsuitkering in 2025 zijn er 14.921 personen geïdentificeerd waarvoor sinds het verschijnen van de programmawet de einddatum is teruggebracht naar een vroeger moment. De persoonskenmerken van de populaties met en zonder verdere beperking staan beschreven in onderstaande tabel.

Populatie onderworpen aan de overgangsmaatregelen inzake de beperking van het recht van de inschakelingsuitkering, met en zonder verdere beperking

Tab. 3.1.III

	Met verdere beperking	Zonder verdere beperking	Met verdere beperking	Zonder verdere beperking
Algemeen totaal	14.921	20.795		
Gewest				
Vlaams Gewest	2.594	4.779	17,4%	23,0%
Waals Gewest	10.922	14.658	73,2%	70,5%
Brussels Hfdst. Gewest	1.405	1.358	9,4%	6,5%
Geslacht				
Mannen	7.866	10.129	52,7%	48,7%
Vrouwen	7.055	10.666	47,3%	51,3%
Leeftijdsklasse				
< 24 jaar	7.580	11.379	50,8%	54,7%
25 tot 29 jaar	5.389	5.598	36,1%	26,9%
30 tot 49 jaar	1.950	3.368	13,1%	16,2%
50 tot 65 jaar	2	450	0,0%	2,2%
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit	14.149	19.944	94,8%	95,9%
Buitenlandse EU-nationaliteit	453	535	3,0%	2,6%
Niet-EU-nationaliteit	319	316	2,1%	1,5%
Studieniveau				
Kortgeschoold	5.266	5.964	35,3%	28,7%
Middengespoold	8.491	12.066	56,9%	58,0%
Langgeschoold	1.161	2.758	7,8%	13,3%
onbekend	3	7	0,0%	0,0%
Gezinscategorie				
Gezinshoofden	3.358	3.626	22,5%	17,4%
Alleenwonenden	3.919	3.229	26,3%	15,5%
Samenwonenden	7.644	13.940	51,2%	67,0%

Aanpassingen minima en forfait

De laatste jaren zijn de werkloosheidsuitkeringen in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA) verschillende keren opgetrokken bovenop de indexeringen. Inzake de welvaartsaanpassing voor 2019-2020 werden op 1 juli 2019 de minima en de forfaits en op 1 september 2019 de maxima nog verder opgetrokken. In het kader van een welvaartsaanpassing is een bijkomende baremawijziging doorgevoerd vanaf 1 januari 2020. Het gaat om welvaartsaanpassingen, toegespitst op het vermijden van armoederisico's bij kwetsbare groepen, zonder evenwel het risico op inactiviteits- of werkloosheidsvallen te verhogen. Dat draagt bij tot de verhoging van de gemiddelde werkloosheidsuitkering. Vanaf 1 juli 2021 volgde een nieuwe stijging in het kader van de welvaartsenveloppe 2021-2022. Op 1 juli 2023 wijzigden de minima in het kader van de welvaartsenveloppe 2023-2024.

Het regeerakkoord voorziet in de oprichting van een specifieke enveloppe om de uitkeringen voor de meest kwetsbaren te verhogen, in plaats van de huidige welvaartsenveloppe. In dit kader worden de huidige structurele welvaartsaanpassingen, die voortvloeien uit de regelgeving voor werknemers en zelfstandigen, uitgesteld.

Naast de verhogingen in het kader van het IPA, heeft de federale regering in 2021 beslist een jaarlijkse welvaartsaanpassing door te voeren waardoor de minima van de uitkeringen stijgen met telkens 1,125%. De uitkeringen zijn gestegen op 1 januari 2021, 2022 en 2023. De laatste verhoging die in de meerjarenbegroting van 2021-2024 was ingepland en die zou ingaan op 1 januari 2024, is geschrapt.

Het optrekken van de minima heeft ertoe geleid dat er voor bepaalde degressieve fases niet langer een onderscheid is tussen het minimum- en maximumbedrag. Dat was voor het eerst het geval in september 2017. Voor gezinshoofden is er vanaf dan in de laatste degressieve fase (periode 24) geen onderscheid meer tussen het minimum- en het maximumbedrag. In 2019 komen voor de gezinshoofden ook de minima en maxima in de voorlaatste degressieve fase (periode 23) op hetzelfde niveau te liggen als die voor de laatste fase. De barema-aanpassingen van 2021 maken dat de minima- en maximumbedragen voor de degressieve fases 22 tot en met 24 gelijk zijn. Vanaf 2022 zijn voor gezinshoofden alle minima en maxima voor degressieve fases 21 tot en met 24 gelijk aan het forfait.

In 2021 verdwijnt voor het eerst ook het onderscheid tussen het minimum- en maximumbedrag voor samenwonenden en alleenstaanden. Het betreft de degressieve fase 24. In 2023 zien we dat bij de alleenwonenden de minima en maxima voor de degressieve fases 23 en 24 gelijk zijn aan het forfait. Enkel bij de samenwonenden blijft de degressiviteit van de uitkering bestaan zoals die theoretisch is ontworpen.

In hoofdstuk 4 zijn het aantal UVW-WZ per periode en fase terug te vinden alsook de corresponderende gemiddelde uitkeringen.

Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases volgens gezinscategorie (zonder anciënniteitstoeslag)

Tab. 3.1.I

		Periode 21	Periode 22	Periode 23	Periode 24	Forfait
Gezinshoofden	minimum	68,23	68,23	68,23	68,23	68,23
	maximum	68,23	68,23	68,23	68,23	68,23
Alleenwonenden	minimum	55,29	55,29	55,29	55,29	55,29
	maximum	59,36	56,85	55,29	55,29	55,29
Samenwonenden	minimum	38,31	35,91	33,50	31,10	28,69
	maximum	42,00	38,02	34,03	31,10	28,69

Statuut voor kunstwerkers

Met ingang van 1 oktober 2022 is er een nieuw statuut voor kunstwerkers die de oude regeling voor artiesten ('werknemers die artistieke of technische activiteiten in de artistieke sector uitoefenen') vervangt. Het nieuwe statuut voor kunstwerkers geldt niet enkel voor kunstenaars, maar ook voor personen die artistieke of technische ondersteuning bieden aan kunstenaars.

Vanaf 1 januari 2024 is de Kunstwerkcommissie opgestart, die verantwoordelijk is voor het uitreiken van het kunstwerkattest. Tot dan golden er overgangsmaatregelen³. Dankzij het attest hoeft de RVA niet meer de aard van de activiteit die de kunstwerker uitoefent te beoordelen, maar enkel het aantal gewerkte dagen in rekening moeten brengen.

Alle werklozen die al voor 1 oktober 2022 vielen onder de oude voordeelregeling voor artiesten, werden automatisch overgeschakeld naar het nieuwe statuut voor 'kunstwerkers'. Het recht op een kunstwerkuitkering wordt telkens toegekend voor een periode van 36 maanden en is, mits voldaan aan bepaalde voorwaarden, hernieuwbaar.

Kunstwerkers moeten niet actief beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, maar moeten wél ingeschreven blijven als werkzoekende. De kunstwerker mag een betrekking aangeboden in een andere sector dan de kunstwerksector weigeren.

Het kunstwerkersstatuut is niet onderworpen aan de degressiviteit, waardoor het bedrag van de kunstwerkuitkering onveranderd blijft gedurende de hele toepassingsperiode. Het vergoedingspercentage bedraagt 60% van het laatst verdiende loon, net als in de oude regeling. De minima en de maxima zijn, ten opzichte van de oude regeling, verhoogd.

Het nieuwe systeem heeft, gezien de overgangsfase, voorlopig weinig invloed op het aantal uitkeringsgerechtigden. De overzetting van de oude voordeelregeling voor artiesten naar het statuut voor kunstwerkers gebeurt automatisch. Algemeen zien we dat 91% van

de artiesten die zien we dat 91% van de artiesten die de vier maanden voor de hervorming een uitkering kreeg als artiest, in de eerste drie maanden na de hervorming een uitkering voor kunstwerker heeft ontvangen. Indien we de populatie werklozen uitbreiden naar alle artiesten die in de laatste 12 maanden voor de hervorming, dan vinden we nog altijd voor 86% van deze werklozen een betaling terug binnen het nieuwe statuut. De beperkte uitval kan worden verklaard door artiesten die door een tewerkstelling geen aanspraak maken op de werkloosheidsverzekering.

Hoewel de overzetting naar het nieuwe statuut automatisch verloopt, hebben de werklozen de keuze om af te zien van het nieuwe statuut en in plaats daarvan naar het gewone werkloosheidssysteem over te schakelen. Minder dan 1% van de werklozen die in de oude regeling het voordeel voor artiesten genoot heeft 12 maanden na de hervorming een uitkering binnen het gewone werkloosheidssysteem ontvangen.

Op 1 oktober 2025 zijn er 36 maanden verstreken sinds de automatische overschakeling. De personen die een automatische toekenning kregen van de kunstwerkuitkering in 2022 moeten een hernieuwing aanvragen indien ze vanaf oktober verder een uitkering willen ontvangen. Sinds oktober 2025 hebben 4.703 kunstwerkers het kunstwerkstatuut hernieuwd en reeds een kunstwerkuitkering ontvangen. Dit is 89% van de kunstwerkers die automatisch overgeschakeld werden naar het statuut 'kunstwerkers' in 2022 en een uitkering ontvingen in de periode juli tot en met september 2025. Aangezien er nog uitkeringsaanvragen ingediend kunnen worden voor de maanden oktober 2025 en later, lijkt de grote meerderheid van de kunstwerkers hun aanvraag succesvol te hernieuwen. Indien het recht op een kunstwerkuitkering eindigt, kan men een specifieke forfaitaire uitkering aanvragen. Het recht op deze uitkering is onbeperkt in de tijd. Tot op heden hebben 102 kunstwerkers deze forfaitaire uitkering ontvangen.

³ De werknemers moesten 156 arbeidsdagen bewijzen, waarvan minstens 104 arbeidsdagen in een artistieke activiteit en/of als technicus in de artistieke sector.

Cumulatie overgangsuitkering pensioen

Sinds de invoering van de overgangsuitkering binnen het pensioenstelsel in 2015 is het mogelijk om deze uitkering te cumuleren met een werkloosheidsuitkering. De overgangsuitkering is een uitkering die beperkt is in de tijd. Vanaf 2022 is deze duur verlengd tot maximaal drie jaar (afhankelijk van de gezinssituatie). Het aantal werklozen dat ook een overgangsuitkering ontvangt blijft zeer beperkt. In 2025 bedraagt hun aantal 10 fysieke eenheden.

Aantal betalingen die een cumul betreffen met een overgangsuitkering pensioen

Tab. 3.1.II

	Fysieke eenheden
2016	0
2017	3
2018	8
2019	7
2020	8
2021	9
2022	9
2023	12
2024	12
2025	10

3.1.2

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

Afschaffing stelsels uitgezonderd medische redenen

Sinds 1 januari 2015 worden de toegangsvoorwaarden voor het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag over een periode van meerdere jaren geleidelijk verscherpt. De laatste wijzigingen zijn in 2021 doorgevoerd. In 2025 werd beslist de toegang tot stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag verder te beperken, waardoor het voor personen ontslagen na 01.07.2025 enkel nog mogelijk is om in te stromen in het stelsel om medische redenen. Werknemers die al tot een SWT-stelsel waren toegelaten, behouden dat recht. Werknemers die ontslagen zijn voor 01.07.2025, maar nog niet tot een SWT-stelsel waren toegelaten, kunnen nog onder bepaalde strikte voorwaarden worden toegelaten.

Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens stelsel

Tab. 3.1.III

	Algemeen stelsel	Erkenning van het bedrijf als zijnde in herstructurering	Erkenning van het bedrijf als zijnde in moeilijkheden	Stelsel met 40 jaar beroepsverleden	Stelsel zwaar beroep	33 jaar beroepsverleden + nachtwerk/bouw	Stelsel medische redenen
2020	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 36 jaar	Vanaf 31.12.2020 - Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Vanaf 31.12.2020 - Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2021	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 37 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2022	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 38 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2023	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 39 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2024	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen en vrouwen 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2025	Bijkomende voorwaarden: ontslagen voor 01.04.2025; 62 jaar voor 01.07.2025 en in ieder geval op het einde van uw arbeidsovereenkomst	Bijkomende voorwaarden: de begindatum van de erkenning van de onderneming als zijnde in moeilijkheden of herstructurering gelegen vóór 01.05.2025.	Bijkomende voorwaarden: de begindatum van de erkenning van de onderneming als zijnde in moeilijkheden of herstructurering gelegen vóór 01.05.2025.	Bijkomende voorwaarden: ontslagen voor 01.07.2025; 60 jaar voor 01.07.2025 en in ieder geval op het einde van uw arbeidsovereenkomst	Bijkomende voorwaarden: ontslagen voor 01.07.2025; 60 jaar voor 01.07.2025 en in ieder geval op het einde van uw arbeidsovereenkomst	Bijkomende voorwaarden: ontslagen voor 01.07.2025; 60 jaar voor 01.07.2025 en in ieder geval op het einde van uw arbeidsovereenkomst	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (exclusief halftijds brugpensioenen) volgens stelsel⁴

Tab. 3.1.IV

	Algemeen stelsel	Erkenning van het bedrijf als zijnde in herstructurering	Erkenning van het bedrijf als zijnde in moeilijkheden	Stelsel met 40 jaar beroepsverleden	Stelsel zwaar beroep	33 jaar beroepsverleden + nachtwerk/ bouw	Stelsel medische redenen	Totaal
2021	671	310	112	1.600	490	603	185	4.099
2022	547	215	23	989	383	452	113	2.810
2023	377	50	5	778	288	324	215	2.105
2024	354	41	47	714	271	276	228	2.011
2025	264	54	136	718	340	407	206	2.183
Evol. 2021-2025	-407	-256	+24	-882	-150	-196	+21	-1.916
	-60,7%	-82,6%	+21,4%	-55,1%	-30,6%	-32,5%	+11,4%	-46,7%
Evol. 2024-2025	-90	+13	+89	+4	+69	+131	-22	+172
	-25,4%	+31,7%	+189,4%	+0,6%	+25,5%	+47,5%	-9,6%	+8,6%

NB Het totaalcijfer omvat ter volledigheid ook stelsels die ondertussen uitgedoofd zijn en die niet langer in dit hoofdstuk met betrekking tot recente reglementaire wijzigingen behandeld worden.

De aangekondigde afschaffingen binnen het stelsel zorgen voor een stijging van het aantal nieuwe intreders op jaarbasis. Op langere termijn tekent zich echter een uitgesproken daling af. Het totaal aantal toetreders daalt van 4.099 personen in 2021 naar 2.183 personen in 2025. Het grootste aantal intreders is terug te vinden in het stelsel met 40 jaar beroepsverleden. In 2025 zien we voor alle stelsels een stijging van het aantal intreders op jaarbasis, met uitzondering van het stelsel medische redenen en het algemeen stelsel. In de periode van 2021-2025 is er een stijging terug te vinden bij het stelsel medische redenen en het stelsel voor werknemers van bedrijven erkend als zijnde in moeilijkheden.

⁴ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.1.3

Cumulatie van werkloosheidsuitkeringen met opleidingsvergoedingen

Vanaf 1 september 2022 mag men de voordelen die personen in het kader van een opleiding, studie of stage worden toegekend volledig cumuleren met een uitkering op voorwaarde dat ze een vrijstelling of toelating hebben gekregen van de gewestinstellingen. Voor deze reglementaire wijziging was die cumul geplafonneerd, waardoor de uitkeringen indien nodig werden verminderd.

Het aantal werklozen dat een opleidingsvergoeding ontvangt, is beperkt. In 2021, het laatste volledige jaar dat de cumulatiebeperking nog gold, betrof dit 1.237 fysieke eenheden of 3,7% van het totaal fysieke eenheden met een vrijstelling voor een studie of beroepsopleiding. In de eerste 8 maanden van 2022 betrof dit gemiddeld 1.162 fysieke eenheden (4,0% van het totaal). Bij 28% van deze werklozen met een opleidingsvergoeding was de vergoeding hoger dan het toegelaten plafond, waardoor de uitkering werd verminderd. In 2021 werd er gemiddeld 221 EUR per persoon per maand afgehouden van de werkloosheidsuitkering, terwijl dit in de eerste acht maanden van 2022 223 EUR betrof. In meer dan de helft van de gevallen zijn de werklozen met een verminderde uitkering door de cumul met een opleidingsvergoeding samenwonenden.

Door de schrapping van het artikel, bestaat er na de hervorming geen indicatie meer in de data over het al dan niet ontvangen van een opleidingsvergoeding. Hierdoor kan deze hervorming niet verder worden opgevolgd in de periode na de schrapping.

3.1.4

Verlenging van de degressieve fase na een terugkeer uit moederschapsverlof

Vanaf 1 januari 2023 wordt de vergoedingsperiode verlengd met de periode waarin men gedekt is door een moederschapsuitkering wanneer deze geheel of gedeeltelijk buiten een periode van tewerkstelling valt. In 2023 waren er volgens onze telmethode 477 personen teruggekeerd naar de werkloosheid, wiens degressieve fase was verlengd met de duurtijd van een moederschapsuitkering die geheel of gedeeltelijk buiten een periode van tewerkstelling valt. 81% van de gevallen betreft het statuut UVW-WZ na arbeid. Drie vierde van de personen is samenwonende, terwijl 23% gezinshoofd is. Alleenstaanden omvatten slecht 1% van het totaal. De werklozen keren voornamelijk terug naar een fase in de eerste vergoedingsperiode (48%). 33% keert terug naar de 2de vergoedingsperiode en 18% naar de forfaitaire fase.

3.2

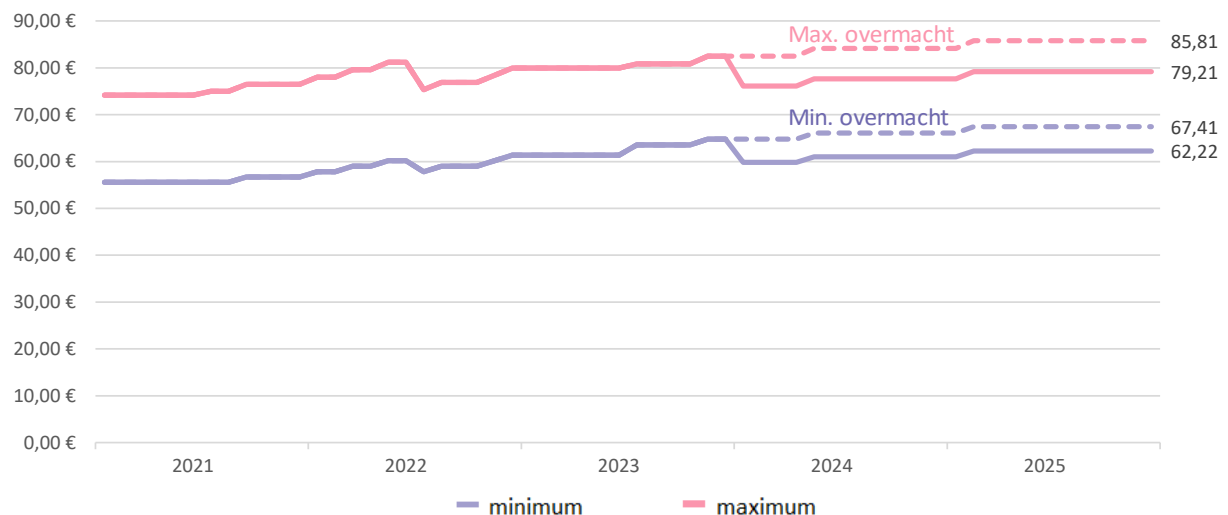
Tijdelijke werkloosheid

Vanaf 1 januari 2024 zijn voor alle motieven behalve overmacht de vervangingsratio's verlaagd van 65% naar 60%. Om deze vermindering te compenseren, moet de werkgever zijn werknemers echter een toeslag van 5 EUR per dag betalen voor elke dag die gedekt wordt door een tijdelijke werkloosheidsuitkering. Hierop kunnen bovendien uitzonderingen bestaan als een collectieve arbeidsovereenkomst een percentage van het loon garandeert waardoor de werknemer al een toeslag krijgt die minstens gelijk is aan dit supplement van 5 EUR.

Voor de tijdelijke werkloosheid omwille van overmacht blijft het vergoedingspercentage van 65% behouden. Tijdens de coronaperiode lag het vergoedingspercentage op 70%. Sinds 1 juli 2022 was dit terug gedaald tot het pre-crisisniveau van 65%. De invloed van deze wijzigingen in het vergoedingspercentage op de minima en maxima zijn terug te vinden in grafiek 3.2.I.

Evolutie van de bruto dagbedragen

Gra. 3.2.I

3.3

Onderbrekingsuitkeringen

Van 14 juli 2021 tot en met 31 maart 2022 kon een werknemer getroffen door de overstromingen van 14 en 15 juli 2021 met onderbreking tijdelijk inwonen bij familie of vrienden zonder invloed op de gezinscategorie van hemzelf of de personen met wie hij samenwoonde.

Vanaf 1 september 2024 wijzigde de regelgeving voor het vroegtijdig stopzetten van tijdskrediet, loopbaanonderbreking of thematisch verlof. Indien de minimale verlofperiode nog niet is bereikt, verliest men de resterende dagen om de minimumduur te bereiken, maar moet men de al betaalde uitkeringen niet meer terugbetalen aan de RVA (behalve voor tijdskrediet landingsbanen).

3.3.1

Privésector: tijdskrediet

Vanaf 1 juli 2021 is er een verhoging van het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor het 1/5de tijds-krediet met motief voor alle alleenstaande werknemers die een eenoudergezin vormen ongeacht het opgenomen motief.

Op 15 juli 2021 zijn twee interprofessionele cao's goedgekeurd, die voorzien in de mogelijkheid om, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, een onderbrekingsuitkering te ontvangen bij een onderbreking tot de helft of met 1/5de vanaf de leeftijd van 55 jaar. De maatregel is mogelijk, met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2021 en loopt tot en met 30.06.2023. In 2023 zijn er nieuwe cao's afgesloten die deze maatregel verlengen, dit keer tot 30.06.2025.

In februari 2023 zijn er verschillende reglementaire wijzigingen doorgevoerd binnen het tijdskrediet:

1. De verhoogde uitkering bij tijdskrediet eindeloopbaan is geschrapt. Daarnaast is het verhoogde bedrag dat gekoppeld is aan de anciënniteit van minstens 5 jaar bij de werkgever dat was toegekend aan de werknemers in voltijds of halftijds tijdskrediet geschrapt.
2. Voorts zijn er wijzigingen in de reglementering aangebracht, waardoor er meer situaties bestaan waarbij men recht heeft op een onderbreking, maar geen recht op een uitkering. Voor het recht op uitkeringen bij een voltijds tijdskrediet met motief 'zorgen voor zijn kind' gaat de leeftijd van het kind van 8 jaar naar 5 jaar. Indien het kind ouder dan 5 jaar is, maar minder dan 8 jaar, kan men een onderbreking nemen, maar dan zonder uitkering. De leeftijd van 8 jaar blijft behouden voor halftijds of 1/5 tijdskrediet zowel voor het recht op verlof (bij zijn werkgever) als voor het recht op uitkeringen. Daarnaast wordt het recht op uitkeringen verlaagd van 51 maanden naar 48 maanden voor het tijdskrediet 'zorgen voor zijn kind' voor alle vormen (voltijds, halftijds en 1/5), terwijl

het recht op een onderbreking op 51 maanden blijft behouden. De maximumperiode van recht en uitkeringen blijft 51 maanden voor de andere zorgmotieven en 36 maanden voor het motief opleiding. Ten slotte zijn er gewijzigde tewerkstellingsvoorwaarden voor het recht op een voltijdse en halftijdse onderbreking en uitkering. De tewerkstellingsvoorwaarde voor het 1/5 tijdskrediet en de landingsbanen blijft ongewijzigd.

Vanaf 1 juni 2023 wijzigt de anciënniteitsvoorwaarde. De anciënniteitsvoorwaarde gaat van 24 maanden naar 36 maanden om uitkeringen te kunnen krijgen in het kader van een tijdskrediet met motief 'zorgen voor zijn kind' voor alle vormen (voltijds, halftijds en 1/5 tijdskrediet). De werknemer kan dus al recht op verlof (bij zijn werkgever) krijgen vanaf 24 maanden anciënniteit, maar zal pas recht hebben op uitkeringen vanaf 36 maanden anciënniteit. Op 1 juli 2023 zijn de bedragen verhoogd voor het 1/5 tijdskrediet met motief voor alleenstaanden met kinderen ten laste.

In 2022 zagen we een algemene stijging van het aantal intreders in alle regimes tijdskrediet met uitkering door de anticipatie op de reglementaire wijzigingen die uiteindelijk zijn doorgevoerd in 2023. Dit aantal kende in 2023 een daling, die zich sterker doorzet in 2024. In 2025 is er opnieuw een sterke stijging, voornamelijk door een groter aantal intreders binnen het eindeloopbaanstelsel.

Opvallend is de stijging van het aantal intreders met een onderbreking zonder uitkering: +30,7% op jaarbasis. De aanvragen zonder uitkering betreffen in 2025 voor 91% het motief 'zorgen voor zijn kind' en een meerderheid wordt ambtshalve toegekend. Dit betekent dat men een aanvraag tot een uitkering heeft gemaakt, maar enkel het recht op een onderbreking heeft toegekend gekregen. Daarnaast wordt in 1 op 5 gevallen het recht op een onderbreking zonder uitkering uitdrukkelijk aangevraagd.

Personen toegetreden tot het stelsel van tijdskrediet⁵

Tab. 3.3.I

		Halftijds, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Halftijds, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Totaal	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)
2020	2.710	1.980	1.498	9.700	8.224	24.112	1.121	25.233
2021	2.503	2.248	1.373	10.162	4.394	20.680	1.239	21.919
2022	2.781	2.269	3.017	10.462	11.486	30.015	1.245	31.260
2023	2.277	1.624	2.808	10.950	11.654	29.313	2.038	31.351
2024	2.292	1.243	2.402	10.143	10.815	26.895	3.289	30.184
2025	2.225	1.189	3.161	10.312	15.333	32.220	4.300	36.520
Evol. 2020 - 2025	-485	-791	+1.663	+612	+7.109	+8.108	+3.179	+11.287
	-17,9%	-39,9%	+111,0%	+6,3%	+86,4%	+33,6%	+283,6%	+44,7%
Evol. 2024 - 2025	-67	-54	+759	+169	+4.518	+5.325	+1.011	+6.336
	-2,9%	-4,3%	+31,6%	+1,7%	+41,8%	+19,8%	+30,7%	+21,0%

⁵ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.2

Publieke sector: loopbaanonderbreking

Vanaf 1 februari 2023 is het verhoogde bedrag afgeschaft, dat gekoppeld was aan de anciënniteit van minstens 5 jaar bij de werkgever en was toegekend aan de werknemers van de autonome overheidsbedrijven in voltijdse of halftijdse loopbaanonderbreking.

Het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking kende een licht dalende trend, die is onderbroken vanaf 2021. Sinds 2022 is er een stijging van het aantal intreders. De trend stagneert in 2025, met +0,1% op jaarbasis.

Personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking⁶

Tab. 3.3.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels H. Gewest	Land
2021	1.648	5.055	825	7.528
2022	1.865	5.414	861	8.140
2023	1.798	5.567	898	8.263
2024	1.907	5.794	1.007	8.708
2025	2.040	5.760	913	8.713
Evol. 2021 - 2025	+392	+705	+88	+1.185
	+23,8%	+13,9%	+10,7%	+15,7%
Evol. 2024 - 2025	+133	-34	-94	+5
	+7,0%	-0,6%	-9,3%	+0,1%

NB: Intreden in het stelsel van loopbaanonderbreking kan binnen het Vlaamse Gewest enkel voor ambtenaren uit de federale entiteiten.

⁶ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.3

Focus op het eindeloopbaanstelsel

Sinds 2012 zijn er verschillende wijzigingen doorgevoerd die de leeftijdsvoorwaarden verhogen om het recht op een uitkering eindeloopbaanstelsels binnen tijdskrediet ('landingsbanen') en loopbaanonderbreking te openen.

Recent is er enkel bij tijdskrediet een aanpassing doorgevoerd. Op 15 juli 2021 zijn twee interprofessionele cao's goedgekeurd, die voorzien in de mogelijkheid om, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, een onderbrekingsuitkering te ontvangen bij een onderbreking tot de helft of met 1/5de vanaf de leeftijd van 55 jaar. De maatregel is mogelijk, met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2021 en loopt tot en met 30.06.2023. Dankzij nieuwe cao's is deze maatregel verlengd tot 30.06.2029. Sinds 01.07.2023 hebben ook doelgroepwerknemers die werken in PC 327 (maatwerkbedrijven) onder voorwaarden toegang tot het eindeloopbaanstelsel vanaf 55 jaar.

Personen toegetreden tot de eindeloopbaanstelsels loopbaanonderbreking en tijdskrediet⁷

Tab. 3.3.III

	Loopbaanonderbreking			Tijdskrediet			
	55 jaar en ouder			60 jaar en ouder			
	50-54 jaar	ouder	Totaal	50-54 jaar	55-59 jaar	ouder	Totaal
2021	394	2.010	2.404	1	2.523	3.243	5.767
2022	441	2.260	2.701	2	10.052	4.449	14.503
2023	502	2.449	2.951	0	9.860	4.602	14.462
2024	472	2.602	3.074	0	8.033	5.184	13.217
2025	488	2.770	3.258	1	12.286	6.207	18.494
Evol. 2021 - 2025	+94	+760	+854	+0	+9.763	+2.964	+12.727
	+23,9%	+37,8%	+35,5%	+0,0%	+387,0%	+91,4%	+220,7%
Evol. 2024 - 2025	+16	+168	+184	+1	+4.253	+1.023	+5.277
	+3,4%	+6,5%	+6,0%	-	+52,9%	+19,7%	+39,9%

Het aantal intreders in het eindeloopbaanstelsel binnen de loopbaanonderbreking kent een stijging op jaarbasis (+6,0%). Bij het tijdskrediet zien we opnieuw een stijging in 2025. We zien een opvallende stijging bij de leeftijdsklassen van 55 tot 59 jaar (+52,9%) en 60 jaar en ouder (+19,7%). De stijging van het aantal intreders in 2022 is onder andere gerelateerd aan de aangekondigde verstrengingen die in 2023 werden doorgevoerd. Zoals ook al in het verleden is voorgevallen, anticipeert een groep werknemers op mogelijke verstrengingen in de toekomst waardoor ze in de voorafgaande periode beslissen om in te stappen. In 2025 is er wederom een effect van anticiperend gedrag, dit keer op de toekomstige verstrenging binnen het pensioenstelsel.

⁷ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.4

Thematische verloven

In de thematische verloven waren de reglementaire wijzigingen over het algemeen minder ingrijpend. Bovendien ging het ook vaker om uitbreidingen in plaats van beperkingen.

Vanaf 1 oktober 2019 is een nieuw thematisch verlof in het leven is geroepen, het verlof voor erkende mantelzorgers. Sinds 1 september 2020 is het na erkenning door het ziekenfonds mogelijk om dit verlof aan te vragen bij de RVA. Vanaf 1 september 2021 wordt de maximumduur verhoogd van de onderbreking per persoon die hulp nodig heeft.

Vanaf 1 juli 2021 is er een verhoging van het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor eenoudergezinnen voor de werknemers uit de privésector om te zorgen voor een kind. In juli 2023 is ditzelfde bedrag nogmaals verhoogd.

Op 1 februari 2023 is het verhoogde bedrag toegekend aan 50-plussers die een halftijdse, 1/5 of 1/10 loopbaanonderbreking nemen in het kader van een thematisch verlof in alle sectoren afgeschaft.

Vanaf 1 juli 2025 hebben pleegouders recht op onderbrekingsuitkeringen als ze ouderschapsverlof opnemen voor een kind dat voor minstens 6 maanden bij hun gezin is geplaatst door een plaatsingsdienst die door de bevoegde gemeenschap is erkend. In de periode van september tot en met november tellen we gemiddeld 74 betalingen per maand. Twee op drie betalingen betreft een onderbreking met een vermindering van 1/5de van de werktijd. Een 1/10de onderbreking telt voor 18,8% van de gevallen.

Personen toegetreden tot de thematische verlopen⁸

Tab. 3.3.IV

	Ouderschaps- verlof	Palliatieve zorgen	Medische bijstand	Mantelzorg	Totaal
2020	126.701	1.779	15.814	10	144.304
2021	76.919	1.952	17.221	475	96.567
2022	94.723	1.892	18.377	614	115.606
2023	97.656	1.931	17.312	657	117.556
2024	101.431	1.853	17.154	656	121.094
2025	100.056	1.917	16.241	598	118.812
Evol. 2020 - 2025	-26.645	+138	+427	+588	-25.492
	-21,0%	+7,8%	+2,7%	+5880,0%	-17,7%
Evol. 2024 - 2025	-1.375	+64	-913	-58	-2.282
	-1,4%	+3,5%	-5,3%	-8,8%	-1,9%

Tussen 2020 en 2025 is er voor alle stelsels van thematische verlopen samen een daling van het aantal intreders met 17,7%. Daarbij moeten we er echter rekening mee houden dat de waarden van 2020-2021 vervormd worden door de tijdelijke invoering van het corona-ouderschapsverlof in 2020. Het ouderschapsverlof is voor heel de periode het belangrijkste stelsel. De kleinste groep zijn de intreders voor mantelzorg.

In 2021 daalt het aantal intreders in het ouderschapsverlof na een sterke stijging in 2020 (onder invloed van het corona-ouderschapsverlof). In 2022 start echter opnieuw een stijgende trend, die zich voortzet tot in 2024. In 2025 is er een lichte daling merkbaar op jaarbasis (-1,4%). Voor het verlof voor palliatieve zorgen stijgt het aantal intreders met 3,5% en voor medische bijstand daalt het aantal intreders met 5,3%.

⁸ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.4 Overige hervormingen

3.4.1 Tewerkstellingspremies

Op 01.09.2022 zijn er enkele nieuwe tewerkstellingsmaatregelen ingevoerd. Langdurig werklozen die worden tewerkgesteld in een knelpuntberoep of in een ander gewest kunnen onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. Daarnaast kunnen werklozen die tewerkgesteld worden in de zorgsector onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. Deze laatste maatregel voor de zorgsector eindigde op 31.03.2023.

Sinds het begin van de maatregelen hebben 53 personen uitkeringen voor de zorgsector ontvangen, 58 voor interregionale mobiliteit en 1.183 voor knelpuntberoepen. Voor de deeltijdse premies betreft het een gemiddelde uitkering van 174,55 EUR per maand, terwijl dit bij de voltijdse premies gemiddeld 382,86 EUR bedraagt.

De premies voor knelpuntberoepen en interregionale mobiliteit zijn geschrapt voor arbeidsovereenkomsten die starten vanaf 25.09.2025.

3.4.2

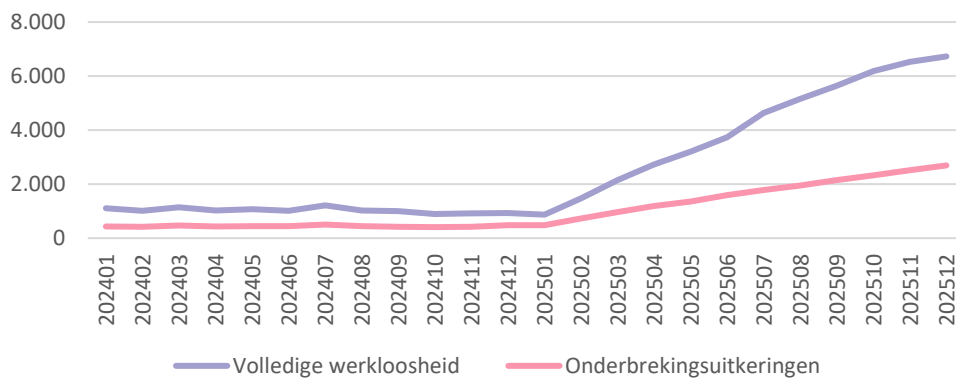
Verhoging leeftijdsgrens voor het recht op een uitkering

Uitkeringsgerechtigden kunnen een werkloosheidsuitkering of onderbrekingsuitkering ontvangen tot en met de maand waarin zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Op 1 februari 2025 is de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd van 65 jaar naar 66 jaar. Sindsdien zijn uitkeringen mogelijk tot en met de maand waarin men 66 jaar wordt. Een uitkering voor tijdelijke werkloosheid blijft mogelijk na de pensioengerechtigde leeftijd.

Door deze wijziging is er een duidelijke stijging merkbaar van het aantal personen van 65 jaar en ouder, zowel bij de volledige werkloosheid als bij de onderbrekingsuitkeringen.

Evolutie van de uitkeringen voor personen van 65 jaar en ouder

Gra. 3.4.I

4

VOLLEDIGE WERKLOOSHEID

4.1

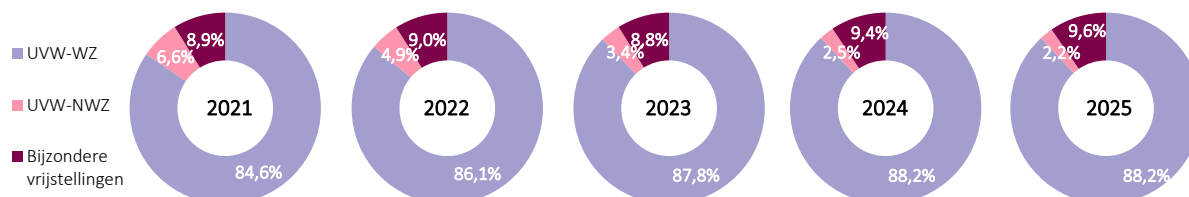
Kerncijfers

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten werkzoekenden werklozen (UVW-WZ), niet-werkzoekenden werklozen (UVW-NWZ) en werkzoekenden met een bijzondere vrijstelling. Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), de niet-toeleidbare werkzoekenden met een beschermingsuitkering en de kunstwerkers. De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van mantelzorg of sociale of familiale moeilijkheden, en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

De groep van de werkzoekenden met een bijzondere vrijstelling bestaat uit werkzoekenden met een vrijstelling voor het volgen van een beroepsopleiding in een knelpuntberoep of in een niet knelpuntberoep, werkzoekenden met een vrijstelling voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen of voor een niet knelpuntberoep en werkzoekenden met een vrijstelling voor PWA- en stadswacht-activiteiten.

Verhoudingen van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Gra. 4.1.I

In 2021 namen de UVW-NWZ nog 6,6% van de totale werkloosheid voor hun rekening (24.996 van de 380.159 UVW). Hun aandeel blijft jaar na jaar afnemen. In 2025 gaat het om nog slechts 2,2% van het totale aantal UVW.

Evolutie van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

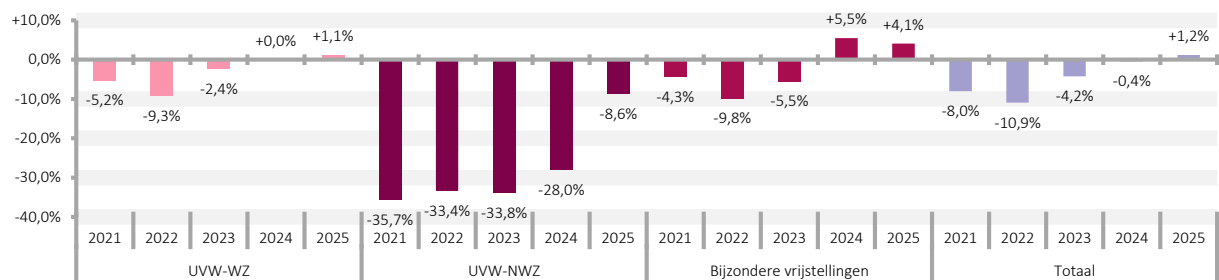
Tab. 4.1.I

	UVW-WZ	UVW-NWZ	Bijzondere vrijstellingen	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Bijzondere vrijstellingen	Totaal
2021	321.502	24.996	33.660	380.159	100	100	100	100
2022	291.694	16.649	30.348	338.692	91	67	90	89
2023	284.786	11.015	28.664	324.465	89	44	85	85
2024	284.859	7.931	30.239	323.029	89	32	90	85
2025	288.077	7.248	31.469	326.794	90	29	93	86
Evol. 2021-2025	-10,4%	-71,0%	-6,5%	-14,0%				

In de periode 2021-2025 zijn de werkzoekende UVW met 10,4% en de niet-werkzoekende UVW met 71,0% afgenomen. De gunstige economische conjunctuur en het effect van de aan deze periode voorafgaande reglementaire wijzigingen hebben in de voorbije vijf jaar geleid tot een daling van het aantal vergoede volledig werklozen (al dan niet werkzoekend) onder de symbolische grens van 300.000 met een gemiddeld maandelijks aantal in 2025 van slechts 295.325. Zelfs als we daar nog de 31.469 werklozen bijtellen die er via een bijzondere vrijstelling naar streven om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren, komen we met een totale daling van 14,0% tot werkloosheidscijfers die sinds de tweede oliecrisis nooit gunstiger waren. Na de eerder beperkte daling op jaarbasis van de UVW in 2024, valt er in 2025 een lichte stijging op te tekenen.

Evolutie op jaarbasis van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Gra. 4.1.II

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ wordt beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

Het aantal UVW-NWZ is de voorbije vijf jaar zeer sterk afgenomen, hoewel de daling is afgezwakt in 2025. De daling is vooral het gevolg van de verstrengde voorwaarden inzake de toekenning van de vrijstelling van IWZ. Ondanks die strengere voorwaarden zien we voor de UVW-WZ tot en met 2023 eveneens dalingen op jaarbasis. In 2024 stagneert de evolutie, waarna er in 2025 een lichte stijging op jaarbasis is.

Voor het tweede jaar op rij is er een stijging merkbaar van het aantal werklozen dat er via een bijzondere vrijstelling naar streeft om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren.

Het totaal van de UVW-WZ, de UVW-NWZ en de bijzondere vrijstellingen stijgt in 2025 op jaarbasis met 1,2% en komt daarmee op een jaargemiddelde van 326.794 fysieke eenheden. Uiteraard valt in het licht van de werkloosheidshervorming niet te verwachten dat die trend zich het komende jaar zal doortrekken, aangezien in de loop van 2026 een groot aantal werklozen het recht op de uitkering zal verliezen. Het is belangrijk daarbij voor ogen te houden dat deze statistiek de uitkeringsgerechtigde werklozen betreft. Een deel van de werklozen die hun uitkering verliezen, komt mogelijks terecht in een statuut als niet-vergoede werkzoekende (zie deel 4.5).

4.2

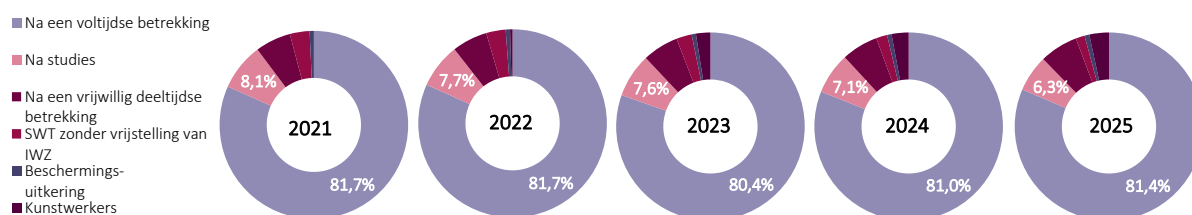
Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)

4.2.1

Volgens subgroep

Verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ

Gra. 4.2.1

In 2025 is het aandeel werkzoekenden die toegelaten zijn tot de werkloosheid o.b.v. studies verder gedaald met 0,8 procentpunt t.o.v. 2024, na dalingen van 0,5% in 2024, 0,1% in 2023 en 0,4% in 2022. Hun aandeel binnen de UVW-WZ bedraagt nu nog 6,3%. Het merendeel van de UVW-WZ (81,4%) is nog steeds toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties. De aandelen van de UVW-WZ op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties en de werkzoekende SWT'ers bedragen ten slotte respectievelijk 6,6% en 1,5%.

Sinds 1 oktober 2020 werd een nieuw statuut gecreëerd. Het gaat om de niet-toeleidbare werkzoekende: de werkzoekende die de bevoegde dienst voor arbeidsbemiddeling identificeert aan de hand van de internationaal erkende screeningstool ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health - en erkent als iemand die te maken krijgt met een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren die zijn gezondheid en/of zijn sociale of professionele integratie ernstig aantasten, waardoor hij niet in het normale economische circuit of in het kader van al dan niet bezoldigd aangepast of omkaderd werk kan werken.

Het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende wordt toegekend voor een periode van twee jaar en is hernieuwbaar met een nieuwe evaluatie door de screeningstool ICF. In 2025 vertegenwoordigen deze niet-toeleidbare uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een beschermingsuitkering genieten 0,8% van de UVW-WZ.

Als gevolg van de hervorming van de regelgeving voor werknemers in de kunstensector is sinds 1 oktober 2022 een nieuw statuut gecreëerd. In 2025 vertegenwoordigen de kunstwerkers 3,4% van de UVW-WZ.

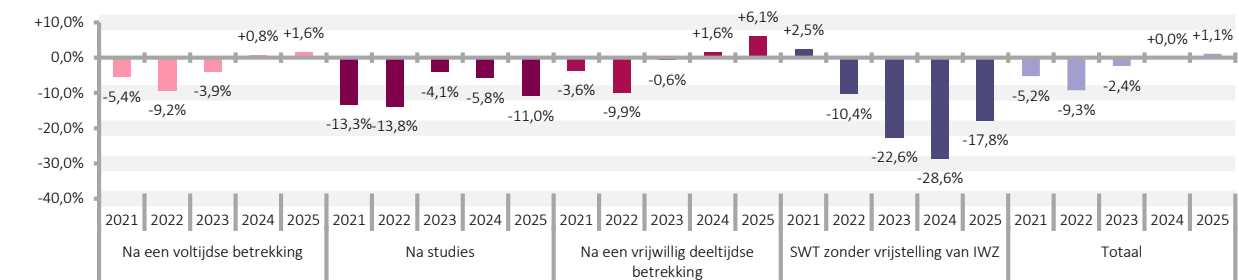
UVW-WZ volgens subgroep

Tab. 4.2.I

	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Beschermings- uitkering	Kunstwerkers	Totaal	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Totaal
2021	262.640	26.041	19.617	10.868	2.336	0	321.502	100	100	100	100	100
2022	238.402	22.448	17.677	9.743	2.192	1.233	291.694	91	86	90	90	91
2023	229.033	21.528	17.568	7.538	2.086	7.033	284.786	87	83	90	69	89
2024	230.844	20.288	17.845	5.385	2.188	8.308	284.859	88	78	91	50	89
2025	234.609	18.065	18.939	4.426	2.384	9.655	288.077	89	69	97	41	90
Evol. 2021- 2025	-10,7%	-30,6%	-3,5%	-59,3%	+2,1%	-	-10,4%					

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens subgroep

Gra. 4.2.II

Nadat de dalende trend bij de UVW-WZ na een voltijdse betrekking en na een vrijwillige deeltijdse betrekking in 2020 voor het eerst werd onderbroken, zien we vanaf 2024 opnieuw een kanteling die zich heeft voortgezet in 2025. In 2025 is er een stijging bij de UVW-WZ na een voltijdse betrekking met +1,6% op jaarbasis en bij de UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking met +6,1% op jaarbasis.

Het aantal werkzoekende SWT'ers daalt opnieuw sterk op jaarbasis (-17,8%).

De daling van het aantal UVW-WZ na studies bedraagt 11,0% op jaarbasis.

Op vijf jaar tijd (2021-2025) is het aantal UVW-WZ met 10,4% afgenomen. Het aantal UVW-WZ na voltijdse arbeidsprestaties is met 10,7% afgenomen, ondanks het feit dat de toelatingsvoorwaarden voor de vrijstelling o.b.v. leeftijd of beroepsverleden strenger zijn geworden. Daardoor blijven meer 50-plussers, voor het merendeel toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, werkzoekend (cf. deel 3.1).

De UVW-WZ na studies zijn in die periode met maar liefst 30,6% afgenomen. Deze daling wordt verklaard door de hervormingen van dit statuut in 2012 en 2015, met name de reeds genoemde beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen.

Het aantal werkzoekende SWT'ers is sinds 2021 met 59,3% gedaald.

4.2.2

Volgens gewest

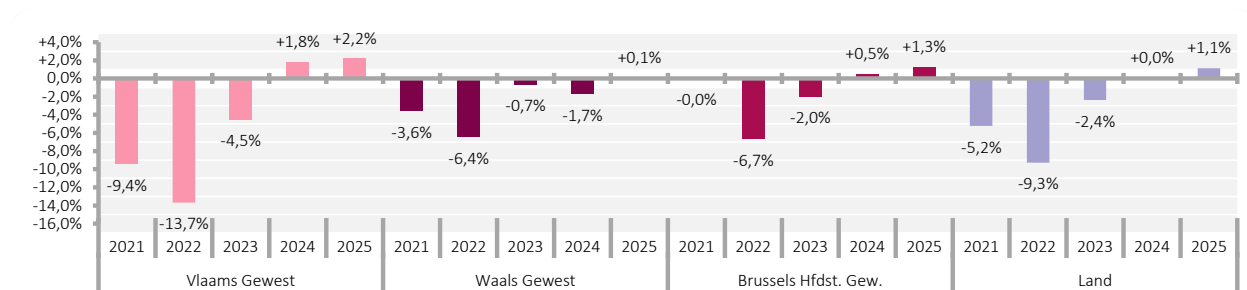
UVW-WZ volgens gewest

Tab. 4.2.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2021	123.461	132.178	65.863	321.502	100	100	100	100
2022	106.577	123.665	61.452	291.694	86	94	93	91
2023	101.740	122.824	60.223	284.786	82	93	91	89
2024	103.618	120.735	60.506	284.859	84	91	92	89
2025	105.917	120.857	61.303	288.077	86	91	93	90
Evol. 2021-2025	-14,2%	-8,6%	-6,9%	-10,4%				

Evolutie op jaarbasis van de UUV-WZ volgens gewest

Gra. 4.2.III

In het Vlaams Gewest is het aantal UUV-WZ in de periode 2021-2025 met 14,2% afgenomen. In het Waals Gewest en in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest is die daling minder uitgesproken met respectievelijk 8,6% en 6,9%.

Op jaarbasis zien we in 2025 andere tendensen. Het aantal UUV-WZ is in het Vlaams Gewest gestegen (2,2%), net als in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (1,3%). In het Waals Gewest stagneert het aantal UUV-WZ (+0,1%).

4.2.3

Volgens geslacht

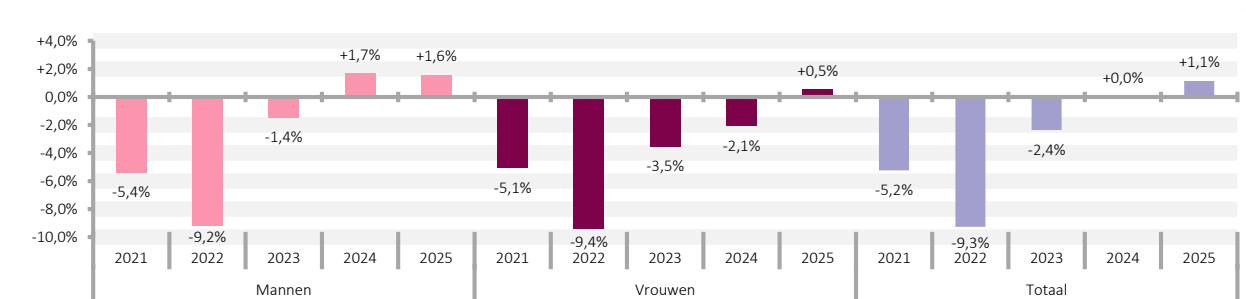
UVW-WZ volgens geslacht

Tab. 4.2.III

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2021	179.063	142.439	321.502	100	100	100
2022	162.615	129.079	291.694	91	91	91
2023	160.266	124.520	284.786	90	87	89
2024	162.935	121.925	284.859	91	86	89
2025	165.489	122.588	288.077	92	86	90
Evol. 2021-2025	-7,6%	-13,9%	-10,4%			

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens geslacht

Gra. 4.2.IV

De werkloosheid kent de laatste vijf jaar bij de mannen (-7,6%) een gelijkaardige evolutie als bij de vrouwen (-13,9%).

Op jaarbasis noteren we voor de beide geslachten stijgingen. De mannen kennen een stijging van 1,6% en de vrouwen van 0,5%. Het aandeel mannen is 57,4% en dat van de vrouwen 42,6%.

4.2.4

Volgens leeftijdsklasse

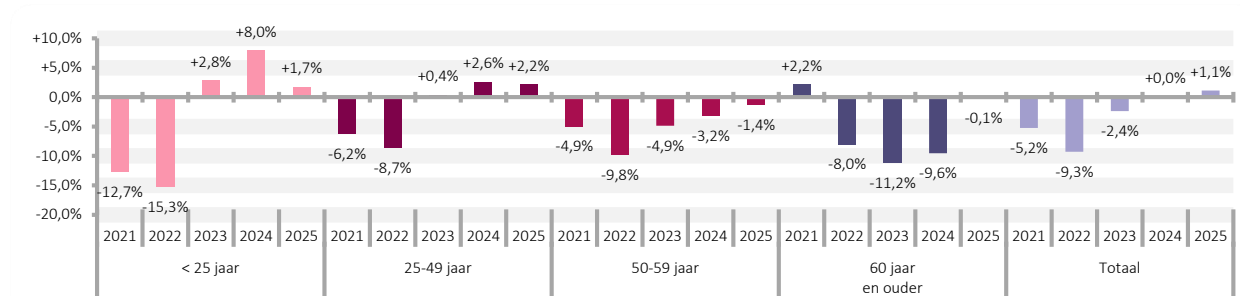
UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

Tab. 4.2.IV

	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2021	22.260	180.227	70.566	48.449	321.502	100	100	100	100	100
2022	18.863	164.613	63.658	44.561	291.694	85	91	90	92	91
2023	19.396	165.266	60.565	39.559	284.786	87	92	86	82	89
2024	20.939	169.526	58.614	35.780	284.859	94	94	83	74	89
2025	21.304	173.227	57.815	35.731	288.077	96	96	82	74	90
Evol. 2021-2025	-4,3%	-3,9%	-18,1%	-26,3%	-10,4%					

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens leeftijdsklasse

Gra. 4.2.V

De evolutie van de volledige werkloosheid tussen 2021 en 2025 verschilt sterk naargelang de leeftijdsklasse.

Bij de leeftijdsgroep onder de 25 jaar is het aantal Uvw-WZ gedaald met 4,3%. In de leeftijdsgroep van 25 tot 49 jaar zien we een gelijkaardige daling van 3,9%. De leeftijdsgroepen 50 tot 59 jaar en 60 jaar en ouder zijn de afgelopen vijf jaar steviger gedaald, met respectievelijk 18,1% en 26,3%.

Deze dalingen zijn hoofdzakelijk het gevolg van de gunstige economische conjunctuur. De daling van de jongerenwerkloosheid (jonger dan 25 jaar) wordt bovendien beïnvloed door de hervormingen van 2012 en 2015.

Op jaarbasis zijn het aantal Uvw-WZ < 25 jaar (+1,7% of +365 eenheden) en het aantal Uvw-WZ van 25 tot 49 jaar (+2,2% of +3.701 eenheden) gestegen. Het aantal Uvw-WZ van 50 tot 59 jaar (-1,4% of -800 eenheden) en bij de 60-plussers (-0,1% of -49 eenheden) zijn gedaald. Het aantal 60-plussers wordt mee beïnvloed door de optrekking van de wettelijke pensioenleeftijd. Sedert februari 2025 is die opgetrokken van 65 jaar naar 66 jaar, waardoor in 2025 een aantal 65-plussers een werkloosheidsuitkering krijgen tot en met de maand waarin zij 66 jaar worden in plaats van 65 jaar.

4.2.5

Volgens studieniveau⁹

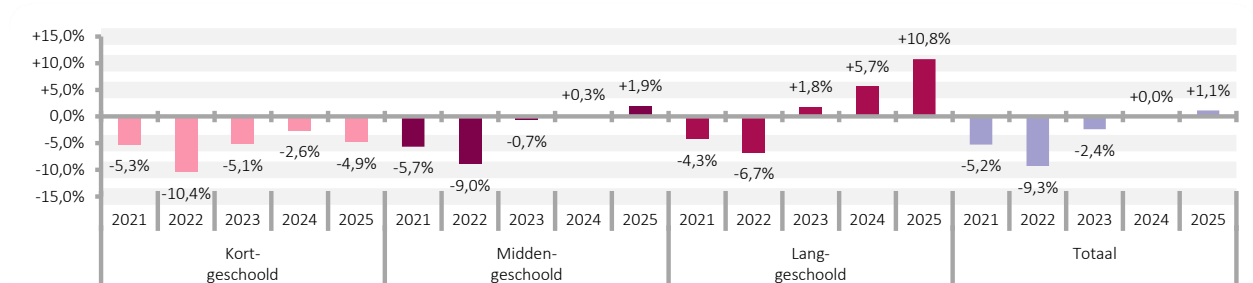
UVW-WZ volgens studieniveau

Tab. 4.2.V

	Kort- geschoold	Midden- geschoold	Lang- geschoold	Totaal	Kort- geschoold	Midden- geschoold	Lang- geschoold	Totaal
2021	153.504	107.117	58.937	321.502	100	100	100	100
2022	137.465	97.482	54.967	291.694	90	91	93	91
2023	130.409	96.789	55.932	284.786	85	90	95	89
2024	126.991	97.069	59.096	284.859	83	91	100	89
2025	120.796	98.959	65.459	288.077	79	92	111	90
Evol. 2021- 2025	-21,3%	-7,6%	+11,1%	-10,4%				

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau

Gra. 4.2.VI

In de afgelopen vijf jaar is het aantal kortgeschoolde en middengeschoolde UVW-WZ aanzienlijk gedaald (respectievelijk -21,3% en -7,6%). Bij de langgeschoolde is er een stijging met 11,1%.

In 2025 neemt het aantal UVW-WZ op jaarbasis bij de kortgeschoolde af met 4,9%. De middengeschoolde en de langgeschoolde daarentegen kennen een stijging van respectievelijk 1,9% en 10,8%.

⁹ De studieniveaus zijn als volgt gedefinieerd:

- Kortgeschoold: ten hoogste 2de graad van het secundair onderwijs;
- Middengeschoold: 3de graad secundair onderwijs, 4de graad secundair onderwijs, 7de specialisatiejaar, middenstandopleiding of leercontract;
- Langgeschoold: diploma hoger onderwijs.

Het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

4.2.6 Volgens werkloosheidsduur

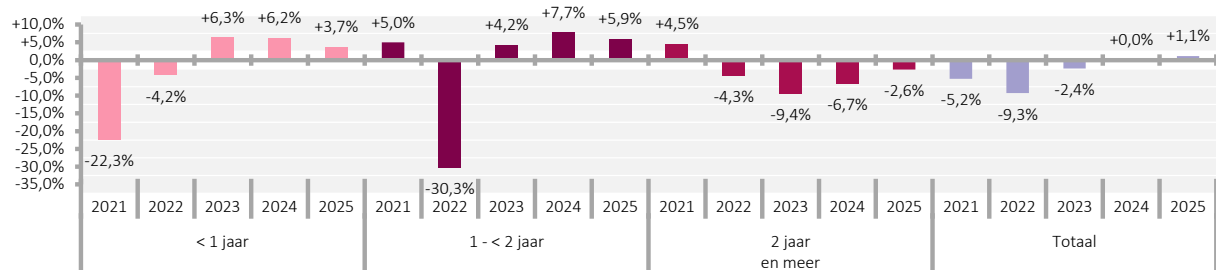
UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

Tab. 4.2.VI

	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2021	96.546	62.205	162.751	321.502	100	100	100	100
2022	92.509	43.364	155.822	291.694	96	70	96	91
2023	98.369	45.180	141.238	284.786	102	73	87	89
2024	104.440	48.652	131.768	284.859	108	78	81	89
2025	108.257	51.530	128.290	288.077	112	83	79	90
Evol. 2021-2025	+12,1%	-17,2%	-21,2%	-10,4%				

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens werkloosheidsduur

Gra. 4.2.VII

Het aantal werklozen is de voorbije 5 jaar sterk gedaald (-10,4%). De groep met een duur van 1 tot < 2 jaar daalt met 17,2%, en deze met een duur van 2 jaar of meer tussentijdse met 21,2%. De werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar zijn echter gestegen met 12,1%.

Uit de variaties op jaarbasis zien we dat de werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar en die met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar in 2025 zijn gestegen met respectievelijk 3,7% en 5,9%. De werklozen met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer (-2,6%) zagen hun aantal dalen. De verschuiving van kortdurende werkloosheid (< 1 jaar) naar werkloosheid op middellange termijn (1 - < 2 jaar) is in 2025 stilgevallen: terwijl de stijging van de kortdurende werkloosheid 3.818 eenheden bedraagt, is er een kleinere stijging van 2.878 eenheden in de werkloosheid op middellange termijn.

De verschuiving van middellange naar langdurige werkloosheid (2 jaar en langer) is gestopt, met een daling van 3.477 eenheden in deze laatste klasse, vooral gezien de relatief kleinere omvang van het aantal werklozen met een gemiddelde duur.

Het spreekt voor zich dat in het licht van de werkloosheidshervorming een grote trendbreuk te verwachten valt vanaf 2026 in de evolutie van de vergoede werklozen met een werkloosheidsduur van 1-< 2 jaar en vooral 2 jaar en meer.

4.2.7

Volgens nationaliteit

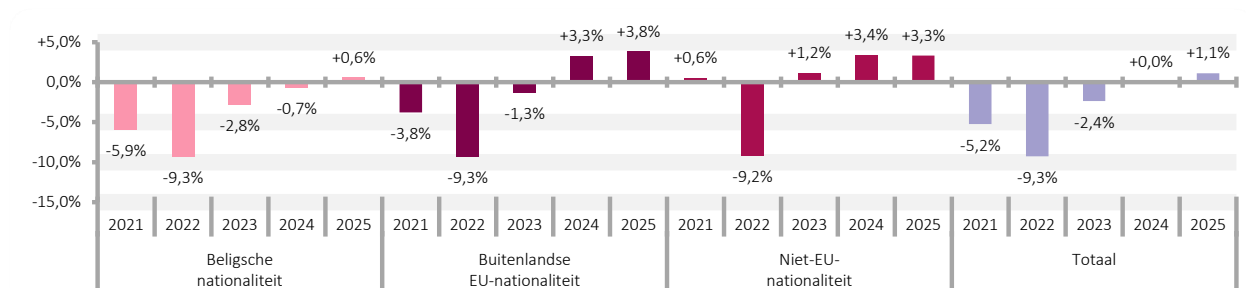
UVW-WZ volgens nationaliteit

Tab. 4.2.VII

	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU- nationaliteit	Niet-EU- nationaliteit	Totaal	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU- nationaliteit	Niet-EU- nationaliteit	Totaal
2021	265.149	31.811	24.543	321.502	100	100	100	100
2022	240.551	28.854	22.289	291.694	91	91	91	91
2023	233.759	28.477	22.549	284.786	88	90	92	89
2024	232.127	29.417	23.315	284.859	88	92	95	89
2025	233.451	30.538	24.089	288.077	88	96	98	90
Evol. 2021- 2025	-12,0%	-4,0%	-1,8%	-10,4%				

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit

Gra. 4.2.VIII

In vergelijking met 2021 is het aantal werklozen met de Belgische nationaliteit in 2025 gedaald met 12,0%. Het totale aantal vreemdelingen (EU en niet-EU) is de afgelopen vijf jaar gedaald met 3,1%. Dit is het resultaat van een grotere daling bij niet-Belgische EU-onderdanen met 4,0% en een kleinere daling bij niet-EU-onderdanen met 1,8%.

Op jaarbasis noteren we in 2025 een stijging van 0,6% voor de groep Belgische werklozen en van 3,8% voor de groep vreemdelingen uit de EU en 3,3% voor de groep vreemdelingen van buiten de EU.

4.2.8

Volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

UVW-WZ volgens gezinscategorie

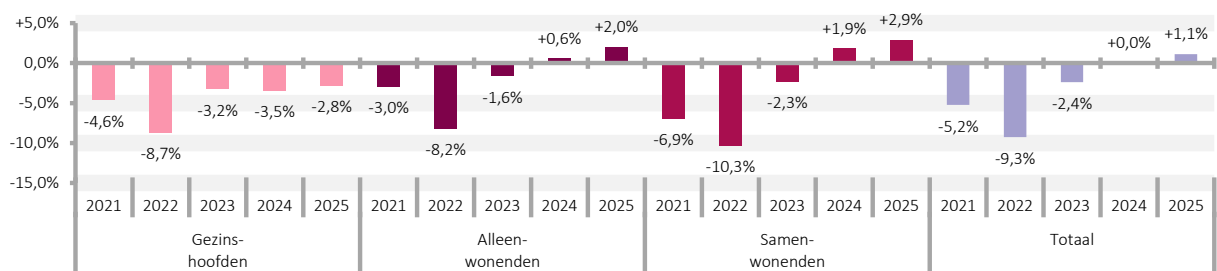
Tab. 4.2.VIII

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2021	88.923	87.782	144.794	321.502	100	100	100	100
2022	81.198	80.593	129.901	291.694	91	92	90	91
2023	78.575	79.276	126.934	284.786	88	90	88	89
2024	75.854	79.722	129.283	284.859	85	91	89	89
2025	73.720	81.312	133.037	288.077	83	93	92	90
Evol. 2021- 2025	-17,1%	-7,4%	-8,1%	-10,4%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UUVW-WZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Evolutie op jaarbasis van de UUVW-WZ volgens gezinscategorie

Gra. 4.2.IX

In 2025 is er een daling van het aantal UUVW-WZ op jaarbasis terug te vinden bij de gezinshoofden (-2,8%). We noteren een stijging van 2,0% voor de alleenwonenden en van 2,9% voor de samenwonenden.

In vergelijking met 2021 zien we de grootste daling bij de gezinshoofden (-17,1%) en de kleinste bij de alleenwonenden (-7,4%).

De uitkering die een werkloze krijgt, hangt behalve de gezinscategorie ook af van zijn referentieloon en zijn uitkeringsfase. Hier volgen dan ook nog twee overzichtstabellen met de evolutie van het aantal UUVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase alsook de gemiddelde maandelijkse uitkering. Qua aantal zien we een grote stijging in 2021 bij de eerste fase van periode 1 en dit voor alle gezinscategorieën. Dit is het resultaat van de bevrozing van de degressiviteit in het kader van de coronacrisis. Vanaf 2022 keert de trend terug naar die van voor de gezondheidscrisis.

UVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

Tab. 4.2.IX

		1ste periode			2de periode						forfait	totaal
		fase 1	fase 2	fase 3	fase A	fase B	fase 21	fase 22	fase 23	fase 24		
Gezinshoofden	2021	13.700	2.813	3.859	8.821	3.547	770	522	251	116	39.125	88.923
	2022	3.169	4.705	8.507	8.224	4.044	680	425	227	115	36.650	81.198
	2023	3.058	2.796	4.709	7.234	5.588	1.034	406	214	117	39.303	78.575
	2024	3.297	3.001	4.804	6.575	3.587	906	675	286	100	39.671	75.854
	2025	3.325	3.081	5.053	6.426	3.754	748	392	278	194	38.964	73.720
	Evol. 2021 - 2025	-75,7%	+9,5%	+30,9%	-27,1%	+5,8%	-2,8%	-24,8%	+10,5%	+66,7%	-0,4%	-17,1%
Evol. 2024 - 2025		+0,8%	+2,7%	+5,2%	-2,3%	+4,7%	-17,4%	-41,9%	-2,9%	+93,3%	-1,8%	-2,8%
Alleenwonenden	2021	17.804	3.253	4.454	14.895	3.986	969	588	353	186	32.002	87.782
	2022	4.667	6.268	10.430	13.375	4.506	857	546	324	173	30.803	80.593
	2023	4.755	4.142	6.419	12.295	6.355	1.130	512	292	150	34.254	79.276
	2024	5.280	4.598	6.877	11.240	4.498	1.002	730	361	142	36.025	79.722
	2025	5.403	4.860	7.423	11.144	4.807	880	497	348	231	36.703	81.312
	Evol. 2021 - 2025	-69,7%	+49,4%	+66,7%	-25,2%	+20,6%	-9,2%	-15,4%	-1,3%	+24,4%	+14,7%	-7,4%
Evol. 2024 - 2025		+2,3%	+5,7%	+7,9%	-0,9%	+6,9%	-12,2%	-31,9%	-3,5%	+62,5%	+1,9%	+2,0%
Samenwonenden	2021	46.642	7.430	9.257	15.643	5.151	1.039	557	312	209	33.362	144.794
	2022	13.509	15.660	23.172	16.740	6.461	944	489	269	158	30.014	129.901
	2023	13.672	10.833	15.244	16.807	11.628	1.555	495	258	146	34.618	126.934
	2024	15.336	12.090	16.589	15.542	8.519	1.689	992	378	123	37.303	129.283
	2025	15.476	12.863	18.111	15.694	9.331	1.429	728	425	235	38.636	133.037
	Evol. 2021 - 2025	-66,8%	+73,1%	+95,6%	+0,3%	+81,1%	+37,6%	+30,8%	+36,3%	+12,4%	+15,8%	-8,1%
Evol. 2024 - 2025		+0,9%	+6,4%	+9,2%	+1,0%	+9,5%	-15,4%	-26,6%	+12,7%	+90,6%	+3,6%	+2,9%

Gemiddelde uitkering volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

Tab. 4.2X

		1ste periode			2de periode						forfait	totaal
		fase 1	fase 2	fase 3	fase A	fase B	fase 21	fase 22	fase 23	fase 24		
Gezinshoofden	2021	1.517,0	1.477,7	1.430,6	1.423,0	1.406,7	1.399,8	1.391,5	1.390,1	1.390,9	1.390,2	1.426,6
	2022	1.661,6	1.563,9	1.589,1	1.568,7	1.569,8	1.545,6	1.544,8	1.540,2	1.546,3	1.545,0	1.564,6
	2023	1.791,1	1.733,1	1.700,3	1.674,8	1.659,7	1.670,4	1.665,5	1.660,2	1.665,3	1.664,0	1.680,8
	2024	1.882,4	1.820,7	1.779,4	1.746,8	1.739,8	1.730,2	1.735,3	1.733,5	1.736,8	1.735,8	1.758,0
	2025	1.932,2	1.862,8	1.817,3	1.783,7	1.778,0	1.773,3	1.772,6	1.766,3	1.777,4	1.772,7	1.796,5
Evol. 2021 - 2025		+27,4%	+26,1%	+27,0%	+25,3%	+26,4%	+26,7%	+27,4%	+27,1%	+27,8%	+27,5%	+25,9%
Evol. 2024 - 2025		+2,6%	+2,3%	+2,1%	+2,1%	+2,2%	+2,5%	+2,2%	+1,9%	+2,3%	+2,1%	+2,2%
Alleenwonenden	2021	1.473,7	1.394,9	1.330,5	1.233,8	1.197,6	1.190,8	1.171,4	1.144,4	1.128,7	1.134,6	1.234,9
	2022	1.603,1	1.467,8	1.471,2	1.353,2	1.326,0	1.303,0	1.277,0	1.255,2	1.249,9	1.252,9	1.332,9
	2023	1.728,0	1.619,7	1.564,5	1.442,6	1.412,8	1.404,5	1.367,4	1.350,7	1.347,2	1.349,9	1.421,8
	2024	1.829,2	1.715,6	1.653,1	1.500,4	1.481,1	1.463,1	1.431,3	1.410,1	1.407,2	1.408,2	1.491,5
	2025	1.875,8	1.763,0	1.696,4	1.532,3	1.520,0	1.499,1	1.459,0	1.434,1	1.442,9	1.438,1	1.530,3
Evol. 2021 - 2025		+27,3%	+26,4%	+27,5%	+24,2%	+26,9%	+25,9%	+24,5%	+25,3%	+27,8%	+26,7%	+23,9%
Evol. 2024 - 2025		+2,5%	+2,8%	+2,6%	+2,1%	+2,6%	+2,5%	+1,9%	+1,7%	+2,5%	+2,1%	+2,6%
Samenwonenden	2021	1.497,4	1.401,7	1.320,7	988,5	893,6	841,1	780,3	714,9	650,0	616,2	1.066,4
	2022	1.614,6	1.472,2	1.468,3	1.069,8	993,0	922,0	855,0	783,0	712,6	677,0	1.114,8
	2023	1.738,5	1.615,8	1.550,6	1.109,9	1.042,8	995,5	913,9	835,0	767,6	729,0	1.128,2
	2024	1.834,5	1.708,1	1.637,3	1.150,5	1.089,7	1.026,6	955,6	872,5	798,0	756,8	1.188,1
	2025	1.881,1	1.750,0	1.676,3	1.172,8	1.117,3	1.053,1	972,4	888,3	820,8	771,9	1.223,5
Evol. 2021 - 2025		+25,6%	+24,8%	+26,9%	+18,6%	+25,0%	+25,2%	+24,6%	+24,3%	+26,3%	+25,3%	+14,7%
Evol. 2024 - 2025		+2,5%	+2,5%	+2,4%	+1,9%	+2,5%	+2,6%	+1,8%	+1,8%	+2,9%	+2,0%	+3,0%

In 2025 zijn alle barema's gestegen ten opzichte van 2024. Deze verhogingen houden verband met de indexering in 2025.

4.2.9

Volgens mate van arbeidsgeschiktheid

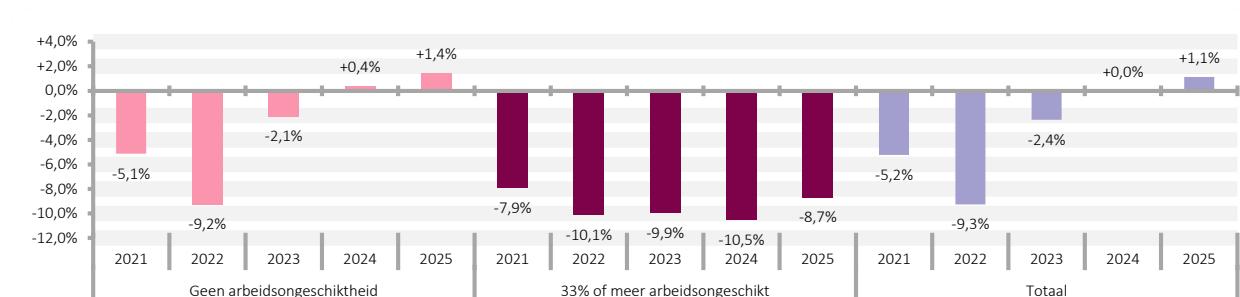
UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid

Tab. 4.2.XI

	Geen arbeids- ongeschiktheid	33% of meer arbeids- ongeschikt	Totaal	Geen arbeids- ongeschiktheid	33% of meer arbeids- ongeschikt	Totaal
2021	309.698	11.804	321.502	100	100	100
2022	281.086	10.608	291.694	91	90	91
2023	275.233	9.553	284.786	89	81	89
2024	276.313	8.546	284.859	89	72	89
2025	280.272	7.805	288.077	90	66	90
Evol. 2021-2025	-9,5%	-33,9%	-10,4%			

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid

Gra. 4.2.X

Sinds het jaar 2021 zien we een daling van de Uvw-WZ zonder arbeidsongeschiktheid met 9,5%. Het aantal Uvw-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid is de voorbije vijf jaar met ongeveer een derde gedaald. Die evolutie wordt voor een groot deel beïnvloed door het feit dat sinds 1 november 2012 de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk is uitgebreid tot de rechthebbenden op werkloosheidsuitkeringen die een arbeidsongeschiktheid van minstens 33% hebben. Die reglementaire wijziging bracht een daling met zich mee van het aantal aanvragen tot erkenning van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, die het vroeger mogelijk maakte om te worden vrijgesteld van die procedure.

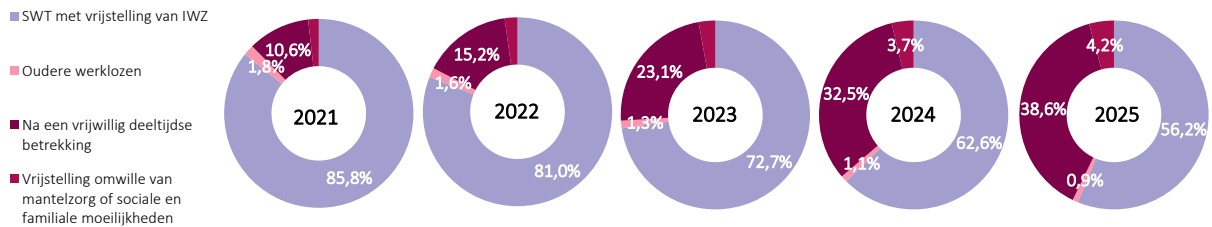
Op jaarbasis is er een licht stijging van het aantal Uvw-WZ zonder arbeidsongeschiktheid (+1,4%) en een daling van de Uvw-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid (-8,7%).

4.3

Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)

Verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ

Gra. 4.3.1

De niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ) bestaan voor een groot deel uit SWT'ers met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende. In 2025 vertegenwoordigt hun aandeel 56,2% van de UVW-NWZ. Jaar op jaar neemt het aandeel van de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties af, met een aandeel van 0,9% in 2025, tegen 1,8% in 2021. De UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers vertegenwoordigen respectievelijk 38,6% en 4,2% van het totale aantal UVW-NWZ in 2025.

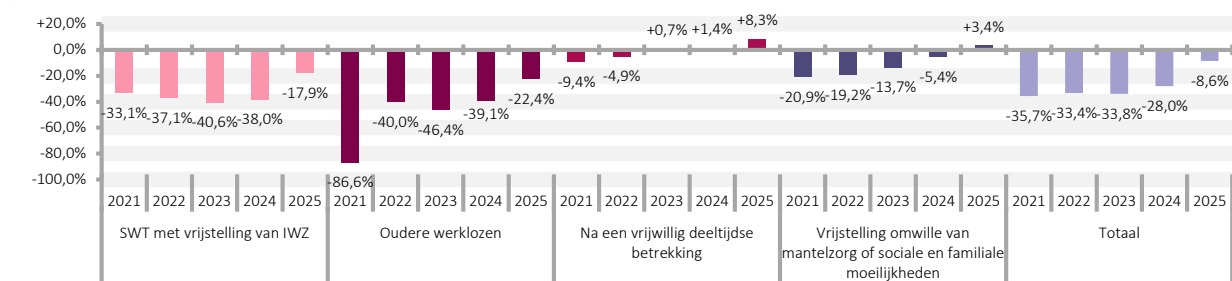
UVW-NWZ volgens subgroep

Tab. 4.3.I

	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal
2021	21.442	448	2.657	450	24.996	100	100	100	100	100
2022	13.490	268	2.527	364	16.649	63	60	95	81	67
2023	8.011	144	2.546	314	11.015	37	32	96	70	44
2024	4.966	88	2.581	297	7.931	23	20	97	66	32
2025	4.076	68	2.796	308	7.248	19	15	105	68	29
Evol. 2021- 2025	-81,0%	-84,8%	+5,2%	-31,7%	-71,0%					

Evolutie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep

Gra. 4.3.II

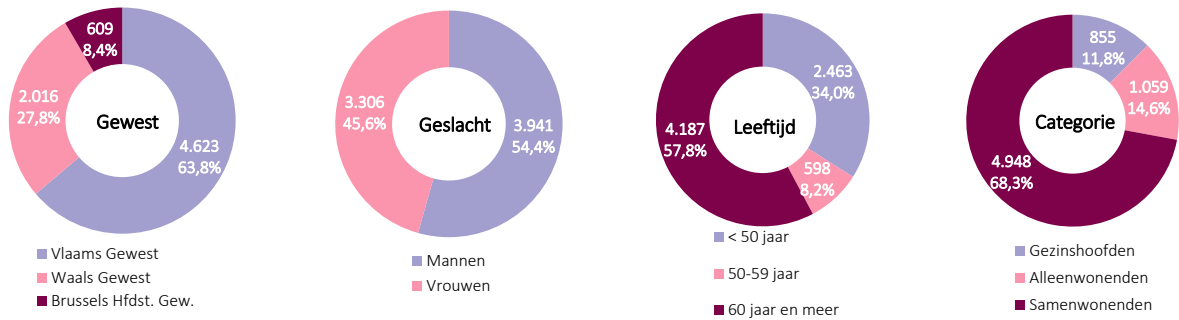
In de voorbije vijf jaar is het aantal UVW-NWZ in alle subcategorieën zeer sterk afgenomen, behalve deze na een vrijwillig deeltijdse betrekking (+5,2%). Er zijn in 2025 nog slechts 68 oudere werklozen (-84,8%). Ook de niet werkzoekende SWT'ers zijn sterk afgenomen met 81,0%.

Sinds 2021 is het aantal UVW-NWZ dat is vrijgesteld om sociale of familiale redenen of als mantelzorger, gedaald met 31,7%, wat het gevolg is van het feit dat sinds april 2015 alleen nog de vrijstelling voor mantelzorg is toegestaan.

In 2025 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 8,6%. De grootste daling op jaarbasis doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-22,4%). Hun aantal neemt versneld af ingevolge de uitstroom van werklozen die nog overgangsmaatregelen konden genieten.

Profiel van de UVW-NWZ

Gra. 4.3.III

Wanneer we de verdeling voor 2025 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 63,8% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 57,8% 60 jaar en ouder is en 68,3% samenwonend is. De mannen zijn in de meerderheid met een aandeel van 54,4%.

4.4

Bijzondere vrijstellingen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betaalden ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

In de aanloop tot de werkloosheidshervorming, die in het begin van 2026 tot de eerste gevallen van het einde van het recht zou leiden, spelen de vrijgestelde beroepsopleidingen voor knelpuntberoepen een rol bij de overgangsmaatregelen. Eén van die overgangsmaatregelen houdt namelijk in dat wie vóór 01.01.2026 een opleiding voor een knelpuntberoep opstart waarvoor een gefedereerde entiteit een vrijstelling toekent, het recht op hun uitkering behoudt voor de ononderbroken duur van die opleiding tot uiterlijk 30.06.2030.

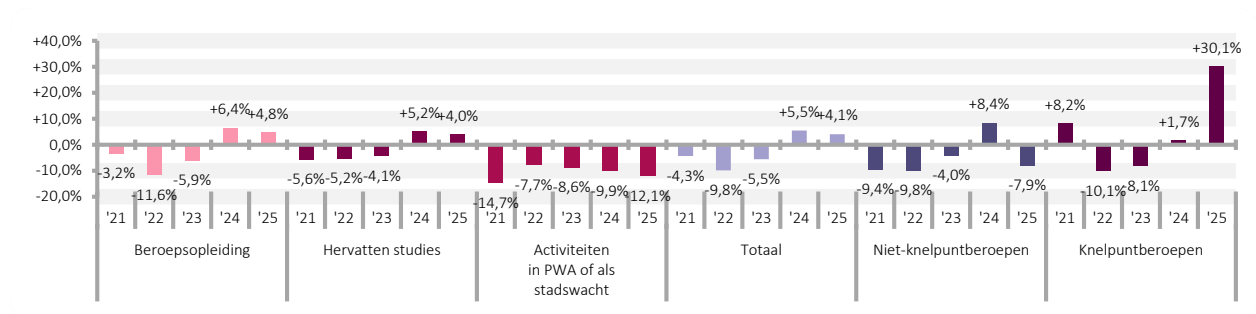
Vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen¹⁰

Tab. 4.4.I

	Beroepsopleiding			Hervatten studies			Activiteiten in PWA of als stadswacht	Totaal
	Niet-knelpunt-beroepen	Knelpunt-beroepen	Totaal	Niet-knelpunt-beroepen	Knelpunt-beroepen	Totaal		
2021	15.550	8.292	23.842	5.438	3.154	8.592	1.222	33.660
2022	13.786	7.282	21.068	5.139	3.009	8.148	1.129	30.348
2023	13.263	6.557	19.820	4.906	2.905	7.811	1.031	28.664
2024	14.685	6.406	21.092	5.003	3.214	8.216	929	30.239
2025	13.779	8.326	22.105	4.355	4.189	8.544	817	31.469
Evol. 2021-2025	- 11,4%	+ 0,4%	- 7,3%	- 19,9%	+ 32,8%	- 0,6%	- 33,2%	- 6,5%
2021	100	100	100	100	100	100	100	100
2022	89	88	88	95	95	95	92	90
2023	85	79	83	90	92	91	84	85
2024	94	77	88	92	102	96	76	90
2025	89	100	93	80	133	99	67	93

Evolutie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gra. 4.4.I

¹⁰ Het totaal omvat ook het kleine aandeel vrijstellingen voor activiteiten in het buitenland.

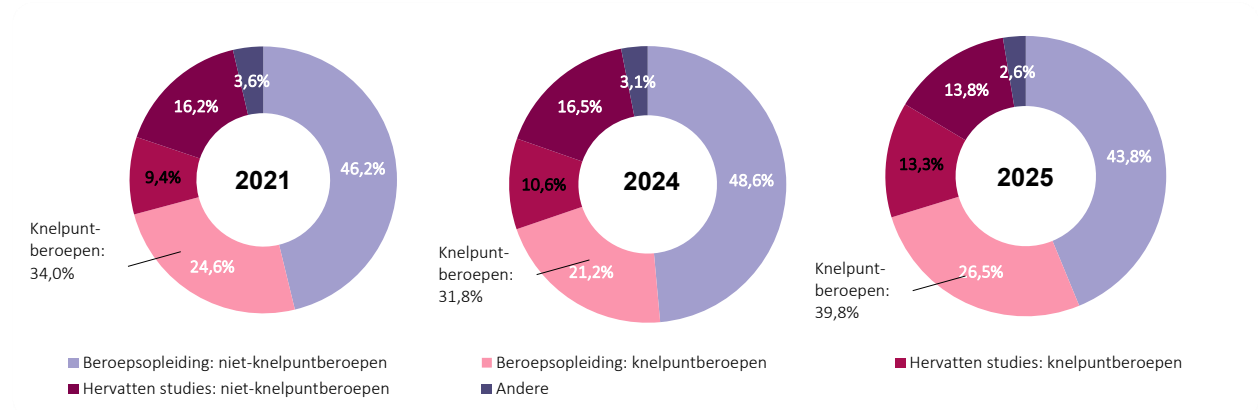
In vergelijking met 2021 is in 2025 het aantal vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een knelpuntberoep gestegen met 0,4% en voor een beroepsopleiding in een niet knelpuntberoep gedaald met 11,4%. In vergelijking met 2021 is het aantal vrijstellingen voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen toegenomen met 32,8% en zijn de vrijstellingen niet-knelpuntberoep met 19,9% afgenomen. Vrijstellingen voor activiteiten in PWA of als stadswacht daalden met 33,2%. Het totale aantal vrijstellingen is de afgelopen vijf jaar gedaald met 6,5%.

Gemiddeld werden per maand in 2025 31.469 betalingen uitgevoerd voor al deze vrijstellingen. Globaal gezien noteren we in 2025 een stijging met 4,1% ten opzichte van 2024 van het aantal betalingen voor vrijstellingen.

In 2025 wordt 37,7% van de vrijstellingen voor een beroepsopleiding en 49,0% voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen. De stijging van het totale aantal vrijstellingen voor een knelpuntberoep bedraagt op jaarbasis 30,1%, terwijl er een daling is met 7,9% voor een niet knelpuntberoep. Het totale aantal vrijstellingen voor beroepsopleidingen is gestegen met 4,8% en het totale aantal vrijstellingen voor het hervatten van studies is gestegen met 4,0%.

Verhoudingen van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gra. 4.4.II

Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal)

Tab. 4.4.II

	Aantal betalingen (maandelijks gemiddelde)				Aantal verschillende personen			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Beroepsopleiding	10.732	9.391	1.982	22.105	24.920	24.402	4.825	54.147
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	322	1.244	308	1.873	535	1.999	506	3.040
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	172	361	364	898	270	492	533	1.295
Studies aanvaard door de RTD	2	2.304	1	2.306	5	4.648	2	4.655
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	186	421	857	1.464	426	647	1.511	2.584
Middenstandsopleiding	51	13	207	271	118	28	369	515
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-ondernemer	122	4	137	264	231	8	247	486
Alternerende opleiding	10	1.177	13	1.199	18	1.850	27	1.895
Opleidingen "entreprise / atelier de formation"	0	237	1	238	0	367	2	369
Opleiding of stage in het buitenland	0	11	19	30	0	33	57	90
Totaal	11.597	15.163	3.889	30.649	26.523	34.474	8.079	69.076

De betalingen voor vrijstellingen voor het volgen van opleidingen vertegenwoordigen in 2025 97,4% van alle betalingen voor vrijstellingen. In 2025 is het aandeel vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een knelpuntberoep gestegen met 5,3 procentpunt t.o.v. 2024, na een daling van 3,4 procentpunt ten opzichte van 2021. Dit is tegengesteld aan de trend voor vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een niet knelpuntberoep, die afnemen met 4,8 procentpunt t.o.v. 2024. De aandelen van vrijstellingen voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen of niet knelpuntberoep bedragen ten slotte respectievelijk 13,3% en 13,8%. In aanloop tot de hervorming betreffende de beperking van de werkloosheid in de tijd is er een stijging van de studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen.

In 2025 werden in die stelsels 69.076 verschillende personen met een vrijstelling voor het volgen van een opleiding vergoed. De betrokken werklozen volgden in de loop van het jaar m.a.w. gemiddeld gedurende ca. 5 maanden een opleiding. Het aantal personen met een vrijstelling voor het volgen van een opleiding is hoger in het Waals dan in het Vlaams Gewest.

4.5

Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden

NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

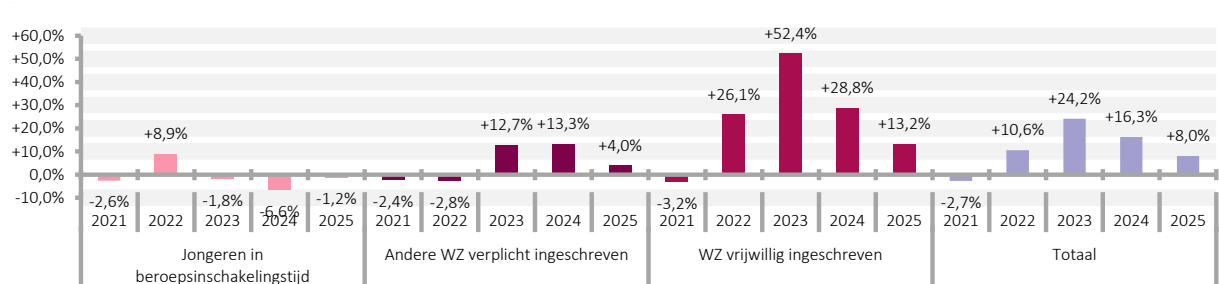
Tab. 4.5.I

	Jongeren in beroeps- inschakelings- tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps- inschakelings- tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2021	47.302	59.126	56.336	162.763	100	100	100	100
2022	51.528	57.480	71.018	180.026	109	97	126	111
2023	50.581	64.786	108.215	223.582	107	110	192	137
2024	47.259	73.413	139.415	260.086	100	124	247	160
2025	46.688	76.364	157.886	280.938	99	129	280	173
Evol. 2021- 2025	- 1,3%	+ 29,2%	+ 180,3%	+ 72,6%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Evolutie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

Gra. 4.5.I

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Volledigheidshalve dient hier te worden vermeld dat niet alle werkzoekenden worden vergoed door de RVA in het kader van de werkloosheidsverzekering. Daarnaast bestaat het totale aantal werkzoekenden enerzijds uit werkende werkzoekenden (die hierna buiten beschouwing worden gelaten), en anderzijds uit niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering. Tabel 4.5.I bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden; die gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

De groep niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden bestaat uit jongeren in beroepsinschakelingstijd, alsook uit niet-werkende werkzoekenden die verplicht of vrijwillig ingeschreven zijn. Onder de verplicht ingeschreven bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die door de FOD Sociale Zekerheid erkend zijn als mindervalide.

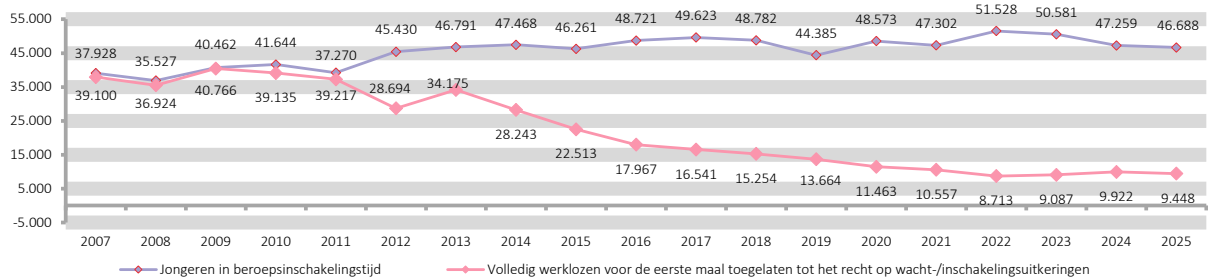
Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

In 2025 zien we een stijging van het aantal NVNW-WZ (+8,0% op jaarbasis). Na een stijging van het aantal jongeren in de beroepsinschakelingstijd in 2022 (+8,9% op jaarbasis) worden dalingen genoteerd. Het aantal verplicht ingeschreven werkzoekenden steeg op jaarbasis met 4,0%. Het aantal vrijwillig ingeschreven werkloze werkzoekenden steeg met 13,2%. Deze sterke stijging wordt gedeeltelijk verklaard door de komst van veel Oekraïners die de oorlog ontvluchten en werk zoeken in België (zie deel 2.3.2). Voorts voegt de FOREM vanaf december 2021, ingevolge een wijziging van het koninklijk besluit betreffende de regeling van de werkloosheid ten aanzien van ontslagen werknemers, werkzoekenden in de opzeggingstermijn met een ontslagvergoeding toe aan de groep van de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.

Het aantal NVNW-WZ is in 2025 gestegen tot 280.938 personen gemiddeld per maand.

Evolutie van het aantal BIT en het aantal UVW voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen

Gra. 4.5.II

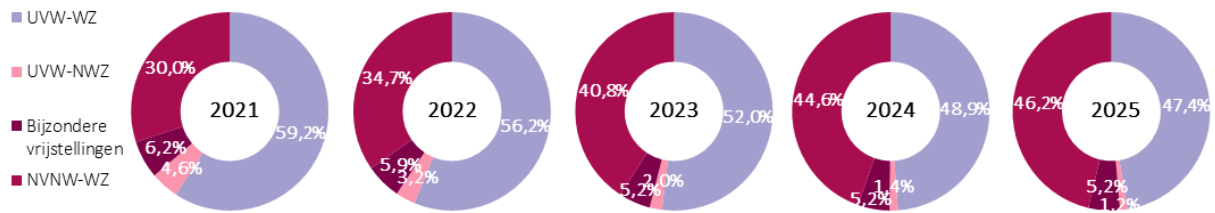
Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 4.5.II vergelijkt de evolutie van het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd met de evolutie van jonge volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen. Tijdens de periode 2007-2011 bleef het aantal jongeren in beide groepen zeer dicht bij elkaar, rond de 40.000 eenheden. Daarna stijgt het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd licht maar gestaag tot boven de 50.000 eenheden in 2022, waarna het aantal terug licht daalt. Het aantal jonge volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen neemt daarentegen sterk af tot 9.448 eenheden in 2025.

Deze ontwikkeling wordt verklaard door enkele regelgevende veranderingen in het stelsel van uitkeringen voor jongeren die hun studie hebben afgerond. Deze veranderingen hebben tot doel de toegangsvoorwaarden te verstrengen en de duur van het recht op inschakelingsuitkeringen te beperken. Vanaf 1 januari 2012 moeten jongeren die hun studie hebben afgerond, ongeacht hun leeftijd, een beroepsinschakelingstijd van 310 dagen voltooiën voordat zij recht hebben op inschakelingsuitkeringen. Daarna worden de inschakelingsuitkeringen toegekend voor een maximale periode van 36 maanden, verlengbaar onder bepaalde voorwaarden. Vanaf 1 september 2015 gelden er aanvullende voorwaarden voor jongeren jonger dan 21 jaar op het moment van hun uitkeringsaanvraag, zoals het voortzetten van de studie, doorlopen van de beroepsinschakelingstijd, positieve evaluaties van de zoektocht naar werk en het behalen van een gespecificeerd diploma of certificaat, om recht te hebben op uitkeringen.

Verhouding van de subgroepen van de UVW en van de NVNW-WZ

Gra. 4.5.III

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Vergeleken met 2021 is het aandeel niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ) sterk gestegen, van 30,0% naar 46,2% in 2025. Deze sterke stijging wordt grotendeels verklaard door de komst van veel Oekraïners die de oorlog ontvluchten en werk zoeken in België. Het aandeel vergoede volledig werklozen (al dan niet werkzoekend) daalt van 59,2% in 2021 naar 47,4% in 2025.

Het effect van de aan deze periode voorafgaande reglementaire wijzigingen hebben ook bijgedragen aan deze trend naar een daling van het aandeel werklozen met een uitkering en een stijging van het aandeel werklozen zonder uitkering.

4.6

Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)

Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen)

Tab. 4.6.I

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
UVW-WZ	1.214,84	1.303,45	1.366,74	1.429,46	1.461,17	+20,3%	+2,2%
Na een voltijdse betrekking	1.249,91	1.334,46	1.392,60	1.458,29	1.488,45	+19,1%	+2,1%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	1.435,30	1.571,87	1.685,74	1.761,26	1.799,23	+25,4%	+2,2%
<i>waarvan alleenwonenden</i>	1.251,93	1.346,01	1.427,96	1.496,97	1.533,28	+22,5%	+2,4%
<i>waarvan samenwonenden</i>	1.116,11	1.153,40	1.151,04	1.219,76	1.252,88	+12,3%	+2,7%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.140,05	1.209,69	1.246,83	1.300,88	1.334,15	+17,0%	+2,6%
Na studies	858,38	953,49	1.018,61	1.038,48	1.026,72	+19,6%	-1,1%
Kunstwerkers		1.628,03	1.674,40	1.748,22	1.798,18		+2,9%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.390,61	1.506,33	1.603,48	1.672,02	1.711,34	+23,1%	+2,4%
Beschermingsuitkering	821,63	922,16	1.012,14	1.053,70	1.069,86	+30,2%	+1,5%
UVW-NWZ	1.355,84	1.453,50	1.513,77	1.533,13	1.540,01	+13,6%	+0,4%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.160,88	1.258,54	1.297,13	1.340,12	1.371,75	+18,2%	+2,4%
Vrijgestelde ouderen	1.332,59	1.429,59	1.456,08	1.517,77	1.505,14	+12,9%	-0,8%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	290,71	317,21	346,80	363,84	377,57	+29,9%	+3,8%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.393,59	1.506,57	1.602,09	1.663,05	1.697,27	+21,8%	+2,1%

NB: de gemiddelde uitkering wordt berekend als de som van de bedragen gedeeld door het aantal budgettaire eenheden.

De gemiddelde maandelijkse uitkering in 2025 bedroeg 1.461,17 EUR bij de werkzoekenden en 1.540,01 EUR bij de niet-werkzoekenden. Er zijn echter grote verschillen naargelang het statuut en naargelang de gezinscategorie. Zo bedroeg de gemiddelde uitkering voor werkzoekende volledig werkloze gezinshoofden na een voltijdse betrekking 1.799,23 EUR, terwijl die van samenwonenden slecht 1.252,88 EUR bedroeg. De laagste gemiddelde uitkering situeert zich bij de mantelzorgers (377,57 EUR), hoge gemiddelde uitkeringen zijn voorzien bij het statuut voor de kunstwerkers (1.798,18 EUR) en voor het stelsel van SWT (respectievelijk 1.711,34 EUR bij de werkzoekenden en 1.697,27 EUR bij de niet-werkzoekenden).

Sinds de 2021 zijn er verschillende factoren die resulteren in een stijging van de gemiddelde uitkering. In 2021 ware er nog de gevolgen van de bevrozing van de degressiviteit die werd toegepast als onderdeel van de ondersteunende maatregelen tijdens de gezondheidscrisis, alsook door de uitvoering van de welvaartsaanpassingen. In 2022 vonden door de recordinflatie ook zes indexeringen plaats, die dit fenomeen nog hebben geaccentueerd. In 2023 heeft slechts één indexering plaatsgevonden in november, en er waren welvaartsaanpassingen op 1 januari en 1 juli 2023. In 2024 heeft slechts één indexering plaatsgevonden in mei, maar door de welvaartsaanpassingen op 1 juli 2023 en de indexering van november 2023 blijft de algemene stijging van de bedragen relatief aanzienlijk. In 2025 was er wederom één indexering. Hoewel het verschil sinds 2021 afneemt, blijven de meeste van deze bedragen lager dan de armoededrempels (Statbel, 2026).

Tijdens de periode 2021-2025 steeg de gemiddelde maandelijkse uitkering zowel bij de werkzoekenden als bij de niet-werkzoekenden met respectievelijk +20,3% en +13,6%. Hierbij moet men rekening houden met het feit dat die bedragen in lopende prijzen worden uitgedrukt, m.a.w. ze zijn niet gecorrigeerd voor de inflatie. In constante prijzen (cf. tabel 4.6.II) is de gemiddelde uitkering van de UVW-WZ zowel op jaarbasis (-1,5%), als ten opzichte van 2021 gedaald (-4,9%). Bij de UVW-NWZ zien we dat door de omzetting naar constante prijzen, de gemiddelde uitkering is gedaald op jaarbasis (-3,2%) als ook in de periode van 5 jaar (-10,2%).

Ten slotte is ook het gemiddelde profiel van de uitkeringsgroepen een belangrijke factor bij het berekenen van de gemiddelde uitkering. Wanneer een bepaalde groep aan uitkeringsgerechtigden toeneemt of afneemt, beïnvloedt dit het resultaat afhankelijk van of de betreffende groep gekenmerkt wordt door een gemiddeld hoge toewijzing of niet. In 2025 is de verhouding tussen de verschillende categorieën begunstigden bij de UVW-WZ weinig veranderd en dit beïnvloedt dan ook niet wezenlijk de kortetermijnevolutie van het gemiddelde uitkeringsbedrag. Daarentegen is bij de UVW-NWZ de proportie vrijgestelde ouderen werklozen sterk gedaald (zie hoofdstuk 4.3), wat de gemiddelde uitkering van de hele groep aanzienlijk naar beneden heeft getrokken.

Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in constante prijzen)

Tab. 4.6.II

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021 - 2025	Evol. 2024 - 2025
UVW-WZ	1.214,84	1.200,13	1.168,69	1.172,98	1.155,81	-4,9%	-1,5%
Na een voltijdse betrekking	1.249,91	1.228,68	1.190,81	1.196,63	1.177,38	-5,8%	-1,6%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	1.435,30	1.447,27	1.441,47	1.445,24	1.423,22	-0,8%	-1,5%
<i>waarvan alleenwonenden</i>	1.251,93	1.239,31	1.221,04	1.228,37	1.212,85	-3,1%	-1,3%
<i>waarvan samenwonenden</i>	1.116,11	1.061,97	984,25	1.000,90	991,05	-11,2%	-1,0%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.140,05	1.113,80	1.066,16	1.067,47	1.055,33	-7,4%	-1,1%
Na studies	858,38	877,91	871,01	852,15	812,15	-5,4%	-4,7%
Kunstwerkers		1.498,98	1.431,77	1.434,54	1.422,38		-0,8%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.390,61	1.386,93	1.371,13	1.372,02	1.353,69	-2,7%	-1,3%
Beschermingsuitkering	821,63	849,06	865,48	864,64	846,27	+3,0%	-2,1%
UVW-NWZ	1.355,84	1.338,28	1.294,42	1.258,05	1.218,17	-10,2%	-3,2%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.160,88	1.158,78	1.109,17	1.099,67	1.085,07	-6,5%	-1,3%
Vrijgestelde ouderen	1.332,59	1.316,27	1.245,09	1.245,44	1.190,59	-10,7%	-4,4%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	290,71	292,07	296,55	298,56	298,66	+2,7%	+0,0%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.393,59	1.387,15	1.369,94	1.364,66	1.342,56	-3,7%	-1,6%

4.7

Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ)

Werkloosheidsgraad per kantoor in 2021 en 2025

Tab. 4.7.I

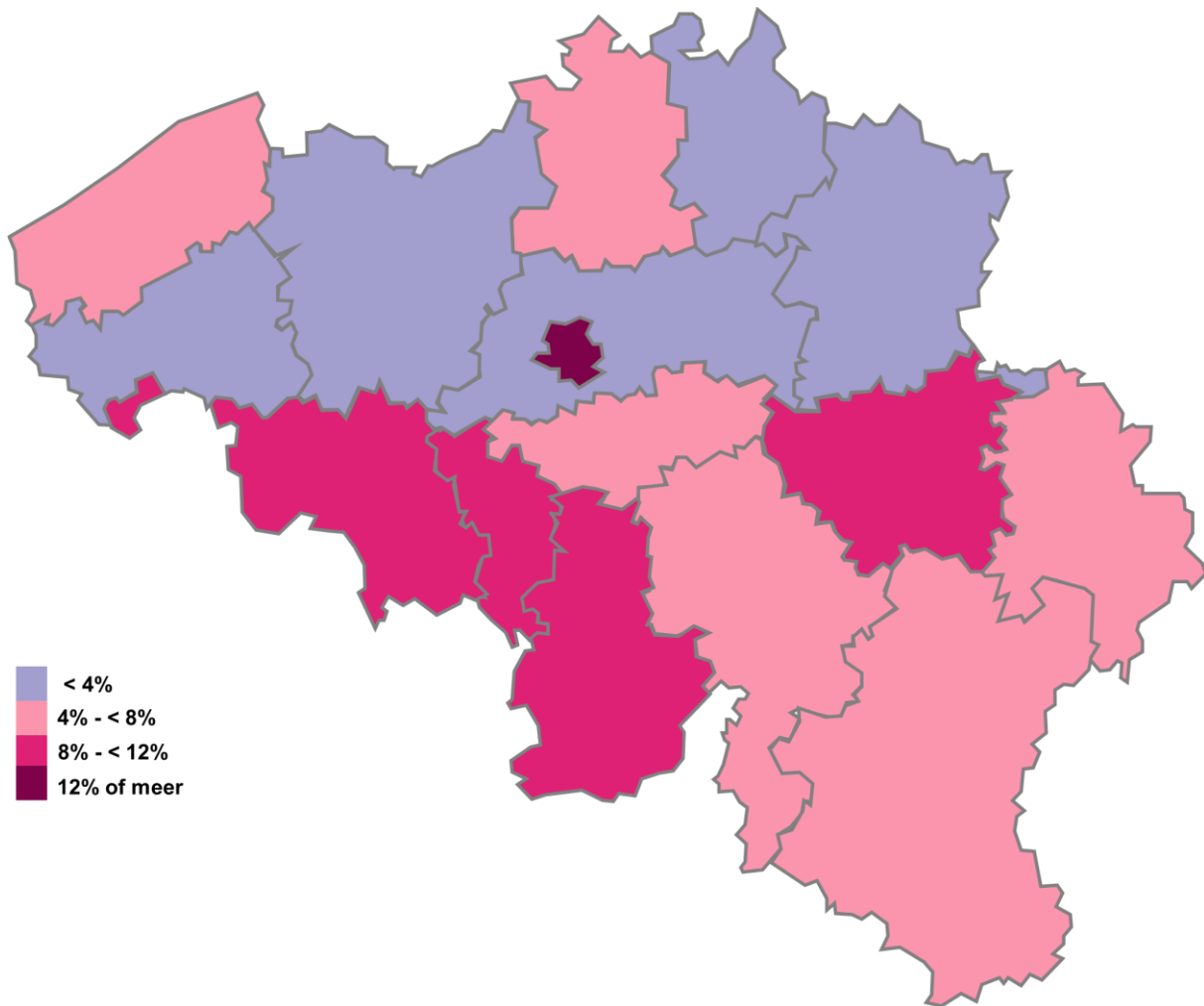
	2021	2025	Evol. 2021 - 2025
Kortrijk	3,2	2,8	-0,4
Leuven	3,9	3,1	-0,8
Gent	4,0	3,4	-0,6
Hasselt	4,8	3,5	-1,3
Turnhout	4,2	3,6	-0,6
Brugge	5,4	4,5	-0,9
Antwerpen	6,4	5,5	-0,9
Aarlen	6,6	5,6	-1,0
Nijvel	8,5	6,9	-1,6
Verviers	8,4	7,1	-1,3
Namen	9,2	7,7	-1,5
Bergen	10,6	9,0	-1,6
La Louvière	11,9	10,0	-1,9
Luik	11,7	10,1	-1,6
Charleroi	13,0	10,4	-2,6
Brussel	16,3	13,6	-2,7
Land	+7,5	+6,3	-1,2

Tabel 4.7.I geeft de werkloosheidsgraad per kantoor weer, berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni van 2021 en 2025 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van respectievelijk de jaren 2021 en 2024. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ en RSZ-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.

Van 2021 tot 2025 laten alle kantoren een daling van hun werkloosheidsgraad noteren. De grootste daling betreft de kantoor Brussel (-2,7% werkloosheid), gevolgd door Charleroi (-2,6%). Grafiek 4.7.I biedt een geografische weergave van die werkloosheidsgraden.

Kaart – Werkloosheidsgraad per kantoor in 2025

Gra. 4.7.1

De kaart laat zien dat de werkloosheidsgraden in België geografisch heel verschillend zijn. De meeste Vlaamse kantoren hebben een werkloosheidsgraad lager dan 4%. Twee Vlaamse kantoren (Brugge en Antwerpen) en vier kantoren in het Waals Gewest (Nijvel, Verviers, Namen en Aarlen) registreren een werkloosheidsgraad tussen 4% en 8%. De werkloosheidsgraad overschrijdt de 8% in de kantoren van Bergen, Charleroi, Luik en La Louvière. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt de werkloosheidsgraad hoger dan 12%.

4.8

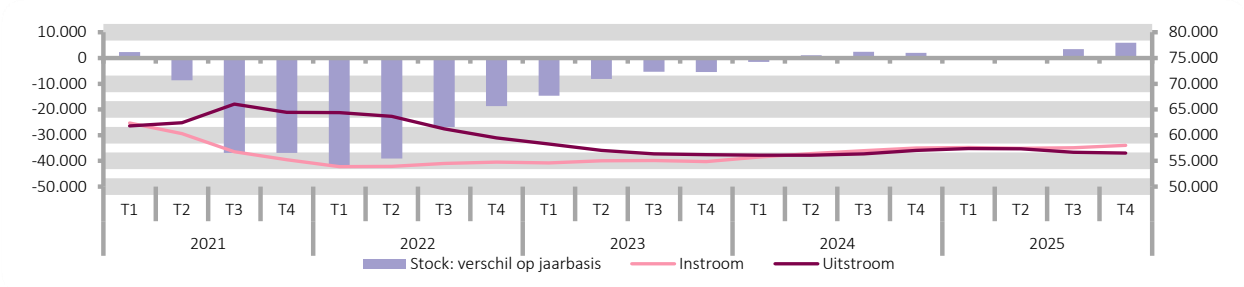
Dynamische evolutie van de UVW-WZ

4.8.1

Evolutie van de in- en uitstromen

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

Gra. 4.8.1

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 4.8.I vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2021-2025. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers, en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen.

De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd. Behalve de economie kunnen ook reglementaire evoluties de in- en uitstroom beïnvloeden.

De uitstroom stijgt vanaf T1 2021. Aangezien de instroom verder daalt tot T1 2022 om daarna licht stijgt te stijgen, is de uitstroom vanaf T2 2021 veel groter dan de instroom, met als gevolg een sterke afname van de stock. Het einde van 2023 wordt gekenmerkt door stabilisatie, waarbij het aantal instromers nagenoeg gelijk is aan het aantal uitstromers. De stock UVW-WZ stabiliseert tot en met T2 2025. Vanaf T3 2025 is er een toename door een stijgende instroom.

Al deze ontwikkelingen weerspiegelen het economisch herstel dat in 2022 is begonnen. Ongeacht de aanhoudende onzekerheid op conjunctureel gebied, was het de voorbije jaren merkbaar dat de inkomende en uitgaande stromen uiteindelijk stabiliseren rond een werkloosheidspercentage dat bijdraagt aan de dynamiek van de arbeidsmarkt.

Verhouding tussen de stock, blijvers, instroom en uitstroom in 2024 en 2025

Tab. 4.8.I

		Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1			Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2024	T1	312.938	255.058	57.880	52.852	307.910	2024	T1	100%	81,5%	18,5%	17,2%
	T2	303.135	249.598	53.537	63.340	312.938		T2	100%	82,3%	17,7%	20,2%
	T3	315.340	253.504	61.836	49.631	303.135		T3	100%	80,4%	19,6%	16,4%
	T4	309.049	256.693	52.356	58.647	315.340		T4	100%	83,1%	16,9%	18,6%
	Jaar	310.116	253.713	56.402	56.118	309.831		Jaar	100%	81,8%	18,2%	18,1%
2025	T1	315.376	255.159	60.217	53.890	309.049	2025	T1	100%	80,9%	19,1%	17,4%
	T2	305.173	249.450	55.723	65.926	315.376		T2	100%	81,7%	18,3%	20,9%
	T3	316.098	253.967	62.131	51.206	305.173		T3	100%	80,3%	19,7%	16,8%
	T4	309.285	257.631	51.654	58.467	316.098		T4	100%	83,3%	16,7%	18,5%
	Jaar	311.483	254.052	57.431	57.372	311.424		Jaar	100%	81,6%	18,4%	18,4%

Tabel 4.8.I geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving.

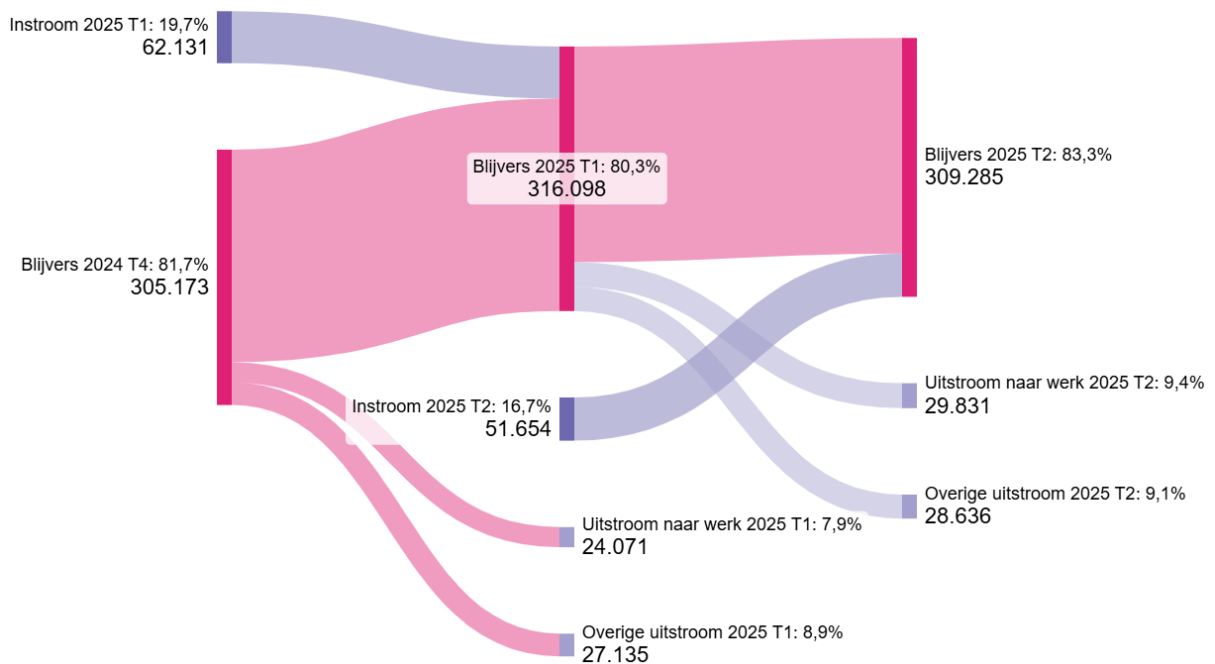
De verhoudingen tussen de verschillende categorieën veranderen licht tussen 2024 en 2025. In 2024 bestaat de stock gemiddeld voor 81,8% uit blijvers, en voor 18,2% uit instromers. De uitstromers vertegenwoordigen 18,1%.

In 2025 zien we dat het aandeel van de blijvers gezakt is naar 81,6%, terwijl het aandeel van de instroom gestegen is tot 18,4%. Het percentage uitstromers ligt iets hoger in vergelijking met 2024: 18,4%.

Net als in 2024 liggen het uitstroom- en instroompercentage in 2025 ongeveer even hoog. Voorlopig lijkt deze onderlinge verhouding zich te stabiliseren op een licht hogere in- dan uitstroom in de werkloosheid.

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2024 en T1 en T2 2025, en bepaling van de uitstroomrichting

Gra. 4.8.II

Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de RVA-databases voor de opvolging van de socio-economische positie van uitstromers (zie deel 8.3).

Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 4.8.II toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën in het laatste trimester van 2024 en de eerste twee trimesters van 2025, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. Het aandeel van de uitstroom naar werk in T2 2025 bedraagt 51,0% van de totale uitstroom.

4.8.2

Kenmerken van de uitstroom naar werk

In het eerste semester 2025 stroomden gemiddeld 26.951 personen uit naar werk. Dit betekent dat de uitstroomratio naar werk in het eerste semester van 2025 8,7% bedroeg, een stijging ten opzichte van het eerste semester van 2024 (7,4%).

Tabel 4.8.II beschrijft de verdeling van de uitstroom naar werk volgens verschillende kenmerken van de profielen.

De meeste trends die in 2024 werden waargenomen, worden hernomen, maar de indicatoren voor het eerste semester van 2025 zijn aanzienlijk gunstiger. Mannen en vrouwen hebben vrijwel een gelijk aandeel (8,6% en 8,7%). De werklozen die het meest geneigd zijn om werk te vinden, zijn, net als in 2024, de werklozen met een korte werkloosheidsduur (15,8%), langgeschoolde werklozen (12,2%), werklozen na voltijdse (9,4%) of deeltijdse vrijwillige (9,8%) tewerkstelling en samenwonenden (12,0%). Bovendien onderscheidt het Vlaamse Gewest zich opnieuw door haar hogere percentage uitstroom naar werk (12,2%).

Opvallend is dat het uitstroompercentage van jongeren onder de 25 jaar (0,3%) net zoals vorig jaar opnieuw sterk gedaald is na de piek aan het begin van 2022.

Het uitstroompercentage naar werk van de kunstwerkers (2,9%) is laag in vergelijking met de algemene gemiddelden. Deze groep werkt echter veel vaker dan andere werklozen tijdens de werkloosheidsperiode (i.e. werklozen met bijkomende activiteiten), zonder uit te stromen uit de werkloosheid.

Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2025

Tab. 4.8.II

	Gemiddelde aantal UVW-WZ in het eerste semester van 2025	Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2025		Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2024
		Aantal	Ratio	
Geslacht				
Mannen	178.162	15.405	8,6%	7,2%
Vrouwen	132.474	11.546	8,7%	7,7%
Leeftijdscategorie				
< 25 jaar	23.696	81	0,3%	4,4%
25-49 jaar	188.435	22.277	11,8%	9,9%
50 jaar of ouder	98.505	4.594	4,7%	3,6%
Werkloosheidsduur				
< 1 jaar	114.706	18.121	15,8%	14,2%
1-2 jaar	57.869	4.913	8,5%	7,2%
2 jaar of langer	138.061	3.918	2,8%	2,4%
Opleidingsniveau				
Kortgeschoold	134.678	8.595	6,4%	5,3%
Middengeschoold	106.908	10.091	9,4%	8,1%
Langgeschoold	67.010	8.192	12,2%	10,9%
Statuut				
Na een voltijdse betrekking	254.201	24.009	9,4%	8,0%
Na studies	20.778	726	3,5%	4,3%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	19.523	1.911	9,8%	8,8%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	4.723	6	0,1%	0,1%
Beschermingsuitkering	2.414	40	1,7%	1,5%
Kunstwerkers	8.998	259	2,9%	2,7%
Gezinscategorie				
Gezinshoofden	79.860	3.681	4,6%	3,8%
Samenwonenden	144.913	17.413	12,0%	10,6%
Alleenwonenden	85.863	5.858	6,8%	5,7%
Gewest				
Vlaams Gewest	116.214	14.128	12,2%	10,4%
Waals Gewest	131.849	9.403	7,1%	6,1%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	62.573	3.421	5,5%	4,9%
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit	253.396	22.249	8,8%	7,5%
Buitenlandse EU-nationaliteit	31.802	2.614	8,2%	7,0%
Niet-EU-nationaliteit	25.437	2.088	8,2%	7,1%
Totaal	310.636	26.951	8,7%	7,4%

Semestergemiddelden o.b.v. trimestriële gegevens.

NB: het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

4.8.3

Kenmerken van de instroom

Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2025 (< 65 jaar)

Tab. 4.8.III

	Gemiddelde instroom aan UVW-WZ in het eerste semester van 2025		Gemiddeld aantal werknemers in loondienst in het eerste semester van 2025	
	Aantal	%	Aantal	%
Geslacht				
Man	32.022	56,3%	2.044.497	50,3%
Vrouw	24.871	43,7%	2.022.704	49,7%
Leeftijdsklasse				
15-24 jaar	7.059	12,4%	266.537	6,6%
25-39 jaar	27.436	48,2%	1.523.900	37,5%
40-49 jaar	11.625	20,4%	1 013 694	24,9%
50-64 jaar	10.719	18,8%	1 263 071	31,1%
Totaal	56.893	100%	4.067.201	100%

Bronnen: RVA (instroom) en loontrekkende tewerkstelling – tabellen tewerkgestelde werknemers (RSZ, 2025)

Semestergemiddelde o.b.v. trimestriële gegevens

Tabel 4.8.III schetst een algemeen profiel van de nieuwe werklozen, d.i. de instroom van werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in het eerste semester van 2025¹¹. Gemiddeld stroomden in de loop van dit semester 56.893 personen in (< 65 jaar). De mannen maken in totaal 56,3% van de instroom in de volledige werkloosheid uit, en de vrouwen 43,7%, wat toch verschilt met de verhoudingen volgens geslacht bij de loontrekkenden in de privésector (mannen: 50,3% en vrouwen 49,7%): mannen blijven meer instromen in de werkloosheid in vergelijking tot de vrouwen.

Volgens leeftijdsklasse noteren we in vergelijking tot de arbeid in loondienst vooral voor de klasse tussen 15-24 jaar en 25-39 jaar een oververtegenwoordiging: 12,4% van de instroom tegenover 6,6% van de arbeid in loondienst voor de eerste groep; 48,2% van de instroom tegenover 37,5% van de arbeid in loondienst voor de tweede groep. Omgekeerd is de oudste leeftijdsklasse (50-64 jaar) verhoudingsgewijs minder talrijk in de instroom in de volledige werkloosheid dan in de arbeid in loondienst (respectievelijk 18,8% tegenover 31,1%).

¹¹ Dit profiel is beperkt tot het eerste semester van 2025 teneinde een vergelijking mogelijk te maken met de meest recente RSZ-gegevens m.b.t. het profiel van de tewerkgestelde werknemers. Om dezelfde reden wordt een gemiddelde gemaakt van de twee trimesterwaarden om tot een semesterwaarde te komen. We hanteerden dezelfde werkwijze bij de kenmerken van de uitstroom naar werk.

4.8.4

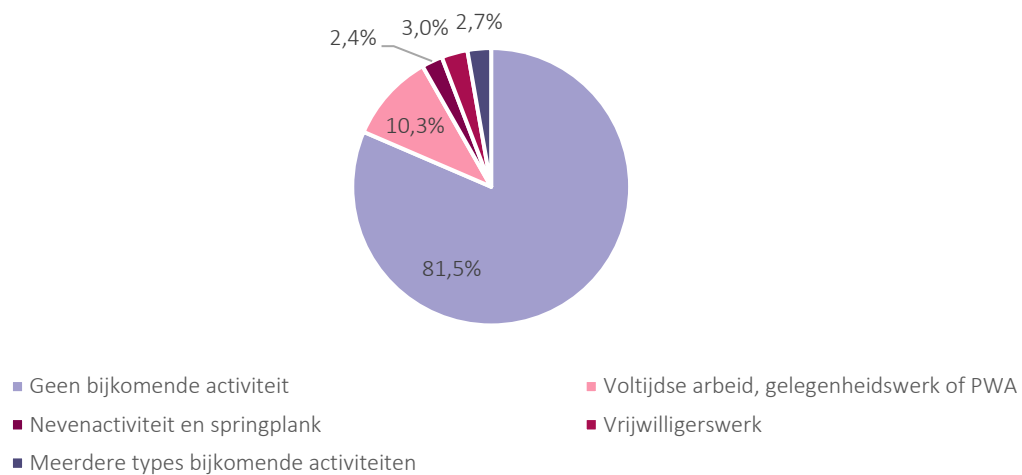
UVW-WZ met bijkomende activiteit

UVW-WZ moeten actief op zoek gaan naar werk. In bepaalde gevallen leidt dat tot tewerkstellingen van korte duur, die niet zorgen voor een uitstroom uit de werkloosheid (voltijdse arbeid, gelegenhedswerk). Daarnaast kunnen werklozen tijdens hun uitkeringsgerechtigde periode een aantal activiteiten uitvoeren, waarmee ze ervaring kunnen opdoen om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken (nevenactiviteiten, activiteit in het kader van de maatregel 'Springplank naar zelfstandige', activiteiten in een PWA, of vrijwilligerswerk).¹²

Volgens de data in grafiek 4.8.III verrichtte in 2025¹³ 18,5% van de Uvw-WZ een bijkomende activiteit. Het gaat hierbij vooral om voltijdse arbeid, gelegenhedswerk of activiteiten verricht in een PWA (10,3% van de Uvw-WZ). Werklozen met nevenactiviteiten (inclusief de maatregel "Springplank naar zelfstandige") vertegenwoordigen 2,4%; 3,0% van de werklozen springt af en toe in als vrijwilliger. Daarnaast combineert 2,7% van de werklozen meerdere types bijkomende activiteiten. Dit betreft in 75% van de gevallen de combinatie van voltijdse arbeid en gelegenhedswerk.

Verdeling van de Uvw-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit

Gra. 4.8.III

¹² Meer informatie hierover is terug te vinden in een RVA-publicatie (RVA, 2019d).

¹³ De cijfers betreffen Uvw-WZ van januari tot en met juni 2025. Maanden waarin men in- of uitstroomt worden niet opgenomen in de analyse.

4.9

Springplank naar zelfstandige

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' -hierna 'springplank' genoemd - is een maatregel die de werkloze toelaat om tijdens zijn werkloosheidsperiode gedurende maximum twaalf maanden een nevenactiviteit als zelfstandige aan te vatten en daarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen te behouden. Deze maatregel werd op 1 oktober 2016 ingevoerd. Werklozen mochten al langer een zelfstandig bijberoep uitoefenen met behoud van uitkeringen, maar daarop gelden meer beperkingen.

De springplank kan worden vernieuwd als de werkloze de maatregel niet werd toegekend in de loop van de voorbije zes jaar. De activiteit moet altijd de kenmerken vertonen van een bijkomstige activiteit: het recht op werkloosheidsuitkeringen wordt geweigerd als de activiteit geen kenmerken (meer) vertoont van een bijkomstige activiteit.

Om de impact van de coronacrisis te beperken, zijn er speciale maatregelen genomen met betrekking tot het zelfstandige springplankprogramma: voor aanvragen ontvangen tussen april en augustus 2020 is de periode verlengd tot 24 maanden, en voor aanvragen gedaan van oktober 2020 tot maart 2021 is deze automatisch verlengd tot september 2022. Dit verklaart de toename van het aantal betalingen in 2021 en 2022. Sinds september 2022 is de situatie weer normaal.

In 2025 zijn gemiddeld 4.677 betalingen gedaan aan zelfstandige ondernemers met een springplankvoordeel. Dit betekent een stijging van 14,0% ten opzichte van 2024 en een daling van 30,1% ten opzichte van 2021.

Vanaf oktober 2016 tot eind 2025 vertegenwoordigt deze maatregel 3,0% van de totale populatie volledig werklozen.

Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen met een bijkomende activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige')

Tab. 4.9.I

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hoofdst. Gewest	Land
2021	3.947	2.153	592	6.692
2022	3.334	2.125	543	6.002
2023	1.972	1.440	338	3.749
2024	2.154	1.484	464	4.102
2025	2.354	1.758	565	4.677
Evol. 2021-2025	-1593	-394	-28	-2015
	-40,4%	-18,3%	-4,7%	-30,1%
Evol. 2024-2025	200	274	101	575
	+9,3%	+18,5%	+21,7%	+14,0%
Aandeel van het totaal aantal volledig werklozen (2016-2025)				3,0%

4.10

Sancties

Tabel 4.10.I bevat een overzicht van de sancties voor werklozen, die werden geregistreerd bij de RVA. In het kader van de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid inzake sommige sancties geregionaliseerd, bv. de sancties die verband houden met het geheel aan procedures voor de opvolging van het actieve zoekgedrag naar werk bij de werklozen (de actieve beschikbaarheid)¹⁴. Daarnaast werden ook de sancties die betrekking hebben op de passieve beschikbaarheid (werkweigering e.d.) overgeheveld naar de gewesten. De gewesten dienen de RVA op de hoogte te brengen van hun beslissingen zodat de RVA de informatie kan verwerken in de dossiers. Dat gebeurt via elektronische fluxen. De gegevens met betrekking tot de geregionaliseerde sancties betreffen dus sancties die door de RVA werden behandeld op het vlak van de gevolgen ervan op de betaling van de werkloosheidsuitkeringen. De sancties in verband met werkverlating en ontslag om billijke redenen (vrijwillige werkloosheid) en de administratieve sancties (bv. zwartwerk, gezinssituatie) bleven op het federale niveau behouden.

Op *federaal* niveau stellen we op jaarbasis een stijging met 6,9% vast van het aantal sancties wegens vrijwillige werkloosheid. Voor deze groep zien we bij de verwittigingen een daling (-18,1%), terwijl de effectieve sancties gestegen zijn met 8,6%. De stijging is merkbaar in de 3 subgroepen, maar bijna 80% van de sancties voor vrijwillige werkloosheid betreffen werkverlating. Bij de administratieve inbreuken zien we een daling van zowel de verwittigingen (-21,9%), als van de effectieve sancties (-2,1%). Die daling is voor het grootste deel toe te schrijven aan de sancties wegens onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaringen (-10,6%). Voor sancties wegens misbruik controlekaart zien we een stijging: +4,1%.

¹⁴ Die bevoegdheid werd in 2017 operationeel overgedragen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2016 voerde de RVA die activiteit binnen de entiteit Brussel nog uit voor rekening van Actiris.

Bij de *geregionaliseerde* sancties zien we een stijging van het aantal sancties met betrekking tot de passieve beschikbaarheid (+4,5%). De stijging is groter bij de verwittigingen (+23,3%), dan bij de effectieve sancties (+0,7%). Binnen de groep van deze sancties vertegenwoordigt de subgroep van de sancties wegens het niet aanmelden bij de plaatsingsdienst of de dienst beroepsopleiding bijna 80%.

In 2025 tellen we 817 uitsluitingen tot herinschrijving t.o.v. 50 in 2024. Deze forse toename is quasi volledig toe te schrijven aan de evolutie bij Actiris (Brussels Hfdst. Gewest).

Bij de sancties met betrekking tot de actieve beschikbaarheid zien we een daling ten opzichte van vorig jaar (-10,5%). Die afname zie we zowel bij het aantal effectieve sancties (-21,3%), als bij het aantal verwittigingen (-6,4%).

Het aantal negatieve evaluaties voor jongeren in beroepsinschakelingstijd is toegenomen met 19,1%.

We moeten voorzichtig zijn bij de interpretatie van deze gegevens, en rekening houden met meerdere factoren zoals de evolutie van het aantal werklozen, het feit dat het federale normatieve kader betreffende de controle van de actieve beschikbaarheid geen sancties voorziet maar wel verwittigingen bij de eerste negatieve evaluaties, en vooral de autonomie die gegeven wordt aan de gewesten door het federale normatieve kader. Dat federaal kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten, wat zich weerspiegelt in de cijfers.

De betrokkenheid bij de controle van de consultants belast met de begeleiding van de werklozen kan groter of minder groot zijn.

Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de voorafgaande verwittigingen die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces niet als verwittigingen geteld worden aangezien ze niet voorzien zijn in het federaal kader en niet dezelfde juridische gevolgen hebben. Ze worden in ieder geval in tabel 4.10.I opgenomen als voorafgaande verwittigingen met de bedoeling een volledig beeld te geven van de beslissingen van de gewestinstellingen. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2025 en 2024

Tab. 4.10.I

	2025	2024	Evol. 2025 - 2024
Federale bevoegdheid			
Vrijwillige werkloosheid: sancties	23.126	21.286	+8,6%
Afdanking om billijke redenen	4.415	3.810	+15,9%
Werkverlating	18.169	16.908	+7,5%
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	542	568	-4,6%
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1.194	1.457	-18,1%
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	24.320	22.743	+6,9%
Administratieve inbreuken: sancties	10.953	11.191	-2,1%
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	4.180	4.677	-10,6%
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	6.698	6.436	+4,1%
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	75	78	-3,8%
Administratieve inbreuken: verwittigingen	7.465	9.557	-21,9%
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	18.418	20.748	-11,2%
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
Passieve beschikbaarheid: sancties	13.590	13.489	+0,7%
Werkweigering	406	392	+3,6%
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	622	724	-14,1%
Zich niet aanmelden bij een werkgever	1.007	913	+10,3%
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	10.466	10.719	-2,4%
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	1.083	736	+47,1%
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	0	2	-100,0%
Weigering deelname aan, of stopzetting van een actieplan voor niet-toeleidbare werklozen	6	3	+100,0%
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	3.291	2.669	+23,3%
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	16.881	16.158	+4,5%
Uitsluiting (tot herinschrijving)	817	50	+1534,0%
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	796	26	+2961,5%
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werkzoekende	21	24	-12,5%
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	17.698	16.208	+9,2%
Actieve beschikbaarheid: sancties	603	766	-21,3%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	205	171	+19,9%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	50	46	+8,7%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	155	125	+24,0%
Verminderde uitkering	305	354	-13,8%
Verminderde uitkering (4-10 weken)	27	32	-15,6%
Verminderde uitkering (13 weken)	278	322	-13,7%
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	66	167	-60,5%
Uitsluiting	27	74	-63,5%
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	1.867	1.995	-6,4%
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	2.470	2.761	-10,5%
Voorafgaande verwittigingen	8.026	10.177	-21,1%
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)			
Negatieve eerste evaluatie	12.116	9.972	+21,5%
Negatieve tweede evaluatie	8.348	6.997	+19,3%
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	9.409	8.108	+16,0%
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	29.873	25.077	+19,1%
Voorafgaande verwittigingen	5.662	5.769	-1,9%

Ingevolge de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid betreffende sancties voor passieve en actieve onbeschikbaarheid overgedragen naar de gewesten (regionale sancties). Vanaf 2017 worden de beslissingen genomen door alle gewestelijke diensten. De regionale sancties worden door de gewestelijke diensten gecommuniceerd via elektronische fluxen aan de RVA, die ze uitvoert. De cijfers betreffende de beslissingen van de gewestelijke diensten worden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. Kleine verschillen met de door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling gepubliceerde cijfers zijn mogelijk, rekening houdend met enerzijds een lichte vertraging te wijten aan de verzending van de gegevens en de wijze waarop wijzigingen en annuleringen worden geregistreerd, en anderzijds met de toepassing van andere statistische tellingsregels.

Uitsluiting (tot herinschrijving): de niet-toekenning van uitkeringen omwille van onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt tot herinschrijving als werkzoekende.

Actieve beschikbaarheid - sancties: het federale kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de verwittigingen die gegeven worden in het kader van het begeleidingsproces niet als zodanig worden geteld. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Actieve beschikbaarheid—verwittigingen: de **voorafgaande verwittigingen** die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces (enkel in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) worden niet als verwittigingen geteld, omdat zij niet voorzien worden in het federaal kader en omdat zij niet dezelfde juridische gevolgen hebben.

Dispo J : controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd. De cijfers werden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. De gelijkgestelde negatieve evaluaties ten gevolge afwezigheid worden opgenomen bij de negatieve evaluaties.

Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2025- resultaten per gewest

Tab. 4.10.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap	Brussels Hfdst. Gew.	Land
Federale bevoegdheid					
Vrijwillige werkloosheid: sancties	13.566	6.920	144	2.496	23.126
Afdanking om billijke redenen	3.003	1.168	15	229	4.415
Werkverlating	10.329	5.519	128	2.193	18.169
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	234	233	1	74	542
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	583	562	18	31	1.194
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	14.149	7.482	162	2.527	24.320
Administratieve inbreuken: sancties	4.902	3.931	30	2.090	10.953
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	1.571	1.722	13	874	4.180
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	3.298	2.170	17	1.213	6.698
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	33	39	0	3	75
Administratieve inbreuken: verwittigingen	3.158	3.451	68	788	7.465
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	8.060	7.382	98	2.878	18.418
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)	VDAB	FOREM	ADG	ACTIRIS	TOTAAL
Passieve beschikbaarheid: sancties	9.864	3.537	40	149	13.590
Werkweigering	391	11	4	0	406
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	334	284	4	0	622
Zich niet aanmelden bij een werkgever	993	6	7	1	1.007
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	7.079	3.217	25	145	10.466
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	1.061	19	0	3	1.083
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	0	0	0	0	0
Weigering deelname aan, of stopzetting van een actieplan voor niet-toeleidbare werklozen	6	0	0	0	6
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	157	2.127	2	1.005	3.291
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	10.021	5.664	42	1.154	16.881
Uitsluiting (tot herinschrijving)	29	6	13	769	817
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als	15	2	13	766	796
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als	14	4	0	3	21
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	10.050	5.670	55	1.923	17.698
Actieve beschikbaarheid: sancties	79	126	30	368	603
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	52	45	6	102	205
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	50	0	0	0	50
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	2	45	6	102	155
Verminderde uitkering	27	57	13	208	305
Verminderde uitkering (4-10 weken)	27	0	0	0	27
Verminderde uitkering (13 weken)	0	57	13	208	278
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	0	15	10	41	66
Uitsluiting	0	9	1	17	27
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	1	666	6	1.194	1.867
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	80	792	36	1.562	2.470
Voorafgaande verwittigingen	3.725	1.375		2.926	8.026
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)					
Negatieve eerste evaluatie	1.932	7.641	72	2.471	12.116
Negatieve tweede evaluatie	1.016	5.575	34	1.723	8.348
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	1.912	7.398	0	99	9.409
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	4.860	20.614	106	4.293	29.873
Voorafgaande verwittigingen	4.098	0		1.564	5.662

5

TIJDELIJKE WERKLOOSHEID

5.1

Kerncijfers¹⁵

Kerncijfers tijdelijke werkloosheid

Tab. 5.1.I

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
2024	126.574	26.282	348.564	38.384	8.251.150	23,7	215,0	592,1	71,8
2025	101.003	20.386	308.045	35.451	6.370.523	20,7	179,7	465,0	73,0
Evol. 2024-2025	-20,2%	-22,4%	-11,6%	-7,6%	-22,8%	-12,6%	-16,4%	-21,5%	+1,7%
	-25.571	-5.895	-40.519	-2.933	-1.880.627	-3,0	-35,3	-127,1	+1,2

¹⁵ Om een zo accuraat mogelijk beeld te geven van de tijdelijke werkloosheid als mogelijk is op het moment van redactie, worden zoveel mogelijk gegevens na verificatie gebruikt. Die zijn beschikbaar t.e.m. het eerste semester van het recentste jaar, aangevuld met gegevens voor verificatie voor het tweede semester. Over het algemeen impliceert het verificatieproces voor de tijdelijke werkloosheid in grotere mate statistische correctie en verfijning dan het geval is bij andere RVA-stelsels. Deze werkwijze wordt dan ook uitsluitend voor de tijdelijke werkloosheid toegepast.

De tijdelijke werkloosheid kende in 2025 een sterke daling. Gemiddeld bedroeg deze daling 20,2% in fysieke eenheden (betalingen per maand) en 22,4% in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). Ook het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid is aanzienlijk afgenomen (-22,8%). Het aantal betrokken werknemers en werkgevers daalde eveneens, zij het minder uitgesproken, met respectievelijk 11,6% en 7,6%. In 2025 werden dus minder werknemers en werkgevers getroffen door tijdelijke werkloosheid dan in 2024, en het gebruik van het stelsel is duidelijk teruggelopen na de lichte stijging in 2024.

Na een daling in 2024 als gevolg van een wijziging van het vergoedingspercentage (zie ook sectie 3.2), steeg de gemiddelde daguitkering in 2025 met 1,7%, wat overeenkomt met 1,2 EUR in lopende prijzen.

In de volgende delen wordt, wegens de standaard vergelijkingsbasis van vijf jaar, het referentiejaar 2021 gebruikt. Door de verlenging van de meeste COVID-maatregelen blijft dit een uitzonderlijk crisisjaar met atypische waarden, in het bijzonder binnen het stelsel van tijdelijke werkloosheid.

5.2

Volgens activiteitstak

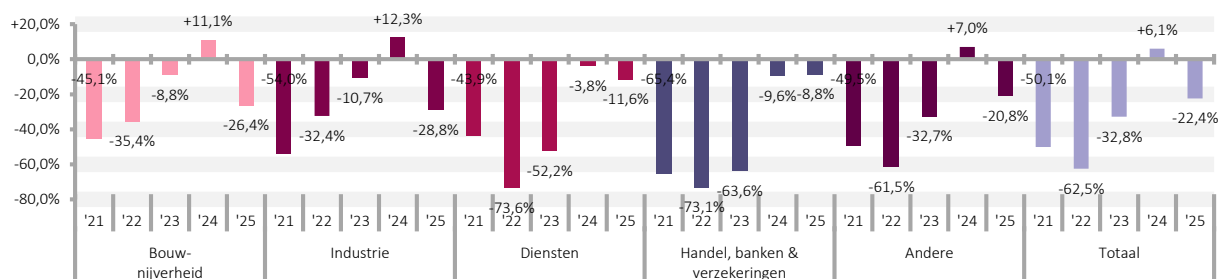
Tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden

Tab. 5.2.I

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021- 2025
Bouwnijverheid	11.078	7.153	6.520	7.242	5.328	-51,9%
Industrie	13.945	9.431	8.419	9.457	6.736	-51,7%
Diensten	53.060	14.009	6.690	6.434	5.690	-89,3%
Administratieve en ondersteunende diensten	12.114	5.235	2.899	2.767	1.692	-86,0%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	24.007	3.972	856	720	680	-97,2%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	3.229	1.875	2.054	2.055	1.736	-46,3%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	2.706	735	193	212	254	-90,6%
Kunst, amusement en recreatie	3.922	570	98	88	73	-98,1%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	240	150	132	108	86	-64,4%
Informatie en communicatie	1.310	271	62	84	88	-93,3%
Onderwijs	699	139	39	42	46	-93,5%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	573	141	24	44	29	-94,9%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	31	25	22	21	29	-6,0%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	16	6	1	1	0	-97,8%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	43	2	0	0	2	-96,3%
Overige diensten	4.168	888	311	292	974	-76,6%
Handel, banken en verzekeringen	13.095	3.519	1.280	1.157	1.055	-91,9%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	12.581	3.389	1.259	1.127	1.026	-91,8%
Financiële activiteiten en verzekeringen	515	130	21	30	29	-94,3%
Andere	7.193	2.766	1.862	1.992	1.577	-78,1%
Vervoer en opslag	5.904	2.107	1.325	1.411	1.161	-80,3%
Landbouw, bosbouw en visserij	254	160	136	142	93	-63,4%
Winning van delfstoffen	48	29	50	86	70	+46,2%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	31	10	6	9	6	-81,4%
Niet ingevuld	956	460	344	344	247	-74,2%
Totaal	98.371	36.877	24.771	26.282	20.386	-79,3%

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden

Gra. 5.2.I

Tabel en grafiek 5.2.I tonen de evolutie van de tijdelijke werkloosheid per activiteit in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). Het totale aantal budgettaire eenheden in 2025 ligt aanzienlijk lager (-79,3%) dan vijf jaar eerder. Het spreekt voor zich dat het peil tijdelijk werklozen in 2021 gevoelig hoog lag onder invloed van de coronacrisis.

Ten opzichte van 2024 is het aantal budgettaire eenheden met 22,4% gedaald. Er zijn echter zeer grote verschillen naargelang de sector. Na een sterke stijging in 2024 kenden de bouwsector en de industrie in 2025 de meest uitgesproken daling, met respectievelijk 26,4% en 28,8%. Ook de sectorale groepen “diensten” en “handel, banken en verzekeringen” vertoonden een jaarlijkse daling, zij het minder uitgesproken, met respectievelijk 11,6% en 8,8%. In de ‘andere’ sectoren was de daling eveneens aanzienlijk (-20,8%).

De grootte van het aandeel van een bepaalde activiteitstak binnen de tijdelijke werkloosheid wordt mee beïnvloed door het totale arbeidsvolume per sector in voltijds equivalenten. Tabel en grafiek 5.2.II tonen dan ook het aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het totale arbeidsvolume per sector.¹⁶ In 2025 vertegenwoordigt tijdelijke werkloosheid 0,6% van het arbeidsvolume, uitgedrukt in VTE. Ter vergelijking: in 2021 was dit 3,1%. De hoogste percentages blijven terug te vinden in de bouw- en industriesector (respectievelijk 3,0% en 1,6% in 2025), maar deze cijfers zijn dalend, net zoals in alle belangrijke sectoren, met uitzondering van de sector ‘overige diensten’ (+1,2 procentpunten op jaarbasis).

¹⁶ Voor het interpreteren van deze percentages moeten we er echter rekening mee houden dat de RSZ-gegevens m.b.t. het arbeidsvolume voor het recentste jaar nog onvolledig zijn bij publicatie van dit jaarverslag.

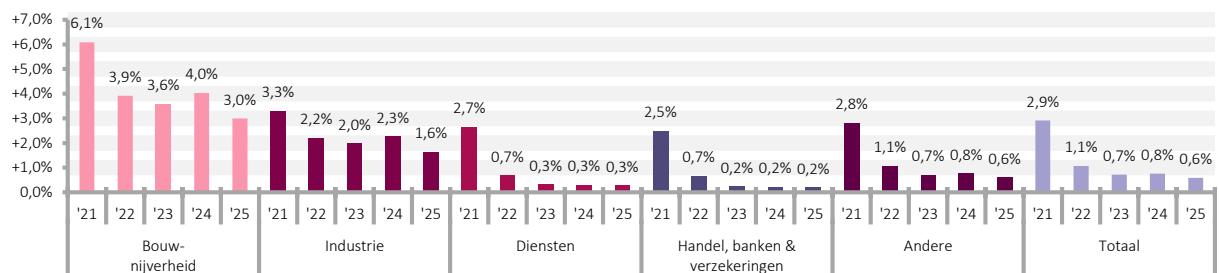
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak

Tab. 5.2.II

	2021	2022	2023	2024	2025
Bouwnijverheid	6,1%	3,9%	3,6%	4,0%	3,0%
Industrie	3,3%	2,2%	2,0%	2,3%	1,6%
Diensten	2,7%	0,7%	0,3%	0,3%	0,3%
Administratieve en ondersteunende diensten	3,8%	1,6%	0,9%	0,9%	0,5%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	29,0%	4,3%	0,9%	0,8%	0,7%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0,8%	0,4%	0,5%	0,5%	0,4%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	1,6%	0,4%	0,1%	0,1%	0,1%
Kunst, amusement en recreatie	12,0%	1,6%	0,3%	0,2%	0,2%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	0,8%	0,5%	0,4%	0,3%	0,3%
Informatie en communicatie	1,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Onderwijs	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3,1%	0,7%	0,1%	0,2%	0,2%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	0,5%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	1,4%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
Overige diensten	7,6%	1,6%	0,6%	0,5%	1,7%
Handel, banken en verzekeringen	2,5%	0,7%	0,2%	0,2%	0,2%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	3,0%	0,8%	0,3%	0,3%	0,2%
Financiële activiteiten en verzekeringen	0,5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Andere	2,8%	1,1%	0,7%	0,8%	0,6%
Vervoer en opslag	2,8%	1,0%	0,6%	0,7%	0,5%
Landbouw, bosbouw en visserij	1,0%	0,6%	0,6%	0,6%	0,4%
Winning van delfstoffen	2,3%	1,4%	2,5%	4,6%	3,8%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	2,9%	1,1%	0,7%	0,8%	0,6%

Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak

Gra. 5.2.II

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2025);
Berekeningen RVA

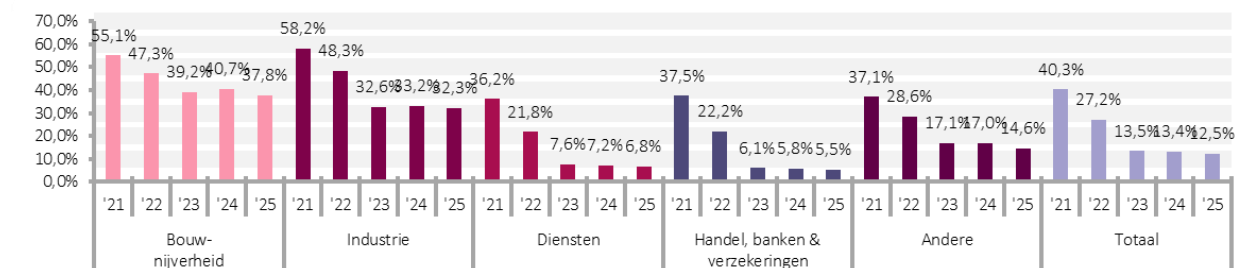
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Tab. 5.2.III

	2021	2022	2023	2024	2025
Bouwnijverheid	55,1%	47,3%	39,2%	40,7%	37,8%
Industrie	58,2%	48,3%	32,6%	33,2%	32,3%
Diensten	36,2%	21,8%	7,6%	7,2%	6,8%
Administratieve en ondersteunende diensten	52,2%	40,3%	25,9%	25,4%	21,2%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	49,8%	28,3%	8,0%	6,7%	6,1%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	28,4%	21,5%	7,2%	8,1%	7,9%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	23,4%	13,5%	3,2%	3,1%	3,4%
Kunst, amusement en recreatie	40,5%	20,1%	3,4%	2,9%	2,7%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	59,1%	43,9%	31,5%	31,3%	28,7%
Informatie en communicatie	22,8%	12,5%	2,2%	2,2%	2,4%
Onderwijs	37,5%	19,9%	4,6%	4,5%	4,2%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	19,8%	9,1%	2,4%	2,2%	1,9%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	22,7%	20,3%	7,4%	7,4%	6,9%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	3,1%	1,9%	0,2%	0,2%	0,2%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	4,6%	4,1%	0,6%	0,0%	0,8%
Overige diensten	43,1%	23,5%	8,3%	7,0%	8,7%
Handel, banken en verzekeringen	37,5%	22,2%	6,1%	5,8%	5,5%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	40,0%	23,8%	6,8%	6,4%	6,1%
Financiële activiteiten en verzekeringen	21,3%	11,2%	1,4%	1,4%	1,5%
Andere	37,1%	28,6%	17,1%	17,0%	14,6%
Vervoer en opslag	47,6%	36,5%	22,2%	21,4%	19,1%
Landbouw, bosbouw en visserij	17,3%	12,6%	9,0%	9,6%	7,4%
Winning van delfstoffen	66,1%	52,2%	53,2%	57,3%	45,4%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	32,0%	22,3%	8,1%	6,7%	4,0%
Niet ingevuld	46,2%	37,7%	13,8%	14,3%	11,5%
Totaal	40,3%	27,2%	13,5%	13,4%	12,5%

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Gra. 5.2.III

Bron ondernemingsgegevens: Kruispuntbank Ondernemingen
Berekeningen RVA

Voorafgaand aan de coronacrisis deed in totaal slechts iets meer dan 1/10 van de actieve ondernemingen met arbeid in loondienst beroep op tijdelijke werkloosheid (minstens 1 dag voor 1 werknemer). In 2020 steeg dit aandeel tot meer dan ½ en in 2021 bedroeg het nog 40,3%. In 2025 is dit percentage teruggefallen tot 12,5%, wat overeenkomt met het niveau van vóór de crisis.

5.3

Volgens motief

Tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

Tab. 5.3.I

	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Totaal	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden
2021	0	1.665.960	28.711.833	222.251	0	30.600.043		100	100	100	
2022	2.032.932	1.157.494	7.879.215	411.356	153.508	11.480.998	100	69	27	185	100
2023	5.062.702	1.540.906	596.073	529.255	299.890	7.728.936	249	92	2	238	195
2024	5.223.226	1.806.813	651.902	569.209	307.504	8.251.150	257	108	2	256	200
2025	4.113.209	1.056.021	745.447	455.847	283.549	6.370.523	202	63	3	205	185
Evol. 2021-2025	+ 102,3%	- 36,6%	- 97,4%	+ 105,1%	+ 84,7%	- 79,2%					

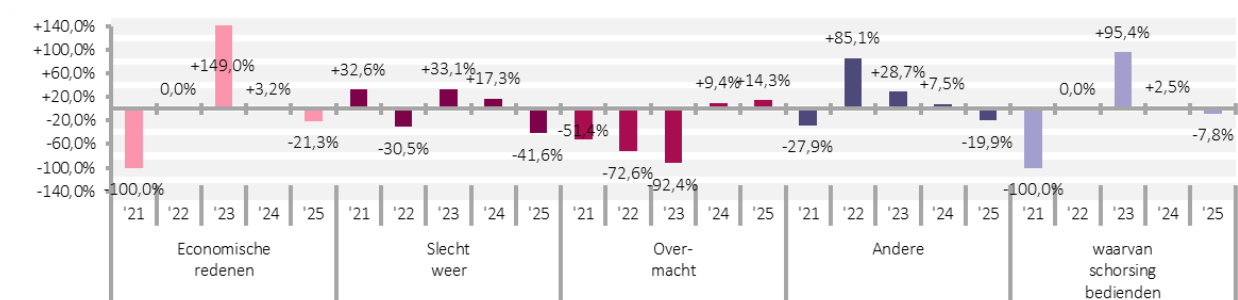
De veralgemening van het motief overmacht in de crisistext van 2021 bemoeilijkt vergelijkingen over een periode van vijf jaar. In tabel 5.3.I wordt de evolutie van de motieven 'economische redenen' en 'schorsing bedienden' daarom uitzonderlijk berekend op basis van de cijfers van 2022 en niet van 2021.

Vanaf 01.10.2022 vond een verschuiving plaats van het motief 'overmacht', waaronder alle COVID-maatregelen vielen, naar het motief 'economische redenen', dat ook de bijzondere maatregelen voor energie-intensieve bedrijven omvat. Deze verschuiving is vooral zichtbaar in de cijfers van 2023.

De tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer werd in 2025 uitzonderlijk weinig gebruikt. De weersomstandigheden waren bijzonder gunstig voor het behoud van de activiteiten, met slechts 145 dagen regen of vorst, terwijl het gemiddelde over de afgelopen 30 jaar 190 neerslagdagen bedraagt (Meteo België, 2026).

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

Gra. 5.3.I

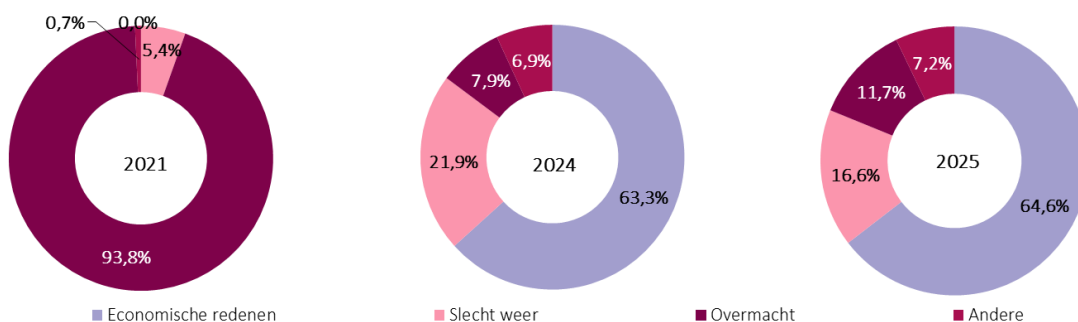

Het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer is dan ook het sterkst gedaald ten opzichte van 2024, met -41,6%. Met uitzondering van de gevallen van overmacht, die zijn toegenomen (+14,3%), kenden alle stelsels een daling op jaarbasis: economische redenen met 21,3 %, schorsing bedienden met 7,8% en de overige motieven met 19,9%.

In 2025 vertegenwoordigen de dagen tijdelijke werkloosheid om economische redenen 64,6% van het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid. Zoals hierboven toegelicht, bedroeg dit cijfer in 2021 nul, aangezien de economische motieven toen tijdelijk werden gelijkgesteld met gevallen van overmacht (april 2020 – juni 2022). Proportioneel gezien is het motief 'slecht weer' in 2025 uitzonderlijk laag (16,6 %) en het motief 'overmacht' relatief hoog (11,7 %).

Verhouding volgens motief

Gra. 5.3.II

5.4

Volgens gewest

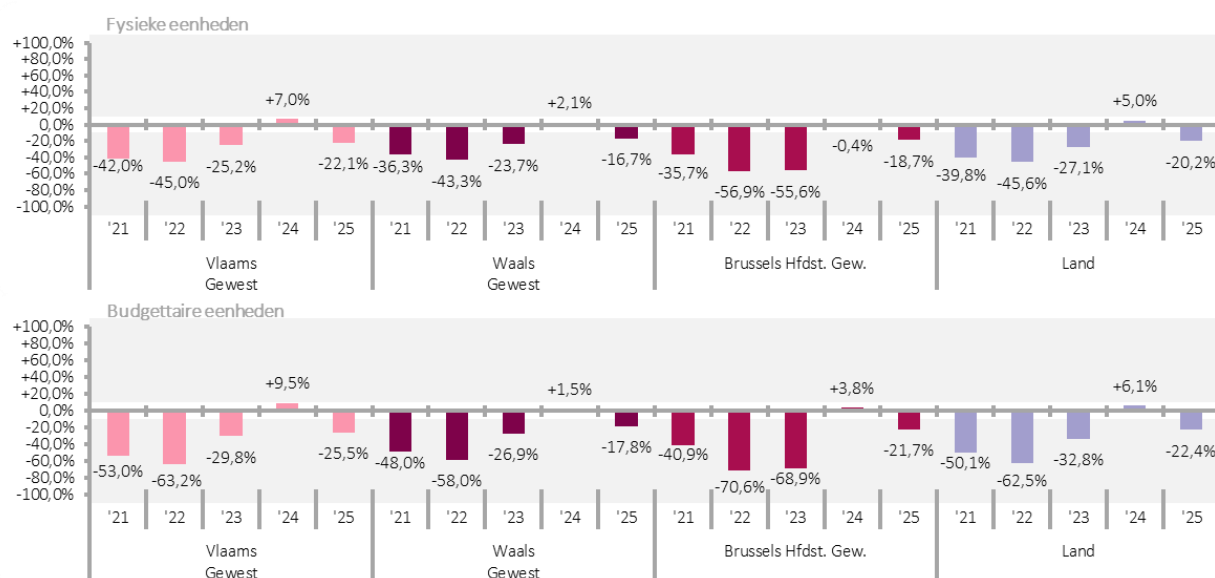
Tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

Tab. 5.4.I

	Fysieke eenheden				Budgettaire eenheden			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2021	180.631	93.815	29.692	304.137	53.800	31.444	13.127	98.371
2022	99.362	53.160	12.791	165.313	19.809	13.214	3.854	36.877
2023	74.350	40.542	5.673	120.565	13.914	9.659	1.197	24.771
2024	79.533	41.388	5.653	126.574	15.235	9.804	1.242	26.282
2025	61.930	34.478	4.594	101.003	11.357	8.057	973	20.386
Evol. 2021-2025	-65,7%	-63,2%	-84,5%	-66,8%	-78,9%	-74,4%	-92,6%	-79,3%

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

Gra. 5.4.I

In vergelijking met 2021 daalt de tijdelijke werkloosheid in elk van de drie gewesten en dit zowel in fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand) als in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). De dalingen zijn het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolgd door het Vlaams en ten slotte het Waals Gewest. Hoewel het Vlaams Gewest zowel in fysieke als in budgettaire eenheden het grootste aandeel heeft in de tijdelijke werkloosheid, vraagt dit enige nuance wanneer we de indeling verfijnen volgens provincie en het arbeidsvolume in voltijds equivalenten (volgens woonplaats van de werknemer) in beschouwing nemen.

In 2025 noteren we voor het Waals Gewest het grootste aandeel tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume (0,83%). Het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, dat op dit vlak nog in 2021 het zwaarst getroffen was door de coronacrisis, laat een lager aandeel noteren (0,32%). In het Vlaams Gewest wordt voor 0,54% van de arbeidsprestaties in loondienst beroep gedaan op tijdelijke werkloosheid.

Per provincie varieert in 2025 het aandeel van tijdelijke werkloosheid in het arbeidsvolume tussen 0,25% (Vlaams Brabant) en 1,13% (Henegouwen), m.a.w. per 100 dagen arbeidsprestaties is er tot ca. 1 dag meer tijdelijke werkloosheid naargelang de woonplaats van de werknemer. Zoals blijkt uit kaart 5.4.II is de opsplitsing per regio relevant, maar zien we dat — in verhouding tot het arbeidsvolume — de tijdelijke werkloosheid hoger ligt in de provincies in het westen en het oosten van het land, terwijl de centrale as minder getroffen is.

Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer

Tab. 5.4.II

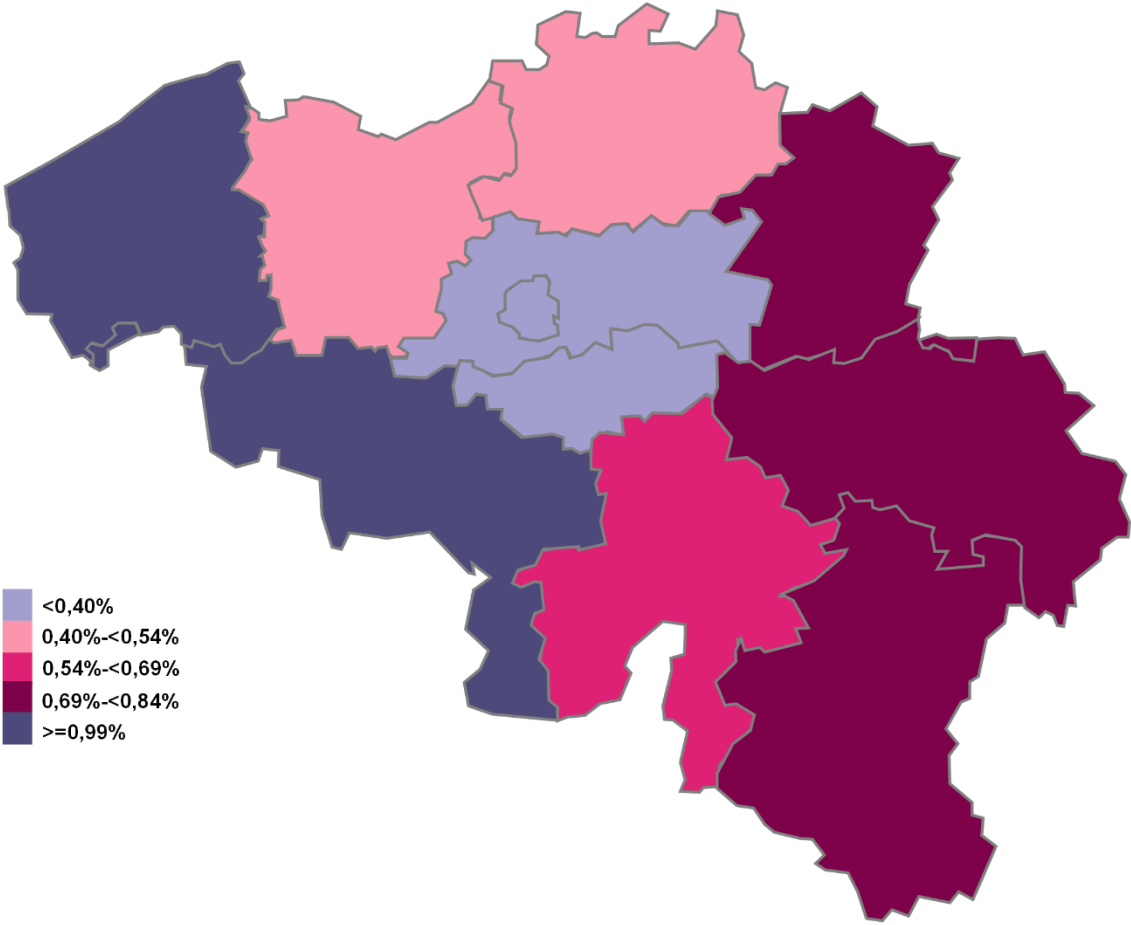
	2021	2022	2023	2024	2025
Brussels Hoofdst. Gewest	4,85%	1,40%	0,37%	0,39%	0,32%
Vlaams Gewest	2,74%	0,98%	0,61%	0,69%	0,54%
Antwerpen	2,86%	0,91%	0,50%	0,56%	0,48%
Limburg	3,04%	1,21%	0,90%	0,88%	0,70%
Oost-Vlaanderen	2,48%	1,02%	0,59%	0,72%	0,49%
Vlaams Brabant	2,61%	0,73%	0,30%	0,31%	0,25%
West-Vlaanderen	2,84%	1,13%	0,91%	1,12%	0,92%
Waals Gewest	3,43%	1,40%	0,90%	0,95%	0,83%
Henegouwen	3,93%	1,84%	1,22%	1,31%	1,14%
Luik	3,40%	1,38%	0,89%	0,93%	0,83%
Luxemburg	3,13%	1,16%	0,87%	0,94%	0,75%
Namen	2,73%	0,95%	0,57%	0,66%	0,56%
Waals Brabant	3,06%	0,81%	0,29%	0,30%	0,28%
Land	3,05%	1,11%	0,66%	0,72%	0,60%

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2025)

Berekeningen RVA

Kaart – Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer in 2024

Gra. 5.4.II

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2025)
Berekeningen RVA

5.5

Volgens geslacht

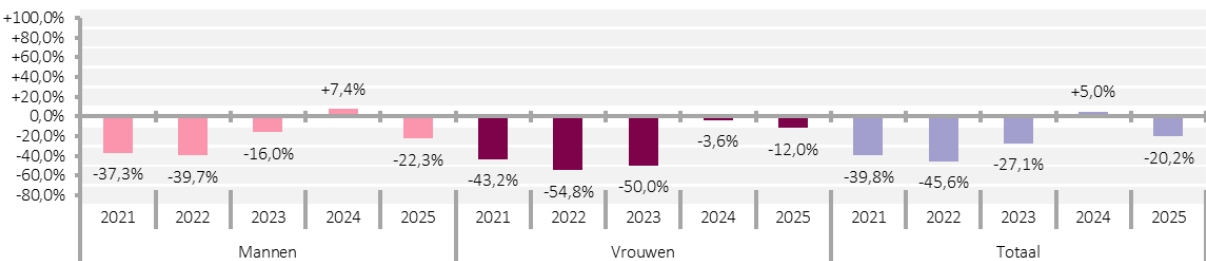
Tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden

Tab. 5.5.I

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2021	184.982	119.156	304.137	100	100	100
2022	111.477	53.836	165.313	60	45	54
2023	93.659	26.906	120.565	51	23	40
2024	100.624	25.951	126.574	54	22	42
2025	78.156	22.847	101.003	42	19	33
Evol. 2021-2025	- 57,7%	- 80,8%	- 66,8%			

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden

Gra. 5.5.I

Over het algemeen komt tijdelijke werkloosheid vaker voor in sectoren waar traditioneel meer mannen dan vrouwen werken (bijv. de bouw en de industrie). Als gevolg hiervan treft tijdelijke werkloosheid vaker mannelijke dan vrouwelijke werknemers. De coronacrisis heeft ertoe geleid dat er veel vaker een beroep wordt gedaan op tijdelijke werkloosheid in sectoren waar over het algemeen meer vrouwelijke werknemers zijn. Hoewel het absolute aantal vrouwen in tijdelijke werkloosheid de afgelopen vijf jaar lager is gebleven dan dat van mannen, is het aantal vrouwen relatief gezien aanzienlijk meer gestegen. Dit verklaart waarom het aantal vrouwen in tijdelijke werkloosheid tussen 2021 en 2024 jaarlijks sneller daalde (-80,8%) dan het aantal mannen (-57,7%).

In 2025 werd op jaarbasis een sterkere daling vastgesteld bij de mannelijke populatie in het stelsel van tijdelijke werkloosheid (-22,3% tegenover -12% bij de vrouwelijke populatie), wat verband houdt met de uitgesproken terugval in de bouw- en industriesectoren, die overwegend mannelijk zijn.

6

ONDERBREKINGS- UITKERINGEN

6.1

Kerncijfers

De stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook vier vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof, in 1998 het verlof voor medische bijstand en in 2020 het verlof voor mantelzorg.

Vanaf 1 januari 2012 werd de reglementering met betrekking tot loopbaanonderbreking en tijdskrediet ingrijpend gewijzigd, waarbij vooral de maximale duur van de onderbrekingen ingeperkt werd. In het stelsel van het tijdskrediet werden daarenboven onderbrekingen zonder motief beperkt tot 12 maanden (vol-tijds equivalent) op de gehele loopbaan. Een bijkomend saldo wordt enkel toegekend in geval van een geldig motief. Ten slotte werden ook de leeftijdsvoorwaarden in het eindeloopbaanstelsel (zowel in het kader van loopbaanonderbreking als in het kader van tijdskrediet) opgetrokken.

Het ouderschapsverlof werd in 2012 dan weer opgetrokken tot een maximum van 4 maanden.

Met ingang van 1 januari 2015 onderging de reglementering met betrekking tot het tijdskrediet opnieuw enkele belangrijke wijzigingen. Zo geeft onder meer het niet-gemotiveerd tijdskrediet voortaan geen recht meer op onderbrekingsuitkeringen en gelden opnieuw sterkere leeftijdsvoorwaarden voor tijdskrediet in het eindeloopbaanstelsel. Sinds 1 april 2017 is ook het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking en dit voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

Vanaf 1 juli 2025 hebben ook pleegouders recht om ouderschapsverlof op te nemen voor een kind dat voor minstens 6 maanden bij hun gezin is geplaatst.

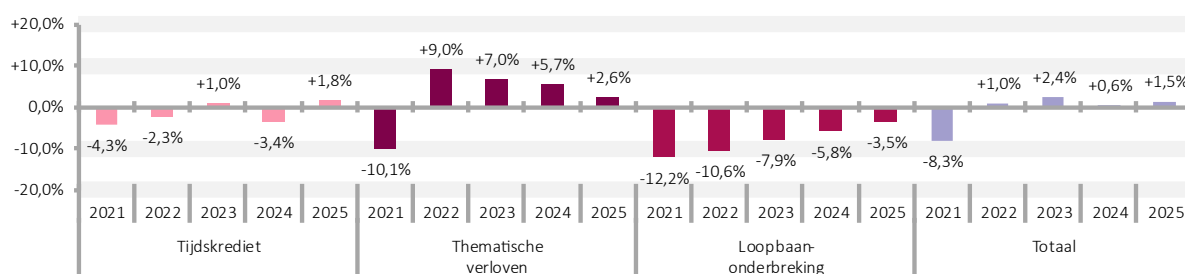
Gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking

Tab. 6.1.I

	Tijdskrediet	Thematische verloven	Loopbaan-onderbreking	Totaal	Tijdskrediet	Thematische verloven	Loopbaan-onderbreking	Totaal
2021	90.938	98.633	41.556	231.127	100	100	100	100
2022	88.808	107.488	37.137	233.433	98	109	89	101
2023	89.723	115.007	34.207	238.936	99	117	82	103
2024	86.693	121.581	32.213	240.487	95	123	78	104
2025	88.250	124.698	31.074	244.023	97	126	75	106
Evol. 2021-2025	- 3,0%	+ 26,4%	- 25,2%	+ 5,6%				

Evolutie op jaarbasis van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking

Gra. 6.1.I

In 2025 werden gemiddeld per maand 244.023 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 3.536 meer dan in 2024, wat een stijging inhoudt van 1,5%. Op vijf jaar tijd is er een stijging van 5,6%.

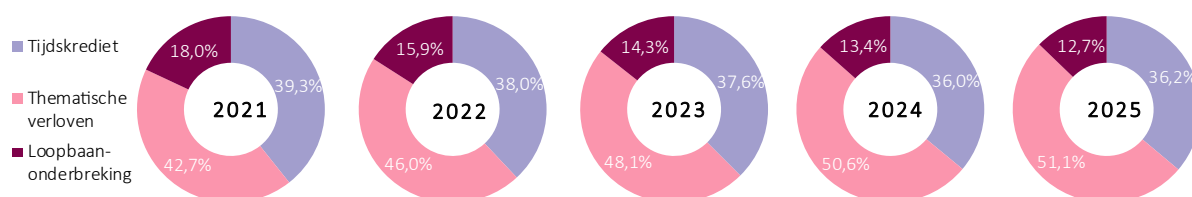
Het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking daalt met 3,5%. Er werden in 2025 gemiddeld 31.074 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. Wanneer we vergelijken met 2021, zien we een daling van 25,2%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend dalende is. Die daling werd ieder jaar kleiner en in 2023 was er voor het eerst weer een lichte stijging. Het aantal uitkeringsgerechtigden bedraagt 88.250 in 2025, d.i. een stijging met 1,8% in vergelijking met 2024. In vergelijking met 2021 werden 3,0% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zien we een stijging in 2025: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 2,6% op jaarbasis. In 2025 worden 26,4% meer onderbrekingsuitkeringen voor thematische verloven betaald dan in 2021. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 42,7% in 2021 tot 51,1% in 2025.

Verhouding volgens stelsel

Gra. 6.1.II

6.2

Tijdskrediet

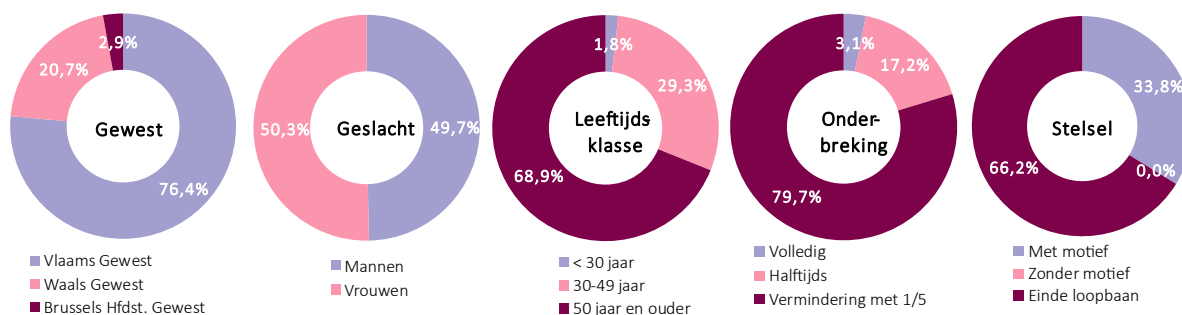
Gerechtigden op tijdskrediet

Tab. 6.2.I

	2021	2024	2025	Evol. 2021-2025		Evol. 2024-2025	
Gewest							
Vlaams Gewest	68.148	65.800	67.425	-723	-1,1%	+1.625	+2,5%
Waals Gewest	19.404	18.243	18.298	-1.106	-5,7%	+55	+0,3%
Brussels Hfdst. Gewest	3.386	2.650	2.527	-859	-25,4%	-123	-4,6%
Geslacht							
Mannen	37.851	41.941	43.830	+5.979	+15,8%	+1.890	+4,5%
Vrouwen	53.087	44.752	44.420	-8.666	-16,3%	-332	-0,7%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	2.146	1.739	1.603	-543	-25,3%	-136	-7,8%
30-49 jaar	32.088	27.039	25.825	-6.263	-19,5%	-1.213	-4,5%
50 jaar en ouder	56.704	57.915	60.822	+4.118	+7,3%	+2.907	+5,0%
Onderbreking							
Volledig	3.974	3.124	2.774	-1.199	-30,2%	-350	-11,2%
Halftijds	18.389	15.483	15.139	-3.250	-17,7%	-343	-2,2%
Vermindering met 1/5	68.575	68.086	70.337	+1.761	+2,6%	+2.251	+3,3%
Stelsel							
Met motief	37.852	31.457	29.823	-8.029	-21,2%	-1.634	-5,2%
Zonder motief	22	0	0	-22	-100,0%	-0	-100,0%
Einde loopbaan	53.063	55.235	58.427	+5.364	+10,1%	+3.192	+5,8%
Totaal	90.938	86.693	88.250	-2.687	-3,0%	+1.558	+1,8%
Zonder uitkeringen	7.632	5.898	6.474	-1.158	-15,2%	+576	+9,8%
Algemeen totaal	98.570	92.591	94.724	-3.845	-3,9%	+2.133	+2,3%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet

Gra. 6.2.I

In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector stijgt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in 2025 op jaarbasis met 2,3% of 2.133 uitkeringsgerechtigden per maand. De toename is er in twee gewesten: het Vlaams Gewest (+2,5%) en het Waals Gewest (+0,3%). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zien we een daling van 4,6%. Bij de vrouwen zien we een lichte daling van 0,7%, bij de mannen zien we een stijging van 4,5%. Verder is de afname bij de minder dan 30-jarigen groter dan bij de 30 tot 49-jarigen (respectievelijk -7,8% en -4,5%). Daarentegen neemt het aantal 50-plussers toe (5,0%). De voltijdse onderbreking kent een grotere daling (-11,2%) dan de halftijdse vermindering (-2,2%). Het tijdskrediet zonder motief, afgeschaft sinds 1 april 2017; dit stelsel is in 2024 volledig uitgedoofd. In 2025 zijn er gemiddeld 6.474 werknemers per maand met tijdskrediet zonder uitkeringen (+9,8%).

Ten opzichte van 2021 zien we een daling van 3,0% van de uitkeringstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor 2025 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 76,4% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 68,9% 50 jaar en ouder is, 79,7% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 66,2% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel van 50,3%, al neemt dit wel af t.o.v. 2021.

6.3

Thematische verloven

Gerechtigden met een thematisch verlof

Tab. 6.3.I

	2021	2024	2025	Evol. 2021-2025		Evol. 2024-2025	
Stelsel							
Ouderschapsverlof	79.008	101.774	106.026	+27.018	+34,2%	+4.251	+4,2%
Medische Bijstand	19.193	19.197	18.070	-1.124	-5,9%	-1.128	-5,9%
Palliatieve Zorgen	337	319	326	-11	-3,4%	+7	+2,2%
Mantelzorg	95	291	277	+182	+191,5%	-13	-4,6%
Totaal	98.633	121.581	124.698	+26.065	+26,4%	+3.117	+2,6%
Zonder uitkeringen	5.038	4.102	3.882	-1.156	-22,9%	-219	-5,3%
Algemeen totaal	103.672	125.683	128.581	+24.909	+24,0%	+2.898	+2,3%

De vier vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand, palliatief verlof en het verlof voor mantelzorg - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van die stelsels stijgt in 2025 met 2,3% op jaarbasis (+2.898 eenheden). Op vijf jaar tijd noteren we een stijging met 24,0% (+24.909 eenheden). Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gedaald met 5,3% in vergelijking met vorig jaar.

Het ouderschapsverlof kent een stijging op jaarbasis van 4,2%. Op vijf jaar tijd noteren we een sterke stijging met 34,2%. Het betreft een constante en gestage stijgende evolutie. Het verlof voor medische bijstand kent over vijf jaar zowel als op jaarbasis een daling van 5,9% (respectievelijk -1.124 en -1.128 eenheden). Het palliatief verlof is op jaarbasis gestegen met 2,2% en in vergelijking met 2021 gedaald met 3,4%. Op 1 oktober 2019 trad het verlof voor erkende mantelzorgers in werking. Vanaf 1 september 2020 is het mogelijk om, na erkenning door het ziekenfonds, een uitkeringsaanvraag in te dienen bij de RVA. In 2025 waren er maandelijks gemiddeld 277 betalingen in dit stelsel.

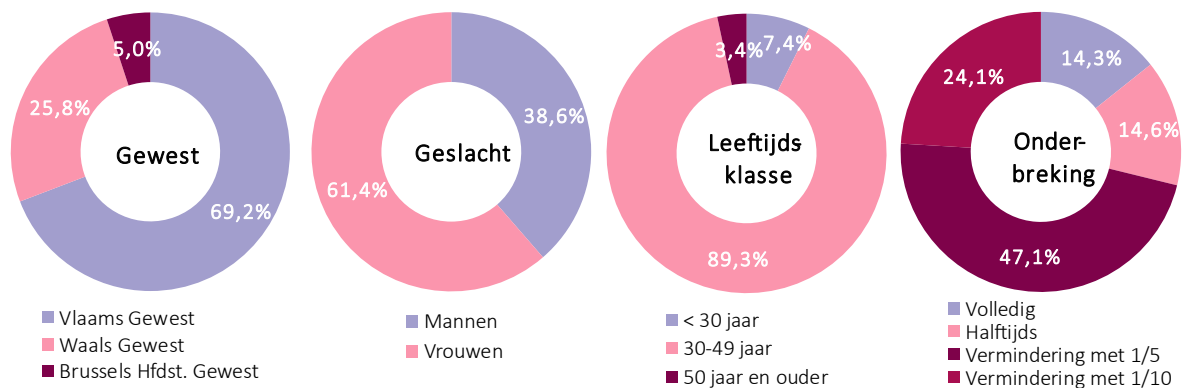
Uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof

Tab. 6.3.II

	2021	2024	2025	Evol. 2021-2025		Evol. 2024-2025	
Gewest							
Vlaams Gewest	53.600	69.962	73.357	+19.757	+36,9%	+3.395	+4,9%
Waals Gewest	21.185	26.568	27.316	+6.131	+28,9%	+748	+2,8%
Brussels Hfdst. Gewest	4.223	5.244	5.353	+1.130	+26,7%	+108	+2,1%
Geslacht							
Mannen	27.155	38.262	40.955	+13.801	+50,8%	+2.693	+7,0%
Vrouwen	51.853	63.512	65.070	+13.217	+25,5%	+1.558	+2,5%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	8.388	8.027	7.801	-587	-7,0%	-225	-2,8%
30-49 jaar	68.484	90.517	94.658	+26.174	+38,2%	+4.141	+4,6%
50 jaar en ouder	2.136	3.231	3.566	+1.431	+67,0%	+336	+10,4%
Onderbreking							
Volledig	10.393	13.843	15.143	+4.750	+45,7%	+1.300	+9,4%
Halftijds	11.598	15.308	15.432	+3.834	+33,1%	+125	+0,8%
Vermindering met 1/5	44.947	50.277	49.947	+5.000	+11,1%	-330	-0,7%
Vermindering met 1/10	12.071	22.347	25.504	+13.433	+111,3%	+3.157	+14,1%
Totaal	79.008	101.774	106.026	+27.018	+34,2%	+4.251	+4,2%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in ouderschapsverlof

Gra. 6.3.I

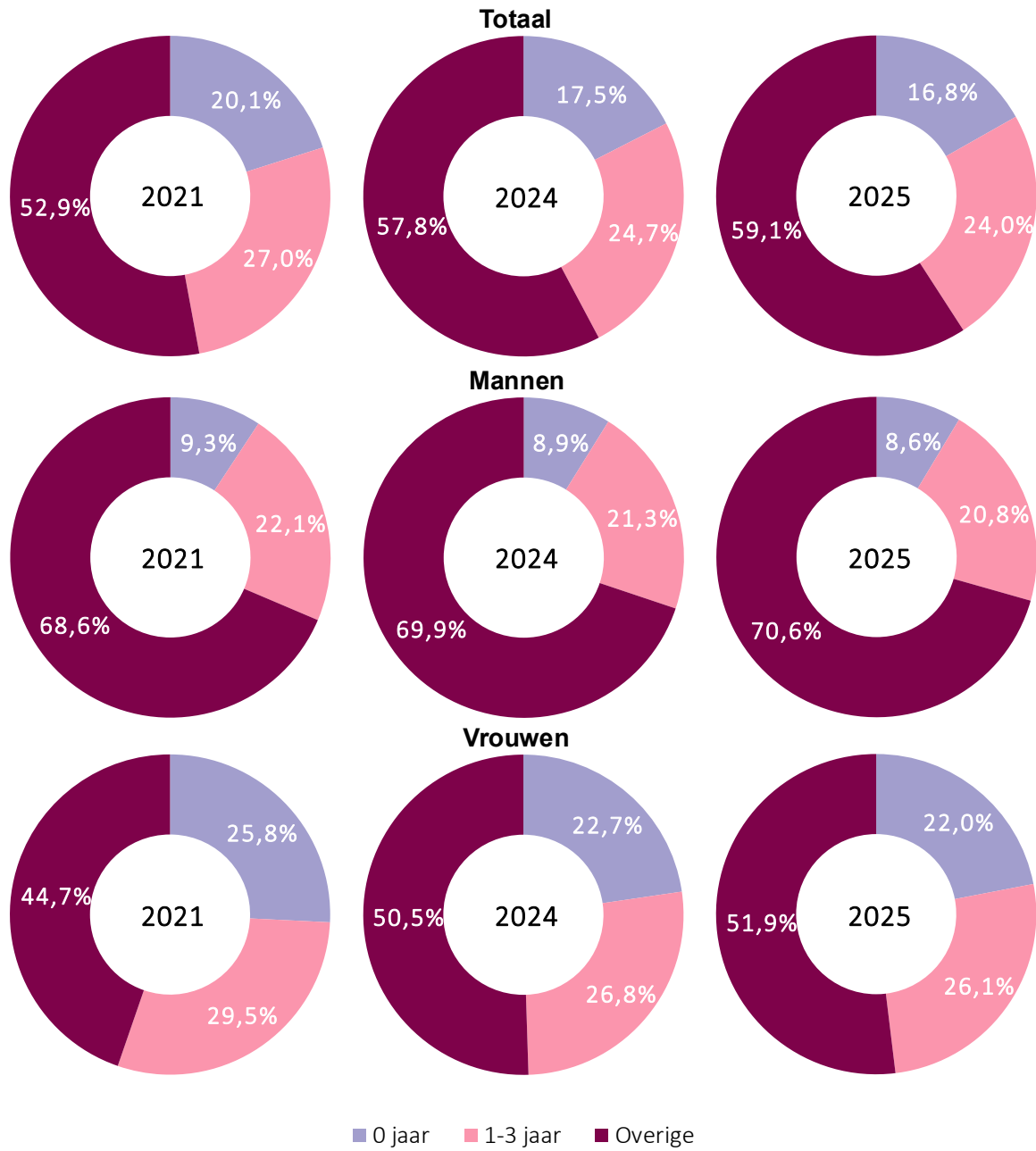
Het ouderschapsverlof met uitkering kent een stijging op jaarbasis van 4,2%. Deze stijging doet zich voor in alle gewesten. Bij de minder dan 30-jarigen, is er een lichte daling (-2,8%), de overige leeftijdsklassen kennen een stijging. De stijging is er bij beide geslachten, maar is meer uitgesproken bij de mannen (+7,0%), dan bij de vrouwen (+2,5%). Wat betreft het regime, is de stijging het grootst voor de vermindering met 1/10 (+14,1%).

In vergelijking met 2021 is het aantal uitkeringsgerechtigden in het Vlaams Gewest meer gestegen (+36,9%) dan in de andere gewesten. Wat het geslacht betreft zien we een sterkere toename bij de mannen (+50,8%), dan bij de vrouwen (+25,5%). Het aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar daalt (-7,0%), bij de overige leeftijdscategorieën is er een sterke stijging. De volledige onderbreking, de halftijdse onderbreking en de vermindering met 1/10 kennen sterke stijgingen met respectievelijk 45,7%, 33,1% en 111,3%. De onderbreking met 1/5 kent een stijging van 11,1%.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (69,2%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (47,1%). Volgens leeftijdsklasse valt daarentegen de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30 tot 49 jaar (89,3%), de voornaamste doelgroep van ouderschapsverlof. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (61,4%).

Verhouding ouderschapsverlof volgens leeftijd van het kind

Gra. 6.3.II

Wanneer we gaan kijken naar de leeftijd van het kind waarvoor ouderschapsverlof genomen wordt, is meer dan de helft van de kinderen ouder dan 3 jaar. Hun aandeel neemt toe in de tijd, van 52,9% in 2021 naar 59,1% in 2025. Het aandeel van de kinderen tussen 1 en 3 jaar bedraagt 24,0%, en het aandeel van de kinderen jonger dan 1 jaar bedraagt 16,8%. Beide categorieën nemen lichtjes af van respectievelijk 27,0% en 20,1% in 2021 naar 24,0% en 16,8% in 2025.

Wat betreft de verdeling volgens geslacht, valt het op dat het aandeel van de kinderen ouder dan 3 jaar groter is bij de mannen (70,6%) dan bij de vrouwen (51,9%). Het omgekeerde geldt voor de overige leeftijdsklassen. Het aandeel van ouderschapsverlof voor jongere kinderen is beduidend groter bij de vrouwen dan bij de mannen.

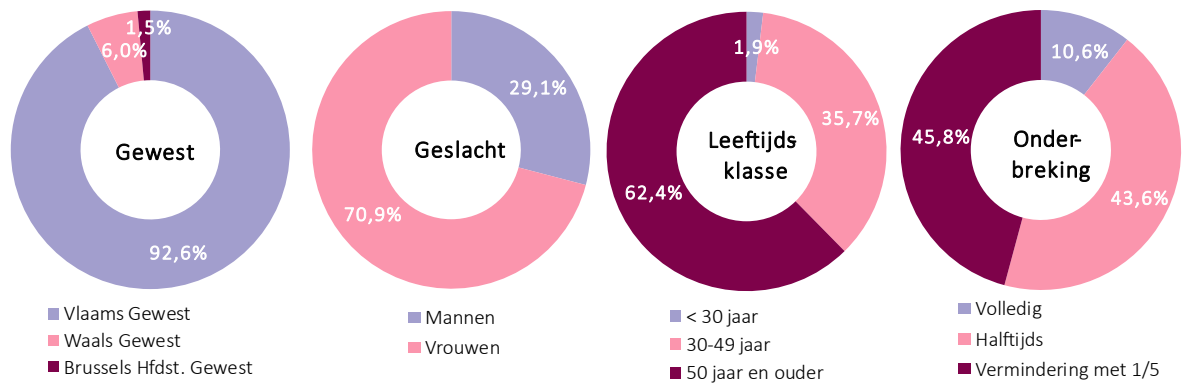
Uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen

Tab. 6.3.III

	2021	2024	2025	Evol. 2021-2025		Evol. 2024-2025	
Gewest							
Vlaams Gewest	18.099	18.268	17.285	-814	-4,5%	-983	-5,4%
Waals Gewest	1.217	1.260	1.114	-103	-8,5%	-146	-11,6%
Brussels Hfdst. Gewest	309	279	274	-35	-11,4%	-5	-1,8%
Geslacht							
Mannen	6.329	5.938	5.429	-900	-14,2%	-509	-8,6%
Vrouwen	13.296	13.869	13.244	-52	-0,4%	-625	-4,5%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	363	344	356	-6	-1,7%	+13	+3,6%
30-49 jaar	6.300	6.742	6.673	+373	+5,9%	-69	-1,0%
50 jaar en ouder	12.963	12.721	11.644	-1.320	-10,2%	-1.077	-8,5%
Onderbreking							
Volledig	2.223	1.997	1.972	-251	-11,3%	-25	-1,3%
Halftijds	7.682	8.465	8.146	+464	+6,0%	-320	-3,8%
Vermindering met 1/5	9.720	9.344	8.555	-1.166	-12,0%	-789	-8,4%
Totaal	19.625	19.807	18.673	-953	-4,9%	-1.134	-5,7%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen

Gra. 6.3.III

De 3 andere vormen van thematische verloven, het verlof voor medische bijstand, het verlof voor palliatieve zorgen en het verlof voor mantelzorg, kennen op jaarbasis een daling met 5,7%. Deze daling is in de 3 gewesten aanwezig. Bij de vrouwen zien we een lichtere daling (-4,5%), dan bij de mannen (-8,6%). De daling is het grootst bij de leeftijdsklasse 50 jaar en meer (-8,5%) en bij de vermindering met 1/5de (-8,4%).

In vergelijking met 2021 is er een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met 4,9%. Deze daling is waarneembaar in alle gewesten, waarbij we de grootste daling zien in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-11,4%). Wat het geslacht betreft zien we een sterke afname bij de mannen (-14,2%), het aantal vrouwen blijft relatief stabiel (-0,4%). Het aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar daalt (-1,7%), en bij de 30 tot 49 jarigen is er een stijging met 5,9%. De leeftijdsklassen 50 jaar en meer kent dan weer een sterke daling (-10,2%). De halftijdse onderbreking kent een stijging met 6,0%. De overige onderbrekingstypes kennen een sterke daling: 11,3% voor voltijdse onderbreking en 12,0% voor vermindering met 1/5de.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden is afkomstig uit het Vlaams Gewest (92,6%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (45,8%) of om een halftijdse onderbreking (43,6%). Volgens leeftijdsklasse valt de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 50 jaar en meer (62,4%). Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (70,9%).

6.4

Loopbaanonderbreking

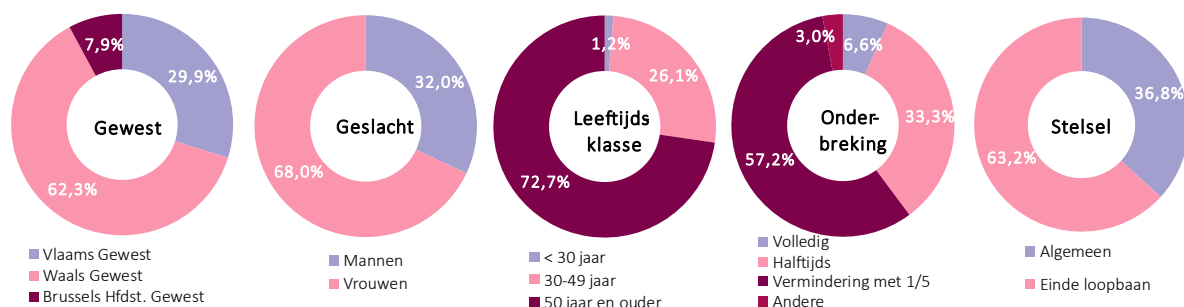
Gerechtigden op loopbaanonderbreking

Tab. 6.4.I

	2021	2024	2025	Evol. 2021-2025		Evol. 2024-2025	
Gewest							
Vlaams Gewest	21.550	11.084	9.277	-12.273	-57,0%	-1.808	-16,3%
Waals Gewest	17.551	18.684	19.357	+1.805	+10,3%	+673	+3,6%
Brussels Hfdst. Gewest	2.454	2.445	2.441	-13	-0,5%	-3	-0,1%
Geslacht							
Mannen	12.137	10.036	9.935	-2.203	-18,1%	-101	-1,0%
Vrouwen	29.418	22.177	21.140	-8.279	-28,1%	-1.037	-4,7%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	394	411	388	-5	-1,3%	-22	-5,5%
30-49 jaar	8.539	7.972	8.102	-437	-5,1%	+130	+1,6%
50 jaar en ouder	32.623	23.830	22.584	-10.039	-30,8%	-1.246	-5,2%
Onderbreking							
Volledig	1.909	2.090	2.042	+133	+7,0%	-48	-2,3%
Halftijds	16.027	11.098	10.335	-5.693	-35,5%	-764	-6,9%
Vermindering met 1/5	22.177	18.050	17.777	-4.400	-19,8%	-273	-1,5%
Andere	1.442	974	920	-521	-36,2%	-54	-5,5%
Stelsel							
Algemeen	12.535	11.331	11.431	-1.104	-8,8%	+100	+0,9%
Eindeloopbaan	29.021	20.882	19.643	-9.378	-32,3%	-1.239	-5,9%
Entiteiten							
Gefedereerde entiteiten	32.346	23.368	21.980	-10.365	-32,0%	-1.388	-5,9%
Federale entiteiten	9.210	8.844	9.094	-116	-1,3%	+250	+2,8%
Totaal	41.556	32.213	31.074	-10.481	-25,2%	-1.139	-3,5%
Zonder uitkeringen	938	821	850	-88	-9,4%	+29	+3,5%
Algemeen totaal	42.494	33.034	31.924	-10.570	-24,9%	-1.110	-3,4%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking

Gra. 6.4.1

De evolutie van loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijke niveau.

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking daalt in 2025 met 3,5% op jaarbasis, wat overeenkomt met een afname van 1.139 uitkeringen per maand. Het aantal onderbrekingen zonder uitkering stijgt licht (+3,5%).

De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich enkel in het Vlaams Gewest voor (-16,3%). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft het aantal stabiel (-0,1%) en in het Waals Gewest is er een kleine stijging van 3,6%. De daling is groter bij de vrouwen (-4,7%) dan bij de mannen (-1,0%). Wat de leeftijd betreft is er bij zowel de minder dan 30-jarigen een daling (-5,5%) als bij de 50-plussers (-5,2%). We zien dalingen bij alle onderbrekingstypes en bij het eindeloopbaanstelsel. Het aantal onderbrekingen in het algemeen stelsel blijft stabiel (+0,9). De gefedereerde entiteiten kennen een daling (-5,9%), terwijl de federale entiteiten een lichte stijging zien (+2,8%).

Ten opzichte van 2021 zien we een sterke daling van het aantal onderbrekingsuitkeringen met 25,2%, een afname van 10.481 eenheden. In het Vlaams Gewest is er een zeer grote daling (-57,0%) ten gevolge van de invoering van het zorgkrediet. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het aantal stabiel (-0,5%), terwijl in het Waals Gewest het aantal onderbrekingsuitkeringen sterk stijgt (+10,3%). De uitkeringsgerechtigden die hun arbeidstijd volledig onderbreken kennen een stijging (+7,0%) daar waar de andere types van onderbreking een daling kennen van rond de 36%. De daling is het grootst bij de leeftijdsklasse 50 jaar en meer (-30,8%).

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt het op dat het grotendeels gaat om 50-plussers (72,7% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (63,2% van de gevallen). Iets meer dan de helft van de gevallen betreft een onderbreking met 1/5 (57,2%). Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden zijn vrouwen (68,0%).

6.5

Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief

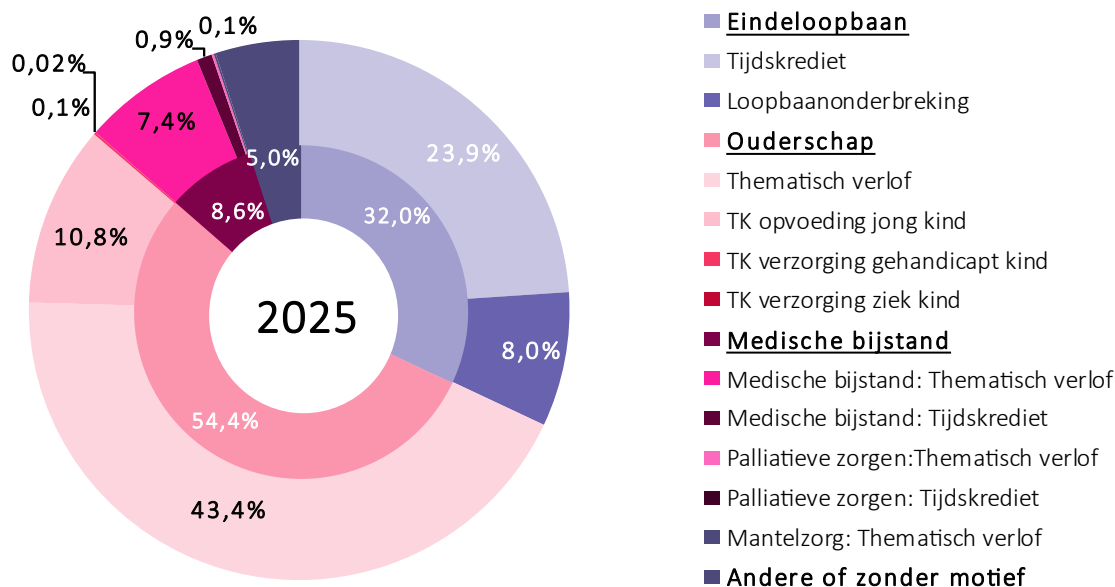
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

Tab. 6.5.I

	Aantal	%
Eindeloopbaan		
Tijdskrediet	58.427	23,9%
Loopbaanonderbreking	19.643	8,0%
Totaal	78.070	32,0%
Ouderschap		
Thematisch verlof	106.026	43,4%
TK opvoeding jong kind	26.470	10,8%
TK verzorging gehandicapt kind	290	0,1%
TK verzorging ziek kind	47	0,02%
Totaal	132.832	54,4%
Medische bijstand		
Medische bijstand: Thematisch verlof	18.070	7,4%
Medische bijstand: Tijdskrediet	2.230	0,9%
Totaal	20.299	8,3%
Palliatieve zorgen		
Palliatieve zorgen: Thematisch verlof	326	0,1%
Palliatieve zorgen: Tijdskrediet	7	0,003%
Totaal	332	0,1%
Mantelzorg		
Mantelzorg: Thematisch verlof	277	0,11%
Totaal	277	0,11%
Andere of zonder motief		
TK erkende opleiding	779	0,3%
TK Corona	2	0,001%
Totaal	781	0,3%
Zonder motief		
Loopbaanonderbreking	11.431	4,7%
Tijdskrediet	0	0,00%
Totaal	11.431	4,7%
Algemeen totaal	244.023	100%

Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

Gra. 6.5.I

Hoewel het tijdskrediet, het thematisch verlof en de loopbaanonderbreking drie verschillende stelsels uitmaken, bestaat er doorheen de drie stelsels een zekere overlap wat betreft de motieven waarvoor een werknemer een bepaalde onderbreking kan kiezen. Zo bestaat er zowel in het tijdskrediet als in de loopbaanonderbreking een eindeloopbaanstelsel. Sinds het ontstaan van het tijdskrediet met motief, kan men binnen dit stelsel bovendien een extra recht krijgen om prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven als die van de thematische verlopen. (Dat recht kan men krijgen boven op het recht op thematische verlof. De toegangsvoorwaarden voor tijdskrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verlopen: leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking, enz.). De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdskrediet met motief. Voor de loopbaanonderbreking zijn geen motieven gespecificeerd.

Wanneer we doorheen de drie stelsels de verhoudingen van het aantal uitkeringsgerechtigden bekijken volgens motief, zien we hoe het merendeel van de onderbrekingen betrekking heeft op een motief i.v.m. ouderschap (54,4%) of met onderbrekingen in het kader van een eindeloopbaanstelsel (32,0%) zijn. Alle overige motieven (incl. de niet-gespecificeerde motieven) maken samen slechts 13,6% uit van het aantal uitkeringsgerechtigden.

7

OVERIGE UITKERINGEN

Naast de drie grote domeinen van volledige werkloosheid, tijdelijke werkloosheid en onderbrekingsuitkeringen, vallen nog een aantal andere, minder vaak benutte uitkeringsvormen onder de bevoegdheid van de RVA. Die komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod.

7.1

Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Werklozen die het werk deeltijds hervatten kunnen onder bepaalde voorwaarden bovenop het deeltijdse nettoloon een uitkering van de RVA krijgen. Deze uitkering voor deeltijdse werknemers met behoud van rechten wordt een "inkomensgarantie-uitkering" genoemd (IGU).

7.1.1

Volgens stelsel

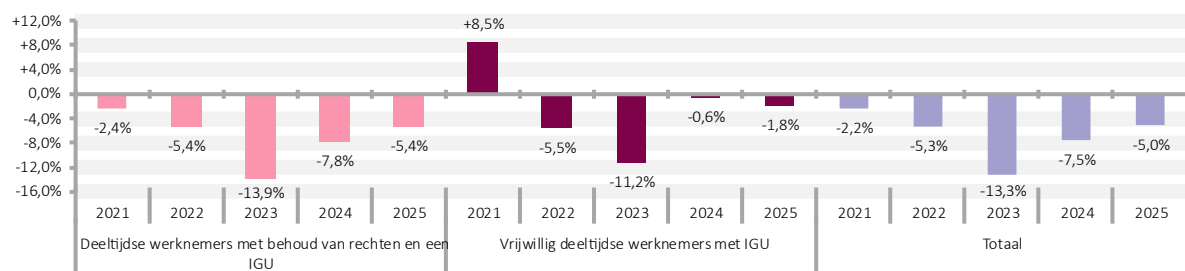
Deeltijdse werknemers met IGU volgens stelsel

Tab. 7.1.I

	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU: kunstwerkers	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal
2021	30.627	448	0	31.075	100	100	100
2022	28.978	423	32	29.433	95	95	95
2023	24.937	376	219	25.532	81	84	82
2024	23.003	374	252	23.629	75	83	76
2025	21.768	367	313	22.448	71	82	72
Evol. 2021-2025	- 28,9%	- 18,0%	-	- 27,8%			

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers met IGU volgens stelsel

Gra. 7.1.I

In 2025 werden, gemiddeld per maand, 22.448 deeltijdse werknemers met uitkering geteld, d.i. 1.181 of 5,0% minder dan in 2024. Sinds 2021 werden nooit minder begunstigden bij de deeltijdse werknemers geteld dan in 2025.

Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,8%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Het gaat hier om werknemers die niet beantwoorden aan de voorwaarden om met een voltijdse werknemer te worden gelijkgesteld en die ook niet aan de voorwaarden beantwoorden om beschouwd te worden als deeltijdse werknemer met behoud van rechten. De vrijwillig deeltijdse werknemer kan in geval van volledige werkloosheid halve uitkeringen genieten voor de uren waarop hij gewoonlijk tewerkgesteld was.

Indien deze werknemers weer deeltijds aan het werk gaan, dan kunnen zij in voorkomend geval recht hebben op een inkomensgarantie-uitkering (KB van 07.06.2013, IW 01.07.2013). Voor deze subgroep daalt het aantal betalingen op jaarbasis met 1,8%.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt op jaarbasis met 5,4%. De constante daling in dit stelsel is waarschijnlijk te verklaren door de wijzigingen ingevoerd in 2015 m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU.

Het statuut deeltijdse kunstwerkers met behoud van rechten en een IGU bestaat sinds 1 oktober 2022. Voor dit stelsel waren er in 2025 gemiddeld 313 betalingen per maand.

7.1.2

Volgens gewest

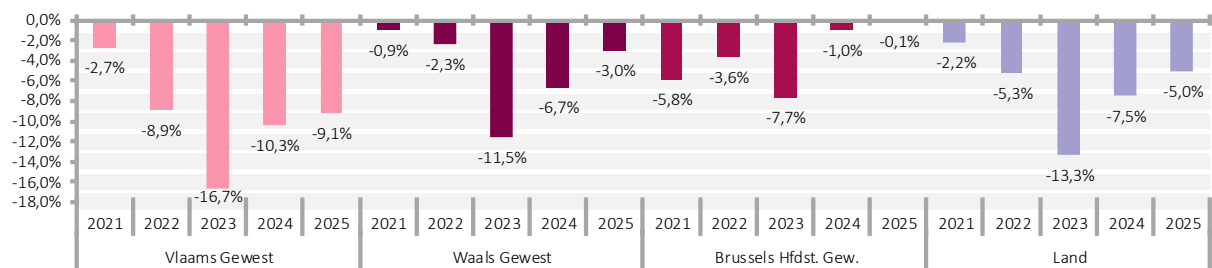
Deeltijdse werknemers met IGU volgens gewest

Tab. 7.1.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2021	13.438	14.329	3.308	31.075	100	100	100	100
2022	12.243	14.001	3.189	29.433	91	98	96	95
2023	10.200	12.388	2.945	25.532	76	86	89	82
2024	9.152	11.562	2.916	23.629	68	81	88	76
2025	8.317	11.218	2.914	22.449	62	78	88	72
Evol. 2021- 2025	- 38,1%	- 21,7%	- 11,9%	- 27,8%				

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers met IGU volgens gewest

Gra. 7.1.II

Sinds 2021 is het aantal deeltijdse werknemers met IGU in het Vlaams Gewest gedaald met 38,1%. In het Waals Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de daling ook aanzienlijk met respectievelijk 21,7% en 11,9%.

Op jaarbasis noteren we in twee gewesten een daling: in het Vlaams Gewest -9,1%, in het Waals Gewest -3,0%. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft stabiel (-0,1%).

7.1.3

Volgens geslacht

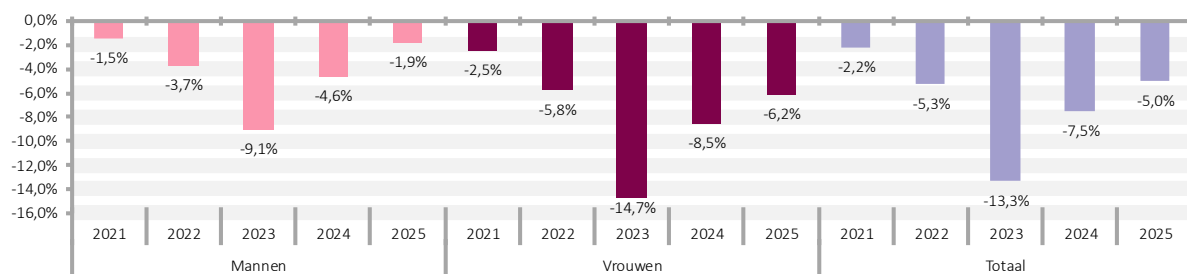
Deeltijdse werknemers met IGU volgens geslacht

Tab. 7.1.III

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2021	7.673	23.402	31.075	100	100	100
2022	7.388	22.045	29.433	96	94	95
2023	6.717	18.815	25.532	88	80	82
2024	6.411	17.219	23.629	84	74	76
2025	6.290	16.158	22.449	82	69	72
Evol. 2021-2025	- 18,0%	- 31,0%	- 27,8%			

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers met IGU volgens geslacht

Gra. 7.1.III

Sinds 2021 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers met IGU gedaald met 31,0% t.o.v. 18,0% bij de mannelijke deeltijdse werknemers.

Op jaarbasis zijn er dalingen van respectievelijk 1,9% bij de mannen en 6,2% bij de vrouwen.

7.1.4

Volgens leeftijdsklasse

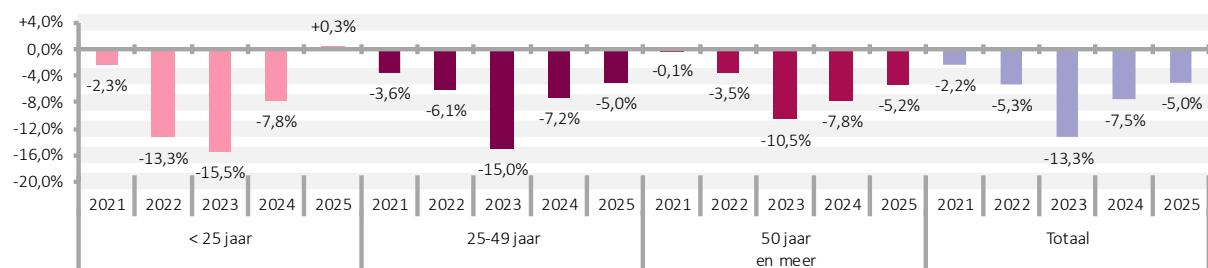
Deeltijdse werknemers met IGU volgens leeftijdsklasse

Tab. 7.IV

	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal
2021	773	18.262	12.040	31.075	100	100	100	100
2022	670	17.140	11.623	29.433	87	94	97	95
2023	566	14.562	10.404	25.532	73	80	86	82
2024	522	13.517	9.590	23.629	68	74	80	76
2025	523	12.835	9.090	22.448	68	70	75	72
Evol. 2021-2025	- 32,3%	- 29,7%	- 24,5%	- 27,8%				

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers met IGU volgens leeftijdsklasse

Gra. 7.IV

Sinds 2021 is het aantal deeltijdse werknemers met IGU onder de 25 jaar met 32,3% gedaald. Het aantal mensen tussen 25 en 49 jaar is met 29,7% gedaald en het aantal 50-plussers is in deze periode met 24,5% gedaald.

Het aandeel van de < 25-jarigen bij de deeltijdse werknemers met IGU bedraagt in 2025 slechts 2,3%.

7.2

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het regionale niveau. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid waren op een operationele overdracht, bleef de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel echter het dagelijkse beheer uitoefenen. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA nog steeds operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overnames gebeuren niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. Meerdere materies zijn overgedragen op 1 januari 2016, zoals de dienstencheques in elk van de drie gewesten of de controle van de actieve beschikbaarheid van werklozen voor de arbeidsmarkt in het Vlaams en het Waals Gewest en in de Duitstalige Gemeenschap. Het merendeel van de overige materies is overgedragen in de loop van 2016 en 2017. Teneinde een overzicht te kunnen aanbieden van de timing en (statistische) impact van die overdrachten, heeft de RVA in 2019 een publicatie (RVA, 2019a) geactualiseerd met beschrijvingen van wanneer en in welke mate de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen al dan niet zijn overgedragen naar het regionale niveau.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoeslag [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoeslag, PWA-opleidingstoeslag, overstappremie en mobiliteitstoeslag) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest).

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattingstoeslag en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft.

De doorstromingsprogramma's zijn, tot nu toe met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deed hetzelfde vanaf januari 2021. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend: in de laatste maanden van 2021 vallen hiervoor geen betalingen meer te noteren.

Voor SINE vond tot nu toe alleen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest reeds een overdracht plaats, m.n. vanaf januari 2021. In dit gewest is SINE dan ook uitgedoofd in 2021.

De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, is Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het werd opgeheven zonder overgangsmaatregelen. Enkel het Vlaams Gewest koos ervoor Activa PVP te behouden, waarbij de RVA als operator optreedt. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

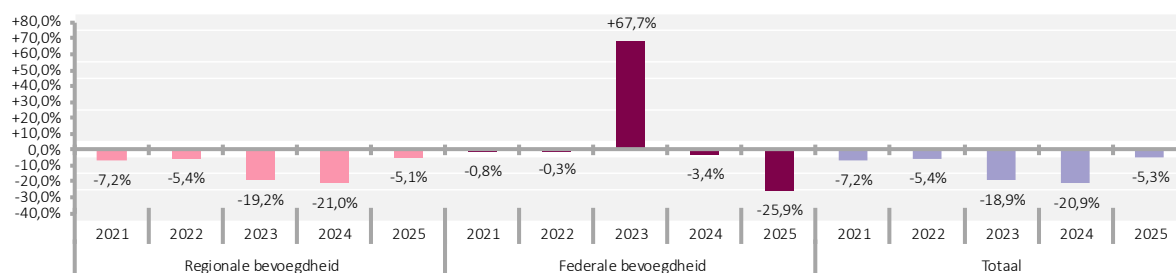
Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

Tab. 7.2.I

	2021	2022	2023	2024	2025	Evol. 2021- 2025
Regionale bevoegdheid	42.688	40.381	32.621	25.764	24.458	-42,7%
Activa Plan	30.183	29.475	25.121	20.968	20.597	-31,8%
SINE	7.895	7.509	5.269	3.376	2.834	-64,1%
Werkhervattingstoeslag	4.208	2.839	1.786	1.008	605	-85,6%
Kinderopvangtoeslag	277	506	404	374	392	+41,4%
Opleidingsuitkering	93	37	26	23	20	-78,9%
Doorstromingsprogramma	14	0	0	0	0	-100,0%
Instapstage	18	16	16	14	11	-41,9%
Federale bevoegdheid	155	155	260	251	186	+19,8%
Tewerkstelling in een maatwerkbedrijf	155	137	147	145	122	-21,3%
Uitkering voor interregionale mobiliteit	0	3	6	3	2	-
Uitkering voor knelpuntberoep	0	13	98	102	61	-
Uitkering voor gezondheidszorg	0	2	9	0	0	-
Totaal	42.843	40.536	32.881	26.015	24.644	-42,5%

Evolutie op jaarbasis van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

Gra. 7.2.I

Op jaarbasis noteren we voor elk van de werk- en activeringsmaatregelen een daling voor de maatregelen met een regionale bevoegdheid. De grootste procentuele dalingen noteren we bij de kleinste groep van de genoemde maatregelen.

Het grootste stelsel, m.n. Activa, vertegenwoordigt inmiddels 83% van de betalingen. Het gaat in 2025 nog uitsluitend om betalingen uitgevoerd in het kader van de regionale regelgeving.

Sinds september 2022 is het voor een langdurig werkloze die wordt tewerkgesteld in een knelpuntberoep, in een ander gewest of in de zorgsector mogelijk om een uitkering te ontvangen indien hij aan bepaalde voorwaarden voldoet. De uitkering bedraagt 25% van de uitkering die hij als volledig werkloze zou ontvangen tijdens uitkeringsfase 11 en dit gedurende 3 maanden. In 2025 waren er gemiddeld 2 betalingen per maand van een uitkering voor interregionale mobiliteit en gemiddeld 61 betalingen per maand van een uitkering voor een knelpuntberoep. Ter herinnering (zie hoofdstuk 3.4) worden deze premies afgeschaft voor arbeidsovereenkomsten die vanaf 25.09.2025 worden gesloten.

7.3

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Tab. 7.3.I

	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg
2021	789	2.828	2.464	174	138	100	100	100	100	100
2022	814	2.801	2.934	260	152	103	99	119	149	110
2023	554	2.700	3.053	201	164	70	95	124	116	119
2024	416	2.750	3.227	186	183	53	97	131	107	133
2025	321	2.753	3.119	189	189	41	97	127	109	137
Evol. 2021-2025	- 59,3%	- 2,6%	+ 26,6%	+ 8,7%	+ 37,3%					

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal betalingen is gedaald (321 in 2025 tegenover 416 in 2024).

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. In vergelijking met vorig jaar blijft het gemiddeld aantal uitkeringen stabiel. (2.753 betalingen in 2025 tegenover 2.750 in 2024).

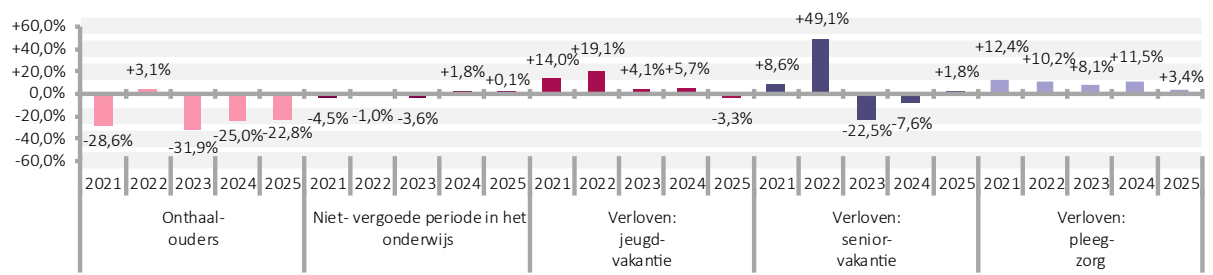
Uitkeringen die bedoeld zijn om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugdvakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (seniorvakantie).

In het eerste stelsel daalt het gemiddeld aantal betalingen in 2025 met 3,3% op jaarbasis. In het tweede stelsel was er een lichte toename met 1,8%.

Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(o)on(en) te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal van die uitkeringstrekkers blijft zeer beperkt: gemiddeld 189 betalingen per maand in 2025. Hun aantal is licht toegenomen ten opzichte van het jaar voordien (+3,4%).

Evolutie op jaarbasis van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Gra. 7.3.I

7.4

Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels

Voor de volledigheid geven we in dit deel nog een aantal minder vaak voorkomende uitkeringen weer die tot de verantwoordelijkheid van de RVA behoren, maar niet vallen onder één van de rubrieken die eerder in dit verslag aan bod kwamen.

De maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut zijn ontstaan uit de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die vanaf 2012 uitdooft. Vanaf 1 januari 2012 werd deze premie omgezet naar een regeling van onbepaalde duur, m.n. de ontslaguitkering – een eenmalige premie betaald aan ontslagen arbeiders.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn minstens ten dele is gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt de ontslaguitkering.

In totaal bedragen in 2025 de uitgaven voor deze maatregelen samen 65,0 miljoen EUR, wat op 5 jaar tijd een daling inhoudt van 16,8%.

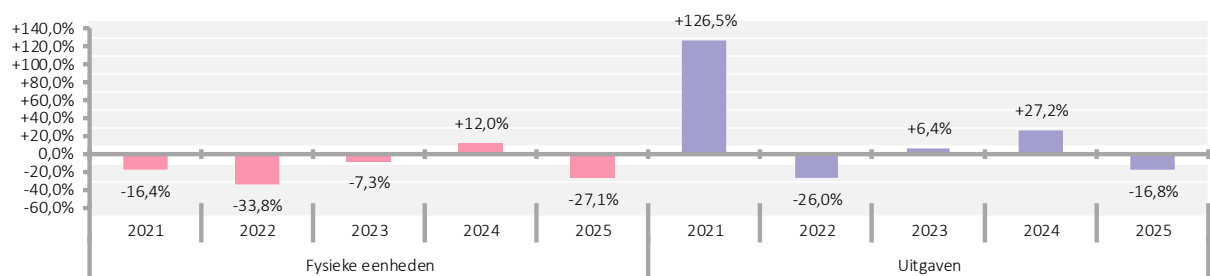
Maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Tab. 7.4.I

	Fysieke eenheden		Uitgaven (in miljoen EUR)	
	Onslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Onslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Onslagcompensatievergoeding	Totaal
2021	1.358	344	78,1	78,1
2022	835	293	57,8	57,8
2023	745	300	61,4	61,4
2024	747	423	78,1	78,1
2025	501	353	65,0	65,0
Evol. 2021-2025	-63,1%	+2,3%	-16,8%	-16,8%

Evolutie op jaarbasis van de maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Gra. 7.4.I

Als laatste kunnen we nog een aantal uitdovende stelsels vermelden, waarvoor de RVA echter tot de laatste verrichte betaling een verantwoordelijkheid blijft dragen.

Voor het halftijds brugpensioen werd de toegang stopgezet in 2012 bij de hervorming van het brugpensioen naar SWT. Sinds 2022 vallen in dit stelsel geen betalingen meer te tellen. Daarnaast worden tot op vandaag nog een aantal betalingen verricht in het kader van de wisselkoerstoeslag voor grensarbeiders in Frankrijk en de compensatiebedragen voor grensarbeiders in Nederland.

De wisselkoerstoeslag was gericht op Belgische grensarbeiders in Frankrijk om (voorafgaand aan de invoering van de euro) het relatieve loonverlies te compenseren dat werd veroorzaakt door de schommelende wisselkoers tussen de Franse en de Belgische munt. De compensatievergoeding betreft dan weer een vergoeding aan Belgische grensarbeiders in Frankrijk en Nederland voor hun hogere socialezekerheidsbijdragen.

Uitdovende stelsels

Tab. 7.4.II

	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal
2021	102	22	1	125
2022	88	24	0	112
2023	67	16	0	83
2024	57	15	0	73
2025	37	11	0	49
Evol. 2021-2025	-63,2%	-48,7%	-100,0%	-61,0%

8

STATISTISCHE ONTWIKKELINGEN

8.1

Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar

Tabellen met basisgegevens:

- Volledige werkloosheid
- Tijdelijke werkloosheid en verwante uitkeringen
- Deeltijdse werknemers
- Werk- en activeringsmaatregelen
- Vrijstellingen
- Sancties
- Verloven
- Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven
- Dienstencheques (tot eind 2015)
- Werkzoekende werklozen
- Tegen werkloosheid verzekerden en werkloosheidsgraden
- Andere
- Cijfers volgens statuut, gemeente, arrondissement en provincie
- Tijdelijke werkloosheid wegens overmacht crisis
- Tijdelijke werkloosheid energie

Historische reeksen:

Jaargegevens gebaseerd op de studie m.b.t. 100 jaar data (Segaert & Nuyts, 2021)

De federale cijfers van de vergoede werklozen:

Maandelijks publicatie van een commentaar + gegevens

Federale cijfers Loopbaanonderbreking – Tijdskrediet:

Maandelijks publicatie van een commentaar + gegevens

De brochure 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt':

Driemaandelijks publicatie

Cijfers van controle:

Driemaandelijks publicatie

Bijdragen aan interdepartementale publicaties:

- Monitoring van de sociale impact tijdens crisissituaties in België (WG SIC, 2025)

Punctuele publicaties:

- Vrijstellingen voor beroepsopleidingen en hun impact op knelpuntsectoren (Votquenne S. , 2025)
- Vergelijkbare typegevallen vergoeding van werkloosheid België/Frankrijk (RVA & Unédic, 2025)
- De langetermijnevolutie van de werkloosheid volgens nationaliteit voor de periode 1953-2023 (Nuyts N. , 2025)

Overige:

- International Social Security Association (ISSA): Labour law and social security for platform workers: Recent developments around the world (Segaert, Defossez, & Vlerick, 2025)
- 90 Jaar RVA - Tijdcapsule

8.2

Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties

De punctuele statistische RVA-publicaties betreffen de thematische en evaluerende RVA-studies. Deze publicaties laten toe om te focussen op bepaalde aspecten van de RVA-stelsels op een manier die meer detail en context toelaat dan mogelijk is binnen de periodieke publicaties. De RVA neemt zich voor om bij elke gepubliceerde studie een aantal markante inzichten te verspreiden onder het ruimere publiek aan de hand van een persmededeling. Opdat dit jaarverslag ook een inzicht zou kunnen bieden in de studies die in de loop van het jaar werden uitgebracht, wordt in dit subhoofdstuk de inhoud van deze persmededelingen hernoemen.

8.2.1

Nieuwe studie vergelijkt werkloosheidsuitkeringen in België en Frankrijk

Een recente studie, uitgevoerd in samenwerking met het Franse Unédic (Union nationale interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce), een non-profitorganisatie die het werkloosheidsstelsel beheert voor de Franse privé sector, biedt een gedetailleerde vergelijking van de werkloosheidsstelsels in België en Frankrijk. Deze analyse, gebaseerd op de regelgeving van kracht op 1 april 2025, gaat verder dan een strikt reglementaire benadering en brengt de voorwaarden en het dekkningsniveau voor werkzoekenden in beide landen in kaart. Het doet door enkele fictieve type gevallen te vergelijken met elkaar. "Deze studie is een prachtig voorbeeld van de vruchtbare samenwerking tussen Unédic en de RVA," aldus de heer Michiel Segaert, hoofd van de studiedienst van de RVA. "We kijken ernaar uit om deze waardevolle relatie tussen onze organisaties voort te zetten en samen te blijven werken aan een beter begrip van de sociale zekerheid in Europa."

De studie belicht onder andere de kerncijfers van de arbeidsmarkt in zowel Frankrijk als België, inclusief werkloosheidspercentages en het aantal personen met een werkloosheidsuitkering. Zo bedroeg het werkloosheidspercentage (volgens de ILO-definitie) in het vierde kwartaal van 2023 7,5% in Frankrijk en 5,5% in België. Daarnaast geeft de studie inzicht in de bevolkingssamenstelling en de activiteitsgraad van beide landen.

Een belangrijk onderdeel van de vergelijking is de gedetailleerde analyse van de uitkeringsbedragen en de duur van de vergoeding. In Frankrijk varieert het vervangingspercentage bij de opening van het recht van 57% tot 75% van een loon dat kan oplopen tot 15.700 EUR, met een degressiviteit die na de zevende maand ingaat, behalve voor personen van 55 jaar of ouder. In België bedraagt het vervangingspercentage bij de opening van het recht 65%, waarna het degressief daalt tot 40%. De gezinstoesstand speelt hierbij een belangrijke rol. De duur van de vergoeding verschilt ook aanzienlijk: in Frankrijk is de minimumduur 6 maanden, terwijl werkzoekenden in België een eerste vergoedingsperiode van minimaal 12 maanden hebben, die in principe onbeperkt kan zijn.

De studie illustreert de verschillen tussen de systemen aan de hand van fictieve profielen en typische loopbaantrajecten van werkzoekenden, zoals studenten, werknemers met tijdelijke en vaste contracten, en oudere werknemers. Deze persoonlijke benadering stelt de lezer in staat de abstracte resultaten te concretiseren en beter te begrijpen hoe de stelsels in de praktijk werken. Segaert concludeert dat "dat hoewel de beide systemen hun eigenheden hebben die bepaald zijn door de sociale, economische en politieke context van de landen, er toch opvallende gelijkenissen te bemerken zijn."

8.2.2

Van vrijstelling tot knelpuntberoep: a winning combination

Helpt een opleiding volgen tijdens een periode van werkloosheid echt om een goede job te vinden?

De RVA heeft via een nieuwe studie de transities geanalyseerd van opleidings- of studievrijstellingen naar vijf sectoren die zwaar getroffen zijn door arbeidskrapte: de zorg, de bouw, het onderwijs, de horeca en het wegvervoer. Doel van het onderzoek: de doeltreffendheid bepalen van opleidingen gevolgd met een vrijstelling richting knelpuntsectoren en de duurzaamheid van de tewerkstelling.

Impact op de zorgsector

De zorgsector is veruit de sector met de meest acute tekorten, wat een blijvende bedreiging vormt voor de kwaliteit van de zorgverlening. Iets minder dan 5.000 mensen die in 2021-2022 uit een vrijstellingsregeling kwamen, zijn in de zorgsector aan de slag gegaan. “Dat komt jaarlijks overeen met een instroom gelijk aan 1,4% van het totale arbeidsvolume in de sector,” legt Michiel Segaert uit, hoofdredacteur van de studie. “Dat is niet niks.” Bovendien toont de studie aan dat de werkstabiliteit opmerkelijk is van mensen die via een vrijstelling in de zorgsector belanden. “Waar werkzoekenden die opnieuw aan de slag gaan niet altijd een stabiele job vinden, blijkt dat bijna 9 op de 10 (87%) die na een vrijstelling in de zorg starten, een jaar later nog steeds in die sector werken. Een dergelijk resultaat is uitzonderlijk genoeg om in de verf te zetten,” benadrukt Segaert.

De studie werd gepubliceerd kort na het Paasakkoord, waarin aangekondigd werd dat opleidingen tot knelpuntberoepen in de zorgsector zouden worden uitgezonderd van de voorziene beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen. Die informatie was nog niet bekend op het moment dat de studie werd opgesteld.

Een doeltreffend middel tegen kwantitatieve tekorten

De heel positieve resultaten in de zorgsector mogen de kwaliteit van de transities in andere knelpuntsectoren niet verhullen. De sector van het wegvervoer toont het hoogste werkgelegenheidspercentage na één jaar (89%). “Daar zien we ook een bijzondere dynamiek in het efficiënt gebruik van uitzendarbeid, die echt als springplank dient voor duurzame integratie van werkzoekenden op de arbeidsmarkt,” aldus Segaert. Ook de bouw en het onderwijs vertonen zeer gunstige trends, al is de jobstabiliteit er iets lager. Alleen de horecasector – waar de tekorten vooral voortkomen uit het instabiele karakter van het werk zelf – toont geen duidelijke meerwaarde voor wie via een opleiding instroomt.

Alle wegen leiden naar knelpuntberoepen

Uit de studie blijkt dat alle bestaande vrijstellingsmaatregelen (en dus opleidingen), al dan niet gericht op knelpuntberoepen, in de praktijk vaak toch naar knelpuntberoepen leiden. Dit geldt vooral voor sectoren waarvoor een lager specialisatieniveau vereist is, zoals de bouw en de horeca: in deze sectoren had meer dan 50% van de onderzochte populatie geen specifieke opleiding tot een knelpuntberoep gevolgd. Het ging hier vaak om kortere, niet noodzakelijk kwalificerende opleidingen, zoals het behalen van een rijbewijs of een taalcurcus.

8.2.3

Italianen, ingehaald door de Fransen, na 7 decennia niet langer de grootste groep met buitenlandse nationaliteit binnen de vergoede werkloosheid

Historisch gezien vormden Italianen sinds het einde van de jaren 1950 de grootste groep niet-Belgen onder de werklozen, zo blijkt uit een nieuwe studie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) waarin 70 jaar aan data met betrekking tot werklozen met buitenlandse nationaliteit wordt voorgesteld. Dit bleef ook zo tot ver in de jaren 2000, maar in 2023 werden zij voor het eerst ingehaald door de Fransen. Deze verschuiving komt door een daling van het aantal Italianen, gecombineerd met een toename van Franse werklozen.

Naast Italianen spelen ook andere nationaliteitsgroepen een belangrijke rol. Marokkanen, Spanjaarden, Turken en Grieken – aangetrokken door de naoorlogse wederopbouw – behoren tot de top vijf. Na de oorlog kregen niet-Belgen voor het eerst recht op werkloosheidsuitkeringen, terwijl er een groeiende vraag naar buitenlandse arbeidskrachten was. Dit leidde tot een blijvende aanwezigheid van de nationaliteiten van de gastarbeiders in de werkloosheidscijfers, die tot op de dag van vandaag zichtbaar is.

Opvallend is de groei van de categorie 'andere nationaliteiten' sinds 2001. Deze heterogene groep die vele kleine groepen nationaliteiten omvat, is het resultaat van een veranderende migratietrend en de groeiende diversiteit in migratiestromen. Deze restgroep is sinds 2015 de grootste groep binnen de werkloosheidscijfers en blijft in belang toenemen. Nationaliteiten die verband houden met vluchtelingenstromen, zoals recentelijk de Oekraïners, zijn zichtbaar in de statistieken van niet-vergoede werklozen.

Door de omvang van de arbeidsmigratie, samen met de teloorgang van de industrieën waarvoor ze werden aangetrokken, was er in de jaren 1960 tot 1990 een duidelijke oververtegenwoordiging van niet-Belgen in de werkloosheidsstatistieken, een situatie die sindsdien traag maar zeker is veranderd.

8.2.4

90 jaar ten dienste van de sociale wereld

90 jaar aanpassing(en)...

We zijn er ons over het algemeen niet van bewust dat de oprichting van de RVA in 1935, onder zijn oorspronkelijke naam Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid (RVAW), bovenal een 'crisismaatregel' was. Door de evolutie van de RVA door de tijd heen vanuit deze invalshoek te benaderen, herinnerde Michiel Segaert, hoofd van de Studiedienst, eraan dat het de crisissen en de uitdagingen die ze met zich meebrachten zijn die, stap voor stap, niet alleen de RVA van vandaag, maar het hele bouwwerk van onze sociale zekerheid gevormd hebben.

Om dit proces tastbaar te maken, werd een symbolische tijds capsule samengesteld. Op basis van uniek historisch materiaal, van vergeelde besluitwetten uit de jaren '30 tot digitale archieven van recente steunmaatregelen, werpt deze capsule een licht op de hoogtepunten van de afgelopen 90 jaar.

De Anatomie van 90 Jaar Vooruitgang

De tijds capsule onthult hoe de instelling telkens meebog met de noden van de samenleving:

- De Jaren '30 & '40: Documenten over de naoorlogse heropbouw tonen hoe de RVAW de basis legde voor de sociale rust in een verscheurd Europa.
- De Jaren '70 & '80: Getuigenissen en statistieken uit de oliecrises laten zien hoe de focus verschoof naar structurele werkloosheidsbestrijding en de eerste grote herstructureringen.
- De Moderne Tijd: Materiaal over de financiële crisis van 2008 en de recente coronapandemie illustreert de transformatie naar een wendbare, digitale overheidsinstelling die op ongekende schaal tijdelijke werkloosheid beheerde.

Lessen voor de Toekomst

Crisissen zijn er geweest, zijn er en zullen er nog zijn, misschien zelfs steeds meer, als we de meeste voorspellingen mogen geloven. De belangrijkste waarde van deze tijds capsule is dan ook niet nostalgie, maar voortschrijdend inzicht.

De belangrijkste uitdaging voor een instelling met 90 jaar ervaring is om zich er doeltreffend op voor te bereiden door lessen te trekken uit vroegere crisissen om het beheer van toekomstige crisissen te verbeteren, voor de instelling zelf en voor haar partners.

8.3

Voornaamste statistische bronnen en procedures

De RVA is bevoegd voor diverse materies, waaronder de werkloosheidsverzekering en de betaling van uitkeringen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven. Vóór de 3de Staatshervorming in 1989 was de RVA ook bevoegd voor de inschrijving van de werklozen als werkzoekenden, de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding; taken die daarna overgenomen werden door de gewestelijke instanties (VDAB, FOREM, ACTIRIS en ADG). Voor al die materies werden statistieken ontwikkeld om de maatregelen te monitoren.

Het onderstaande overzicht beperkt zich tot de belangrijkste:

- Inschrijving als werkzoekende: Stat 92
- Betaling van uitkeringen in het kader van de werkloosheidsverzekering: Stat Info
- Betaling van uitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg: Stat Loic
- Nemen van negatieve beslissingen: Stat BZ

Tot slot eindigen we met de statistieken die de RVA in de loop der jaren ontwikkeld heeft in het kader van de monitoring van in- en uitstroomrichtingen.

8.3.1

Inschrijving als werkzoekende: Stat 92

Deze statistiek is gebaseerd op de inschrijving van niet-werkenden als werkzoekende op de laatste dag van de maand. Sedert 1989 dienen werklozen zich niet meer bij de RVA, maar bij de gewestelijke bemiddelingsdiensten (VDAB, FOREM, ACTIRIS, ADG) in te schrijven als werkzoekende om aanspraak te kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen. Omdat de werkloosheidsuitkeringen een federale bevoegdheid (RVA) bleven, werd uitwisseling van informatie tussen de gewesten en de RVA noodzakelijk. Op statistisch niveau werd door alle partijen op 22 december 1988 een Protocol ondertekend waarbij werd afgesproken dat de RVA zou blijven instaan voor 1) de inzameling van de cijfers betreffende de werkzoekenden bij de gewestelijke instanties, 2) de verwerking van die gewestelijke statistieken tot nationale statistieken (STAT92 genoemd) en 3) de verspreiding van deze nationale statistieken. Die verwerking tot een nationale statistiek is nodig omdat de gewesten elk hun eigen tellingsregels en codificaties hanteren, waardoor vergelijking moeilijk kan zijn.

In de nationale statistiek betreffende de niet-werkende werkzoekenden onderscheidt men volgende 4 groepen (zie ook hoofdstuk 4.5 in dit jaarverslag):

- niet-werkende werkzoekenden met een werkloosheidsuitkering
- Jonge werkzoekenden in beroepsinschakelingstijd
- niet-werkende werkzoekenden die verplicht ingeschreven zijn
- niet-werkende werkzoekenden die vrijwillig ingeschreven zijn

De gewesten geven de RVA via een maandelijks elektronische flux door hoeveel personen op het einde van de maand bij hen zijn ingeschreven als niet-werkende werkzoekende, en tot welke van de vier bovenstaande groepen zij behoren. Terwijl in de eerste 10 jaar van het Protocol de gewesten nog quasi dezelfde tellingsregels en codes hanteerden, zijn in de afgelopen 20 jaar de verschillen steeds groter geworden. Elk gewest kan immers zelf bepalen voor welke groepen werkzoekenden zij in een specifiek en aangepast begeleidingstraject wil voorzien, hoe die begeleidingstrajecten ingevuld worden en hoe zij die werkzoekenden zullen monitoren.

8.3.2

Werkloosheidsuitkeringen: Stat Info

Toen in 1989 de bevoegdheid om werklozen in te schrijven als werkzoekenden overgenomen werd door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding, heroriënteerden de RVA-statistieken zich naar de nieuwe kern van zijn taak, nl. de betalingen. Begin jaren 1990 startte RVA met de informatisering van de werkloosheidsdossiers, waardoor er een opportuniteit werd gecreëerd om de (tot dan vrij beperkte) betaalstatistieken uit te breiden met de informatie uit de nieuwe databank van de werkloosheidsdossiers. Terwijl men vroeger enkel op basis van tweejaarlijkse steekproeven zicht kreeg op verdelingen van de werkloosheidspopulatie volgens vergoedingscategorie (gezinshoofd, alleenstaande, samenwonenden), statuut (voltijds, deeltijds, met of zonder vrijstelling IWZ, ...), loonklasse enz., beschikte men nu over de mogelijkheid deze gegevens te exploiteren voor de ganse populatie, en dat op permanente basis. De nieuwe betaalstatistiek die daarvoor ontwikkeld werd, kreeg de naam Stat Info. In die nieuwe statistiek werden alle betalingen opgenomen die de uitbetalingsinstellingen (HVW, ACV, ABVV en ACLVB) tijdens een bepaalde maand verrichtten ten laste van de RVA. De gegevens werden verdeeld volgens socio-economische (geslacht, leeftijd, gewest, duur,...) en reglementaire criteria (statuut, vergoedingscategorie, vergoedingsperiode,...), en uitgedrukt in fysieke eenheden, budgettaire eenheden, vergoede dagen en bedragen (zie ook verder in dit hoofdstuk).

Tot en met 1997 stelden de ICT-diensten van de RVA de gegevens enkel beschikbaar in tabellen die door de statistische dienst gedefinieerd waren. Elke aanpassing (nieuwe tabel, toevoeging van kolommen of rijen, presentatie van nieuwe waarden...) diende de statistische dienst aan te vragen bij de ICT-diensten. Na programmering moesten de resultaten getest en gevalideerd worden door de statistische dienst.

Die werkwijze werd in 1998 vervangen door een veel flexibeler instrument, nl. het statistisch profiel betalingen. Hiermee bedoelen we een bestand waarin elke maand statistisch relevante data per betaling opgenomen worden. Die werkwijze laat elke kruising van variabelen toe, op voorwaarde dat de elementen opgenomen zijn in het profiel. Bovendien kan men longitudinaal onderzoek verrichten, d.i. het opvolgen van populaties in de tijd. Tot slot is de statistische dienst niet meer gebonden aan programmering van tabellen door ICT-diensten, maar kan zij zelf instaan voor zowel het beheer van de variabelen en de tellingsregels, als voor de rapportering. Op dit ogenblik telt het statistisch betaalprofiel meer dan 215 variabelen. Meer informatie over de tellingsregels en variabelen vindt men verder in dit hoofdstuk of op onze website.

Belangrijke opmerking: *niet alle betalingen ten laste van de RVA worden in het betaalprofiel opgenomen, enkel de betalingen die via de uitbetalingsinstellingen (UI) verlopen. Het betreft in de eerste plaats volledige werkloosheid (al dan niet met bedrijfstoeslag) en tijdelijke werkloosheid, maar bv. ook compensatiebedragen voor ontslagen arbeiders, grensarbeiders en opvanguitkeringen voor onthaalouders. Omdat de UI instaan voor de betalingen met geld van de sociale zekerheid, komt het aan de RVA toe die betalingen te verifiëren. Na verificatie – meestal is dat 6 maanden na de betaling – is er bijkomende informatie beschikbaar in de databank. Daarom zijn er 2 betaalprofielen: één vóór verificatie en één na verificatie.*

8.3.3

Uitkeringen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg: Stat Loic

Uitkeringen die rechtstreeks door de RVA aan de rechthebbenden betaald worden (loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg) worden sedert 1998 eveneens in een statistisch profiel opgenomen, nl. het profiel loopbaanonderbreking, en het profiel pleegzorg. Het profiel loopbaanonderbreking bevat momenteel 78 variabelen. Als gevolg van de 6de Staatshervorming staat Vlaanderen sedert 2 september 2016 zelf in voor de betaling van de uitkeringen voor loopbaanonderbreking aan zijn ambtenaren, en dus ook voor de statistische monitoring ervan.

De RVA werkt momenteel aan de integratie van de betalingen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, en thematische verloven in een nieuwe toepassing – LOIC geheten. Die aanpassing is nodig omdat het huidige mainframeplatform sterk verouderd is, en niet meer voldoet aan de hedendaagse ICT- en gebruikersstandaarden. Als gevolg van deze ingrijpende technische operatie zal ook het statistisch profiel met de betaalgegevens voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, en thematische verloven drastische wijzigingen ondergaan. Het voordeel is dat het nieuwe statistisch profiel nog meer informatie zal bevatten, maar sommige wijzigingen kunnen leiden tot statistische breuken. De statistische dienst doet er echter alles aan om de continuïteit van de data zo goed mogelijk te verzekeren. Hoewel de overgang naar het nieuwe profiel voor loopbaanonderbreking gepland was voor de periode 2024-2025, is de implementatie ervan verschoven naar 2026.

Voor pleegzorg wijzigt er voorlopig niets: dat profiel blijft behouden in de huidige vorm, en bevat momenteel 68 variabelen.

8.3.4

Negatieve beslissingen: Stat BZ

BZ staat voor “betwiste zaken”. Met deze statistiek wil men een zicht krijgen op alle negatieve beslissingen die genomen worden t.a.v. de sociaal verzekerden in de werkloosheidssector. Dat kan gaan over:

- het weigeren van het openen of het toekennen van het recht op uitkeringen omdat de aanvrager niet voldoet aan de wettelijke toelaatbaarheids- of vergoedbaarheidsvoorwaarden;
- sancties omdat de sociaal verzekerde zijn verplichtingen niet nakomt;
- het niet toekennen van vrijstellingen van IWZ, het weigeren van vrijwilligerswerk enz.

De informatie van alle negatieve beslissingen wordt eveneens in een statistisch profiel opgenomen, en dit sedert 2010. Dat profiel bevat op dit ogenblik 125 variabelen. De statistiek die op basis van dit profiel opgesteld wordt, heet Stat BZ, en telt:

- het aantal negatieve beslissingen die de RVA zelf neemt t.a.v. de sociaal verzekerden, én
- het aantal negatieve beslissingen die de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten nemen en die een impact hebben op de uitkering van de sociaal verzekerden; dergelijke beslissingen moeten nl. door de regio's worden gecommuniceerd aan de RVA zodat die ze kan uitvoeren.

De negatieve beslissingen die de RVA zelf neemt omvatten o.a.:

- uitsluitingen wegens niet-toelaatbaarheid of niet-vergoedbaarheid (zie ook Vol. 1 JV)
- sancties wegens werkverlating, ...(zie ook hoofdstuk 4.10);
- administratieve sancties (onjuiste, onvolledige verklaringen, misbruik van controlekaart, ...) (zie ook hoofdstuk 4.10);
- weigeringen van aanvragen tot vrijstelling van IWZ wegens het opnemen van mantelzorg, ...
- weigeringen van aanvragen van vrijwilligerswerk,...

De negatieve beslissingen die de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten nemen en door hen aan de RVA gecommuniceerd worden, betreffen:

- sancties, uitsluitingen en verwittigingen in het kader van de controle op de actieve en passieve beschikbaarheid van vergoede werklozen (zie ook hoofdstuk 4.10);
- negatieve evaluaties in het kader van de controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren tijdens hun beroepsinschakelingstijd (Dispo J) (zie ook hoofdstuk 4.10);
- weigeringen van aanvragen voor vrijstellingen van IWZ voor beroepsopleidingen of studies.

De tellingsregels van Stat BZ worden bepaald door de RVA:

- Men telt het aantal negatieve beslissingen die gedurende een maand genomen zijn. Het is mogelijk dat een sanctie die in een maand genomen wordt, pas ingaat in de toekomst, of in het verleden (met terugwerkende kracht).
- Voor één persoon kunnen meerdere sancties genomen worden tijdens een maand. Stat BZ telt dus het aantal sancties, en niet het aantal personen.

Wijzigingen achteraf (annuleringen of aanpassingen van beslissingen) worden niet meer in rekening gebracht.

8.3.5

In- en uitstroomrichtingen: DOPFLUX

Werkloosheidsuitkeringen mogen in principe niet gecumuleerd worden met andere inkomsten, zoals loon (tewerkstelling of zelfstandige activiteit) of uitkeringen van andere takken van de sociale zekerheid (arbeidsongeschiktheid, pensioen). De RVA en de UI hebben deze informatie dus nodig om potentiële cumuls op te sporen. In de loop van 1995 besliste men de gegevensstromen tussen de RVA en de uitbetalingsinstellingen enerzijds, en de andere sociale zekerheidsinstellingen anderzijds, op elektronische wijze via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid te laten verlopen.

Initieel werd de toegang tot de gegevens beperkt tot online consultatie van dossiers, maar daarna vroeg de RVA machtiging aan de KSZ om (een deel van) de elektronische berichten te ontvangen en op te laden in zijn interne databank. Hierdoor werd het mogelijk voor de RVA om controlelijsten van potentiële cumuldossiers op te stellen.

Het betreft volgende gegevensstromen:

- berichten betreffende arbeidscontracten (bron: Dimona¹⁷): het gaat dus niet over effectief gepresteerde uren/dagen¹⁸
- berichten betreffende pensioenen (bron: pensioenkadaster)
- berichten betreffende zelfstandige activiteit (bron: ARZA)
- berichten betreffende arbeidsongeschiktheid (bron: mutualiteiten)
- berichten betreffende overlijdens (bron: Rijksregister)

De berichten bevatten enkel wijzigingen t.o.v. een voorgaande situatie. Zo bv. zal informatie betreffende een nieuw of een beëindigd arbeidscontract opgenomen worden in de flux, maar niet over een arbeidscontract waarvoor er geen wijzigingen zijn. Om opzoeken van berichten die geldig zijn in bepaalde periodes te faciliteren slaat de RVA een deel van de data op in zijn interne databank.

¹⁷ Aangiften die werkgevers in het kader van in- en uitdiensttreding van werknemers bij de RSZ moeten indienen (Dimona = *Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte*)

¹⁸ Deze informatie wordt enkel in de DMFA opgenomen; informatie afkomstig van de DMFA wordt niet in de interne databank van de RVA opgeslagen, en is dus statistisch niet exploiteerbaar.

Sedert 2010 worden die data in de interne databank ook statistisch geëxploiteerd, met name om de socio-economische positie na uitstroom uit de werkloosheid te bepalen. Hiervoor werden een aantal statistische procedures ontwikkeld:

- **Dopfluxbis:** voor de uitstromers uit de werkloosheid in een bepaalde maand zoeken we naar een bericht van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte waarvan de begindatum valt in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt. We vragen ook voor de maand die voorafgaat aan de uitstroom informatie op omdat het mogelijk is dat men in die maand aanvankelijk nog werkloosheidsuitkeringen heeft ontvangen, maar later in de maand een andere socio-economische positie heeft ingenomen (bv. aanvatting tewerkstelling vanaf 15^e van de maand,...). De procedure hanteert volgende prioriteiten (in dalende volgorde) bij de opzoeking:
  - Overlijden
  - Pensioen
  - Loontrekkende tewerkstelling
  - Zelfstandige activiteit
  - Arbeidsongeschiktheid – zwangerschapsrustd.w.z. zodra er een bericht met een hogere prioriteit teruggevonden wordt, zoekt men niet voort naar andere berichten.
- **Dopfluxter:** deze procedure volgt uitstromers uit de werkloosheid in een bepaalde maand op gedurende een periode van 14 maanden. Voor elk van de maanden in de opvolgingsperiode, d.i. vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de 12de maand die op de uitstroom volgt, zoeken we op of er een bericht van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte is met een begindatum in de betrokken opvolgingsmaand. Voorbeeld: Personen die uitstromen uit de werkloosheid in maart 2022 worden opgevolgd gedurende de maanden februari 2022 tot en met maart 2023. De procedure hanteert dezelfde prioriteiten bij de opzoeking als dopfluxbis.

- **Dopjours:** voor een opgegeven populatie en periode zoeken we naar openstaande¹⁹ berichten van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte. Indien er dergelijke berichten teruggevonden worden, bepalen we per maand het aantal dagen²⁰ dat wordt gedekt door de begin- en einddata van deze berichten. Deze procedure hanteert geen prioriteiten in de opzoeking van de berichten. In deze procedure is het dus mogelijk voor eenzelfde persoon en eenzelfde periode meerdere berichten per type, en/of meerdere types van berichten terug te vinden. De gedekte dagen worden per type bericht opgeteld.
- **Dimona Detail:** voor een opgegeven populatie en periode zoeken we naar alle openstaande berichten Dimona, en vragen we alle informatie op van de gegevensflux Dimona die de RVA opslaat in zijn interne databank. Indien er berichten teruggevonden worden, bepalen we voor de opgegeven maanden ook het aantal dagen die gedekt worden door de openstaande berichten. Bij meerdere berichten Dimona, worden de dagen opgeteld. Deze procedure gaat dus enkel op zoek naar Dimona-berichten, en beperkt de opzoeking niet tot berichten met een begindatum in de opgegeven periode, maar breidt de opzoeking uit tot alle openstaande berichten Dimona.

¹⁹ Openstaand bericht, i.e. een bericht waarvan de begindatum $\leq$ laatste dag van de periode en de einddatum $\geq$ 1ste dag van de betrokken maand.

²⁰ Dagen R6, d.w.z. tewerkstellingsregime met 6 werkdagen per week.

Alle procedures behalve Dopfluxter worden elke maand bij de statistische afsluiting automatisch uitgevoerd. Voor Doplours en Dimona Detail geldt een opvolgingsperiode van 12 maanden na de laatste uitstroom.

De methode die achter Dopflux schuilt, is veelgeprezen. Op de driejaarlijkse *good practice award* van de Internationale Social Security Association (ISSA), werd de praktijk gelauwerd met een *Certificate of Merit with Special Mention*. Het certificaat omvat zowel de technische achtergrond van de methode, als de manier waarop de RVA deze data kan exploiteren voor zijn monitoring en beleidsevaluatie.

8.4

Statistische begrippen

Met het oog op een correcte interpretatie van de gegevens die in dit volume zijn opgenomen, worden in de onderstaande tabel een aantal statistische begrippen nader toegelicht. Die statistische definities zijn ook terug te vinden op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek “Statistieken” onder de link “Methodologie”, maar zijn hier aangevuld met een aantal concreet voor dit jaarverslag geldende methodologische opmerkingen.

NB: In het kader van de coronacrisis had de RVA specifieke coronastatistieken ontwikkeld, waarvan de methodologie afwijkt van onze gebruikelijke methodologie. Zo hebben de gegevens betrekking op de refertemaand (en niet op de indieningsmaand) en worden ze uitgedrukt in o.a. aantal werknemers (niet in fysieke eenheden), aantal werkgevers en bedragen.

Op het einde van dit volume is een lijst te vinden met de voornaamste afkortingen die in dit jaarverslag worden gebruikt. De definitie van de verschillende bevoegdheden van de RVA is echter niet opgenomen in dit deel. We verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 2 van het eerste volume van dit jaarverslag en naar de definitielijst op de RVA-website (ook in de rubriek “Documentatie”).

Wij wensen er ten slotte op te wijzen dat voor bepaalde in dit volume gepubliceerde cijfers de totalen licht kunnen afwijken van de som van de diverse deelgroepen. Tenzij anders vermeld, is dit te wijten aan afronding. Aanduidingen van het gewest betreffen steeds de woonplaats, behalve indien specifiek anders aangeduid.

Betalen, (aantal) uitkeringsge- rechtigden, fysieke eenheden

Definitie: Met het aantal fysieke eenheden in een bepaalde maand bedoelen we het aantal uitgevoerde betalingen tijdens die maand, indieningsmaand genoemd. Tijdens een indieningsmaand kunnen meerdere betalingen voor één persoon verricht worden. Een betaling kan immers betrekking hebben op een maand in het verleden. De maand waarop een betaling betrekking heeft wordt refertemaand genoemd. De RVA-betaalstatistieken zijn gebaseerd op de indieningsmaand, niet op de refertemaand. Het begrip fysieke eenheden verwijst dus niet naar het aantal betaalde personen.

De gemiddelden per trimester en per jaar worden berekend door de som van het aantal fysieke eenheden per maand voor de periode in kwestie te delen door respectievelijk 3 en 12, ook als een bepaalde maatregel pas in de loop van het trimester of jaar in voege kwam.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen. Men telt dus 2 fysieke eenheden (betalingen), hoewel het hier maar 1 persoon betreft.

Uitgaven, bedragen

Definitie: Per betaling maakt men de som van de ingediende bedragen.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met een bedrag van 700 EUR en 1 betaling met een bedrag van 630 EUR.

Dagen

Definitie: Het recht op uitkeringen wordt in principe per dag bepaald. Het maandelijkse bedrag waarop een persoon voor een bepaalde (referte)maand recht heeft, wordt berekend door de dagbedragen te vermenigvuldigen met het aantal vergoedbare dagen. In theorie zijn alle dagen van een maand uitgezonderd de zondagen vergoedbaar, maar in de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen op sommige dagen vervalt. Zo vallen bv. ziekte-dagen niet ten laste van de werkloosheidsverzekering. Ook dagen waarop men gewerkt heeft zijn niet vergoedbaar. Die dagen moet de werkloze dan aanduiden op zijn controlekaart. Op die manier kan de uitbetalingsinstelling voor elke werkloze het aantal rechtgevendende dagen bepalen.

Per betaling maakt men de som van de ingediende dagen.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen.

Budgettaire eenheden

Definitie: In sommige statistieken worden de gegevens in budgettaire eenheden uitgedrukt. Deze eenheid geeft weer in welke mate de betaling "weegt" op het budget. Het budgettaire belang van een betaling (fysieke eenheid) wordt immers bepaald door het aantal vergoede dagen. Zo bv. zal de betaling voor een tijdelijk werkloze die recht heeft op 5 dagen veel minder wegen op de totale uitgaven van de maand dan een betaling voor een volledig werkloze die recht heeft op 26 dagen.

Per betaling berekent men de budgettaire eenheid als de dagen gedeeld door het aantal vergoedbare dagen van de refertemaand (d.i. alle dagen uitgezonderd de zondagen). Als zodanig komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met het aantal voltijdse equivalenten.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen. De maand mei 2017 telt 27 vergoedbare dagen. De betaling met 20 dagen telt dus als $20 / 27 = 0,74$ budgettaire eenheden; de betaling met 18 dagen als $18 / 27 = 0,67$ budgettaire eenheden.

Werkloosheidsgraad (berekening RVA)

Definitie: De werkloosheidsgraad wordt berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van het voorafgaande jaar. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ, RSZ- en DIBISS-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.

Instroom, Uitstroom

Definitie: De instroom en de uitstroom wordt in het jaarverslag grotendeels op drie verschillende wijzen gedefinieerd:

1. Voor het illustreren van algemene tendensen wordt de in- en uitstroom op basis van indieningsmaanden bepaald. Van alle personen die in een trimester X een betaling ontvingen, wordt onderzocht of ze die reeds ontvingen in trimester X-1 - indien neen, tellen we een instroom - en of ze die nog ontvingen in trimester x+1 - zo neen, tellen we een uitstroom.
2. Voor het in kaart brengen van de impact van meerdere opeenvolgende reglementaire wijzigingen wordt de in- en uitstroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een refertemaand X een betaling ontvingen, wordt de vergelijking gemaakt met de maanden X-1 en X+1 om in- of uitstroom te bepalen. Per trimester wordt elke dergelijke in- of uitstroom slechts 1x geteld.
3. Voor het in kaart brengen van de impact van reglementaire wijzigingen per jaar wordt de instroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een jaar X een betaling ontvingen, wordt gekeken of er een periode van minimum 12 maanden valt te tellen voorafgaand aan de eerste betaalde maand, waarin de betrokkene geen betaling ontving. Zo ja, wordt een instroom geteld.

Werkloosheidsgraad (internationale vergelijking)

Definitie:

1. De werkloosheid in strikte zin (geharmoniseerde statistiek) : is de werkloosheid zoals die wordt gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie IAO. Het gaat hier om de werkzoekende volledig werklozen (personen die niet tewerkgesteld zijn, direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en actief op zoek zijn naar een tewerkstelling). Eurostat, het statistiekbureau van de Europese Commissie publiceert werkloosheidsstatistieken op basis van deze gegevens. Deze statistiek is gebaseerd op een gemeenschappelijke enquête die op trimestriële basis wordt afgenomen bij een steekproefpopulatie in elke lidstaat van de Europese Unie;

2. De werkloosheid in ruime zin (geharmoniseerde statistiek) : een bredere definiëring, die ook rekening houdt met werkzoekenden die niet direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt of die niet actief op zoek zijn naar een job.

Voorbeeld:

<http://www.rva.be/nl/documentatie/publicaties/studies>

9

90 JAAR RVA

In 2025 werd de RVA de eerste Belgische instelling van sociale zekerheid die de kaap van 90 jaar rondde. Tegelijk werd de Rijksdienst wellicht ook de langstlopende crisismaatregel uit de geschiedenis...

Want zo voltrekken grote maatschappelijke veranderingen zich vaak. De Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid (NDAW), de oorspronkelijke benaming van de RVA, werd in juli 1935 in allerijl opgericht om het hoofd te bieden aan de chaos die de Grote Depressie had veroorzaakt in de nog weinig gestructureerde werkloosheidsverzekering en arbeidsmarkt. De politieke verantwoordelijken van toen, die in de eerste plaats een schrijnend gebrek aan coördinatie en discipline wilden verhelpen, zouden ongetwijfeld trots zijn te zien dat hun – voor die tijd vernieuwende – initiatief niet alleen standhield, maar vandaag nog steeds een van de pijlers van de Belgische sociale zekerheid vormt.

Een korte terugblik en... lessons learned.

90 jaar

RVA, dat is...

748
miljoen

uitkeringen

180
miljoen

uitbetalingen
volledige
werkloosheid

87
miljoen

vergoedingen
voor tijdelijke
werkloosheid

Maar ook...

7,1
miljoen

personen
aan het werk
gezet

370
duizend

beroeps-
opleidingen
georganiseerd

40
miljoen

betalingen voor
loopbaan-
onderbreking,
tijdscrediet of
thematisch verlof

1946 – 1989

Met **9.347** RVA-medewerkers
op het hoogtepunt

9.1

Een bijzonder moeilijke start

Vijf jaar. Zo oud was de RVA toen hij voortijdig en definitief dreigde te verdwijnen. In mei 1940 viel nazi-Duitsland België binnen; de macht en de prioriteiten verschoven. De jonge Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid werd in een oogwenk de Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Toezicht – veelzeggend. De nazi-doctrine duldde geen werkloosheid. Tijdens de bezetting werd het werk van de dienst, indirect aangestuurd door de bezetter, herleid tot het opsporen van “weigeraars” om hun eerst werk aan te bieden en, vanaf 1942, hen te verplichten in Duitsland te werken, waar het Reich grote arbeidskrachten nodig had.

Gelukkig werd achter de schermen van het conflict een ander beleid voorbereid. Politici in ballingschap, werkgevers en vakbonden sloegen de handen in elkaar, wat eind 1944 uitmondde in het “Sociaal Pact”, de basis van onze huidige sociale bescherming. Meteen na de bevrijding nam de Rijksdienst, in nauwelijks te beschrijven omstandigheden, zijn rol opnieuw op zich: hij zorgde voor de opvolging van de werkloosheidsuitkeringen en de herplaatsing van de talrijke werkzoekenden, in het bijzonder in het kader van de wederopbouw. In het klimaat van onzekerheid dat het einde van de oorlog kenmerkte, besliste de regering bovendien om het recht op werkloosheidsuitkeringen niet in de tijd te beperken.

9.2

Van crisissen tot stille wateren

Na de schok van de wereldoorlog vond de NDAW zijn kruissnelheid. Jaar na jaar breidde hij zijn bevoegdheden uit, vooral op het vlak van arbeidsbemiddeling. Reeds eind jaren '40 werkte de Rijksdienst de eerste beroepsopleidingen uit, een bevoegdheid die hij meer dan veertig jaar zou behouden.

De jaren '50 werden gekenmerkt door ingrijpende economische verschuivingen: verouderende sectoren zoals mijnbouw en metallurgie verzwakten, terwijl de petrochemische industrie opkwam. In nauwelijks tien jaar tijd verschoof zo het economische zwaartepunt van het land in het voordeel van het latere Vlaamse Gewest. De NDAW begeleidde deze veranderingen, verfijnde en moderniseerde zijn opleidingsinstrumenten en richtte in heel België opleidingscentra op met geavanceerde uitrusting, zelfs in de gebouwen van de Wereldtentoonstelling van 1958.

Met de jaren '60 – de terecht zo genoemde “golden sixties” – deed zich een ongeziene situatie voor: het aantal werklozen daalde drastisch; het land bereikte de “volledige tewerkstelling”... en ging er zelfs overheen. De RVA, die inmiddels zijn definitieve naam droeg, was uitstekend geplaatst om te analyseren wat er gebeurde en vast te stellen dat deze situatie in werkelijkheid problematisch was. In 1964 bleven nog 50.000 uitkeringsgerechtigde werklozen over, van wie 40.000 gedeeltelijk arbeidsongeschikt – een veel te kleine arbeidsreserve voor een snel groeiende industrie. Ondanks lovenswaardige initiatieven moest de RVA machteloos toezien hoe de productiviteit en concurrentiekracht van de nationale industrie afnamen en de eerste delokalisaties zich aandienden. De werkloosheidsgraad steeg vervolgens “natuurlijk” opnieuw.

9.3

Crisissen, crisismaatregelen en babyboomers

Begin jaren '70 brak de eerste oliecrisis uit. België, sterk afhankelijk van het mondiale economische evenwicht, kreeg de schok in volle hevigheid te verwerken: in één jaar tijd steeg de werkloosheidsgraad met 69%, de tijdelijke werkloosheid met 98%. Alsof dat nog niet volstond, bleven de reeds jaren lopende aanwervingsprocedures bij de RVA steken: volgens de Centrale Administratie stonden bij het begin van de crisis zo'n 800 betrekkingen open. Om de bestaande medewerkers te ondersteunen, vulde de RVA zijn rangen aan uit de kern van zijn corebusiness: in 1980 werkten 1.500 werklozen bij de RVA via het systeem van "tewerkstelling van werklozen door de overheid". Velen van hen kregen in 1989 het statuut van gesubsidieerde contractuele personeelsleden.

Van de maatregelen om de explosieve stijging van de werkloosheid te beheersen was het in 1975 ingevoerde stelsel van brugpensioenen zowel het meest ingrijpend als het meest omstreden. Dankzij dit stelsel kon België enige controle behouden over zijn werkloosheidsgraad; tegelijk beëindigden tienduizenden werknemers voortijdig hun loopbaan op kosten van de Staat: van 1982 tot 2014 vertegenwoordigden zij jaarlijks meer dan één miljard euro aan uitgaven in de kas van de RVA.

Het brugpensioen moest "plaats vrijmaken" voor jonge werkzoekenden, maar noch deze maatregel noch andere initiatieven ter bevordering van jeugdwerkgelegenheid volstonden om de onafgebroken instroom van babyboomers op de arbeidsmarkt op te vangen. De RVA kwam tot een ontvullende vaststelling: de conjunctuur, gekenmerkt door economische instabiliteit én een snelle toename van het aantal werkzoekenden (jongeren maar ook vrouwen), kon enkel leiden tot een aanhoudende en structurele stijging van de werkloosheid. En inderdaad: het werkloosheidspercentage bleef stijgen tot het in 1984 19% van de beroepsbevolking bereikte. Daarna daalde het licht, onder meer dankzij de opkomst van deeltijdarbeid, om vervolgens te stabiliseren.

9.4

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening... zonder arbeidsvoorziening

De derde Staatshervorming, voorzien sinds 1984 en bekrachtigd in 1989, regionaliseerde de arbeidsbemiddelingsdiensten en ontnam de RVA een aanzienlijk deel van zijn opdrachten. Van meer dan 9.300 medewerkers kromp de instelling in enkele weken tot ongeveer 4.000. Bijna 5.500 personeelsleden werden institutioneel overgeheveld naar de nieuwe gewestelijke instellingen: Forem, Orbem (later Actiris) en VDAB. Voortaan concentreerde de RVA zich op de uitkeringsgerechtigden: werkloosheidsuitkeringen in al hun vormen, maar ook nieuwe uitkeringen in het kader van de opkomende stelsels van loopbaanonderbreking. Hoewel het aantal werklozen daalde, betaalde de RVA in de praktijk steeds meer uitkeringsgerechtigden.

In de jaren '90 en 2000 werd de regelgeving inzake de door de RVA beheerde stelsels steeds complexer, een evolutie die gepaard ging met een verregaande informatisering van procedures en dienstverlening. De herhaalde waarschuwingen in de jaarverslagen getuigen ervan: deze complexiteit baarde zorgen. Ze maakte de regelgeving voor de burger moeilijk begrijpelijk en maakte de instelling afhankelijk van haar informaticasystemen. Toch doorstond de RVA het jaar 2000 zonder "bug" en zette hij zijn opdrachten succesvol voort.

In 2015 herschikte de zesde Staatshervorming opnieuw het institutionele landschap: de gewesten werden onder meer bevoegd voor activeringsmaatregelen en vrijstellingen.

9.5

Rijpheid, maturiteit en ervaren discipline

Vandaag telt de RVA iets minder dan 3.000 medewerkers, gewapend om – net als hun voorgangers – zowel diepgaande hervormingen als plotse crisissen het hoofd te bieden.

Vier pijlers bepalen de visie van de instelling voor de komende jaren: de burger centraal, maatschappelijke verantwoordelijkheid, een innovatieve en wendbare organisatie, en het welzijn van de medewerkers. Deze pijlers zijn niet uit het niets ontstaan; zij steunen op de lessen van het verleden. De hedendaagse leidraden zijn grotendeels geworteld in historische ervaring.

Wereldwijd worden de goede praktijken van de RVA geprezen en bekroond; zijn expertise wordt erkend. Dat is geen toevalstreffer of voorbijgaande erkenning: de RVA heeft doorheen de jaren het beeld opgebouwd van een standvastige en efficiënte instelling – matuur, ervaren en rigoureuus.

9.6

Mens sana in corpore sano

In 2020 bevond de RVA zich in het hart van een ongeziene crisismaatregel: de gezondheidslockdown. In een klimaat van ongekenne spanning zagen 3.000 medewerkers zich van de ene dag op de andere geconfronteerd met beperkende maatregelen, de pandemie én hun cruciale rol in het vrijwaren van de levenskwaliteit van de bevolking. Voor een groot deel vanuit hun woning zorgden zij ervoor dat alles zo goed mogelijk bleef functioneren.

Vijf jaar later blijft het relevant te benadrukken dat de veerkracht van de RVA berustte – en nog steeds berust – op de discipline en toewijding van zijn medewerkers.

Al meer dan dertig jaar worden binnen de administratie initiatieven genomen om het welzijn van de medewerkers te waarborgen en te verbeteren. Door dit welzijn als pijler van zijn visie op middellange termijn te bevestigen, onderstreept de RVA dat hij slechts bestaat dankzij dit engagement, dat generaties en stormen heeft doorstaan. In 90 jaar tijd hebben meer dan 30.000 personeelsleden voor de NDAW en nadien voor de RVA gewerkt en hun steen bijgedragen aan het bouwwerk – soms letterlijk met gevaar voor eigen leven, vaak boven wat van hen werd verwacht. Naast de unanieme hulde en de terechte dankbetuigingen wil de RVA erover waken dat iedereen binnen de administratie zich ook in de komende decennia betrokken en ontplooid blijft voelen.

9.7

Evenementen en publicaties rond 90 jaar RVA

In het kader van de grondige hervorming van de werkloosheidsverzekering koos de RVA voor een sobere, verantwoorde en toekomstgerichte herdenking. Het hoogtepunt was de organisatie in oktober 2025 van een internationaal seminarie rond de uitdagingen en kansen van drie grote mondiale macrotrends: de digitale transitie, de groene transitie en de demografische transitie.

Gedurende 2025 publiceerde de studiedienst van de RVA intern een reeks met “brieven uit het verleden”, één per decennium. Het gaat om fictieve getuigenissen die de grote momenten uit de geschiedenis van de instelling verweven met soms anekdotische inkijkjes in het dagelijkse leven van ambtenaren. De geïllustreerde bundel van deze brieven en hun duiding wordt beschikbaar gemaakt op de RVA-website

Ter gelegenheid van de 90ste verjaardag wijdt het Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid een speciaal nummer aan de RVA, waarin geschiedenis en actuele uitdagingen samenkomen.

REFERENTIES

1. Actiris. (2025). *Beheerscontract 2025-2029 tussen de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling*. Brussel: actiris.brusselsls.
2. Actiris. (2026, 01). *ViewStat*. Opgehaald van [view.brussels | Actiris: https://viewstat.actiris.brussels/viewstat_werkaanbiedingen_basisstatistieken.html](https://viewstat.actiris.brussels/viewstat_werkaanbiedingen_basisstatistieken.html)
3. ADG. (2026). *Monatliche Zahl der neuen Stellenangebote im Arbeitsamt*. Email: Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens (ADG).
4. Aghion, P. (2024). The Growth and Employment Effects of AI. *Federal Reserve Bank of San Francisco Seminar*.
5. Autor, D., Levy, F., & Murnane, R. (2003). The Skill Content of Recent Technological Change. An empirical exploration. *The Quarterly Journal of Economics*, 118, 1279-1333.
6. Baert, S. e. (2020). The Impact of the COVID-19 Crisis on the Belgian Labor Market. *Journal of Population Economics*.
7. Belgium.be. (2025, 2). *Federaal regeerakkoord 2025-2029*. Opgehaald van [belgium.be - Informatie en diensten van de overheid: https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/federale_regering/beleid/regeerakkoord](https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/federale_regering/beleid/regeerakkoord)
8. Bradford, A. (2023). *Digital Empires: The Global Battle to Regulate Technology*. Oxford: Oxford University Press.
9. Brusselse overheid. (2026). *Gewestelijke beleidsverklaring van de Brusselse regering*.
10. CERAC. (2024). *Is Belgium living within its safe operating space?* Brussel: Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering (CERAC). Opgehaald van <https://www.cerac.be/nl/publications/2024-07-leeft-belgie-binnen-de-grenzen-van-onze-planeet>
11. Cohen, P. (2026, 01 27). Record Debt in the World's Richest Nations Threatens Global Growth. *New York Times*.
12. De Becker, E., Dockx, A., & Schoukens, P. (2022). In-work poverty in Belgium. In E. De Becker, A. Dockx, & P. Schoukens, *In-Work Poverty in Europe: Vulnerable and Under-Represented Persons in a Comparative Perspective* (pp. 37-83). Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International. Opgehaald van https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/91487595/BCLR_111_Final_Text_Ch._2.pdf
13. De Leus, K. (2017). *De Winnaarseconomie: Uitdagingen en Kansen van de Digitale Revolutie*. Tielt: Lannoo.

14. Draghi, M. (2024). *The future of European competitiveness*. Brussels: European Commission.
15. E8-DBRIS Team FOD Economie. (2026). *Oprichting van ondernemingen in de profitsector*. Email: FOD Economie.
16. Elia. (2025). *Adequacy and Flexibility Study 2026-2032*. Elia.
17. Elias, J. (2026, 02 06). *Tech AI spending may approach \$700 billion this year, but the blow to cash raises red flags*. Opgehaald van CNBC: <https://www.cnbc.com/2026/02/06/google-microsoft-meta-amazon-ai-cash.html>
18. Essencia. (2025, 10). *Kerncijfers Belgium*. Opgehaald van Essencia: https://www.essencia.be/wp-content/uploads/2025/10/kerncijfers-belgium_nl.pdf
19. European Commission. (2025). *European Industrial Alliance on SMRs*. Opgehaald van Business, Economy, Euro: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/industrial-alliances/european-industrial-alliance-small-modular-reactors_en
20. European Commission. (2026, 01 27). *EU and India conclude landmark Free Trade Agreement*.
21. European Commission. (2026). *The EU-Mercosur trade agreement*. Opgehaald van European Commission: https://commission.europa.eu/topics/trade/eu-mercotur-trade-agreement_en
22. European University Association & SKVC. (2025). *DIGI-REQA: Digital tools and quality assurance for automatic recognition - Impact assessment of the Benelux-Baltic Treaty*.
23. Europese Commissie. (2024, januari). *Het Europees Semester*. Opgehaald van Officiële Website Europese Commissie: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/european-semester_nl
24. Eurostat. (2026, 02 24). *Database*. Opgehaald van Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/data-base>
25. Federaal Planbureau. (2024). *Economische vooruitzichten en de financiering van de sociale zekerheid*. Brussel: Federaal Planbureau.
26. Federaal Planbureau. (2025). *Demografische vooruitzichten 2024-2070*.
27. Federaal Planbureau. (2025). *Economische vooruitzichten 2025-2030*. Brussels: Federaal Planbureau.
28. Federaal Planbureau. (2026). *Economische vooruitzichten 2026-2031 voor België: economie groeit stabiel, maar overheidsfinanciën blijven een aandachtspunt*. Brussel: Federaal Planbureau. Opgehaald van <https://www.plan.be/publications/publication.php>
29. Federgon. (2026, 01). *Cijfers*. Opgehaald van De federatie - Federgon: <https://federgon.be/kennis-centrum/cijfers/>
30. Felten, E. R. (2021). *Occupational, industry, and geographic exposure to artificial intelligence*. Strategic Management Journal.
31. Florida, R. M. (2023). The geography of AI: Talent, investment, and the future of cities. *Journal of Urban Economic Geography*, 145-168.
32. FOD Economie. (2025, 12). *Macroeconomische vooruitzichten in België en de wereld*. Opgehaald van FOD Economie: <https://economie.fgov.be/nl/themas/analyses-en-studies/conjunctuur-belgie/macro-economische>

33. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu; CLIMACT; KU Leuven - HIVA; ULiège - LENTIC. (2023). *Implications of the climate transition on employment, skills, and training in Belgium - Final Report*. Brussel: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu. Opgehaald van <https://klimaat.be/doc/just-transition-jobs-2023-final-report.pdf>
34. FOD WASO. (2026, 01). *Statistieken*. (FOD WASO) Opgehaald van Werk.belgie.be: <https://werk.belgie.be/nl/statistieken>
35. FOD WASO, Unia. (2020). *Socio-economische monitoring: Arbeidsmarkt en origine 2019*. Brussel: Drukkerij Bulckens. Opgehaald van <https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/SocioEconomi scheMonitoring2019.pdf>
36. FOD WASO; Unia. (2023). *Socio-economische monitoring: Arbeidsmarkt en origine 2022*. Brussel: Drukkerij Bulckens. Opgehaald van https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/Socio-economische_monitoring_2022.pdf
37. Forem. (2026, 01). *Chiffres*. Opgehaald van [Leforem.be: https://www.leforem.be/chiffres-et-analyses/chiffres.html](https://www.leforem.be/chiffres-et-analyses/chiffres.html)
38. FSO. (2026, 01). *Interactieve Statistieken FSO*. (Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO)) Opgehaald van Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening: <https://statsffe.services.rvaonem.fgov.be>
39. GA Alliance. (2026, 02 03). *Key Takeaways on the EU–Mercosur Agreement*. Opgehaald van GA Alliance: Global : <https://www.ga-alliance.eu/key-takeaways-on-the-eu-mercotur-agreement/>
40. Hemerijck, A. (2017). *The Uses of Social Investment*. Oxford: Oxford University Press.
41. Hooghe, L. &. (2019). The Joint-Decision Trap Revisited. *Journal of European Public Policy*, 26(8), 1113-1133.
42. HRW. (2025). *De transitie naar een groenere arbeidsmarkt*. Brussel: Hoge Raad voor Werkgelegenheid (HRW). Opgehaald van <https://hrw.belgie.be/nl/home/verslagen-adviezen/verslagen-2025/de-transitie-naar-een-groenere-arbeidsmarkt-februari-2025>
43. HRW. (2026). *Artificiële Intelligentie op de Belgische Arbeidsmarkt*. Brussel: HRW.
44. IEA. (2025). *Electricity 2025: Analysis and forecast to 2027*. IEA.
45. IEA. (2025). *World Energy Outlook Special Report: Energy Costs in the Manufacturing Sector*. International Energy Agency.
46. Implement Consulting Group. (2024). *The economic opportunity of AI in Belgium: capturing the next wave of benefits from generative AI*.
47. IOE. (2017). *Understanding the future of work - IOE Brief*. Geneva: International Organisation of Employers (IOE). Opgehaald van https://www.ioe-emp.org/fileadmin/ioe_documents/publications/Policy%20Areas/future_of_Work/EN/_2017-02-03__IOE_Brief_-_understanding_the_Future_of_Work__full_publication_-_web__print_version.pdf
48. Kapoor, R. K. (2026, 02 06). *Opening markets, shaping jobs: The EU-India trade agreement*. Opgehaald van International Labour Organization: <https://www.ilo.org/resource/article/opening-markets-shaping-jobs-eu-india-trade-agreement>

49. Kellogg, K. C. (2020). Igorithms at work: The new directorship of managerial control. *Academy of Management Annals*, 366-410.
50. Kim, F. e. (2024). *AI Anxiety: a comprehensive analysis of psychological factors and interventions*. Springer Nature Switzerland AG.
51. Krugman, P. (2022, 04 05). What Ever Happend to the Great Resignation? *The New York Times*. Opgehaald van <https://www.nytimes.com/2022/04/05/opinion/great-resignation-employment.html>
52. Krugman, P. (2023, 09 11). How Goldilocks Came to the U.S. Economy. *The New York Times*, Geraadpleegd via <https://www.nytimes.com/2023/09/11/opinion/inflation-unemployment-phillips-recession.html>.
53. Lee, D. (2026, 02 05). *Google Backs Up \$185 Billion in AI Spending With Receipts*. Opgehaald van Bloomberg: <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2026-02-05/google-backs-up-185-billion-in-ai-spending-with-receipts>
54. Leruth, B. G. (2022). *he Routledge Handbook of Differentiation in the European Union*. Routledge.
55. Letta, E. (2024). *Much more than a market: Speed, Security, Solidarity. High-Level Report on the Future of the Single Market*. European Commission.
56. Meteo België. (2026, 02 27). *Maandelijkse klimatologische parameters te Ukkel*. Opgehaald van Meteo België: <https://www.meteobelgie.be/klimatologie/waarnemingen-en-analyses/jaar-2025/2402-analyse-van-het-jaar-2025>
57. Microsoft. (2025). *Microsoft Digital Defense Report 2025: Lighting the path to a secure future*. Redmond: Microsoft Corporation. Opgehaald van <https://www.microsoft.com/en-us/security/security-insider/intelligence-reports/microsoft-digital-defense-report-2024>
58. Nationaal Crisiscentrum. (2024). *Belgian National Risk Assessment (BNRA)*. Brussel: Nationaal Crisiscentrum. Opgehaald van https://crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/Belgian%20National%20Risk%20Assessment_NL.pdf
59. NBB. (2024). *De indirecte tewerkstellingseffecten van de Belgische exportsectoren*. Brussel: Nationale Bank van België.
60. NBB. (2024). *Jaarverslag: Economische en financiële ontwikkelingen*. NBB.
61. NBB. (2026, 01). *NBB Statistieken*. Opgehaald van NBB.Stat - Nationale Bank van België Online Statistieken: <https://stat.nbb.be>
62. NBB. (2026, 01). *Persbericht - INR - Flash estimate*. Opgehaald van Statistische publicaties | nbb.be: <https://www.nbb.be/nl/statistieken/algemeen/statistische-publicaties>
63. NBB Publicaties. (2026). *Jaarverslagen*. Brussel: Nationale Bank van België. Opgehaald van [nbb.be: https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/publicaties/jaarverslagen](https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/publicaties/jaarverslagen)
64. NEA. (sd). *NEA Small Modular Reactor (SMR) Dashboard*. Opgehaald van Nuclear Energy Agency: https://www.oecd-neo.org/jcms/pl_73678/nea-small-modular-reactor-smr-dashboard
65. Newman, N. F. (2024). *Reuters Institute Digital News Report 2024*. . Reuters Institute for the Study of Journalism.

66. Nuyts, N. (2022). *Spotlight: Methode voor indicatie van de kwaliteit van uitstroom naar werk – beschrijving van de procedure en toepassing*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/897a621b36ee36ab199a689ec7b7f174518fa77f/03-09-2022_spotlight_kwaliteit_nl.pdf
67. Nuyts, N. (2023). *Spotlight - Het traject van werklozen toegelaten na tewerkstelling bij de OCMW's (artikel 60§7)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/dea29b086859c47b00a2b0cc5e4cde628bb2bf30/14-11-2023_spotlight_het-traject-van-werklozen-toegelaten-na-tewerkstelling-bij-de-ocmws-artikel-607_nl.pdf
68. Nuyts, N. (2024). *Spotlight: De impact van flexibele arbeidscontracten op het openen van het recht op een werkloosheidsuitkering*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/5a8f5c7fb1c85e620901b1efe4b9c8dc9d9d4b6e/2024_07_04_spotlight_toelaatbaarheid_flexi_nl.pdf
69. Nuyts, N. (2025). *SPOTLIGHT: DE LANGETERMIJNEVOLUTIE VAN DE WERKLOOSHEID VOLGENS NATIONALITEIT VOOR DE PERIODE 1953-2023*. RVA.
70. Nuyts, N., & Votquenne, S. (2024). *Tijdelijke werkloosheid na de coronacrisis*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/e7cfec9b8f8bfda593b59cf039d78fc0a386f480/2024_11_21_studie_tw_post_corona_nl.pdf
71. Nuyts, N., & Votquenne, S. (2026). *Dynamiek van het Gebruik van Economische Tijdelijke Werkloosheid bij Werkgevers*. Brussels: RVA.
72. OESO. (2024). *OECD Digital Economy Outlook 2024*. OECD Publishing.
73. Peersman, G., Schoors, K., & van den Heuvel, M. (2024). *De Heilige Graal: de koopkracht van 900.000 Belgische gezinnen tijdens de Vivaldi-regeerperiode*. Gent: UGent. Opgehaald van <https://www.ugent.be/eb/economics/en/research/gei/gei14>
74. Pizzinelli, C. e. (2023). *Labor market exposure to AI: Cross-country differences and distributional implications*. IMF.
75. PWC. (2025). *The Fearless Future: 2025 Global AI Jobs Barometer*.
76. Rathenau Instituut. (2015). *Werken aan de robotsamenleving: Visies en inzichten uit de wetenschap over de relatie technologie en werkgelegenheid*. (R. Van Est, & L. Kool, Red.) Den Haag: Rathenau Instituut.

-
77. RIZIV. (2024). *Arbeidsongeschiktheid: Hoeveel burn-outs en depressies langer dan één jaar? Hoeveel kost dat aan uitkeringen?* Dienst uitkeringen - Directie financiën en statistieken. Brussel: Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV). Opgehaald van <https://www.riziv.fgov.be/nl/statistieken/statistieken-uitkeringen/arbeidsongeschiktheid-hoeveel-burn-outs-en-depressies-langer-dan-een-jaar-hoeveel-kost-dat-aan-uitkeringen>
78. Rodriguez Conde, C., De Cuyper, N., Vander Elst, T., Stingelhamber, F., Godderis, L., Vandenbroeck, S., & De Witte, H. (2024). *Keeping one's job but under what conditions?: Short-Time Work schemes as a threat to valued job features*. Amsterdam: Presentatie op CarCon Conference (18-19 april 2024).
79. RSZ. (2025, 12 11). *Arbeidsmarktanalyse: gedetailleerde kwartaalgegevens*. (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)) Opgehaald van [rsz.be: https://rsz.be/stats/arbeidsmarktanalyse-gedetailleerde-kwartaalgegevens](https://rsz.be/stats/arbeidsmarktanalyse-gedetailleerde-kwartaalgegevens)
80. RVA & Unédic. (2025). *Vergelijkbare typegevallen vergoeding van werkloosheid België/Frankrijk*.
81. RVA. (2018a). *Evolutie en verdeling van de volledige en de tijdelijke werkloosheid volgens nationaliteitsgroep. Incl. focus op de dienstenchequesector. Periode 2007-2016*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/13988b4d638c59a7f070263e23ff31f50d8ff9d8/twvw_nationaliteit_06_2018_nl.pdf
82. RVA. (2018b). *Impact van gesubsidieerde tewerkstelling op de tewerkstelling van werknemers met een buitenlandse nationaliteit - Periode 2008-2017*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/3511d11f74f9cb67060e7515b81b906375998c30/activering_nationaliteit_2008_2017_06_2018_nl.pdf
83. RVA. (2019a). *Spotlight - Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming (update)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/ed19ffa394dac8a9d587e6ef9ea0027089bd5f76/2019-03-29_spotlight_nl.pdf
84. RVA. (2019b). *Spotlight - Thematische verlopen en tijdscrediet met motief: verdeling volgens geslacht*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/4055199dd17e6aa5dda6b4a3c14164be39890c09/2019-12-19_spotlight_nl_2.pdf
85. RVA. (2019c). *Spotlight - Tijdscrediet en loopbaanonderbreking: evolutie volgens geslacht*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/f2158fa64f9cc388e59fc6fdcd11d5eb9fea723f/2019-12-19_spotlight_nl_1.pdf

86. RVA. (2019d). *Spotlight - Werkzoekende werklozen met bijkomende activiteiten in 2017*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/687a4fa76344e4f1566ee77faf24f0c3c838767e/2019-06-06_spotlight_nl.pdf
87. RVA. (2020). *Bijkomende activiteiten gedurende de werkloosheid: Een stap richting voltijdse tewerkstelling?* (N. Nuyts, & M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/b9966fdeb1988c6f736e861143494d7e8034b92e/20201201_studie_bijkomende_activiteiten_nl.pdf
88. RVA. (2022). *Geografische spreiding van de werkloosheid*. (N. Nuyts, & M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/bb9ddcfb565e8d8781da4a853c6df503c759b5c2/21-01-2022_geografische_spreiding_van_de_werkloosheid_nl.pdf
89. Scharpf, F. (2006). The Joint-Decision Trap Revisited. *Journal of Common Market Studies*, 44(4), 845-864.
90. Schimmelfennig, F. &. (2020). *ver Looser Union? Differentiated Integration in the European Union*. Oxford: Oxford University Press.
91. Schouteden, M., & Vandersmissen, L. (2024). *Pilootonderzoek naar karakteristieken en determinanten van verzuim bij Belgische werknemers 2018-2022*. Dienst Kennis, Informatie en Research. Leuven: IDEWE. Opgehaald van https://www.idewe.be/documents/317449/336498/IDEWE-rapport_verzuim-evolutie.pdf
92. Secretariaat-Generaal van de Benelux. (2024). *Diploma's hoger onderwijs automatisch erkend tussen de Benelux en de Baltische Staten: Een blauwdruk voor de Europese Onderwijsruimte*. Benelux Unie.
93. Segaert, M. (2017). *Digitalisation and its impact on labour: Trends in recent literature*. Brussel (RVA): International Social Security Association (ISSA). Opgehaald van https://www.issa.int/system/files/documents/2023-11/20170918_Research.pdf
94. Segaert, M. (2024). *Policy trends for tackling shortage occupations*. Technical Commission on Employment Policies and Unemployment Insurance. Geneva: International Social Security Association (ISSA). Opgehaald van <https://www.issa.int/node/258267>
95. Segaert, M., & Nuyts, N. (2021). *Langetermijnevolutie van de RVA-uitkeringen: 100 jaar data - 1921-2020*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/3ee8f63da2f4b273c7835fcb8a045320399667fe/20211013_historischereeksen-bis_nl.pdf

96. Segaert, M., & Nuyts, N. (2024). *Spotlight: Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming (update)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/453198188b313dd5cc453a06fda8b34b8dfb71b6/2024_06_06_spotlight_tewerkstellings--en-opleidingsmaatregelen-onderhevig-aan-de-zesde-staats-hervorming-update_nl.pdf
97. Segaert, M., & Votquenne, S. (2024). *Wat betekenen de sociale uitgaven van de RVA voor de burger?* (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/967c8e127b73026cd7a3a6de26ff161160abbd77/2024_06_06_etude_depenses_sociales_nl_new_layout.pdf
98. Segaert, M., Defossez, A., & Vlerick, T. (2025). *Labour law and social security for platform workers: Recent developments around the world*. ISSA.
99. Statbel. (2023, 06 08). *Internationaal migratiesaldo van 116.544 personen in 2022*. Opgehaald van Statbel: <https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/internationaal-migratiesaldo-van-116544-personen-2022#:~:text=In%202022%20bedroeg%20het%20internationale,van%20Statbel%2C%20het%20Belgische%20statistiek-bureau>
100. Statbel. (2026, 02 10). *Risico op armoede of sociale uitsluiting*. Opgehaald van Statbel: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting#:~:text=Stijging%20armoederempel,kinderen%20is%20het%203.045%20euro>
101. Tagliapietra, S. V. (2024). *Rebooting the European Union's Net-Zero Industry Act*. Brugge: Bruegel Policy Contribution.
102. UGent@Work. (2025). *Wat Vlaamse werknemers denken over AI op de werkvloer*.
103. Van de Calseyde, T. (2017). *Aanduiding van de toepasselijke wetgeving bij internationale tewerkstelling van werknemers in Europa: Tussen vrij verkeer en sociale concurrentie*. Mechelen: Kluwer.
104. Van de Calseyde, T. (2023, 08 13). Levert een volgende staatshervorming wel een meer robuuste en weerbare arbeidsmarkt op? *Knack*.
105. Vandenbroucke, F. (2020). The European Social Union: Why We Need It and What It Means. *Oxford Review of Economic Policy*.
106. Vandendriessche, H. &. (2025). *Commodity Price Shocks and the Resilience of Small Open Economies: The Case of Belgium*. Ghent University Working Papers.
107. Varian, H. (2020, 03 30). *Automation versus procreation (aka bots versus tots)*. Opgehaald van VOX EU CEPR: <https://cepr.org/voxeu/columns/automation-versus-procreation-aka-bots-versus-tots>

- 108.VDAB. (2026, 01). *Vacatures basisstatistieken*. Opgehaald van Arvastat: https://arvastat.vdab.be/arvastat_basiss_tatistieken_vacatures.html
- 109.Véron, N. (2024). *Capital Markets Union: Ten Years On*. Peterson Institute for International Economics. .
- 110.Visual Capitalist. (sd). *Ranked: The World's 50 Most Valuable Companies in 2026*. Opgehaald van Visual Capitalist: <https://www.visualcapitalist.com/50-most-valuable-companies-in-the-world-in-2026/>
- 111.Vlaamse Overheid. (2024). *Samen bouwen aan een warm en welvarend Vlaanderen: Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 (Vlaamse Regeerakkoord)*.
- 112.Votquenne, S. (2023). *30 jaar IGU (inkomensgarantie-uitkering) - Analyse, balans en vooruitzichten*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/afbb0e657b9854d33fa25f8b2715e5fe6b6fb972/etude_agr_nl.pdf
- 113.Votquenne, S. (2025). *Vrijstellingen voor beroepsopleidingen en hun impact op knelpuntsectoren*. Brussel: RVA.
- 114.Votquenne, S., Segaert, M., & Nuyts, N. (2025). Een vrijstelling voor het volgen van een opleiding als cruciaal element in de strijd tegen het tekort aan arbeidskrachten: resultaten voor de gezondheidszorgsector? *Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid*, 66(1), 79-110. Opgehaald van <https://socialsecurity.belgium.be/sites/default/files/content/docs/nl/publicaties/btsz/66/btsz-66-1.pdf>
- 115.VSSE. (2026). *Intelligence Report 2025: State Security*. Brussel: Veiligheid van de Staat | Sûreté de l'état (VSSE). Opgehaald van <https://www.vsse.be/nl/intelligence-report-2024>
- 116.Waalse Overheid. (2024). *Déclaration de politique régionale 2024-2029*. Wallonie.be.
- 117.WEF. (2025, 12 12). *Global energy in 2026 will be marked by growth, resilience and competition*. Opgehaald van World Economic Forum: <https://www.weforum.org/stories/2025/12/global-energy-2026-growth-resilience-and-competition/>
- 118.WEF. (2025). *Global Risks Report 2025*. Genève: World Economic Forum (WEF). Opgehaald van https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2025.pdf
- 119.WEF. (2025). *The Future of Jobs Report*. World Economic Forum.
- 120.WG SIC. (2025, 12 31). *Monitoring van de sociale impact tijdens crisissituaties in België*. Opgehaald van Working Group Social Impact Crises: <https://socialsecurity.belgium.be/nl/sociaal-beleid-mee-vorm-geven/sociale-impact-covid-19>

LIJST VAN AFKORTINGEN

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACCO	Activiteitencoöperatie
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
ACTIRIS	Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
ADG	Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
ADMB	Algemeen Dienstbetoon voor Middenstandsberoepen
AD	SEI Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
APE	Aides à la promotion de l'emploi (bevordering van de tewerkstelling in Wallonië)
ARAB	Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming
Art.	Artikel
ARZA	Algemeen Repertorium van de Zelfstandige Arbeiders
ASR	Aangifte sociaal risico
Bbp	Bruto binnenlands product
BBZ	Bureau Belgische Zaken
BCP	Business Continuity Plan
BO	Beroepsopleiding
BOC	Basisoverlegcomité
BPM	Business Process Management
BPR	Business Process Reengineering
BS	Belgisch Staatsblad
CAF	Common Assessment Framework
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
Cass.	Cassatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCD	Centrale controledienst
CCOD	Christelijke Centrale der Openbare Diensten
CFIV	Cel voor Financiële Informatieverwerking
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
DmfA	Multifunctionele aangifte
DBR	Deeltijds werknemer met behoud van rechten
DOO	Dienst Organisatieontwikkeling
DSP	Doorstromingsprogramma
EAK	Enquête naar de arbeidskrachten

EER	Europese Economische Ruimte
EFQM	European Foundation for Quality Management
EGKS	Europese Gemeenschap voor Kolen- en Staalnijverheid
E-gov	E-government
EIPA	European Institute for Public Administration
EIS	Executive Information System
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EMU	Europese Monetaire Unie
EPM	Expenditure Performance Management
EU	Europese Unie
Epv	Elektronisch proces-verbaal
EWE	Eerste werkervaringscontract
FAMIFED	Federaal agentschap voor de kinderbijslag
FPB	Federaal Planbureau
FOD	Federale Overheidsdienst
Forem	Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi
FPD	Federale Pensioendienst
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers
GAK	Gemeenschappelijk Administratiekantoor
GDZ	Geïnformatiseerde directiezaal
Gesco	Gesubsidieerde contractueel
GGMMI	Gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GOB	Gespecialiseerd opleidings-, begeleidings- en bemiddelingscentrum
GOP	Globaal ontwikkelingsplan
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points
HB	Hoofdbestuur
HIP	Herinschakelingsprogramma (Dienstenbanen)
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
HO	Hoger onderwijs
HRM	Human Resources Management
HSO	Hoger secundair onderwijs
HT	Halftijds
IBFFP	Institut Bruxellois Francophone pour la Formation Professionnelle
IFAPME	Institut wallon de Formation en Alternance et des indépendants et Petites et Moyennes Entreprises
IGSS	Institut grand-ducal de la Sécurité Sociale
IGU	Inkomensgarantie-uitkering
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
ISSA	International Social Security Association
IVSZ	Internationale Vereniging van Sociale Zekerheid
IW	In werking
IWEPS	Institut wallon de l'évolution, de la prospective et de la statistique
IWZ	Inschrijving als werkzoekende
JAP	Jaaractieplan
KB	Koninklijk Besluit

KPI	Key Performance Indicator
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LATG	Loon- en arbeidstijdgegevensbank
LO	Loopbaanonderbreking
LO/TK	Loopbaanonderbreking/Tijdskrediet
MB	Ministerieel Besluit
MBS	Milieubeheersysteem
METS	Methodology Team Support
MFP	Multifunctionele punten
MISUS	Management Information System for Unemployment Services
NAC	Nationale Administratieve Commissie
NAR	Nationale Arbeidsraad
NBB	Nationale Bank van België
NIC	Nationaal Intermutualistisch College
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
NOC	Nationaal Opleidingscentrum
NV	Naamloze vennootschap
NWOW	New Way of Working
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFO	Opleidingsinstituut van de Federale Overheid
OISZ	Openbare Instelling van Sociale Zekerheid
PLOT	Plaatselijke Loketten voor Tewerkstelling
POD	Programmatorische overheidsdienst
ProMES	Productivity Measurement and Enhancement System
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RB	Regeringsbesluit
RIO	RVA Intranet ONEM
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV	Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RMT	Regie voor Maritiem Transport
RSVZ	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTD	Regionale tewerkstellingsdiensten
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
Selor	Selectiebureau van de Federale Overheid
SEPP	Service Externe de Prévention et Protection
SI	Sociale Inspectie
SINE	Programma's in de sociale inschakelingseconomie
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SIPP	Service Interne de Prévention et Protection
SPC	Statistical Process Control
SPW	Service Public de Wallonie
STC	Subregionaal Tewerkstellingscomité
SWT	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage

TK	Tijdskrediet
TOC	Tussenoverlegcomité
TSW	Toezicht Sociale Wetten
TW	Tijdelijk werkloze/tijdelijke werkloosheid
UAM	User access Management
UI	Uitbetalingsinstelling
UVW-	Niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
NWZ	
UVW-	Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
WZ	
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOIP	Voice Over Internet Protocol
VSOA	Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt
VT	Voltijds
VTE	Voltijds equivalent
VVSG	Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten
VW	Volledig werkloze/volledige werkloosheid
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
W	Wet
WB	Werkloosheidsbureau
WSE	Werk en Sociale Economie
WZUA	Werkzoekende uitkeringsaanvragen

LIJST VAN TABELLEN EN GRAFIEKEN

Woord vooraf.....	3
1 2025 in vogelvlucht.....	9
1.1 Kerncijfers	9
Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep Tab. 1.1.I.....	9
Evolutie op jaarbasis van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep Gra. 1.1.I.....	11
Verhouding van het aantal betalingen per uitkeringsgroep Gra. 1.1.II.....	12
1.2 2025 in historisch perspectief	14
Totaal aantal uitkeringsgerechtigden in absolute cijfers (boven) en als percentage van het totaal aantal tegen werkloosheid verzekerden (onder) Gra. 1.2.I.....	14
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep Tab. 1.2.I	17
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep Gra. 1.2.II.....	18
Afwijking (in percentage) van decennia-gemiddelden ten opzichte van het algemene gemiddelde sinds 1980 Gra. 1.2.III	18
Mijlpalen voor grote uitkeringsgroepen Tab. 1.2.II.....	20
1.3 Sociale uitgaven	21
Uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR) Tab. 1.3.I.....	21
Evolutie op jaarbasis van het aantal uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep Gra. 1.3.I	22

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR) Gra. 1.3.II	23
Uitgekeerde bedragen volgens gewest (in miljoen EUR) Tab. 1.3.II.....	25
Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens gewest Gra. 1.3.III.....	26
Evolutie van de RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp Gra. 1.3.IV	27
1.4 Andere statistische eenheden.....	28
Aantal budgettaire eenheden volgens uitkeringsgroep Tab. 1.4.I	28
Aantal vergoede dagen volgens uitkeringsgroep Tab. 1.4.II.....	29
Aantal verschillende begunstigten volgens uitkeringsgroep Tab. 1.4.III.....	31
2 Maatschappelijke en socio-economische context.....	33
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt	34
Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België Tab. 2.1.I	34
Evolutie van de conjunctuurindicatoren op jaarbasis Gra. 2.1.I	35
Belgische werkgelegenheid en bevolking (in duizenden personen) Tab. 2.1.II ...	37
Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking op jaarbasis Gra. 2.1.II	37
Conjuncturele vooruitzichten Tab. 2.1.III	39
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	40
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad Tab. 2.2.I	41
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad Gra. 2.2.I..	41
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad volgens profielkenmerken Tab. 2.2.II...	43
Kaart – onderlinge verhouding van de recentste werkloosheidsgraad onder de Europese lidstaten Gra. 2.2.II	45
Aandeel vergoede werkloosheid binnen de totale werkloosheid volgens werkloosheidsduur Tab. 2.2.III	46
Verhouding tussen vergoede en niet-vergoede werklozen Gra. 2.2.III	46
Werkloosheid in ruime zin Tab. 2.2.IV	47
Graden van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.IV	48
Evolutie op jaarbasis per subgroep van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.V	48
Evolutie van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.VII	49

Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad Tab. 2.2.V	51
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad Gra. 2.2.VIII	51
Geharmoniseerde inactiviteitsgraad Tab. 2.2.VI.....	53
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad Gra. 2.2.IX ...	53
Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15–74 jaar) Gra. 2.2.X.....	54
Structuur van de inactiviteit Gra. 2.2.XI.....	55
Evolutie van de inactiviteitsgraad voor de 55–64 jarigen Gra. 2.2.XII	55
Structuur en aard van de werkgelegenheid Gra. 2.2.XIII	57
2.3 Impact van macrotrends en crisissen.....	59
Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep sinds 2005 Tab. 2.3.I	60
Overzicht van het effect van de bevrozing van de degressiviteit Tab. 2.3.II.....	63
Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen Tab. 2.3.III.....	63
Evolutie van het aantal vergoede Oekraïense werklozen (januari 2020 – december 2025) Gra. 2.3.I	64
Evolutie van het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden met focus op de Oekraïense nationaliteit (index: januari 2022 = 100) Gra. 2.3.II	65
Correlatie tussen vorst- en regendagen en tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer, resultaten sinds het jaar 2000 Gra. 2.3.III	81
Deeltijds werk als percentage van de volledige tewerkstelling per geslacht Gra. 2.3.IV	85
Evolutie van de loonkloof (procentueel verschil per geslacht van het gemiddelde equivalent netto inkomen) Gra. 2.3.V	85
Globaal risico-landschap: interconnecties Gra. 2.3.VI.....	97
Wereldwijde risicofactoren gerangschikt volgens ernst Tab. 2.3.IV.....	98
Macro-evolutie van de RVA-uitkeringen: gemiddeld aantal betalingen versus verschillende personen per tien jaar Gra. 2.3.VII.....	100
3 Impact van recente reglementaire wijzigingen.....	101
3.1 Volledige werkloosheid.....	102

Populatie onderworpen aan de overgangsmaatregelen inzake de beperking van het recht (periode juli 2025 tot en met december 2025) in unieke personen en fysieke eenheden Tab. 3.1.III.....	104
Aantal personen met een potentiële uitbreiding van hun recht op een inkomensgarantie-uitkering, volgens golf Tab. 3.1.III.....	105
Aantal instromers in een opleiding tot knelpuntberoep Gra. 3.1.I	106
Aantal instromers in de vrijstelling voor een beroepsopleiding Gra. 3.1.II	107
Aantal instromers in de vrijstelling voor mantelzorg Gra. 3.1.III	107
Aandeel transities naar loondienst per groep Gra. 3.1.IV	109
Aandeel transities naar ziekte per groep Gra. 3.1.V	109
Populatie onderworpen aan de overgangsmaatregelen inzake de beperking van het recht van de inschakelingsuitkering, met en zonder verdere beperking Tab. 3.1.III.....	111
Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases volgens gezinscategorie (zonder anciënniteitstoeslag) Tab. 3.1.I	114
Aantal betalingen die een cumul betreffen met een overgangsuitkering pensioen Tab. 3.1.II.....	116
Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens stelsel Tab. 3.1.III	118
Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel Tab. 3.1.IV ...	119
3.2 Tijdelijke werkloosheid.....	121
Evolutie van de bruto dagbedragen Gra. 3.2.I.....	121
3.3 Onderbrekingsuitkeringen	122
Personen toegetreden tot het stelsel van tijdskrediet Tab. 3.3.I	124
Personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking Tab. 3.3.II.....	125
Personen toegetreden tot de eindloopbaanstelsels loopbaanonderbreking en tijdskrediet Tab. 3.3.III	127
Personen toegetreden tot de thematische verloven Tab. 3.3.IV	129
3.4 Overige hervormingen	130
Evolutie van de uitkeringen voor personen van 65 jaar en ouder Gra. 3.4.I.....	131
4 Volledige werkloosheid	133
4.1 Kerncijfers	133

Verhoudingen van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Gra. 4.1.I	134
Evolutie van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Tab. 4.1.I	134
Evolutie op jaarbasis van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Gra. 4.1.II.....	135
4.2 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)	136
Verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ Gra. 4.2.I	136
UVW-WZ volgens subgroep Tab. 4.2.I	137
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep Gra. 4.2.II	137
UVW-WZ volgens gewest Tab. 4.2.II	139
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gewest Gra. 4.2.III	139
UVW-WZ volgens geslacht Tab. 4.2.III	140
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens geslacht Gra. 4.2.IV.....	140
UVW-WZ volgens leeftijdsklasse Tab. 4.2.IV	141
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse Gra. 4.2.V	141
UVW-WZ volgens studieniveau Tab. 4.2.V	142
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau Gra. 4.2.VI	142
UVW-WZ volgens werkloosheidsduur Tab. 4.2.VI	143
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur Gra. 4.2.VII	143
UVW-WZ volgens nationaliteit Tab. 4.2.VII.....	144
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit Gra. 4.2.VIII.....	144
UVW-WZ volgens gezinscategorie Tab. 4.2.VIII	145
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezinscategorie Gra. 4.2.IX.....	145
UVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase Tab. 4.2.IX	146
Gemiddelde uitkering volgens gezinscategorie en uitkeringsfase Tab. 4.2.X....	147
UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid Tab. 4.2.XI	148
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid Gra. 4.2.X	148
4.3 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)	149

Verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ Gra. 4.3.I	149
UVW-NWZ volgens subgroep Tab. 4.3.I	150
Evolutie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep Gra. 4.3.II.....	150
Profiel van de UVW-NWZ Gra. 4.3.III	151
4.4 Bijzondere vrijstellingen.....	152
Vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Tab. 4.4.I	153
Evolutie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Gra. 4.4.I.....	153
Verhoudingen van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Gra. 4.4.II.....	155
Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal) Tab. 4.4.II	155
4.5 Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden.....	157
NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm Tab. 4.5.I	157
Evolutie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm Gra. 4.5.I ..	157
Evolutie van het aantal BIT en het aantal UVW voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen Gra. 4.5.II	159
Verhouding van de subgroepen van de UVW en van de NVNW-WZ Gra. 4.5.III	160
4.6 Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)	161
Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen) Tab. 4.6.I.....	161
Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in constante prijzen) Tab. 4.6.II.....	163
4.7 Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ).....	164
Werkloosheidsgraad per kantoor in 2021 en 2025 Tab. 4.7.I	164
Kaart - Werkloosheidsgraad per kantoor in 2025 Gra. 4.7.I.....	165
4.8 Dynamische evolutie van de UVW-WZ.....	166
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom Gra. 4.8.I.....	166
Verhouding tussen de stock, blijvers, instroom en uitstroom in 2024 en 2025 Tab. 4.8.I.....	168

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2024 en T1 en T2 2025, en bepaling van de uit-stroomrichting Gra. 4.8.II	169
Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2025 Tab. 4.8.II	171
Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2025 (< 65 jaar) Tab. 4.8.III	172
Verdeling van de UVW-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit Gra. 4.8.III	173
4.9 Springplank naar zelfstandige	174
Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen met een bijkomende activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige') Tab. 4.9.I.....	175
4.10 Sancties	176
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2025 en 2024 Tab. 4.10.I ..	178
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2025- resultaten per gewest Tab. 4.10.II	180
5 Tijdelijke werkloosheid	181
5.1 Kerncijfers	181
Kerncijfers tijdelijke werkloosheid Tab. 5.1.I	181
5.2 Volgens activiteitstak	183
Tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden Tab. 5.2.I	183
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden Gra. 5.2.I.....	184
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak Tab. 5.2.II.....	185
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak Gra. 5.2.II	185
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid Tab. 5.2.III.....	186
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid Gra. 5.2.III	186
5.3 Volgens motief	187

Tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen Tab. 5.3.I	187
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen Gra. 5.3.I	188
Verhouding volgens motief Gra. 5.3.II	188
5.4 Volgens gewest	189
Tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden Tab. 5.4.I	189
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden Gra. 5.4.I	189
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer Tab. 5.4.II	191
5.5 Volgens geslacht	193
Tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden Tab. 5.5.I	193
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden Gra. 5.5.I	193
6 Onderbrekingsuitkeringen	195
6.1 Kerncijfers	195
Gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking Tab. 6.1.I	197
Evolutie op jaarbasis van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking Gra. 6.1.I	197
Verhouding volgens stelsel Gra. 6.1.II	198
6.2 Tijdskrediet	199
Gerechtigden op tijdskrediet Tab. 6.2.I	199
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet Gra. 6.2.I	199
6.3 Thematische verlopen	201
Gerechtigden met een thematisch verlof Tab. 6.3.I	201
Uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof Tab. 6.3.II	202
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in ouderschapsverlof Gra. 6.3.I	202
Verhouding ouderschapsverlof volgens leeftijd van het kind Gra. 6.3.II	204
Uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen Tab. 6.3.III	206

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen Gra. 6.3.III	206
6.4 Loopbaanonderbreking	208
Gerechtigden op loopbaanonderbreking Tab. 6.4.I	208
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking Gra. 6.4.I	209
6.5 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief	210
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen Tab. 6.5.I	210
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen Gra. 6.5.I	211
7 Overige uitkeringen	213
7.1 Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	214
Deeltijdse werknemers met IGU volgens stelsel Tab. 7.1.I	215
Deeltijdse werknemers met IGU volgens gewest Tab. 7.1.II	217
Deeltijdse werknemers met IGU volgens geslacht Tab. 7.1.III	218
Deeltijdse werknemers met IGU volgens leeftijdsklasse Tab. 7.1.IV	219
Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers met IGU volgens leeftijdsklasse Gra. 7.1.IV	219
7.2 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	220
Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel Tab. 7.2.I	222
Evolutie op jaarbasis van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel Gra. 7.2.I	222
7.3 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen	224
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen Tab. 7.3.I	224
Evolutie op jaarbasis van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen Gra. 7.3.I	225
7.4 Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels	226
Maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut Tab. 7.4.I	227
Evolutie op jaarbasis van de maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut Gra. 7.4.I	227
Uitdovende stelsels Tab. 7.4.II	228
8 Statistische ontwikkelingen	229
8.1 Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar	229
8.2 Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties	231

8.3 Voornaamste statistische bronnen en procedures	236
8.4 Statistische begrippen.....	244
9 90 jaar RVA	249
Infografiek 90 jaar RVA	250
9.1 Een bijzonder moeilijke start.....	251
9.2 Van crisissen tot stille wateren	251
9.3 Crisissen, crisismaatregelen en babyboomers	252
9.4 Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening... zonder arbeidsvoorziening	252
9.5 Rijpheid, maturiteit en ervaren discipline	253
9.6 Mens sana in corpore sano	253
9.7 Evenementen en publicaties rond 90 jaar RVA	254
Referenties	255
Lijst van afkortingen	265
Lijst van tabellen en grafieken.....	269

The background is a grayscale photograph of a modern architectural interior. It features a series of white, curved steps or platforms on the left side. Large, semi-transparent purple circles are overlaid on the image: one in the upper left, one in the upper middle, and a large one in the lower right. Sharp, dark shadows are cast across the light-colored surfaces, creating a strong sense of depth and geometry.

Lay-out en druk: RVA - directie Communicatie
Verantwoordelijke uitgever: RVA - Administrateur-generaal
Keizerslaan 7 - 1000 Brussel